การศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

นายจรัญ กาญจนประดิษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
ตุลาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

781.62 95
ก154ก

ง.3 การศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

บทคัดย่อ

ของ

นายจรัญ กาญจนประดิษฐ์

31 ส.ค. 2548

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ตุลาคม 2547

ท 258 523

จรัญ กาญจนประดิษฐ์. (2547).***การศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี***.ปริญญานิพนธ์ ศป.ม.(มานุษยดุริยางวิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ.

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาดนตรีและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง ที่เรียกตนเองว่า โผล่ว โดยเก็บข้อมูลภาคสนามที่หมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2545 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2547 การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.ศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

2.ศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการศึกษาพบว่า ในพื้นที่วิจัยมีเครื่องดนตรีต่างๆ ปรากฏในพื้นที่ คือ ดนตรีดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง และดนตรีที่ได้รับอิทธิพลมาจากมอญและพม่า โดยแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้ 1) เครื่องดีด ได้แก่ นาเด่ย(พิณกะเหรี่ยง) และเมตารี่(แมนโดริน) 2)เครื่องตี ได้แก่ ปาตาล่า (ระนาดเหล็ก), โหม่งวาย(ฆ้องราง), ตะโพ้ว(ตะโพนใหญ่), ตาคู้ว(ตะโพนเล็ก), โป้ว (เปิง 4 ใบ), เวหล่าเคาะจี (เกราะไม้), เจ่งจี(ฉาบใหญ่), ก๊อง(กังสดาล), โคร๊ะ(เกราะไม้ขนาดใหญ่) 3)เครื่องเป่า ได้แก่ ฆ่วย(ปี่เขาควาย), ขะน่วย(ปี่) และปี่บา(แคน) สำหรับเพลงร้องของชาวกะเหรี่ยง(ถะคู)นั้น เป็นเพลงดั้งเดิมที่สืบทอดต่อมาจากบรรพบุรุษมีเนื้อหาต่างๆ เช่น ประวัติศาสตร์ชนเผ่า ธรรมชาติ ศาสนา ฯลฯ บทเพลงต่างๆนี้ยังแสดงถึงการถ่ายทอดทางวรรณกรรมและอนุรักษ์ภาษาโผล่วไว้ด้วย บทเพลงนี้นิยมร้องเพลงประกอบการบรรเลง นาเด่ย, เมตารี่, หรือปี่บา เพื่อความบันเทิงในโอกาสต่างๆ และประกอบพิธีกรรมโดยเชื่อว่าดนตรีสามารถเป็นสื่อกลางระหว่างชาวโผล่วและสิ่งศักดิ์สิทธิ์

วัฒนธรรม ของชาวกะเหรี่ยง มีดนตรีเข้าไปมีบทบาทสำคัญในทุกช่วงของชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย เช่นเพลงกล่อมเด็ก เพลงจีบสาว และเพลงส่งวิญญาณที่ร้องในงานศพ อีกทั้งในด้านกระบวนการผลิต ฤดูเกี่ยวข้าว จะมีเสียงฆ่วย(ปี่เขาควาย) เป็นสัญญาณแห่งขวัญกำลังใจ ของการเริ่มฤดูการเก็บเกี่ยว เป็นสื่อระหว่างโผล่ว กับพิบือโย(แม่โพสพ) มีเพลงฟาดข้าวที่ร้องในงานฟาดข้าว มีเนื้อหาถึงหลักคำสอนทางพุทธศาสนา โต้ตอบกันระหว่าง ชาย – หญิง สำหรับพิธีกรรมในรอบปี เช่นพิธีทำบุญข้าวใหม่ พิธีผูกข้อมือ ดนตรีมีหน้าที่เป็นดนตรีประกอบพิธีกรรม (Ceremonial Music) เป็นสื่อกลางระหว่างชาวโผล่ว กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเพื่อนำจิตใจของผู้เข้าร่วมพิธีกรรมเข้าสู่พิธีกรรมด้วยจิตใจที่มีสมาธิ ศรัทธา ย้ำเตือน ความภูมิใจทางชาติพันธุ์ของตนเอง

A STUDY OF THE KAREN MUSIC AT KONGMONG-TA VILLAGE LAIVO SUB-DISTRICT SANGKLABURI DISTRICT KANCHANABURI PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

JARUN KANCHANAPRADIT

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Arts degree in Ethnomusicology

at Srinakharinwirot University

October 2004

Jarun Kanchanapradit. (2004) : *A study of the Karen music at Kongmong-Ta village, Laivo sub-district, Sangklaburi district, Kanchanaburi province*. Master thesis, M.A. (Ethnomusicology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisors Commettee : Assoc,Prof.Kanchana intarasunanunt, Asst,Prof.Dr.Chalermpol Ngamsuitti.

This research is an attempt to study the musical and cultural characteristics of Karen ethnic groups through the field work method at Kongmong-Ta village, Laivo sub-district, Sangklaburi district, Kanchanaburi province from December 2002 to March 2004.The majority of Karen people in these areas as well as in the study areas belong to Plow sub-groups

The objectives of this study are as follow :

1. To study the musical characteristics of Karen at Kongmong-Ta village, Laivo sub-district, Sangklaburi district, Kanchanaburi province.
2. To study the connection between music and culture of Karen at Kongmong-Ta village, Laivo sub-district, Sangklaburi district, Kanchanaburi province.

It was found that there are Karen original musical instruments together with other instruments adapted from Mon and Burmese. The musical instruments found at the designated area can be divided into three groups.

1) Pluck Instruments : Na-Duei or Karen harp and Me-Ta-Ree or the mandolin.
2) Struck Instruments : The Pa-Ta-La, The Mhong-Wai(gong), The Ta-Pow(big drum), The Ta-Ku(small drum), The Pow(4 drums), The We-La-Koh-Ji(graw), The Jeng-Jee(cha-p), The Kong(gong), and The Kro(big graw)
3) Blow Instruments : The Kwae (horn-pipe), The Kha-Nuai(an oboe), and The Pee-Bha (bamboo panpipe).

The Plow traditional songs have mostly been passed on through generations. Their traditional songs convey various aspects of life. For instance, there are songs reflecting the ethnic history, natural environment, religious belief, and etc. In this respect, the Karen songs should be also regarded as the pieces of literature and language transmission. The songs played with Na-Duei, Pee-Baa, or Me-Ta-Ree on many occasions, such as for relaxing, community's entertaining activities and religious rituals. The Karen believe that music is a bridge connecting men and the sacred world.

More importantly, music has been integrated into the Karen way of life from birth to death. For example there are lallaby songs, serenade songs, and songs for the cremation. In rice harvesting season, the sound of Kwae(horn-pipe) provides a good sign to encourage the farmers to be energetic at harvesting. It is believed that the sound of Kwae helps to relate the Plow to the Pi-Bue-Yo(the goddess of the rice field). There are songs for rice-threshing that allows for men and women to demonstrate their knowledge of Buddhism through ad-lib songs. Furthermore, there are songs for annual ceremonies throughout the year. Thus, these ceremonial songs play an important function as

to calm down the human mind in order to be able to better concentrate on and fully participate in the ceremonies. In other words, the Plow traditional songs have been preserved to reiterate the Plow ethnic identity.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี
จังหวัดกาญจนบุรี

ของ
นายจรัญ กาญจนประดิษฐ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ.2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ชูพินิจ เกษมณี)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาและจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำและตรวจสอบข้อมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และแก้ไข ตรวจสอบข้อมูลทั้งหมด ในปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ชูพินิจ เกษมณี กรรมการการสอบปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลา ให้แนวคิด ทฤษฎี และหลักการในการศึกษาซึ่งเป็นประโยชน์ กับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มาก

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พลับพลึง คงชนะ ผู้ให้คำปรึกษา ชี้แนะและแนะนำ ให้ผู้วิจัยได้เข้าอบรมภาษาพม่าเบื้องต้น ก่อนเข้าสนามวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์กับการเก็บข้อมูลในภาคสนามเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ทุกท่าน ในภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย ภาควิชาดุริยางคศาสตร์สากล ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัย รวมทั้ง ครูอาจารย์ทุกท่านที่เมตตาให้ความรู้ อบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุรศักดิ์ จำนงค์สาร ผู้ให้คำแนะนำ ความรู้ด้านต่างๆ และอาจารย์โกวิท แก้วสุวรรณ จากคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้ให้คำแนะนำข้อมูลเรื่องวัฒนธรรมในพื้นที่วิจัย ที่เป็นประโยชน์กับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณคุณอภิชาติ เสตะพันธ์และครอบครัว ผู้ให้ข้อมูล เรียบเรียงบทเพลงและบ้านพักอาศัยอันอบอุ่นในสนามวิจัย นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล นายโลงขี่โพ่ ไทรสังขละซวาลลิน นายมะโซทู และชาวบ้านกองม่องทะทุกๆ ท่าน นายโจวได้ดี พนาพิทักษ์สกุล มิตรสหายต่างวัฒนธรรม นายอภิชาติ ไทรสังขละทัศนีย์ ผู้ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล และการต้อนรับอย่างดี ในหมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง รวมทั้งชาวโผล่ว ทุกๆ ท่าน ในตำบลไล่โว่ ที่ผู้วิจัยไม่ได้ออกนาม

ขอขอบคุณอาจารย์วนิดา พรหมบุตร ผู้ช่วยวิจัยในการเก็บข้อมูล และการช่วยเหลือในทุกๆด้าน พร้อมด้วยมิตรสหายทุกท่าน คุณไพฑูรย์ แสวงศิลป์ คุณอรรถพล ถ้ำกระแส ที่เป็นกำลังใจที่ ให้กับผู้วิจัยเสมอมา

สุดท้ายนี้ด้วยพระคุณบิดา มารดา คุณย่าบุญเรือน ปู่สมาน อาจารย์อภิชาติ ทัพวิเศษ กุ๊งทวดซุ้น กาญจนประดิษฐ์ ที่ได้อบรมสั่งสอน อุปการะด้วยความรักและความเมตตาตลอดจนสนับสนุนให้ได้การศึกษาเล่าเรียน ทำให้ผู้วิจัยได้มีสติปัญญา และประสบความสำเร็จในครั้งนี้

จรัญ กาญจนประดิษฐ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**	
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายการศึกษาค้นคว้า	8
	ความสำคัญของการวิจัย	8
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	8
	นิยามศัพท์เฉพาะ	9
	ข้อตกลงเบื้องต้น	10
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	11
	เอกสาร ตำรา และหนังสือวิชาการ	11
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
3	**การดำเนินการศึกษาวิจัย**	20
	การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล	20
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม	23
	อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	23
	การศึกษาข้อมูล	24
	การจัดทำข้อมูล	24
	การวิเคราะห์ข้อมูล	25
	แหล่งข้อมูล	26
4	**ดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ต.ไล่โว่ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี**	29
	ตอนที่ 1สภาพทั่วไปของชุมชนบ้านกองม่องทะ	29
	ประวัติความเป็นมาของชนเผ่าและการเรียกชื่อตนเอง	29
	ประวัติตำบลไล่โว่	34
	ประวัติชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ	35
	สภาพภูมิประเทศ	38
	จำนวนประชากร	40
	ศาสนาและความเชื่อ	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4 (ต่อ)		
	ภาษา	47
	การแต่งกาย	51
	ลักษณะบ้านเรือน	54
	สถาบันครอบครัวและเครือญาติ	57
	การประกอบอาชีพ	57
	การศึกษา	59
	การสาธารณสุข	64
	สาธารณูปโภค	65
	ตอนที่ 2 ดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ	66
	ประวัติความเป็นมาของดนตรี	66
	ดนตรีดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ	68
	ดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก	70
	เครื่องดนตรีประเภทต่างๆ	72
	1.เครื่องดนตรีประเภทดีด	72
	นาเด่ย	72
	วัสดุ	72
	ลักษณะ	73
	โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง	74
	ขนาด	74
	เมตารี่	76
	วัสดุ	77
	ลักษณะ	77
	โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง	77
	ขนาด	77
	2.เครื่องดนตรีประเภทตี	78
	ก.กลุ่มดำเนินทำนอง	78
	ปาตาล่า	78
	วัสดุ	78

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ | หน้า

4 (ต่อ)

ลักษณะ 78
โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง..... 78
ขนาด..... 79
โหม่งวาย 81
วัสดุ..... 81
ลักษณะ 82
โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง..... 83
ขนาด..... 83
ข.กลุ่มเครื่องหนัง..... 84
ตะโพ้ว..... 84
วัสดุ..... 84
ลักษณะ..... 85
โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง..... 85
ขนาด..... 85
ตาคู้ว..... 86
วัสดุ..... 86
ลักษณะ..... 86
โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง..... 86
ขนาด..... 87
โป้ว..... 87
วัสดุ..... 87
ลักษณะ..... 88
โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง..... 88
ขนาด..... 88
ค.กลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ..... 88
เวหล่าเคาะจี..... 88
วัสดุ..... 88
ลักษณะ..... 89

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4 (ต่อ)		
	โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง	89
	ขนาด	89
	เจ่งจี	90
	วัสดุ	90
	ลักษณะ	90
	โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง	90
	ขนาด	90
	ก๊อง	91
	วัสดุ	91
	ลักษณะ	91
	โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง	91
	ขนาด	91
	โคร่ะ	92
	วัสดุ	92
	ลักษณะ	92
	โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง	92
	ขนาด	92
	ง.เครื่องดนตรีประเภทเป่า	93
	ฆ่วย	93
	วัสดุ	93
	ลักษณะ	93
	โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง	94
	ขนาด	94
	ขะน่วย	94
	วัสดุ	94
	ลักษณะ	95
	โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง	95
	ขนาด	95

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ หน้า

4 (ต่อ)

วิธีการบรรเลง..... 95

นาเด่ย..... 95

เมตารี่..... 97

ปาตาล่า..... 98

โหม่งวาย,..... 100

ตะโพ้ว ตาคู้ว โป้ว..... 100

เวหล่าเคาะจี..... 101

เจ่งจี..... 102

ฆ่วย..... 103

ขะน่วย..... 104

การประสมวงดนตรี..... 105

นักดนตรี..... 107

บทเพลง..... 116

ถะคูหนี่มุ่ง..... 116

ถะคูลีมุ่ง..... 117

เพลงร้องประกอบนาเด่ย..... 118

เพลงประกอบพิธีผูกข้อมือ..... 118

เพลงเกี่ยวกับความรัก..... 133

เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ..... 136

เพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และชนเผ่า..... 139

เพลงเกี่ยวกับศาสนา..... 142

เพลงร้องประกอบเมตารี่..... 145

เพลงในพิธีทำบุญข้าวใหม่..... 145

เพลงจีบสาว และความรัก..... 150

เพลงเกี่ยวกับประวัติ และชนเผ่า..... 154

เพลงเกี่ยวกับศาสนา..... 161

เพลงสำหรับประกอบการแสดง (วงปาตาล่า)..... 165

เพลงสำหรับไหว้ครู..... 165

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4 (ต่อ)		
	เพลงประกอบรำตง	166
	เพลงร้องโต้ตอบกัน	170
	เพลงฟาดข้าว	171
	เพลงงานศพ	173
	เพลงส่งวิญญาณ (ถะคูซุโบว)	173
5	**วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี**	175
	กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอด	175
	การไหว้ครูดนตรี	175
	การสร้างเครื่องดนตรี	179
	วิธีทำนาเด่ย	181
	การถ่ายทอดดนตรี	184
	การถ่ายทอดระบบครูกับศิษย์	185
	การถ่ายทอดตามโอกาสของการดำเนินชีวิต	186
	ดนตรีในประเพณีและพิธีเกี่ยวกับชีวิต	187
	การเกิด	187
	การแต่งงานและความรัก	189
	งานศพ	190
	บทบาทของดนตรีในงานศพ	192
	ดนตรีเกี่ยวกับความเชื่อการปฏิบัติในการดำรงชีวิต	196
	กระบวนการผลิตในรอบปี	196
	การเกี่ยวข้าว	199
	การฟาดข้าว	200
	บทบาทของเพลงในพิธีฟาดข้าว	202
	ดนตรีในพิธีสำคัญในรอบปี	205
	พิธีทำบุญข้าวใหม่ (โบวบือส้องคู)	207
	ตำนาน	208
	ขั้นตอนพิธีกรรม	210

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5 (ต่อ)		
	บทบาทของดนตรีในพิธีกรรม	212
	พิธีผูกข้อมือ (หล่าเขาะไข่จู)	216
	ตำนาน	216
	ขั้นตอนพิธีกรรม	218
	บทบาทของดนตรีในพิธีกรรม	219
	ดนตรีประกอบการแสดง	222
	รำตง	222
	รำอะเย้ย	224
	ละครก่วยเจ๊าะ	224
6	**สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**	227
	สรุปผลการวิจัย	227
	ดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ	227
	เครื่องดนตรีประเภทต่างๆ	228
	วิธีการบรรเลง	228
	การประสมวงดนตรี	228
	นักดนตรี	229
	บทเพลง	229
	บทบาทของดนตรีที่มีในชนเผ่า	231
	บทบาทของถะคูกับวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง	231
	วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี	235
	กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอด	235
	ในประเพณีและพิธีเกี่ยวกับชีวิต	235
	เกี่ยวกับความเชื่อการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำรงชีวิต	236
	ในพิธีสำคัญในรอบปี	236
	ดนตรีประกอบการแสดง เพื่อความบันเทิง	237
	อภิปรายผล	239
	ดนตรีกับการคงอยู่ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง(โผล่ว)	239

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
6 (ต่อ)		
	ดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะในปัจจุบัน.....	240
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	242
บรรณานุกรม.....		243
ภาคผนวก.....		250
	ก. ประมวลภาพภาคสนาม.....	250
	ข. บทเพลง.....	256
	ค. ภาษากะเหรี่ยง.....	266
	ง. แผนที่.....	274
ประวัติย่อผู้วิจัย.....		279

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรชาวกะเหรี่ยงใน ต.ไล่โว่ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี พ.ศ.2546...	40
2	บุคลากรโรงเรียนบ้านกองม่องทะ	61
3	จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านกองม่องทะ	61
4	ขั้นตอนการผลิตในรอบปี ชาวกะเหรี่ยงกองม่องทะ	196
5	ความสัมพันธ์ระหว่างการทำไร่หมุนเวียน ประเพณี ดนตรีในรอบปี	205
6	ความสัมพันธ์ระหว่างถะคูกับวิถีชีวิต	233
7	ความสัมพันธ์ระหว่างถะคูกับพุทธศาสนา	233

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	แผนที่แสดงถิ่นที่อยู่ของกะเหรี่ยงในประเทศพม่า	33
2	แผนที่การอพยพของชาวกะเหรี่ยงในประเทศพม่า เข้าสู่อำเภอสังขละบุรี	36
3	แผนที่หมู่บ้านกองม่องทะ	39
4	วัดกองม่องทะ	43
5	พยัญชนะภาษากะเหรี่ยง	49
6	สระภาษากะเหรี่ยง	50
7	การแต่งกายของผู้ชาย	51
8	ชุดกะเหรี่ยงที่ผู้ชายนิยมสวมใส่	52
9	ชุดกะเหรี่ยงของสาวบริสุทธิ์	52
10	ชุดกะเหรี่ยงของหญิงที่แต่งงานแล้ว	53
11	บ้านของชาวกะเหรี่ยง	53
12	เตาไฟ	55
13	นาปลูกข้าว	58
14	ไร่หมุนเวียน	58
15	โรงเรียนบ้านกองม่องทะ	60
16	สถานีอนามัยบ้านกองม่องทะ	64
17	นาเด่ย	73
18	ขนาดของนาเด่ย	73
19	ขนาดของกล่องเสียง	75
20	เมตารี่	76
21	ปาตาล่า	78
22	ขนาดปาตาล่ามองจากด้านบน	79
23	ขนาดปาตาล่ามองจากด้านข้าง	79
24	ลักษณะลูกปาตาล่า	80
25	จำนวนลูกปาตาล่า และระดับเสียง	81
26	โหม่งวาย	82
27	ส่วนประกอบของโหม่งวาย	82

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ		หน้า
28	ลักษณะลูกโหม่งวาย	83
29	ตะโพ้ว	85
30	ขนาดของตะโพ้ว	85
31	ตาคู้ว	86
32	ขนาดของตาคู้ว	86
33	โป้ว	87
34	ขนาดของโป้ว	88
35	เวหล่าเคาะจี	89
36	ขนาดของเวหล่าเคาะจี	89
37	เจ่งจี	90
38	ขนาดของเจ่งจี	90
40	ก๊อง	91
41	ขนาดของก๊อง	91
42	โคร่ะ	92
43	ขนาดของโคร่ะ	93
44	ฆ่วย	93
45	ขนาดของฆ่วย	94
46	ขะน่วย	94
47	ขนาดของขะน่วย	95
48	ท่าทางการบรรเลงนาเด่ย ของนายโลงขี่โพ่	96
49	ท่าทางการบรรเลงนาเด่ยของนายอภิชาติ เสตะพันธ์	96
50	การบรรเลงเมตาริ่	98
51	การบรรเลงป่าตาล่า	99
52	การบรรเลงโหม่งวาย	100
53	การบรรเลงตะโพ้ว ตาคู้ว โป้ว	101
54	การตีเวหล่าเคาะ จี	102
55	การตีเจ่งจี	102
56	การเป่าฆ่วย	103
57	การเป่าขะน่วย	104

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ		หน้า
58	กะเต๊าะปวย (ถาดไหว้ครู)	179
59	ขั้นตอนที่ 1 การเจาะกล่องเสียงนาเด่ย	183
60	ขั้นตอนที่ 2 การตกแต่งรูปทรง	183
61	ขั้นตอนที่ 5 การปิดกล่องด้วยสังกะสี	185
62	ขั้นตอนที่ 7 การใส่สาย	185
63	งานศพ บ้านกองม่องทะ	193
64	วงปาตาล่า บรรเลงในงานศพ	195
65	ประเพณีการฟาดข้าว	202
66	ประรำพิธีบูชาแม่โพสพ บ้านทิไล่ป้า	211
67	ทำพิธีเรียกขวัญแม่โพสพ บ้านทิไล่ป้า	211
68	นักดนตรีร้องเพลงสรรเสริญแม่โพสพ บ้านกองม่องทะ	214
69	นักดนตรีร้องเพลงสรรเสริญแม่โพสพบ้านทิไล่ป้า	214
70	พิธีผูกข้อมือประจำปี บ้านกองม่องทะ	218
71	นักดนตรีร้องเพลงผูกข้อมือ พิธีผูกข้อมือประจำปี บ้านกองม่องทะ	220
72	รำตงมิซา (ตงคนแก่)	224
73	รำอะเย้ย	225
74	ละครกวยเจ๊าะ	227

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่คู่กับมนุษย์ เป็นแนวคิดเป็นวิถีชีวิตและความประพฤติ การปฏิบัติที่ผู้คนในสังคมหนึ่งๆ ได้สั่งสมสืบทอดมาชั่วลูกชั่วหลาน เป็นระยะเวลานาน เป็นลักษณะเฉพาะที่พอเหมาะกับสภาพภูมิศาสตร์ และความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคมนั้นๆ ก่อให้เกิดประโยชน์สุขและความกลมกลืน ในสังคมเป็นอย่างดี วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เลื่อนไหลถ่ายโยงจากบุคคลไปสู่บุคคล และจากท้องถิ่นหนึ่งไปสู่อีกท้องถิ่นหนึ่งได้ การถ่ายโยงทางวัฒนธรรมเป็นไปโดยที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทั้งในครอบครัวเดียวกัน ระหว่างครอบครัว ระหว่างหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด จนในที่สุดทั้งประเทศ และระหว่างประเทศ (ปัญญา รุ่งเรือง. 2544 : 39)

ดนตรีเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่รับใช้สังคมมนุษย์ทุกคติ ทุกภาษาและทุกชนชั้น ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน ในความหมายทางสังคมศาสตร์มนุษย์ยังกำหนดให้ดนตรีเป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับพระเจ้าเช่น ดนตรีในพิธีกรรมศาสนาของตะวันตก และดนตรีในความเชื่อเรื่องพิธีไหว้ครูทางดนตรีของชาวไทย (กาญจนา อินทรสุนานนท์. 2532 : 63) ดนตรีจัดเป็นศิลปะอีกแขนงหนึ่งที่เราสามารถพบเห็นได้ในทุกชนชาติกลุ่มชน หรือแม้กระทั่งในกลุ่มสังคมเล็กๆ ดนตรีเป็นเรื่องของเสียงที่อาศัยโสตประสาทเป็นเครื่องรับรู้และแปลความหมายหรือไม่มีก็ได้ ดุจเดียวกับเสียงของภาษาพูด ซึ่งในการตีความหมาย อาจจะแตกต่างกันไปตามแต่ความคิดแต่ละคนหรือรับรู้ไปคนละอารมณ์ก็ได้ (สงัด ภูเขาทอง. 2532 : 9) นานาชาติไม่ว่าสมัยไร[illegible] ตั้งแต่ชาติที่เป็นป่าเถื่อนจนถึงชาติที่เจริญย่อมมีการร้องรำทำเพลงเป็นสมบัติประจำชาติของตน สำหรับใช้เนื่องในกิจกรรมพิธีทางลัทธิศาสนาและ ในการพักผ่อนหย่อนใจเนื่องด้วยสังคม การร้องรำทำเพลงจึงเป็นสิ่งจำเป็นเกี่ยวกับจิตใจขาดไม่ได้ เพราะเป็นศิลปะซึ่งบำรุงจิตใจให้แช่มชื่น ชาติใดมีความเป็นอยู่อย่างไรมีจิตใจดีงาม หรือเลวทราม อาจดูได้จากการร้องรำทำเพลงประจำชาติของตน และอาจเปรียบเทียบดูได้กับชาติอื่นว่ามีความสูงต่ำกันอย่างไรในทางวัฒนธรรม(พระยาอนุมานราชธน. 2515 : 104)

การศึกษาดนตรีในภูมิภาคต่างๆ จึงมิได้มีความหมายเพียงแค่ดนตรีของวัฒนธรรมประจำชาตินั้นๆ เป็นหลัก แต่ยังหมายถึงดนตรีและวัฒนธรรมของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ณ ที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ (ปัญญา รุ่งเรือง. 2541 : 116) การศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น นอกจากการศึกษาด้านวัฒนธรรมแล้วยังมีด้านวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ที่แตกต่างแต่คล้ายคลึงกัน เช่น พิธีกรรม และประเพณีต่างๆ ในพิธีกรรม และประเพณีนี้ต่างก็ประกอบไปด้วย บทเพลง พิธีการ และสิ่งประกอบอื่นๆ ที่อยู่ในค่านิยมของกลุ่มนั้นๆ ซึ่งสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์คติชาวบ้าน คำประพันธ์ต่างๆ ภาษาถิ่น และเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของชาวบ้านได้ (กาญจนา อินทรสุนานนท์. 2536 : 52)

การศึกษาใดๆที่เป็นประโยชน์และความเข้าใจมนุษย์ชาติย่อมมีคุณค่า การศึกษาเกี่ยวกับมานุษยดุริยางควิทยาจึงมีความสำคัญ เนื่องจากพยายามทำความเข้าใจชาติพันธุ์ซึ่งนับวันจะสูญหายไป (พลับพลึง คงชนะ. 2542 : 8)

มานุษยดุริยางควิทยา หมายถึง ความรู้วิชาการ หรือการศึกษาหาความรู้ ด้านดนตรีของมนุษย์ ทั้งในเชิงดนตรีวิทยา, มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา โดยศึกษาเรื่องราวทั้งทางด้านดนตรีและทางวัฒนธรรมของมนุษย์ เช่น เหตุผลในการที่มนุษย์ประดิษฐ์คิดสร้างดนตรีของตน คุณลักษณะเฉพาะของดนตรี การใช้ดนตรีในสังคม ความหมายของดนตรีที่มีต่อผู้คนในสังคมนั้นๆ ความดำรงอยู่ ความเปลี่ยนแปลง และความเสื่อมสลายของดนตรีในสังคม (ปัญญา รุ่งเรือง. 2544 : 1)

มานุษยดุริยางควิทยา (Ethomusicology) เป็นการศึกษาดนตรีที่กำลังดำเนินไปในปัจจุบัน มีอยู่ในปัจจุบัน โดยศึกษาตัวดนตรี แนวคิดทางดนตรีของผู้คน การสร้างดนตรี การใช้ดนตรี การดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของดนตรีในท้องถิ่นต่างๆ โดยมุ่งศึกษาภาคสนามเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการศึกษาที่ไม่ตายตัวและไม่มีวันจบสิ้นเนื่องจากดนตรีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สรุปได้ว่าวิชามานุษยดุริยางควิทยา 1)มุ่งศึกษาเรื่องราวทางดนตรีของมนุษย์อย่างลึกซึ้ง ทั้งในด้านตัวดนตรีเองและด้านวัฒนธรรม 2)เป็นการศึกษาดนตรีที่ยังมีชีวิตอยู่ในภาพรวมของธรรมชาติการสร้างสรรค์ของมนุษยชาติ (ซึ่งโดยมากมักจะเป็นแบบมุขปาฐะ) และ 3)เป็นการอธิบายข้อเท็จจริงทางดนตรี ในแง่ของเนื้อหาทางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมเดี่ยวๆ และวัฒนธรรมที่ประสมประสานกันระหว่างมนุษย์กลุ่มต่างๆ (ปัญญา รุ่งเรือง.2544:5)

ดนตรีของชนกลุ่มน้อยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มไหนในประเทศไทยก็ตาม โดยเฉพาะชาวเผ่ากะเหรี่ยงนั้น เป็นดนตรีที่แฝงจิตวิญญาณและมีเพื่อรับใช้ท้องถิ่นอย่างแท้จริง มีความเป็นพื้นบ้านที่เกิดจากภูมิปัญญาของกลุ่ม จากบรรพบุรุษสืบทอดสู่ลูกหลานรับสืบทอดมาโดยมีเอกลักษณ์เฉพาะ เนื้อหาทางดนตรีจึงมีเรื่องราวของชาติพันธุ์มาเกี่ยวข้อง สะท้อนออกมาโดยการร้องรำ และบรรเลงดนตรีที่สร้างขึ้นเอง ตามวัสดุท้องถิ่น ความเป็นพื้นบ้านจึงแสดงออกมาทางดนตรีได้อย่างชัดเจน

กะเหรี่ยง เป็นชื่อที่คนทั่วไปใช้เรียกกลุ่มชนชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่ง ที่อาศัยอยู่หนาแน่น ในบริเวณภาคเหนือและตะวันตกของประเทศไทย ชื่อ "กะเหรี่ยง" เป็นชื่อที่เรียกตามอย่างมอญซึ่งเรียกกลุ่ม ชาติพันธุ์กลุ่มนี้ว่า "กะเรง" ชนกลุ่มนี้(ยกเว้นกลุ่มตองสู) เรียกตนเองว่า" ปากะญอ" ซึ่งแปลว่า "คน" (โสฬส ศิริไลย์. 2536) ทางภาคเหนือของประเทศไทยและทางรัฐฉานของพม่า กลุ่มชนนี้เป็นที่รู้จักกันในนามว่า "ยาง" ซึ่งเป็นคำที่พวกซานหรือไทยใหญ่ใช้เรียกกะเหรี่ยง พม่าเรียกกะเหรี่ยงว่า "คะหยิ่น" ซึ่งหมายถึง กะเหรี่ยงสะกอ และโป นอกจากคำนี้แล้วยังพบว่า "กะเหรี่ยงขาว" (White Karen) ซึ่งใช้เรียกกะเหรี่ยงสะกอและโป ส่วนทางภาคตะวันตกเช่น

จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ บางครั้ง จะใช้คำว่า "กะหร่าง" เรียกกลุ่มชนกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น (สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ : 2518)

กะเหรี่ยง เป็นชาวเขาเผ่าหนึ่งซึ่งจัดอยู่ในตระกูลทิเบต-พม่า (Sino-Tibetan stock) การจัดกลุ่มตามแนวนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในหมู่นักมานุษยวิทยา แต่ในทางภาษาศาสตร์นั้นมีการแยกภาษาของกะเหรี่ยงออกเป็นภาษาหนึ่งของภาษาตระกูลใหญ่จีน - ทิเบต

สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานมีการจัดประชากรเชื้อชาติกะเหรี่ยงไว้เป็นชาวเขากลุ่มหนึ่งอยู่ในกลุ่มภาษาตระกูลทิเบต-พม่า(Tibeto-Burman) ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงนี้เคยมีถิ่นฐานตั้งเดิมอยู่ทางตอนใต้ของจีน และต่อมามีการอพยพเคลื่อนย้ายลงมาตั้งถิ่นฐานทางตอนใต้จนกลายเป็นชนกลุ่มน้อยที่สำคัญในพม่าและไทย มีข้อมูลระบุว่ามีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในพม่าประมาณ 1,367,000 คน และมีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงอยู่ในไทยประมาณ 60,000 - 70,000 คน บริเวณที่มีกะเหรี่ยงตั้งถิ่นฐานอยู่มากคือที่ราบหุบเขาในแนวเขาถนนธงชัยและตะนาวศรีซึ่งเป็นแนวพรมแดนระหว่างไทยและพม่า (สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน.2517: 889 - 890)

กอร์ดอน ยัง(Gordon Young)ผู้ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าต่างๆในประเทศไทยได้แบ่งประเภทชาวเขาเผ่าต่างๆ จำนวน20เผ่าออกเป็น 2 สาขาและจัดให้ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงอยู่ในกลุ่มพวกทิเบต-พม่าโดยใช้การอพยพเป็นหลักดังนี้(ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. 2518 : 6)

ก.ชนชาติที่อพยพจากทิศใต้ไปสู่ภูมิภาคทางเหนือ ชนชาติพวกนี้เรียกว่า พวกเอเชียตะวันออก หรือเรียกเป็นคำเฉพาะในวิชาชาติพันธุ์วิทยาว่า " Austro – Asiatic คือพวกที่มีเชื้อสายเดียวกันกับพวก ว้า เช่น ละว้า ขมุ ข่าฮ่อ ถิ่น และผีตองเหลือง

ข.ชนชาติที่อพยพจากทิศเหนือไปสู่ภูมิภาคทางใต้ ชนชาติพวกนี้ได้แก่พวกจีน-ทิเบต (Sino-Tibetan) ได้อพยพลงมาตามเส้นทางขนานกับการอพยพจากเหนือลงมาใต้ของชนชาติไทยแต่มาในระดับสูงกว่า ในขณะที่ชนชาติไทยอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในที่ราบลุ่ม ชนพวกนี้ได้อพยพตามเส้นเขาอันคดเคี้ยวซึ่งทำให้การเคลื่อนย้ายเป็นไปโดยล่าช้า และได้เข้ามาอาศัยอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย ประมาณ 100 ปีมานี้เอง พวกจีน-ทิเบต แยกสาขาออกเป็น 2 พวกดังนี้

1. **พวกทิเบต-พม่า** (Tibeto – Burman) ได้แก่ อีก้อ ลีซอ มูเซอ และกะเหรี่ยง มูเซอและกะเหรี่ยงยังแบ่งแยกเผ่าพันธุ์อีก เช่น มูเซอดำ มูเซอแดง มูเซอซี มูเซอเซและ กะเหรี่ยงโป กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงบเว กะเหรี่ยงตองตู

2. **พวกจีนเดิม** (Main Chinese ชนชาติในตระกูลจีนเดิมนี้มีความใกล้ชิดกับชนชาติจีนเป็นอย่างมาก ชาวเขาซึ่งมีเผ่าพันธุ์เดียวกันกับชนพวกนี้ได้แก่ แม้ว เย้า และจีนฮ่อ ซึ่งมาตั้งหลักแหล่ง บน ภูเขาในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย (ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. 2518 : 6 - 7)

ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในประเทศไทยมีการตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันตก โดยมีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดต่างๆ มากตามลำดับดังนี้ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน

ตาก ลำพูน กาญจนบุรี แพร่ ราชบุรี เชียงราย ลำปาง เพชรบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี กำแพงเพชร ประจวบคีรีขันธ์ และสุโขทัย ในกลุ่มกะเหรี่ยงเองนั้นยังสามารถแบ่งแยกออกได้เป็น 4 พวกย่อย ดังนี้คือ โป (P' wo) สะกอ (Skaw) บเว (B"ghwe) และตองตู (Taung Tsu) กะเหรี่ยงทั้ง 4 พวกนี้มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่หลายจังหวัดของประเทศไทย(มณฑล คงแถวทอง.2538 : 3 - 4)

จังหวัดกาญจนบุรี มีพรมแดนด้านตะวันตกติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า บริเวณนี้จึงมีการอพยพเคลื่อนย้ายของกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มจากประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่าเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี เช่น พม่า มอญ กะเหรี่ยง เผ่าลั๊วะ หรือละว้า อินเดีย ฯลฯ เป็นต้น ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงจัดเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนกลุ่มน้อยที่สำคัญกลุ่มหนึ่งของจังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่บริเวณพรมแดนไทย-พม่า มานานกว่า 100 ปี และมีจำนวนค่อนข้างมาก (ศุทธินี ทองสะอาด. 2533 : 1)

กะเหรี่ยง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุดในจังหวัดกาญจนบุรี โดยกระจายอยู่ในพื้นที่ 6อำเภอ คือ อำเภอสังขละบุรีมีจำนวน 14,287 คน อำเภอทองผาภูมิมีจำนวน 6,039 คน อำเภอศรีสวัสดิ์ มีจำนวน 7,050 คน อำเภอไทรโยค มีจำนวน 2,779 คน อำเภอเมืองมีจำนวน 520 คนและอำเภอหนองปรือมีจำนวน 301 คน ทั้งหมดมีจำนวนประชากรกะเหรี่ยงรวม 30,976 คน (ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดกาญจนบุรี. 2545 : 2)

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี มีประวัติความเป็นมาน่าสนใจไม่น้อยกว่าชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ในหลักฐานทั้งเอกสารเก่าและเอกสารใหม่หลายฉบับ มีข้อมูลเกี่ยวกับกะเหรี่ยงกาญจนบุรี ในลักษณะต่างๆ เช่น การอพยพ การตั้งถิ่นฐาน สภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของกะเหรี่ยงกาญจนบุรีในสังคมไทยตั้งแต่อดีต ในปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ก็ยังคงความสำคัญในลักษณะชนกลุ่มน้อยที่มีเอกลักษณ์ของตนเองในด้านวัฒนธรรม (มณฑล คงแถวทอง.2538:1)

วัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง เป็นวัฒนธรรมที่ผูกพันอยู่กับระบบนิเวศทางธรรมชาติอย่างกลมกลืน ซึ่งมีผลต่อชีวิตของชาวกะเหรี่ยงทั้งในมโนทัศน์ทางจักรวาลวิทยา ที่เชื่อว่าสรรพสิ่งมีจิตวิญญาณเป็นเจ้าของดูแล (โกวิท แก้วสุวรรณ. 2542 : 32) ชาวกะเหรี่ยงโปในตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นกลุ่มชาวเขาที่มีภาษาพูดเป็นของตนเอง มีความเชื่อผสมผสานระหว่างความเชื่อฤาษีและความเชื่อทางพุทธศาสนา ซึ่งแสดงออกทางมโนทัศน์ในความกลมกลืนของศาสนา ทั้งสองว่า ความเชื่อฤาษีมีความกว้างไกล สะอาดและเตียนโล่ง ส่วนความเชื่อทางพุทธศาสนานั้นมีความสูงใหญ่ เมื่อความคิดที่กว้างไกล สะอาดและเตียนโล่งรวมเป็นหนึ่งเดียวกับความสูงใหญ่ย่อมทำให้เกิดความสมบูรณ์แก่สรรพสิ่งได้ เช่นเดียวกับพื้นดินที่กว้างโล่งเตียนมีต้นไม้ใหญ่งอกงาม ย่อมสร้างความร่มรื่นความอุดมสมบูรณ์แก่คนทุกคน (อ้างถึงโกวิท แก้วสุวรรณ สัมภาษณ์ ,หม่องแป ,2543:134) จากมโนทัศน์ที่กล่าวมาในข้างต้นได้แสดงให้เห็น

การหล่อหลอมวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงเข้าด้วยกัน ทั้งแนวทางการปฏิบัติและแนวทางอุดมคติ ความเชื่อแบบฤาษีเป็นการตอบสนองความต้องการในทางปฏิบัติ ส่วนความเชื่อตามแบบพุทธศาสนา สามารถตอบสนองชีวิตได้ในแนวทางของอุดมคติ การสร้างบุญเป็นการสะสมบารมีให้ตนเอง ชาวกะเหรี่ยงจึงไหว้ผีอันเป็นความเชื่อแบบฤาษี และไหว้พระ อันเป็นความเชื่อแบบพุทธศาสนา โดยไหว้ผีเพื่อชีวิตในชาตินี้ และไหว้พระเพื่อชีวิตในชาติหน้า (โกวิท แก้วสุวรรณ. 2543 : 134)

ชาวกะเหรี่ยงทั่วไปเชื่อว่าธรรมชาติรอบตัวมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองอยู่ ดังนั้น ชาวกะเหรี่ยงจึงให้ความเคารพนับถือเทพหลายองค์ เช่น เทพที่ให้ความคุ้มครองโลก (ผีชะโว่) แม่ธรณีหรือเทพธิดาแห่ง ผืนแผ่นดิน (ซ่งทะรี) เทพแห่งแม่น้ำ (โพ่โตกู๊) แม่โพสพหรือเทพธิดาแห่งต้นข้าว (พิปู๊โย) และเทพแห่งต้นไม้ (รุกขจือ) เป็นต้น วิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงผูกพันกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ด้วยความเคารพ เช่น การบวงสรวง การไหว้ เป็นต้น ดังนั้นประเพณีต่าง ๆ ของกะเหรี่ยงจึงมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งมีทั้งประเพณีเกี่ยวกับพุทธศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อเดิม ประเพณีที่สำคัญคือ การเกิด การ แต่งงาน งานศพ ประเพณีกินผี งานบุญข้าวใหม่ งานบุญสงกรานต์ งานบุญเจดีย์ เป็นต้น (ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. 2536 : 21 - 33)

ในวิถีชีวิต และพิธีกรรมต่างๆ ตามประเพณี ของชาวกะเหรี่ยง ต.ไล่โว่ ส่วนมากจะมีดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ ดนตรีที่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม เช่น ในงานทำบุญข้าวใหม่ พิธีผูกข้อมือ ประเพณีการฟาดข้าว อีกทั้งยังมีเพลงร้องประกอบดนตรีที่น่าสนใจคือ นาเด่ย และเมตารี่ ที่มีเนื้อหาในบทเพลงเป็นเรื่องราวต่างๆ ที่อยู่ในความเชื่อ และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชนเผ่า ถ่ายทอดออกมาเป็นเพลงร้อง และนอกจากนี้ก็ยังมีดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงต่างๆ มากมาย เพื่อความบันเทิงที่สามารถสอดแทรกแสดงได้ในทุกโอกาสที่เหมาะสม เช่น การแสดง รำตง และ ละครก่วยเจ๊าะ

ดนตรีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่มี ปรากฏในตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีนั้น มีทั้งเพลงร้อง และเพลงที่บรรเลงด้วยเครื่องดนตรี เช่น ในการแสดงรำตง เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงรำตงคือ กลองสองหน้า ระนาด ฆ้องวง พิณหรือ ปี่ ฉิ่ง ตง (ไม้ไผ่ยาวประมาณ 30 เซนติเมตร เซาะเป็นร่อง ใช้ไม้ตี ให้จังหวะ) เนื้อร้องของเพลงรำตงมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของกะเหรี่ยง การอบรมคนให้เป็นคนดี และเกี่ยวกับพุทธสานา เป็นต้น (มณฑล คงแถวทอง. 2538 : 53) เพลงที่ใช้ในการรำตงนั้นมี เครื่องดนตรีหลายชนิด ชนิดแรก คือ แมนโดริน (เครื่องดนตรีชนิดนี้กะเหรี่ยงได้รับอิทธิพลจากพม่า) ระนาดเหล็ก(ปาปาล่า) กลองขนาดเล็ก (เป้าว) ฉาบ (ป้าจี้) ฆ้องขนาดต่างๆ แขวนอยู่ในราง (มู่ว่า) กลองใหญ่ (ตะเพอ) และกระบอกไม้ไผ่ ตัดให้มีลักษณะพิเศษใช้ตี (โกร่ง) จะเห็นได้ว่า เครื่องดนตรี แต่ละชนิดแม้ว่าจะมีบางชิ้นที่ได้รับ

อิทธิพลจากกลุ่มชนอื่น แต่ก็มีอีกหลายชิ้นที่แสดงถึงวัฒธรรมทางดนตรีของชาวกะเหรี่ยงได้ไม่น้อย (สถาบันวิจัย และพัฒนา. 2533 : 48)

ศิลปะด้านการแสดงของชาวกะเหรี่ยงที่มีชื่อเสียงมากได้แก่ "เทอลียโตว" คนไทยจะเรียกการแสดงชนิดนี้ว่า "รำตง" (Dong Dance) ซึ่งเป็นการรำและร้องเพลงเล่าเรื่องราวทางพุทธศาสนา ตำนาน นิทานต่างๆ จารีตประเพณี ตลอดจนการเกี้ยวพาราสีของหนุ่มสาว เทอลียโตวเป็นการแสดงที่มีบทบาทมากในสังคมชาวกะเหรี่ยง และเป็นการขัดเกลาทางสังคมอีกทางหนึ่งด้วย เช่น เนื้อหาที่กล่าวถึงการรักษาวัฒนธรรม การวางตน การดำเนินชีวิต การแต่งกายของกะเหรี่ยง(ผอบ นะมาตร์ และคนอื่นๆ. 2544 : 27 - 28)

เทอลียโตวจะแสดงในโอกาสที่ว่างเว้นจากการทำไร่ เพราะในขณะที่อยู่ในฤดูการทำไร่ชาวกะเหรี่ยงจะต้องแยกย้ายกันไปทำไร่ในป่าที่ไกลออกไปจากหมู่บ้านซึ่งจะต้องมีภาระหนักทุกคนจะต้องช่วยกันทำไร่เพื่อได้ผลผลิตไว้บริโภคตลอดปีหน้า เมื่อเสร็จสิ้นการทำไรก็จะกลับมาอยู่รวมกันที่หมู่บ้าน ช่วงนี้เองที่เป็นโอกาสได้พบปะสังสรรค์กันในสังคมกะเหรี่ยงและจะร่วมกันฝึกซ้อมเทอลียโตว ไว้แสดงในโอกาสหรือเทศกาลต่างๆ ที่จะมาถึงในช่วงที่ว่างเว้นจากการทำไร่ เทอลียโตวนิยมแสดงในเวลากลางคืนหลังจากที่เสร็จสิ้นจากกิจวัตรประจำวัน ในหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงจะมีลานสำหรับกิจกรรมต่างๆ กองไฟกองใหญ่ จะก่อขึ้นที่ด้านหนึ่งของลานเพื่อสร้างความสว่างและความอบอุ่นยามค่ำคืน วงดนตรีจะนั่งเป็นแถวหันหน้าเข้าหากันระหว่างกลุ่มนักดนตรีและผู้รำซึ่งส่วนใหญ่จะเห็นชายหนุ่มหญิงสาวในหมู่บ้านโดยจะมีผู้ชมอยู่รอบๆลาน บรรยากาศเช่นนี้จะเกิดขึ้นทุกคนเป็นกิจกรรมที่มีส่วนร่วมกันทั้งหมู่บ้าน อย่างไรก็ตาม เทอลียโตวมิได้เป็นเพียงการแสดงของหนุ่มสาวเท่านั้น ผู้ที่มีครอบครัวแล้วถ้าหากมีเวลาว่างก็สามารถร่วมแสดงได้เช่นกัน แต่จะเป็นเทอลียโตวอีกแบบหนึ่งที่มีจังหวะลีลาที่ช้าอ่อนช้อยเรียกว่า "โตวโอ่หล่อง" หรือ "โตวมึงซา" อันหมายถึงเทอลียโตวคนแก่ (ผอบ นะมาตร์ และคนอื่นๆ. 2544: 27-28)

เมื่อถึงโอกาสเทศกาลและพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งมักจะเป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหากินแทบทั้งสิ้น เทอลียโตวจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของหมู่บ้านในเทศกาลหรือพิธีกรรมต่างๆ แต่ละครั้งชาวกะเหรี่ยงจะส่งข่าวไปยังหมู่บ้านต่างๆ พร้อมทั้งจัดลานซึ่งเป็น พื้นที่สำหรับแสดง หมู่บ้านที่ทราบข่าวก็จะนำเทอลียโตวของ หมู่บ้านออกมาแสดง ผลัดเปลี่ยนกันตลอดงาน ดังนั้นเทอลียโตวจึงเป็นที่เชิดหน้าชูตาและเป็นตัวแทนของแต่ละ หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านที่มาร่วมเทศกาลหรือพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งมักจะผลัดเปลี่ยนเวียนกันจัดในทุกหมู่บ้านของ ชาวกะเหรี่ยงโดยเฉพาะกะเหรี่ยงโป (ผอบ นะมาตร์ และคนอื่นๆ. 2544 : 27 - 28)

นอกจากเครื่องดนตรีที่ใช้รำตงแล้ว ชาวกะเหรี่ยงยังคงมีเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงหรือใช้สร้างบรรยากาศ ในงานรื่นเริงอื่นๆ อีก เช่น กลองยาวแบบกะเหรี่ยง (ทะ) ม้อง

(หม่อง) และแคน(ปี่บา) โดยเฉพาะแคนของกะเหรี่ยงนั้นมีลักษณะพิเศษต่างจากแคนของที่อื่น ตรงที่เพียง 7 ลูกเท่านั้น (แคนทั่วๆไป มี8 ลูก) เนื่องจากเพลงของกะเหรี่ยงไม่มีตัวโน้ตดังกล่าวเลย ดังนั้น ชาวกะเหรี่ยงจึงสามารถใช้แคนที่ทำจากถิ่นอื่นมาเป่าเพลงของตนได้ กลองยาว ม้องแคน และฉาบนี้ชาวกะเหรี่ยงจะใช้ในงานรื่นเริงเช่น การรำดาบ (ไอยซะ) การรำมือ (ไอไตรย) การรำวงต่างๆ การเล่นสะบ้า (ลุก่วยเบเกซะ) เป็นต้น (พิพัฒน์ เรืองนาม. 2533 : 48)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ดนตรีของชาวกะเหรี่ยง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีที่ปรากฏนั้น เป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษาถึงอัตลักษณ์อันดีงาม ของชาวกะเหรี่ยง โดยอาศัยแนวทางการศึกษาดนตรีตามหลักของมานุษยดุริยางควิทยา เป็นแนวทางในการ ศึกษาหาคำตอบ และอธิบายเรื่องราวต่างๆ ทางวัฒนธรรมดนตรีของชาวกะเหรี่ยงที่แฝงไว้ด้วยความเชื่อ และภูมิปัญญาของชนเผ่า เนื่องจากดนตรีนั้นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของทุกชนชาติ และในขณะเดียวกันชาวกะเหรี่ยง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่ยังมีการสืบทอดดนตรีสืบต่อกันมา เป็นมรดกทางวัฒนธรรมนี้ถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามหาศาลเป็นมรดกท้องถิ่น เป็นมรดกของชาติพันธุ์ ที่คนในท้องถิ่นนั้นๆ จำเป็นที่จะต้องทราบเพื่อรักษาเอกลักษณ์ที่ดีงามของชาติพันธุ์ตนเองไว้ให้คงอยู่ต่อไป

ในแนวทางของมานุษยดุริยางควิทยา ทั้งการศึกษาดนตรี และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องทางดนตรีครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจเรื่องของ ดนตรีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อาทิเช่น องค์ความรู้ต่างๆ ในด้านดนตรีที่มีอยู่ โดยเลือกศึกษาดนตรี บทเพลงต่างๆ ที่เป็นของดั้งเดิม และยังมีการสืบทอดอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญที่สุดทางดนตรีของชาวกะเหรี่ยง ที่นับวันจะสูญหายเพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงทุกขณะ ผลจากการขาดช่วงในการสืบทอดตลอดจนบทบาทของดนตรีในสังคมลดน้อยลง ในอนาคตอาจเป็นผลให้ วัฒนธรรมด้านนี้สูญไป ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาและเก็บรวบข้อมูลที่ยังไม่มีผู้ศึกษามาเป็นองค์ความรู้ โดยเลือกศึกษาและรวบรวม ข้อมูลในหมู่บ้านของชาวกะเหรี่ยง คือหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านดนตรีของชาวกะเหรี่ยงใน ตำบลไล่โว่ เพื่อเผยแพร่ให้กับผู้ที่ สนใจ นำมาซึ่งการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบไป

ความมุ่งหมายการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีในสังคมชนเผ่าชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. ชาวกะเหรี่ยงมีศิลปะดนตรีเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ถือเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญ และมีความแตกต่างไปจากดนตรีของกลุ่มชนอื่นๆ

2. วิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงมีความเกี่ยวพันกับดนตรีเป็นอย่างมาก ดนตรี และบทเพลงต่าง เป็นสื่อกลางของสังคมในการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ของชนเผ่า เช่น ด้านประวัติศาสตร์ ศาสนาความเชื่อ และการทำมาหากินเป็นต้น ทำให้ทราบถึงความสำคัญและลักษณะของดนตรี และบทบาทของดนตรีที่มีในชนเผ่า

3. จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมปัจจุบันส่งผลกระทบถึงดนตรีของชาวกะเหรี่ยง และอาจทำให้ดนตรีชาวกะเหรี่ยงเปลี่ยนแปลงและสูญหายไป สมควรอย่างยิ่งที่ต้องทำการศึกษา รวบรวมข้อมูลในแนวทางมานุษยดุริยางควิทยา เพื่อให้องค์ความรู้ให้คงอยู่ต่อไป

4. เป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู เผยแพร่องค์ความรู้ด้านดนตรีให้กับผู้ที่สนใจ อีกทั้งยังสร้างจิตสำนึกร่วมในการเห็นคุณค่าศิลปะวัฒนธรรมด้านดนตรีของชนเผ่าให้กับชาวกะเหรี่ยง เพื่ออนุรักษ์ไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. พื้นที่การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะพื้นที่หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงในตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีเพียงหนึ่งหมู่บ้านเท่านั้นคือ หมู่บ้านกองม่องทะ

2. การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะทำการศึกษารวบรวมองค์ความรู้โดยเน้นเฉพาะเนื้อหาทางด้านดนตรี และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีเป็นสำคัญ เช่นประวัติที่มาของดนตรี เครื่องดนตรี ส่วนประกอบของเครื่องดนตรี ขั้นตอนต่างๆ ของการทำเครื่องดนตรี วิธีการบรรเลง บทเพลง การผสมวง โอกาสในการบรรเลงดนตรี นักดนตรี การถ่ายทอด ดนตรีของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่ยังคงยึดถือปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทำนอง	หมายถึง	เสียงสูงๆ ต่ำๆ ที่สลับซับซ้อนกัน
บันไดเสียง	หมายถึง	กลุ่มของระดับเสียงหรือโน้ตที่นำมาจัดเรียงกันเป็นลำดับขั้นจากเสียงต่ำไปเสียงสูง จากเสียงสูงมาเสียงต่ำ โดยไม่มีการข้ามขั้น
มุขปาฐะ	หมายถึง	เรื่องราวที่ถ่ายทอดกันมาปากต่อปากไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร
กะเต๊าะปวย	หมายถึง	พาน หรือถาดใส่เครื่องบูชาครูดนตรี และนาฏศิลป์
รำดง	หมายถึง	การแสดงนาฏศิลป์ ฟ้อนรำที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง
ก่วยเจ๊าะ	หมายถึง	การแสดงละครของชาวกะเหรี่ยง มีวงปาตาล่าบรรเลงประกอบ
นาเด่ย	หมายถึง	เครื่องดนตรีชนิดหนึ่งของชาวกะเหรี่ยง ลักษณะคล้ายพิณพม่า มี 6 สาย สร้างด้วยวัสดุจากท้องถิ่น
มาตาริ่	หมายถึง	แมนโดริน 6 สายของชาวกะเหรี่ยง
ปี่บา	หมายถึง	แคนของชาวกะเหรี่ยง
ขะน่วย	หมายถึง	ปี่รูปทรงปากแตร ชนิดหนึ่งคล้ายปี่ของพม่า และปี่ชวาของไทย
ผลี่	หมายถึง	ลิ้นปี่
ตะเหลาะ	หมายถึง	ขลุ่ยชนิดเป่าด้านข้างคล้ายขลุ่ยผิวของจีน
ฆ่วย	หมายถึง	ปี่เขาควาย
โหม่งวาย	หมายถึง	ฆ้องราง 3 ชุด
ปาตาล่า	หมายถึง	เครื่องดนตรีประเภทหนึ่งมีรูปร่างคล้ายระนาด ลูกทำด้วยเหล็ก
โป้ว	หมายถึง	กลองสองหน้า 4 ใบขนาดเล็กอยู่ในรางไม้
ตาคู้ว	หมายถึง	กลองทรงปล่องกลางขนาดเล็ก มีขาตั้ง คล้ายตะโพน
ตะโพ้ว	หมายถึง	กลองทรงปล่องกลางขนาดใหญ่ มีขาตั้ง คล้ายตะโพน
เวหล่าเคาะ	หมายถึง	เครื่องดนตรีประกอบจังหวะทำด้วยไม้ไผ่เซาะเปลือกเป็นร่อง ใช้ไม้ตี คล้ายเกราะ
เจ่งจี	หมายถึง	ฉาบใหญ่
เอ่อคือ	หมายถึง	ไม้ตีปาตาล่า ไม้ตีเวหล่าเคาะ

ถะคู	หมายถึง	เพลงร้อง
ถะคูหนี่มุ่ง	หมายถึง	เพลงร้องที่มีเนื้อร้องสอง วรรค มีความหมายลึกซึ้ง
ถะคูลี่มุ่ง	หมายถึง	เพลงร้องที่มีเนื้อร้องสี่วรรค
เทอลียโตว	หมายถึง	การรำตง
ตงมิซา	หมายถึง	การรำตง ที่แสดงโดยผู้อาวุโส หรือหญิงที่แต่งงานแล้ว
โบวบือส่องคู้	หมายถึง	พิธีทำบุญข้าวใหม่
พิบือโย	หมายถึง	แม่โพสพ
หล่าเคาะไข่จู	หมายถึง	พิธีผูกข้อมือประจำปี
วีหล่า	หมายถึง	ขวัญ
ดุทูหล่า	หมายถึง	การใช้ไม้พายตีหรือเคาะประกอบการเรียกขวัญ
ปรูีหล่า	หมายถึง	การสวดเรียกวีหล่า หรือขวัญจากที่ต่างๆให้กลับมา

ข้อตกลงเบื้องต้น

คำศัพท์ภาษากะเหรี่ยงที่ใช้ในปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ทำการถ่ายทอดคำศัพท์นี้ด้วยภาษาไทยให้ใกล้เคียงกับเสียงเดิมมากที่สุด มิได้ยึดถือตามหลักภาษาศาสตร์แต่อย่างใด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลต่างๆ ด้านดนตรีของชาวกะเหรี่ยงนั้น ยังไม่มีผู้ศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้งในทางทฤษฎีดนตรี ปัจจุบันมีแต่เอกสารที่กล่าวถึงเฉพาะเครื่องดนตรีบ้างบางชนิด และจดบันทึกเพลงร้องภาษากะเหรี่ยงที่ได้แปลเป็นภาษาไทยเท่านั้น ข้อมูลต่างๆ ที่นำมาใช้ประกอบการวิจัยครั้งนี้จึงนับว่า มีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง แหล่งข้อมูลนี้ได้มาจากเอกสารงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ ตำราหนังสือ ต่างๆ ดังต่อไปนี้

เอกสาร ตำรา และหนังสือวิชาการ

ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในประเทศไทยนี้สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มต่างๆ ได้ ทั้งหมด จำนวน 4 กลุ่มด้วยกัน ดังที่ สุรพงษ์ กองจันทึก (2530 : 14-16) กล่าวคือ

1.กะเหรี่ยงสะกอ

ชนกลุ่มนี้เรียกตนเองว่า "ปกา-เกอ- ญอ" ซึ่งแปลว่าคนแต่ยังมีชื่อเรียกอื่นๆ อีก เช่น ยางกะลอ ยางขาว ยางป่า ฯลฯ คนไทยเรียกกะเหรี่ยงสะกอว่า กะเหรี่ยงขาวหรือยางขาว สันนิษฐานว่ากะเหรี่ยงสะกอคงเดินทางเข้ามาสู่ประเทศไทยทางประเทศเมียนม่า กะเหรี่ยงกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดกับชนชาติพม่า เพราะชาวพม่าเรียก กะเหรี่ยงสะกอว่า Bama Kayin ซึ่งหมายถึง"กะเหรี่ยงพม่า (Burmese Karen)"ในขณะที่กะเหรี่ยงสะกอยังอยู่ในประเทศเมียนม่า คงเป็นกลุ่มชาวเขามีอาศัยอยู่ในพื้นที่ราบ มีศูนย์กลางหนาแน่นอยู่ที่ลุ่มแม่น้ำอิระวดี กะเหรี่ยงสะกอเป็นกลุ่มชาวเขาที่มีการศึกษาค่อนข้างสูงกว่าชาวกะเหรี่ยงกลุ่มอื่นและรับการพัฒนาได้เร็วกว่าชนกลุ่มอื่น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะอิทธิพลของการยอมรับนับถือ คริสตศาสนา และพุทธศาสนา ปัจจุบันในประเทศไทยกะเหรี่ยงสะกอมีจำนวนมากกว่ากะเหรี่ยงกลุ่มอื่นๆ บางทีอาจมีจำนวนสามในสี่ของกะเหรี่ยงทั้งหมด ในประเทศไทย กะเหรี่ยงกลุ่มนี้ตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ทั่วไปถึงจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน

2.กะเหรี่ยงโป

คนไทยเรียกว่า ยาง โป พม่าเรียกว่า ตาเลงกะยิน (Taliang Kayin) ซึ่งหมายถึงกะเหรี่ยงมอญ (Mon Karen) ทั้งนี้เพราะกะเหรี่ยงโป มักอยู่อาศัยใกล้ชิดปะปนกับชนชาติมอญ และส่วนใหญ่จะได้กับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากชนชาติมอญ เช่น พุทธศาสนาลัทธิเถรวาท ภาษาพูดตลอดจนภาษาเขียนที่ใช้อักษรมอญ และยังคงการสะกดไวยากรณ์ตามแบบฉบับของภาษามอญ

เช่นกัน ในขณะที่ชาวกะเหรี่ยงกลุ่มอื่นๆ จะใช้การเขียนตามแบบของพม่า ชาวกะเหรี่ยงโปจะเรียกตนเองว่า "โผล่ว (Phlow)" ซึ่งแปลว่า"คน" กะเหรี่ยงโปมีจำนวนประชากรในประเทศไทยมากเป็นอันดับสองรองจากกะเหรี่ยงสะกอ ปัจจุบันกระจายอยู่ตามจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

3.กะเหรี่ยงบเวหรือคะยา

กะเหรี่ยงบเวหรือคะยา คนเมืองและไทยใหญ่เรียกว่า "ยางแดง" คงเป็นเพราะกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ชอบสวมชุดสีแดงมากกว่าสีอื่นๆ นั่นเอง กะเหรี่ยงบเวนี้จะเรียกตนเองว่า "แบร" ทำให้เรียกกันว่า "บเว" กะเหรี่ยงบเวไม่มีบทบาทในประเทศไทยมากเพราะมีจำนวนน้อยอยู่บริเวณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4.กะเหรี่ยงตองตูหรือปาโอ

พม่าเรียกกะเหรี่ยงตองตูหรือปาโอว่า " Taungthu" แปลว่า "ชาวภูเขา" เพราะกะเหรี่ยงกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่บนพื้นที่ที่เป็นภูเขาสูงขึ้นไปกว่ากะเหรี่ยงกลุ่มอื่น คือแถบภูเขาในรัฐไทยใหญ่ ชาวไทยใหญ่รับคำภาษาพม่าและมาดัดแปลงเพี้ยนไปว่าตองสู และกะเหรี่ยงกลุ่มอื่นๆ จะเรียกตองตู ว่า "เตาะซู" ตองตูเป็นกะเหรี่ยงที่มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่คือบริเวณใกล้เมืองตองยี ลักษณะทางกายภาพแตกต่างกับชาวกะเหรี่ยงกลุ่มอื่นที่เห็นได้ชัดคือ ชาวตองตูสีผิวจะคล้ำกว่ากะเหรี่ยงกลุ่มอื่นๆ ผมและขนดกมาก กะเหรี่ยงตองตูในประเทศไทยมีจำนวนน้อยมากและอยู่ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนและมีอยู่บ้างในจังหวัดเชียงใหม่

✳ เรื่องประวัติความเป็นมาและการอพยพของชาวกะเหรี่ยงในประเทศไทย บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ (2545:53) กล่าวว่า กะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในเขตไทย ก่อนที่ชาวไทยเราจะเคลื่อนย้ายลงมาสู่แหลมสุวรรณภูมิ แต่เป็นจำนวนเล็กน้อย และเข้ามาอยู่ภายหลังพวกละว้าหรือลัวะ พวกกะเหรี่ยงเพิ่งอพยพเข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทยเป็นจำนวนมากในสมัยพระเจ้าอลองพญา (อ่องเจยะ) ทำสงครามกับพวกมอญ พวกมอญพ่ายแพ้ถูกกองทัพพม่าไล่ติดตามฆ่าฟันอย่างชนิดจะ ล้างผลาญชนชาติมอญให้สิ้นสูญไปจากโลก ในเวลานั้นพวกกะเหรี่ยงเป็นมิตรกับมอญ ได้ให้ที่พักอาศัยหลบภัยแก่พวกมอญ เมื่อพม่ายกกองทัพ ติดตามมาพวกกะเหรี่ยงเกรงภัยจึงพากันอพยพหลบหนีเข้ามาสู่เขตไทย ในเรื่องเดียวกัน พิพัฒน์ เรืองนาม(2533:40- 41) ได้กล่าวถึงการอพยพของกะเหรี่ยงเข้าสู่จังหวัดกาญจนบุรี ว่า เดิมชาวกะเหรี่ยงนี้อาศัยอยู่ที่บ้านเมกะวะเขตมะละแหม่ง ประเทศพม่า ต่อมาในปี ค.ศ.1788 ได้เริ่มอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่ห้วยซองกะเลีย อำเภอสังขละ-บุรี และได้มีการอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนกระจายกันออกไปตามลำห้วย ลำธารต่างๆ เป็นจำนวน

มากขึ้น จนทำให้เจ้าเมืองกาญจนบุรีแต่งตั้งหัวหน้ากะเหรี่ยงเป็นเจ้าเมืองสังขละบุรี มีบรรดาศักดิ์เป็นพระยาศรีสุวรรณคีรี (พวะโพ่) สืบตำแหน่งเจ้าเมืองมาอีก 3 คนจนถึง ร.ศ.120 เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองท้องถิ่นเลิกระบบเจ้าเมือง มาใช้การปกครองในระบบนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแทน เมืองสังขละบุรีจึงได้เปลี่ยนมาเป็น อำเภอสังขละบุรี เจ้าเมืององค์สุดท้ายคือพระยาสุวรรณคีรีคนที่ 4 (ทะเจียงโปรย เสตะพันธ์) จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายอำเภอคนแรก ต่อมาได้ลาออกจากราชการในปี ค.ศ. 1924 ในปัจจุบันเชื้อสายของตระกูล เสตะพันธ์นี้ยังคงเป็นผู้นำที่สำคัญในอำเภอสังขละบุรี ในปัจจุบัน

สำหรับเรื่องดนตรีของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงนั้น สุริยา รัตนกุล (2539:23-38) กล่าวว่า กะเหรี่ยงสะกอในภาคเหนือ เป็นพวกที่มีความสามารถร้องเพลงและการร้องเพลงนั้นเป็นการร้องอย่างมีแบบแผน มีกำหนดชนิดของเพลงว่าเพลงใดควรร้องในงานอะไร เพลงที่ร้องในงานศพจะนำมาร้องในบ้านไม่ได้ เพลงที่ใช้ร้องในงานศพ คือ เพลงทาปลือ เป็นเพลงเกี่ยวกับเรื่องผีวิญญาณ แบ่งเป็นทาปลือ แท้ และทาปลือที่ไม่แท้ ในเรื่องเดียวกัน สมัย สุทธิธรรม (2541:33-35) กล่าวว่า กะเหรี่ยงเป็นชน กลุ่มน้อยอีกกลุ่มหนึ่ง ที่มีลักษณะนิสัยชอบร้องเพลงและการเต้นรำ ในงานรื่นเริงต่างๆ พวกเขาจะต้องมีการร้องรำทำเพลงอยู่เสมอ เช่น งานปีใหม่ งานแต่งงาน หรือแม้กระทั่งงานศพ ชาวกะเหรี่ยงก็ยังร้องเพลงรำพึงรำพันอย่างโหยหวนเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิม เรียกว่า " ทา"

เรื่องเพลงและดนตรีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรีนั้น สุจริตลักษณ์ ดีผดุง และสรินยา คำเมือง(2540:36-38) ได้อธิบายว่า เพลงที่มีมาแต่เดิมในวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงโปคือเพลงที่ใช้ในงานศพและงานแต่งงาน เพลงที่ใช้ในงานศพ เป็นการร้องตอบโต้กันของหนุ่มสาว ส่วนการร้องเพลงในงานแต่งงานเป็นการร้องเพลงของผู้อาวุโสที่เป็นผู้ชาย เนื้อหาส่วนใหญ่ของเพลงจะเน้นความดีใจที่ได้มาพบกัน หรือไม่ก็บอกถึงความดีความขยันขันแข็งของทั้งฝ่ายเจ้าบ่าวและเจ้าสาว

เรื่องของรำตง พิพัฒน์ เรืองนาม (2533:48) กล่าวว่า กะเหรี่ยงที่ตำบลไล่โว่มีชื่อเสียงมากในการแสดงรำตง ซึ่งเป็นการร้องเพลงเล่าเรื่อง ตำนาน นิทานต่าง ๆ ของชนเผ่า (คล้ายกับหมอรำเรื่องของชาวอีสาน) และการกล่อมเกลาทางสังคมที่มีผลมากทางหนึ่ง การรำตงของชาวกะเหรี่ยงเป็นวัฒนธรรมเฉพาะของชนเผ่า ในเรื่องเดียวกัน มณฑล คงแถวทอง (2538:48-53) เสริมว่า ในประเพณีที่สำคัญต่างๆ ของชาวกะเหรี่ยงนั้นมักจะมี รำตง มาแสดงอยู่ทุกประเพณี เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานทำบุญข้าวใหม่ งานบุญสงกรานต์ การแสดงรำตงเป็นการร้องและรำที่ใช้เสียงดนตรีประกอบในการแสดง ผู้ร่วมแสดงจะเป็นหญิงหรือชายก็ได้ เนื้อร้องของเพลง

รำตงมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของกะเหรี่ยง การอบรมคนให้เป็นคนดี และเกี่ยวกับพุทธศาสนา เป็นต้น ท่าทางที่รำคล้ายกับฟ้อนพม่า สุจริตลักษณ์ ดีผดุง และสรินยา คำเมือง (2540:38) การรำตงเป็น วัฒนธรรมของกะเหรี่ยงยังพอพบได้ในแถบจังหวัดกาญจนบุรี ในงานกรรมพิธีใหญ่ๆ เช่นพิธีทำบุญข้าวใหม่ การรำตงต้องมีการฝึกสอน นักดนตรีทั้งหมดเป็นผู้ชาย เพลงที่ใช้ประกอบในการรำตงมักจะเป็นเพลงนำไหว้ครู เพลงสร้างความสามัคคี เพลงขอบคุณ เพลงแสดงความเศร้าที่แยกจากพี่น้อง เพลงที่เล่าเรื่องตำนานของกะเหรี่ยงและเพลงเกี้ยวพาราสีกัน เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในการรำตงนั้น นอกจากจะมีกลองยาว ฆ้อง ฉิ่ง ฉาบ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านที่ใช้ประกอบการขับร้อง ยังมีเครื่องดนตรีสมัยใหม่ เช่น แมนโดริน และระนาดเหล็ก ซึ่งได้รับอิทธิพลจากพม่า และกระบอกไม้ไผ่ที่ผ่าลักษณะพิเศษสำหรับตี ซึ่งอาจจะได้รับอิทธิพลกลุ่มอื่นเช่นกัน

ในมุมมองทางมานุษยวิทยานั้น อมรา พงศาพิชญ์(2545:1-32)ได้กล่าวถึงเรื่องกระบวนทัศน์เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับแนวคิดทางมานุษยวิทยา อย่างน้อย สองสำนักคือ สำนักวิวัฒนาการ(evolutionism) และสำนักแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (cultural diffusionism) ด้านวิวัฒนาการนั้น มีแนวคิดในเรื่องวิวัฒนาการของมนุษย์ที่อธิบายเรื่องของมนุษย์ในทางชีวภาพ และพยายามอธิบายและมองว่าหลังจากสิ่งมีชีวิตได้ผ่านขั้นตอนของวิวัฒนาการทางชีวภาพมาเป็นมนุษย์ (homo sapiens) แล้วได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพราะฉะนั้นมนุษย์ชาติจึงมีจุดกำเนิดและขั้นตอนการวิวัฒนการเหมือนๆ กัน ในทุกสังคม แต่ในแนวทางของการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (cultural duffisionism) นั้นเชื่อว่าสังคมและวัฒนธรรมของคนนั้นอาจมีจุดเริ่มต้นที่เป็นอิสระและไม่เกี่ยวกัน และสังคมหลายๆ สังคมมีวัฒนธรรมเหมือนกันเป็นเพราะการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม จากสังคมหนึ่งไปอีกสังคมหนึ่ง ในทำนองเดียวกันนั้น ปัญญา รุ่งเรือง (2542:4) ได้อธิบายเรื่องกำเนิดดนตรี และเครื่องดนตรี ว่าทฤษฎีการกำเนิดดนตรีในโลกนี้นั้นสามารถอธิบายการกำเนิดดนตรีได้ อยู่ 2 ทฤษฎี คือ 1) ทฤษฎีนานากำเนิด (Polygenesis) คือ เครื่องดนตรีที่มนุษย์ต่างชาติต่างภาษา ต่างก็ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นเอง และอาจมีบางอย่างคล้ายคลึงกันโดยบังเอิญและพบแพร่หลายอยู่ในทั่วโลกและอยู่ในทุกวัฒนธรรมโดยที่ไม่ได้ลอกเลียนแบบซึ่งกันและกัน 2) ทฤษฎีการแพร่กระจาย (Diffusion) มนุษย์ต่างชาติต่างภาษาอยู่ต่างถิ่นกันและมีวัฒนธรรมต่างกัน แต่มีการติดต่อสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดกัน ย่อมก่อให้เกิดการลอกเลียนแบบ และหยิบยืมเครื่องดนตรีของเผ่าอื่นมาใช้ในวัฒนธรรมของตนเองได้ ทฤษฎีเหล่านี้เป็นแนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาดนตรีของชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก เนื่องจากสภาพ แวดล้อมทาง

วัฒนธรรมของกะเหรี่ยงนั้น มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับสังคมชาวกะเหรี่ยง และชนชาติต่างๆ ที่อาศัยอยู่เขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

สำหรับการศึกษาดนตรีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาดนตรีของชนเผ่าเป็นลักษณะของเพลงพื้นบ้าน หรือดนตรีพื้นบ้านโดย สุกัญญา สุจฉายา (2545:10-11) ได้ศึกษาเรื่องเพลงพื้นบ้านและอธิบายว่า ดนตรีเป็นสิ่งที่ควบคู่มากับเพลง บางครั้งก็แยกไม่ออกระหว่างการขับเพลงโดยปากกับการเล่นดนตรี เพราะทั้งสองอย่างนี้ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน

ถ้าพิจารณาตามคำนิยามที่ว่าด้วยดนตรีพื้นบ้าน หรือโฟล์กมิวสิค (Folk music) จากหนังสือ Encyclopaedia Britanica แล้วเราจะพบว่าดนตรีพื้นบ้านมีลักษณะสรุปได้ดังนี้

1.ดนตรีพื้นบ้านคือ เสียงดนตรีที่ถ่ายทอดกันมาตามประเพณีมุขปาฐะ เรียนรู้ผ่านทางการฟังมากกว่าการอ่าน

2.ดนตรีพื้นบ้านเป็นสมบัติของชาวบ้าน เป็นเพลงที่เกิดจากการสร้างสรรค์ใหม่ของกลุ่ม

3.หน้าที่ของดนตรีมิได้เกิดขึ้นเพื่อความบันเทิงเป็นสำคัญ แต่เกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมอื่น เช่น พิธีกรรม การทำงาน การเต้นรำ ฯลฯ ในสังคมชาวบ้านแบบดั้งเดิม ดนตรีเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในพิธีกรรมและประเพณีต่างๆ เสมอ

4.ดนตรีพื้นบ้านนั้นแต่งขึ้นฉับพลันทันทีจากปฏิพานของผู้เล่น โดยไม่มีการเขียนโน้ตเพลง

5.ดนตรีพื้นบ้านส่วนใหญ่เป็นเพลงร้องเสียงเดียว(Monophony) บ้างก็มีเครื่องดนตรีบรรเลงตามไปด้วย

6.ในด้านทำนอง ดนตรีพื้นบ้านเพลงเดียวกันอาจจะมีความแตกต่างของทำนองเพลงไปได้หลายทางไม่สามารถบ่งรูปแบบที่เป็นต้นตอและถือเป็นแบบแผนได้

นอกจากนี้ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาดนตรีทางมานุษยดุริยางควิทยานั้น สงัด ภูเขาทอง (2532: 1-264) ได้กล่าวถึงการศึกษาบทเพลงไทยที่ได้อธิบาย ในด้านความหมาย องค์ประกอบ การประพันธ์ และแนวคิดทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ คติชนวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ในทำนองเดียวกัน การวิเคราะห์โครงสร้างรูปแบบทำนองเพลงไทยต่างๆ มานพ วิสุทธิแพทย์ (2533:1-168) ได้อธิบายถึงแนวทางการศึกษาวิเคราะห์ดนตรีไทย ในเรื่องโครงสร้างทั่วๆ ไปของดนตรีไทย โดยการพิจารณาลักษณะองค์ประกอบด้านต่างๆ คือ รูปแบบทำนอง จังหวะ บันไดเสียง ลูกตก โดยได้แสดงการวิเคราะห์อย่างละเอียด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์บทเพลงต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันได้มีกลุ่มผู้ศึกษาวิจัยเรื่องประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในพื้นที่ทุ่งใหญ่นเรศวรซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 2 จังหวัดคือ จังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดตาก และได้ศึกษาถึงเรื่องราวของกะเหรี่ยงไว้ในเรื่องของการเรียกชื่อชนเผ่า "กะเหรี่ยง" ว่าเป็นเผ่า "ซู" ในโครงการวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคกลาง โครงการย้อนรอยอดีตชนเผ่าซูโดย เบจมาศ ชุมวรฐายี สมภพ สังข์ชลาธาร และชลิตา บัณฑุวงศ์ (2545:30) ไว้อย่างน่าสนใจว่า

"ซู" เป็นคำเรียกตนเองหรือเป็นคำที่เรียกชื่อเผ่าของตนเองของชาวกะเหรี่ยงโปว์(โผล่ว) ในบริเวณพื้นที่ทุ่งใหญ่นเรศวร ซูเป็นกลุ่มที่มีอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในพื้นที่แถบนี้ ส่วนคำว่า "กะเหรี่ยง"/ คะเรน" ซึ่งเป็นคำเดียวกับ "กะเหย่ง" ในภาษาพม่า มีความหมายกว้างๆ ว่า "คน" เช่นเดียวกับคำว่า "โผล่ว" หรือ "ปาเกอญอ" ของชาวกะเหรี่ยงสะกอ ส่วนคำเรียกตนเองหรือเรียกชื่อเผ่าตนเองของกะเหรี่ยงสะกอ คือ "จะกอ/สะกอ" หรือ "ส่อง" ในประเทศพม่าก็มีชนเผ่าซู แต่พม่าเรียกว่า เกอะเหย่ยโปว์ ก็หมายถึงเผ่าซู พื้นที่ทุ่งใหญ่นเรศวรเป็นพื้นที่ที่ถูกขนานนามว่าเป็นดินแดนลี้ลับและศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีชุมชนหลายชนเผ่าอาศัยอยู่รวมกันมาเป็นเวลานาน โดยเฉพาะชนเผ่าซู มีจำนวนประชากรมากที่สุดในพื้นที่แถบนี้ การจดบันทึกเรื่องราวตำนาน ความเชื่อ ข้อห้าม ประเพณี วัฒนธรรมได้ถูกรวบรวมเอาไว้อย่างไม่เป็นทางการเพราะการถูกปิดกั้น การถูกกดขี่ข่มเหงจากชนชาติอื่นๆ ทำให้เรื่องราวต่างๆของชนเผ่าซูได้ถูกปกปิดเอาไว้กลายเป็นความลับ คนทั่วไปจึงเรียกคนชนเผ่าซูว่าเป็น คนกะเหรี่ยง ซึ่งถ้าหากจะอธิบายแล้วคำว่า "กะเหรี่ยง" ไม่มีความหมายอะไรเลยในสำนึกทางประวัติศาสตร์ของชนเผ่าซู คำว่ากะเหรี่ยงจึงเป็นคำของชนชาติอื่นที่เรียก (เบญจมาศ ชุมวรฐายี และคณะ,2545 : 16)

ในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม พิธีกรรม ต่างๆ ของชาวกะเหรี่ยง อำเภอสังขละบุรี นั้น สมชาย ศรีสุข (2543) ได้สรุปประเพณีต่างๆ ของชาวกะเหรี่ยงในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ไว้ดังนี้ 1.ประเพณีการเกิด 2.ประเพณีย่องสาว 3.ประเพณีการแต่งงาน 4.ประเพณีงานศพ 5.ประเพณีผูกข้อมือ 6.ประเพณีฟาดข้าว 7.การแต่งกาย 8.ประเพณีบุญข้าวเปลือก 9.ประเพณีทำบุญรับขวัญข้าวใหม่ 10.ประเพณีกวนข้าวทิพย์ 11.พิธีกรรมสะเดาะเคราะห์ต่ออายุ 12.พิธีกรรมทำบุญกลางหมู่บ้าน 13.พิธีกรรมไหว้ผีบ้านผีเรือน หรือผีบรรพบุรุษ 14.พิธีกรรมและความเชื่อเรื่องผีตายโหงทัก

ในเรื่องเดียวกันเรื่องพิธีกรรมประจำปีนั้น โกวิท แก้วสุวรรณ(2542:58-60) ได้สรุปกิจกรรมทางความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงในตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่ปฏิบัติในรอบปี ทั้งหมด 15 พิธีกรรม คือ

1. บุญข้าวใหม่ (โบวบือส่องคู้)
2. พิธีตีป่า (ดุเหม่ยละ)
3. ไหว้เจดีย์ตามสถานที่ต่างๆ (ป่ากลุ่ง)
4. บุญสงกรานต์ (โบวต่า)
5. ไหว้เจดีย์กรวดหรือเจดีย์ดินค้ำไทร ทอดสะพาน (ป่ากลุ่งปะตี่ ดุโคลบุ่งธุ่ง)
6. สะเดาะเคราะห์ (ปะจะกรือ)
7. ไหว้เจ้าป่าเจ้าเขา (ฉิเหมาะว, ล่าถะไล่ บ่าถะเดิ่งฯลฯ)
8. ปลูกข้าวเก้ากอ (บือฉิเบาะว)
9. ไหว้ผีบรรพบุรุษ (อองเหม่,บ่าไจ่ย,บ่าโพ)
10. บุญเข้าพรรษา (เก่อหลุตะเคอว)
11. เรียกวีหล่าประจำปี (ไข่จูหล่าเขาะว)
12. ทำบุญให้ญาติ (ชุ่งผลือ)
13. บุญออกพรรษา (ตะเคอวเปาะว)
14. ไหว้เจดีย์ไฟ (บ่ากลุ่งมี)
15. กินข้าวหัวยุ้ง (อองบือพ่องคู)

การศึกษาดนตรีพื้นบ้านนั้นในเรื่องของวัฒนธรรมการดนตรี และการวิเคราะห์แนวของทำนองเพลง จรินทร์ เทพสงเคราะห์ (2540:320) ได้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง การศึกษาบทเพลงดนตรีกาหลอ จังหวัดสงขลา โดยได้ศึกษาทั้งทางวัฒนธรรมและทางมานุษยดุริยางควิทยา ผลการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมดนตรีกาหลอมีลักษณะเด่น คือ รูปแบบประเพณีในการบรรเลงซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการที่เป็นเอกลักษณ์เฉพะท้องถิ่น โดยโอกาสการบรรเลงมีเฉพาะงานศพเท่านั้น สำหรับองค์ประกอบและรูปแบบดนตรีกอหลอนั้นได้จำแนกบทเพลงทั้งหมดออกเป็น เพลงประเภทต่างๆ ดังนี้ เพลงไหว้ครู เพลงบรรเลงทั่วไป เพลงในพิธีศพ

ในกรณีการศึกษาบทเพลงที่ประกอบการแสดง พรรณราย คำโสภา(2541:1)ได้ศึกษาบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงโดยใช้วงกันตรึม ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์ทั้งทางวัฒนธรรมและบทเพลง ผลการศึกษา ปรากฏว่า วิธีการแสดง ตลอดจนเครื่องดนตรีในวงกันตรึมแบบดั้งเดิมนั้นแตกต่างจากวงกันตรึมที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นวงกันตรึมที่ประยุกต์แล้ว การศึกษาวิเคราะห์

แนวทำนองเพลงนั้นได้ศึกษาเพลงบรรเลงโดยใช้วงกันตรึมจำนวน 4 เพลง ผลคือ ได้แนวทำนองหลักของเพลง รวมทั้งรูปแบบของบทเพลงกันตรึม ในทำนองเดียวกันนี้ ในด้านบทเพลงและการวิเคราะห์ ศรันย์ นักรบ (2541:176-179) ได้ศึกษาเรื่องดนตรีชาวเขาเผ่าเย้า ผลการศึกษาพบว่าบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมสำคัญ 3 พิธีกรรมมีทั้งหมด 11 บทเพลง และได้สรุปว่าโครงสร้างหลักของทำนองประกอบด้วยกลุ่มโน้ตเสียงยาวสลับกันกลุ่มโน้ตที่เป็นวลีสั้นๆ นักดนตรีมีอิสระในการสร้างเสียง รูปพรรณของเพลงเป็นลักษณะแนวทำนองเดียว และไม่มีรูปแบบของการประพันธ์เป็นลักษณะการบรรเลงไปเรื่อยๆ

สำหรับเรื่องการศึกษาดนตรีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงสะกอ นั้น ณรงค์ชัย ปิฎกรัตน์, นิรันดร์ ภักดี และเอกราช แพรม่วง (2542:บทคัดย่อ) ได้สรุปว่า ดนตรีนั้นมีบทบาทต่อสังคม และวัฒนธรรมชนเผ่ากะเหรี่ยงสะกอ 2 ลักษณะ คือ ดนตรีตามแบบแผนดั้งเดิม มีทาเป็นเพลงร้องในงานศพ และเพื่อความบันเทิง เสียงของดนตรีชนเผ่ามีทั้งที่เป็นของดั้งเดิม และที่ได้รับอิทธิพลจากพม่า และล้านนา อีกลักษณะเป็นดนตรีสมัยใหม่ที่เผยแพร่จากเพลงสวดในคริสตศาสนา และการแพร่กระจายทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์ เครื่องดนตรีนั้น แบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ เครื่องดีด มี เตหน่ากู เตหน่า เครื่องสี มี สะล้อ เครื่องตีมี กลองกบ กลองเดอ และโม เครื่องเป่า มี ขลุ่ยปออู และแกว ระบบเสียงพบว่าเป็นระบบเสียงเฉพาะไม่คล้ายคลึงกับระบบเสียงใดๆ แต่มีแนวโน้มที่สามารถจัดอยู่ในลักษณะบันไดเสียงแบบ 5 เสียง(Pentatonic) ได้ แนวทำนองเพลง พบว่า การเคลื่อนที่ของทำนองมี สามลักษณะ คือ แบบกระโดดข้ามขั้น แบบเรียงตามลำดับขั้น และแบบซ้ำตัวโน้ต รูปแบบมีลักษณะแบบท่อนเดียว และแบบสองท่อน

ในเรื่องดนตรีและความเชื่อนั้น วสันต์ชาย อิ่มโอษฐ์ (2543: บทคัดย่อ) ได้สรุปว่า ม้ง ถือว่าเค่งเป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญที่สุด เชื่อว่าสื่อสารกับวิญญาณได้ ใช้เป่าในพิธีกรรมความเชื่อได้แก่ ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย จึงมีพิธีศพถือว่าเป็นพิธีที่สำคัญที่สุด มีเพลงสำหรับเป่าเวลาเช้า เวลาเที่ยง เวลาเย็น ห้ามเป่าปนกันหรือเล่นกัน ห้ามสตรีเป่าเค่งในงานศพ เป็นต้นในทำนองเดียวกันนั้น โกวิท แก้วสุวรรณ (2542:150) ได้ศึกษาดนตรีของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงโป ในหมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยสรุปพิธีกรรมเรียกขวัญที่เป็นมุมมองทางมานุษยวิทยาการดนตรีมีในพิธีกรรมต่างๆ ของชาวกะเหรี่ยงว่า ดูทุ่หล่า เป็นการสื่อสารระหว่างคนกับวีหล่าด้วยการใช้เสียงเคาะและเสียงสวด จากการศึกษาพบว่า เสียงเคาะและเสียงสวดนั้นมีลักษณะเป็นดนตรี คือ 1)ผู้ประกอบพิธีกรรมมีลักษณะเป็นนักดนตรี 2) ด้านองค์ประกอบดูทุหล่า การเคาะอย่างมีจังหวะสม่ำเสมอ และการสวดด้วยเสียงสูงต่ำอย่างมีจังหวะลีลา

3) อุปกรณ์ที่ใช้ทำให้เกิดเสียงในการทำพิธีที่ทำให้เกิดเสียง นั้นเปรียบเป็นเครื่องดนตรี และได้สรุปว่าดุทุหล่า เป็นดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีเรียกวีหล่า

จากเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยต่างๆเหล่านี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัย ซึ่งนับได้ว่ามีความสำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

บทที่ 3
วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยทางมานุษยดุริยางควิทยา เป็นแนวทางใน การศึกษา โดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย เอกสาร ตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการออกปฏิบัติการภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้สำรวจถึงสภาพทั่วไปของชุมชน และวัฒนธรรมด้านดนตรีที่ยังคงอยู่ในปัจจุบัน จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมนำมาวิเคราะห์เรียบเรียงเป็นรายงานการวิจัยในรูปแบบของการบรรยาย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางวิธีการเนินการศึกษาวิจัยดังขั้นตอนต่อไปนี้

การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1 การเลือกพื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกพื้นที่วิจัยด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง โดยการเลือกชุมชนกะเหรี่ยงหมู่บ้าน กองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้วยเหตุผลดังนี้

1.1 งานวิจัยและเอกสารต่างๆ ด้านดนตรีที่เกี่ยวข้องกับชาวกะเหรี่ยงที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ทางภาค ซึ่งในพื้นที่ทางภาคเหนือนั้นมีความแตกต่างจากกะเหรี่ยงในพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นอย่างมาก

1.2 ชุมชนในพื้นที่เขตการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นชุมชนที่ยังมีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านดนตรีของชนเผ่า อีกทั้งยังมีความสะดวกในด้านต่างๆ ที่เอื้อต่อการทำวิจัยในครั้งนี้เช่น การคมนาคม การสื่อสารและภาษา เป็นต้น

1.3 ในขณะที่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นกระแสที่เข้ามามีบทบาททางสังคมทุกชุมชน การวิจัยในชุมชนกะเหรี่ยงในพื้นที่นี้ ทำให้เห็นพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของวัฒนธรรม ความเชื่อและดนตรีที่เป็นของดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง

2. ประชากรที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มประชากรที่จะศึกษาในชุมชนออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกันคือ

2.1 ผู้นำของชุมชนในด้านต่างๆ

ประชากรกลุ่มกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งประกอบด้วยผู้นำชุมชนที่เป็นทางการได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ครูประจำหมู่บ้าน และผู้อาวุโสในชุมชน ผู้นำทางจิตวิญญาณ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทางราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

2.2 ผู้เกี่ยวข้องด้านดนตรี

ประชากรกลุ่มนี้ คือ ประชากรในหมู่บ้าน ที่เคยมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมดนตรีของชุมชน เช่น คณะรำ หรือ ผู้เคยร่วมในพิธีกรรมต่างๆ

2.3 นักดนตรีประจำหมู่บ้าน

ประชากรกลุ่มนี้ คือ นักดนตรีประจำหมู่บ้าน และผู้ที่สามารถเล่นดนตรีประจำชนเผ่าได้ จะเป็นผู้ให้ข้อมูลในเรื่องดนตรีโดยตรง เช่น วิธีการบรรเลง โอกาสที่ใช้ ประเภทของเพลง และวิธีการสร้างเครื่องดนตรีเป็นต้น

3.การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ ทั้งด้านเอกสารงานวิจัย และข้อมูลภาคสนาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 รวบรวมข้อมูลจากสถาบัน และองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ เอกสาร ตำราวิชาการ วารสารสิ่งพิมพ์ สารคดี โดยแยกเนื้อหาออกเป็น สองส่วนด้วยกัน ได้แก่ ข้อมูลด้านสภาพทั่วไปของชุมชนและด้านวัฒนธรรมดนตรี

3.1.1 ด้านสภาพทั่วไปของชุมชน ได้แก่ ประวัติความเป็นมาและการเรียกชื่อตนเอง ประวัติตำบลไล่โว่ ประวัติชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ สภาพภูมิประเทศ จำนวนประชากร ศาสนาและความเชื่อ ภาษา การแต่งกาย ลักษณะบ้านเรือน สถาบันครอบครัวและเครือญาติ การประกอบอาชีพ การศึกษา การสาธารณสุข สาธารณูปโภค

3.1.2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมดนตรี ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของดนตรี ลักษณะเครื่องประเภทต่างๆ โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง ขนาดของเครื่องดนตรี ระดับเสียงของเครื่องดนตรี วิธีการบรรเลง การประสมวงดนตรี นักดนตรี บทเพลง และโอกาสในการแสดงดนตรีในพิธีกรรมต่างๆ และการถ่ายทอดดนตรี เป็นต้น

3.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

3.2.1 จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรี เช่น ดนตรีประกอบการแสดงละคร ดนตรีประกอบพิธีกรรมทำบุญข้าวใหม่ ดนตรีประกอบการรำตง ดนตรีในพิธีงานศพ และเพลงร้องประกอบนาเด่ย เพลงร้องประกอบเมตารี่ เป็นต้น

3.2.2 จากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่มีความรู้และที่เกี่ยวข้องกับดนตรีชาวกะเหรี่ยง ดังนี้

- นายไมตรี เสตะพันธ์ นายกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไล่โว่
- นายอภิชาติ เสตะพันธ์ ผู้ให้ข้อมูลด้านภาษาไทย-กะเหรี่ยง,นักดนตรีนาเด่ย
- นายสมภพ สังข์ชลาธาร นักวิชาการและนักวิจัยท้องถิ่น
- นางสาวเบจมาศ ชุมวรฐาย์ นักวิชาการและนักวิจัยท้องถิ่น
- นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล นักดนตรี, นักแสดงละครประจำตำบลไล่โว่
- นายโจว่ได้ดี่ พนาพิทักษ์สกุล ผู้ควบคุมคณะดนตรี และนาฏศิลป์เยาวชนบ้านเกาะสะเดิ่ง
- นาย อภิชาต ไทรสังขะทัศนีย์ ผู้ให้ข้อมูลด้านวัฒนธรรมและประวัติ ด้านดนตรี
- นายส่วยจีหม่ง สังขละวิมล ผู้เชี่ยวชาญด้านการเล่นเครื่องดนตรีประเภทนาเด่ย และเป็นผู้ประพันธ์เพลงประกอบการเล่นนาเด่ย หมู่บ้านสะเนพ่อง
- นายณรงค์ เพลินไพรเย็น ผู้ประพันธ์เพลง
- นายบุยโกย ยืนเครือ (จ่ากวย) ผู้ควบคุมคณะดนตรี และนาฏศิลป์เยาวชนหมู่บ้านกองม่องทะ

ก. สัมภาษณ์แบบเป็นทางการ วิธีการสัมภาษณ์แบบนี้ ผู้วิจัยจะกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยคำถามจะมีลักษณะที่ต้องการคำตอบที่เฉพาะเจาะจงในประเด็นที่เกี่ยวกับดนตรีและบทเพลงต่างๆ ได้แก่

- ประวัติความเป็นมาของดนตรี
- เครื่องดนตรีและวัสดุที่ใช้ทำเครื่องดนตรี
- วิธีการบรรเลง
- การประสมวงดนตรี
- นักดนตรี
- การถ่ายทอดดนตรี

- โอกาสในการบรรเลงดนตรี
- บทเพลง

ข. สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยใช้มากที่สุด และใช้ควบคู่ไปกับการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยบุคคลทั่วไปในหมู่บ้านเป็นผู้ให้ความร่วมมือ ใช้สัมภาษณ์ในเรื่องสภาพทั่วๆไปของชุมชน วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องดนตรีของชุมชน

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

1. ขอหนังสือนำจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นเอกสารรับรองตนเอง
2. ติดต่อและแนะนำตนเองเพื่อ ขออนุญาตเข้าพื้นที่ต่อผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ผู้อาวุโสที่ชุมชนให้ความเคารพนับถือล่วงหน้า
3. จัดทำแบบสัมภาษณ์
4. เข้าพื้นที่แนะนำตนเอง
5. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชาวบ้านในชุมชน
6. ทำการพูดคุย สอบถามและสัมภาษณ์ จากชาวบ้านที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ ในกรณีที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทย ต้องอาศัยคนในชุมชนที่สื่อสารภาษาไทยและภาษากะเหรี่ยงเป็นล่ามในการสัมภาษณ์
7. นัดหมายกับผู้ที่ต้องการพูดคุย สัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ รวมทั้งนักดนตรี เพื่อบันทึกข้อมูลทั้งหมดลงเทปบันทึกเสียง และเทปบันทึกภาพตามเวลา และโอกาสที่เหมาะสม
8. บันทึกข้อมูลทั้งหมดลงเทปบันทึกเสียง และเทปบันทึกภาพ

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. อุปกรณ์ในการจดบันทึก แบบสัมภาษณ์และกระดาษบันทึกโน้ตดนตรี
2. เครื่องบันทึกเสียงและเทปบันทึกเสียง
3. กล้องถ่ายทำวิดีทัศน์และเทปบันทึกภาพ
4. กล้องถ่ายรูปและฟิล์มชนิดต่างๆ

การศึกษาข้อมูล

ได้ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามเป็นข้อมูลหลัก และจากเอกสารตำราวิชาการ ต่างๆ มาเรียบเรียงเนื้อหาให้สอดคล้องกันและได้จัดข้อมูล และแบ่งประเด็นการศึกษาทั้งด้านเอกสาร และข้อมูลภาคสนามดังนี้

1. ศึกษาดนตรีของชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 1 สำรวจสภาพทั่วไปของชุมชนหมู่บ้านกองม่องทะ

1.1 ประวัติความเป็นมาและการเรียกชื่อตนเอง

1.2 ประวัติตำบลไล่โว่

1.3 ประวัติชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ

1.4 สภาพภูมิประเทศ

1.5 จำนวนประชากร

1.6 ศาสนาและความเชื่อ

1.7 ภาษา

1.8 การแต่งกาย

1.9 ลักษณะบ้านเรือน

1.10 สถาบันครอบครัวและเครือญาติ

1.11 การประกอบอาชีพ

1.12 การศึกษา

1.13 การสาธารณสุข

1.14 สาธารณูปโภค

ตอนที่ 2 ดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ

1.1 ประวัติความเป็นมาของดนตรี

1.2 เครื่องดนตรี ประเภทต่างๆ

1.3 วิธีการบรรเลง

1.4 การประสมวงดนตรี

1.5 นักดนตรี

1.6 บทเพลง

1.6.1 เพลงร้องประกอบนาเด่ย

- เพลงประกอบในพิธีผูกข้อมือ
- เพลงจีบสาว และความรัก

- เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ
- เพลงเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ และชนเผ่า

1.6.2 เพลงร้องประกอบเมตารี่

- เพลงในพิธีทำบุญข้าวใหม่
- เพลงจีบสาว และความรัก
- เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ
- เพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และชนเผ่า

1.6.3 เพลงสำหรับประกอบการแสดง (วงปาตาล่า)

- เพลงสำหรับไหว้ครู
- เพลงโหมโรง
- เพลงประกอบการรำตง

1.6.4 เพลงร้องโต้ตอบกัน

- เพลงในงานฟาดข้าว

2. ศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี

2.1 กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอด

- การไหว้ครู
- การสร้างเครื่องดนตรี
- การถ่ายทอด

2.2 ดนตรีในประเพณี และพิธีที่เกี่ยวกับชีวิต

- การเกิด
- การแต่งงานและความรัก
- งานศพ

2.3 ดนตรีเกี่ยวกับความเชื่อ การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

- การเกี่ยวข้าว
- การฟาดข้าว

2.4 ดนตรีในพิธีสำคัญ ในรอบปี

- พิธีทำบุญข้าวใหม่
- พิธีผูกข้อมือประจำปี

2.5 ดนตรีประกอบการแสดง

- รำตง
- รำอะเย้ย
- ละครกวยเจ๊าะ

การจัดทำข้อมูล

1. นำข้อมูลจากการค้นคว้าและรวบรวมจากเอกสารสิ่งพิมพ์ งานวิจัยและตำราวิชาการต่างๆ มาจัดเรียงลำดับตามความสำคัญของเนื้อหา

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ และข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์ตรง มาจัดเรียบเรียงให้มีความสัมพันธ์และมีความต่อเนื่องกับเนื้อหา

3. ถอดข้อมูลจากเทปบันทึกเสียง และเทปบันทึกภาพเพื่อบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

4. ศึกษาเปรียบเทียบจากเอกสาร รายงานการวิจัย ตำราและหนังสือต่างๆทางวิชาการรวมทั้งวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

5. ขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อมูล

6. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง เรียบเรียงเนื้อหา โดยจัดลำดับให้สัมพันธ์กัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นข้อมูลหลัก ใช้ข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย ตำราหนังสือวิชาการ และหนังสือทั่วไปต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลสนับสนุน โดยมีรายละเอียดของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.ศึกษาดนตรีของชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 1 สำรวจสภาพทั่วไปของชุมชนหมู่บ้านกองม่องทะ

1.1 ประวัติความเป็นมาและการเรียกชื่อตนเอง

1.2 ประวัติตำบลไล่โว่

1.3 ประวัติชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ

1.4 สภาพภูมิประะเทศ

1.5 จำนวนประชากร

1.6 ศาสนาและความเชื่อ

1.7 ภาษา

1.8 การแต่งกาย

1.9 ลักษณะบ้านเรือน

1.10 สถาบันครอบครัวและเครือญาติ

1.11 การประกอบอาชีพ

1.12 การศึกษา

1.13 การสาธารณสุข

1.14 สาธารณูปโภค

ตอนที่ 2 ดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ

1.1 ประวัติความเป็นมาของดนตรี

1.2 เครื่องดนตรีปะเภทต่างๆ

1.3 วิธีการบรรเลง

1.4 การประสมวงดนตรี

1.5 นักดนตรี

1.6 บทเพลง

1.6.2 เพลงร้องประกอบนาเด่ย

- เพลงประกอบในพิธีผูกข้อมือ
- เพลงจีบสาว และความรัก
- เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ
- เพลงเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ และซนเผ่า

1.6.2 เพลงร้องประกอบเมดาริ่

- เพลงในพิธีทำบุญข้าวใหม่
- เพลงจีบสาว และความรัก
- เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ
- เพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และซนเผ่า

1.6.5 เพลงสำหรับประกอบการแสดง (วงปาตาล่า)

- เพลงสำหรับไหว้ครู
- เพลงประกอบการรำตง

1.6.6 เพลงร้องโต้ตอบกัน

- เพลงในงานฟาดข้าว

2. ศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี

2.1 กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอด

- การไหว้ครู
- การสร้างเครื่องดนตรี
- การถ่ายทอด

2.2 ดนตรีในประเพณี และพิธีที่เกี่ยวกับชีวิต

- การเกิด
- การแต่งงานและความรัก
- งานศพ

2.3 ดนตรีเกี่ยวกับความเชื่อ การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

- การเกี่ยวข้าว
- การฟาดข้าว

2.4 ดนตรีในพิธีสำคัญ ในรอบปี

- พิธีทำบุญข้าวใหม่
- พิธีผูกข้อมือประจำปี

2.5 ดนตรีประกอบการแสดง

- รำตง
- รำอะเย้ย
- ละครกวยเจ๊าะ

ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์ ได้นำมาเรียบเรียงในรูปของการพรรณนาบรรยายเป็นความเรียง และสรุปเป็นรายงานการวิจัย

แหล่งข้อมูล

หอสมุดจากสถาบันต่างๆ เช่น

- สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- หอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล
- หอสมุดศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ห้องสมุดศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
- หอสมุดแห่งชาติ
- หอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร

บทที่ 4
ดนตรีชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษาด้านมานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology) ของดนตรีชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการศึกษาเชิงสำรวจสืบค้น ข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมดนตรี และวัฒนธรรมของชนเผ่าควบคู่ไปจึง จำเป็นจะต้องศึกษาในเรื่องของวัฒนธรรม และดนตรีในมุมมองกว้างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการอธิบายปรากฏการณ์เรื่องดนตรี เช่น มองในลักษณะที่เป็นดนตรีดั้งเดิม(Primitive Music) ดนตรีพื้นบ้าน (Folk Music) และดนตรีชนเผ่า (Tribal Music) ด้านสังคมของชนเผ่านั้นได้ศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงของสังคมจากลักษณะดนตรีในวัฒนธรรม ซึ่งลักษณะการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของดนตรีจะศึกษาจากการพัฒนาสังคม จึงทำให้ดนตรีมีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของสังคม รวมถึงประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วยการคงอยู่ของลักษณะดนตรี การแพร่กระจายลักษณะร่วมทางดนตรี และ การสูญหายของดนตรี ความสนใจและเป้าหมายส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมดนตรี ในลักษณะบทเพลงที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นส่วนตัวและวิถีชีวิตการดำรงอยู่ในสังคมของสมาชิกในสังคม เพื่อต้องการอธิบายปรากฏการณ์ของดนตรีในสังคม โดยมีวัฒนธรรมเป็นกรอบขอบเขตช่วยอธิบาย

หมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี นั้นเป็นพื้นที่ที่มีชาวกะเหรี่ยง อาศัยอยู่มาเป็นเวลานาน มีวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ มีในการดำรงชีวิตของคนในชนเผ่าตามขนบธรรมเนียบประเพณีอย่างเคร่งครัด อีกทั้งยังเคารพในวิถีชีวิตที่ผูกพันกับ ธรรมชาติ

ดนตรีของชาวกะเหรี่ยง เป็นสื่อกลางในสังคมที่ได้ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ที่สำคัญของชนเผ่ามาสู่รุ่นหลัง และยังคงสืบทอดต่อกันมา ความคลี่คลายทางดนตรีเริ่มเกิดขึ้น เพราะการรับวัฒนธรรมจากภายนอก จึงทำให้ดนตรีชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านกองม่องทะนั้น เป็นจุดเริ่มต้นของการอธิบายวัฒนธรรมดนตรี ของชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของชุมชนบ้านกองม่องทะ

1.1 ประวัติความเป็นมาของชนเผ่า และชื่อเรียกตนเอง

กะเหรี่ยง เป็นชาวเขาที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในบรรดาชาวเขาในประเทศไทย และเป็นกลุ่มประชากรที่พูดภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทยมากเป็นอันดับสอง รองจากกลุ่มประชากรที่พูดภาษาเขมรเหนือ ในด้านภาษาศาสตร์ภาษาที่ชาวกะเหรี่ยงพูดจัดอยู่ในกลุ่มตระกูลทิเบต-กะเหรี่ยง ซึ่งเป็นกลุ่มสาขาย่อยของกลุ่มจีน-ทิเบต (สุริยา รัตนกุล. 2531:195)

กะเหรี่ยง เป็นชื่อที่คนทั่วไปใช้เรียกกลุ่มชนชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่ง ที่อาศัยอยู่หนาแน่นในบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศไทย ในทางวิชาการได้แบ่งกลุ่มของ กะเหรี่ยงออกเป็นกลุ่มต่างๆ ตามหลักทางมานุษยวิทยา ดังนี้

1. กะเหรี่ยงสะกอ หรือ ปกาเกอะญอ
2. กะเหรี่ยงโป หรือ โผล่ว
3. กะเหรี่ยงบะเวหรือคะยา
4. กะเหรี่ยงตองตูหรือปาโอ

ชาวกะเหรี่ยงนี้เคยมีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ทางตอนใต้ของจีน ต่อมาได้มีการอพยพเคลื่อนย้ายลงมาตั้งถิ่นฐานในเขตประเทศพม่าและไทย บริเวณที่ราบหุบเขา แนวเขาถนนธงชัยและเทือกเขาตะนาวศรี (สารานุกรมไทยฉบับบัณฑิตยสถาน. 2517: 889-890)

การเรียกชื่อชนเผ่าโดยกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ เช่น คนจีน เรียกกะเหรี่ยงว่า "โจว บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ อ้างจากนักประวัติศาสตร์ชาวตะวันตกว่า กะเหรี่ยงมีเชื้อสายมาจากชนชาติโจว โดยที่ไม่ได้อธิบายที่มาและความหมายของโจว จากการศึกษาการเรียกชื่อตนเองของ คนกะเหรี่ยง พบว่าข้ออ้างของนักประวัติศาสตร์ตะวันตกในการเรียกชื่อกะเหรี่ยงว่า "โจว" ของคนจีนนั้น มีที่มาจากการที่คนกะเหรี่ยงเรียกชื่อตนเองดังนี้

กะเหรี่ยงโป หรือ โผล่ว เรียกชื่อเผ่าตนเองว่า "ซู"

กะเหรี่ยงสะกอเรียกชื่อเผ่าตนเองว่า "ปกากะญอ"

การที่นักประวัติศาสตร์ชาวตะวันตกอ้างเชื้อสายมาจากชนชาติโจว จึงมีที่มาจาก ชื่อที่คนกะเหรี่ยงเรียงตนเอง ซึ่งการออกเสียง "ซู" หรือ "สะกอ" มาออกเสียงว่า "โจว" (วุฒิ บุญเลิศ. 2547)

คนมอญเรียกกะเหรี่ยงว่า	"เกรียง"	
ชาวตะวันตกเรียกกะเหรี่ยงว่า	"KAREN"	มาจากกะเหรี่ยง
คนล้านนาเรียกกะเหรี่ยงว่า	"ยาง"	มาจากปกาเกอะญอ, เกอะญอ
คนพม่าเรียกกะเหรี่ยงว่า	"กะยิน"	มาจากกะเหรี่ยง คะยา, กะยินนี
คนไทย เรียกกะเหรี่ยงว่า	"กะเหรี่ยง"	มาจากมอญที่เรียกว่า "เกรียง"

ภาษาและความหมายของเชื้อชาติชนเผ่า

ปกา หมายถึง เรา / กะญอ หมายถึง คน,หรือมนุษย์ชาติ

ปกากะญอ หมายถึงเราเป็นคนหรือเราเป็นมนุษย์ชาติ

โผล่ว หมายถึง เรา,หรือมนุษย์ชาติ / เหง่อ หมายถึง เรา

เหง่อโผล่ว หมายถึงเราเป็นคนหรือเราเป็นมนุษย์ชาติ (วุฒิ บุญเลิศ. 2547)

จากประสบการณ์ภาคสนามในพื้นที่ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี นั้น ผู้วิจัย ได้พบกับชื่อในการเรียกชนเผ่าตัวเองคนกะเหรี่ยงในพื้นที่ คือ

1. โผล่ว
2. ส่อง
3. ซู

ซึ่งทั้ง 3 คำนี้มีความลึกซึ้งด้านภาษาและมักพบเจออยู่บ่อยครั้งในบทเพลงร้องลำนำต่างๆ ของชาวกะเหรี่ยงในตำบลไล่โว่ เช่น ในบทเพลงพิธีกรรมผูกข้อมือประจำปี ที่ได้ประพันธ์เพลงร้องประกอบนาเด่ย โดย นายส่วยจีโหม่ง สังขละวิมล นักดนตรี มีชื่อเสียงจากหมู่บ้านสะเนพ่อง ได้ประพันธ์ไว้ว่า

	ထူရူမှိုင်မှပျါဖုံုသှင်	မှဟှိုင်လှါလှ်ဏိုင်လှ်ဉင်
	ทู่รู่เมอเบีย โผล่ว ส่อง	มาเก่อล้าไน้เลอบล่อง
คำแปล	*ประเพณีของชาวกะเหรี่ยง*	*ทำด้วยกันปีละครั้ง*

คำว่า โผล่ว และ ส่อง นี้ มักจะพบอยู่ ในบทเพลงต่างๆ มากมายของชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ เช่น บทเพลงที่มีเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ของชนเผ่า ประเพณี พิธีกรรมก็มักจะมี คำว่า โผล่ว ส่อง เสมอ จากการสัมภาษณ์คนกะเหรี่ยงเรื่องการเรียกชื่อตนเอง ได้อธิบาย ว่า โผล่ว คือ กะเหรี่ยง ส่อง คือ กะหร่าง แต่โดยความเป็นจริงแล้ว คำว่ากะเหรี่ยง และกะหร่างนั้น ไม่ได้มีความหมาย ในด้านความรู้สึกกับคนกะเหรี่ยงแต่อย่างใด

คำว่า "กะเหรี่ยง" นั้น บางครั้งใช้สื่อความหมายเรียกพวก "โป, โผล่ว, ซู "

คำว่า "กะหร่าง" เป็นคำที่ใช้ สื่อความหมายเรียก "สะกอ, ปาเกอญอ, ส่อง" เพื่อเป็นการสื่อทำความเข้าใจให้ผู้อื่นที่อยู่นอกวัฒนธรรม (อภิชาติ เสตะพันธ์,สัมภาษณ์) ซึ่งข้อมูลทางวิชาการแต่เดิมนั้นได้จัดให้กะเหรี่ยงที่อยู่ในพื้นที่ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในกลุ่มของ "กะเหรี่ยงโป"

แต่ในงานวิจัยล่าสุดเรื่อง "ย้อนรอยอดีตชนเผ่าซู" โดย เบญจมาศ ชุมวรฐายี และคณะ ได้ศึกษาในพื้นที่ตำบลไล่โว่นี้มีผลการศึกษาที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์อย่างมาก โดยใช้คำเรียกว่า "เผ่าซู" แทนคำว่า "กะเหรี่ยง" โดยอธิบายไว้ดังนี้

"คนทั่วไปเรียกคนเผ่าซู ว่าเป็นกะเหรี่ยง ซึ่งถ้าอธิบายแล้ว คำว่า "กะเหรี่ยง" ไม่มีความหมายอะไรเลยในสำนึกประวัติศาสตร์ของชนเผ่าซู คำว่า กะเหรี่ยง จึงเป็นคำที่คนอื่นที่มาใช้เรียกกัน... คำว่าซู ไม่ได้มีความหมายเป็นอย่างอื่น เป็นคำเรียกชนเผ่าของตนเอง ชนเผ่าซูได้แตกออกมาจากชนชาติมอญ ซึ่งชนชาติมอญจะเรียกชนเผ่านี้ว่า "เกรียง" ภายในชนเผ่าซูแยก ออกเป็นสองกลุ่ม คือ "โผล่วซู" และโผล่วทูกลีบ่อง"

ประวัติความเป็นมาและการอพยพของชาวกะเหรี่ยงในประเทศไทย บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ กล่าวว่า กะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในเขตไทย ก่อนที่ชาวไทยจะเคลื่อนย้ายลงมาสู่แหลมสุวรรณภูมิ แต่เป็นจำนวนเล็กน้อย และเข้ามาอยู่ภายหลังพวกละว้าหรือลัวะ พวกกะเหรี่ยงพึ่งอพยพเข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทยเป็นจำนวนมากในสมัยพระเจ้าอลองพญา (อ่องเจยะ) ของพม่าทำสงคราม กับพวกมอญ พวกมอญพ่ายแพ้ถูกกองทัพพม่าไล่ติดตามฆ่าฟันอย่างชนิดจะล้างผลาญ ชนชาติมอญให้สิ้นสูญไปจากโลก ในเวลานั้นพวกกะเหรี่ยงเป็นมิตรกับมอญ ได้ให้ที่พักอาศัย หลบภัยแก่พวกมอญ เมื่อพม่ายกกองทัพ ติดตามมาพวกกะเหรี่ยงเกรงภัยจึงพากันอพยพหลบหนีเจ้ามาสู่เขตไทย

ย้อนอดีตกลับไปราว 600-700 ปี บรรพบุรุษของโผล่ว ได้ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ที่เมืองถออ่อง เมืองขวยกะบ่อง และเมืองทวายในประเทศพม่า จนกระทั่งถูกกดขี่อย่างหนักทำให้ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาฝั่งไทย โดยเฉพาะช่วง พ.ศ.2317-2318 หรือราวยุคปลายกรุงศรีอยุธยาที่เจ้าอลองพญากษัตริย์ของพม่า ได้เข้ามาทำสงครามยึดอำนาจและดินแดนของชาวมอญไว้ได้ โผล่วเป็นมิตรกับมอญโดยได้หลบหนีเข้ามาในประเทศไทย โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเดินทางไปกับมอญจนถึงสุพรรณบุรี ราชบุรี และอุทัยธานี อีกกลุ่มหนึ่งตั้งหลักอยู่ในป่าแถบจังหวัดกาญจนบุรีและตาก (พระยาวรเดชศักดาวุธ ผู้ตรวจราชการเมืองกาญจนบุรี. 24 มีนาคม ร.ศ.119)

จากตำนานเล่าสืบต่อกันมาของชาวกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่ เชื่อว่าแต่เดิมสมัยของบรรพบุรุษของชาวโผล่ว (ซู) มีเชื้อสายมาจากชาวมองโกเลีย ซึ่งอาศัยอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเทือกเขาปาร์มีย์ (อยู่ในประเทศจีนปัจจุบัน) ต่อมาประชาชนมากขึ้นจึงได้อพยพลงมาทางใต้ของทะเลทรายโกบี จนถึงลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง ประมาณก่อน คริสตศักราช 2600 ปี (แม่น้ำแยงซีเกียงหรือที่คนในชนเผ่าเรียกกันว่า ที่แยจี่ร่องหรือที่ฉิหมี่ยั่ว) (เบญจมาศ วรฐายีและคณะ. 2546) ชาวกะเหรี่ยงบอกเล่าสืบต่อกันมาว่า ถ้ามองจากถิ่นฐานที่ชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในปัจจุบัน ดินแดน "ที่ฉิมีหยั่ว" จะอยู่ที่ "ซากะช่องพ่องลา" หมายถึงดินแดนใต้กลุ่ม "ดาวช้าง" คนไทยเรียกกลุ่มดาวนี้ว่า "ดาวจระเข้" และชาวตะวันตกหมายถึงกลุ่มดาว "หมีใหญ่" ซึ่งเป็นกลุ่มดาวที่โคจรรอบดาวเหนือ นักประวัติศาสตร์สันนิษฐานดินแดนที่เรียกว่า "ที่ฉิมีหยั่ว" นั้นอาจเป็นทางตอนใต้ของทะเลทรายโกบี ส่วนที่เป็นพื้นที่ราบหุบเขาทางตอนเหนือของทิเบต บริเวณเหนือเทือกเขา คุนหลุน ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำ 3 สาย คือ แม่น้ำแยงซีเกียง แม่น้ำโขง และแม่น้ำคง (สาละวิน) เริ่มอพยพลงมาทางตอนใต้ตามแม่น้ำทั้งสามสายแยกย้ายไปตามพื้นที่ต่างๆ ราว 1972 ปีก่อนพุทธกาล และตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ประเทศจีนในปัจจุบันแถวยูนานราว 842 ปี ก่อนพุทธกาล แล้วต่อมาได้เริ่มอพยพลงจากยูนานเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 585 ปีก่อนพุทธกาล (โกวิท แก้วสุวรรณ. 2542:28)

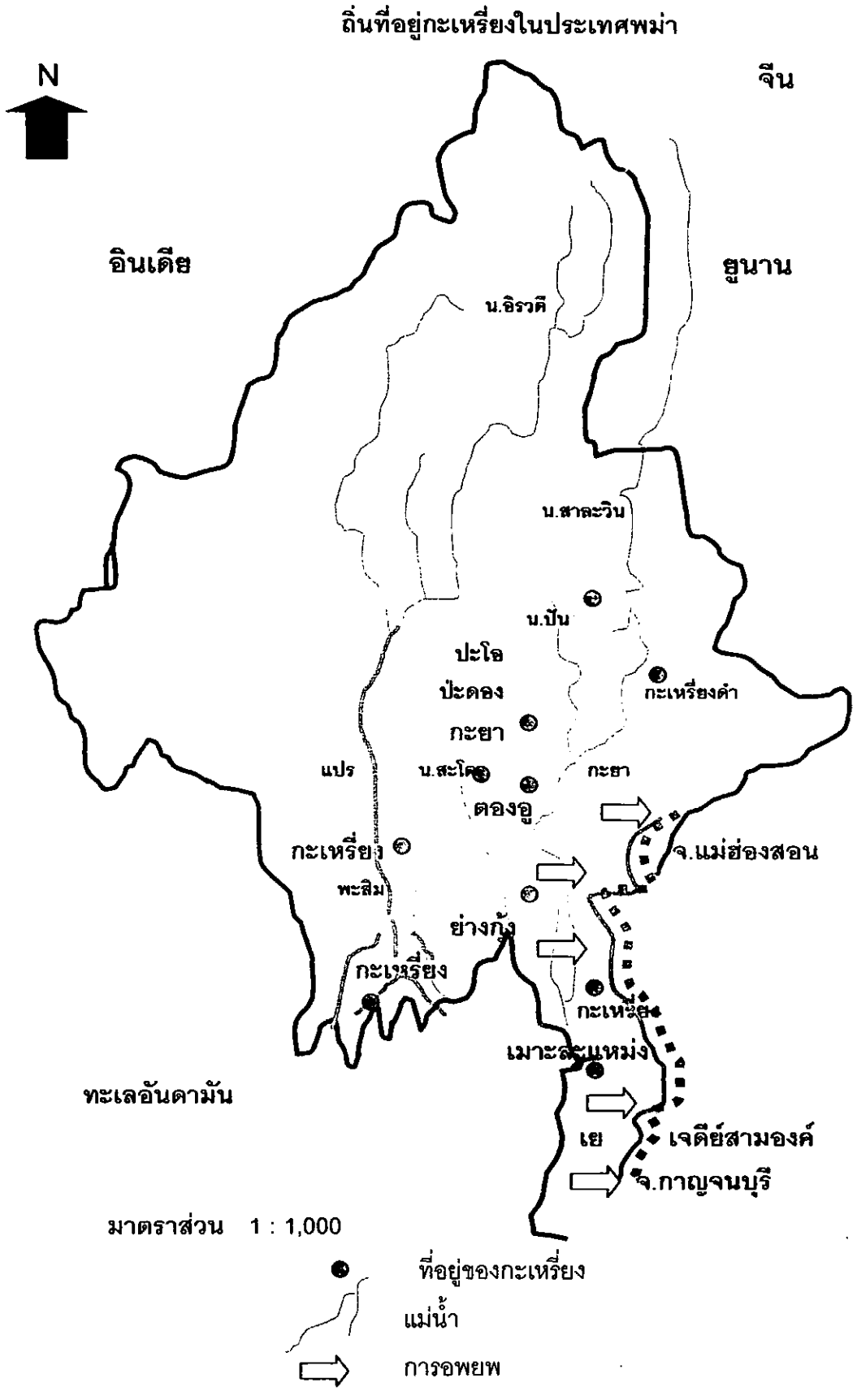

ภาพประกอบ 1 แผนที่แสดงถิ่นที่อยู่ของกะเหรี่ยงในประเทศพม่า

1.2 ประวัติตำบลไลโว่

ตำบลไล่โว่ เป็นตำบลที่มีชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ดั้งเดิม คำว่า ไล่โว่ เป็นภาษากะเหรี่ยง แปลว่า หน้าผาหินแดง

ทิศเหนือ จดกับ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก และอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

ทิศใต้ จดกับ ตำบลหนองลู ตำบลปรังเผล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ทิศตะวันออก จดกับ ตำบลชะแล อำเภอทองผาภูมิ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

ทิศตะวันตก จดกับ ประเทศพม่า

ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยง ตามหลักฐานพบว่าชาวกะเหรี่ยงได้อาศัยอยู่ในพื้นที่นี้นานกว่า 600 ปีแล้ว โดยมีตำนานว่าพระเจ้าแผ่นดินไทยได้มอบพื้นที่ตำบลไล่โว่ให้กับชาวกะเหรี่ยงหลบหนีสงครามจากประเทศพม่า ให้อาศัยอยู่เพื่อประกอบอาชีพและทำหน้าที่สืบข่าวรายงานให้เมืองหลวงทราบ ส่วนการตั้งตำบลไล่โว่เป็นทางการนั้น คงจะหลังจากการตั่งอำเภอ สังขละบุรีขึ้นเป็นอำเภอ เมื่อ พ.ศ. 2445 และพื้นที่ตำบลไล่โว่ขณะนั้น (พ.ศ.2445-2482) ประกอบด้วยหมู่บ้านต่างๆ ดังนี้

1. บ้านไล่โว่	หมายถึง	หน้าผาหินแดง
2. บ้านสะเนพ่อง	หมายถึง	ท่าแพ
3. บ้านกองม่องทะ	หมายถึง	ปลายน้ำห้วยกองม่อง
4. บ้านเกาะสะเดิ่ง	หมายถึง	ชื่อต้นไม้เกาะสะเดิ่ง
5. บ้านที่มูคี่	หมายถึง	ชื่อต้นน้ำของลำห้วยที่มูคี่
6. บ้านที่พุโจ้	หมายถึง	ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่งคนไทยเรียกว่า ต้นทองหลาง
7. บ้านไล่วาบ่อง	หมายถึง	ต้นไผ่สีเหลือง
8. บ้านซาลาวะ	หมายถึง	ต้นไผ่ที่นำมาจักตอกเป็นเครื่องจักสาน
9. บ้านที่ซวยโหว่	หมายถึง	แหล่งน้ำที่มีปูสีแดงชุกชุม
10. บ้านที่ท่าบ่อง	หมายถึง	แหล่งน้ำที่มีลูกอ๊อดชุกชม

ปัจจุบันพื้นที่ทั้งหมดนี้ของตำบลไล่โว่ ได้อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร เมื่อปี พ.ศ. 2517 และได้ประกาศเป็นพื้นที่มรดกทางธรรมชาติของโลก เมื่อปี พ.ศ. 2534 ซึ่งประเทศไทยนั้นได้มีมรดกโลกอยู่ 4 สถานที่ด้วยกันคือ

1. โบราณสถานกรุงสุโขทัย
2. โบราณสถานกรุงศรีอยุธยา
3. บ้านเชียง
4. ทุ่งใหญ่นเรศวร ป่าห้วยขาแข้ง

พื้นที่ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรนี้มีหมู่บ้านต่างๆ กระจายอยู่ตามบริเวณชายขอบหรือแนวกันชนเขตไทยกับพม่า ซึ่งกะเหรี่ยงในพื้นที่ได้ร่วมกันสืบทอด อนุรักษ์วัฒนธรรมและธรรมชาติให้คงอยู่อย่าง

อุดมสมบูรณ์มาจนถึงปัจจุบัน และปัจจุบันหมู่บ้านต่างๆ ได้ถูกยุบเพื่อแบ่งตามการปกครองใหม่ เหลือเพียง 6 หมู่บ้านเท่านั้น คือ บ้านสะเนพ่อง บ้านกองม่องทะ บ้านเกาะสะเดิ่ง บ้านไลโว่ ซ่าละวะ บ้านทิไล่ป้า และบ้านจะแก

1.3 ประวัติชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ

การอพยพของชาวกะเหรี่ยงเข้าสู่จังหวัดกาญจนบุรี เดิมชาวกะเหรี่ยงนี้อาศัยอยู่ที่บ้านเมกะวะ เขตมะละแหม่ง ในประเทศพม่า ต่อมาในปี ค.ศ. 1788 ได้เริ่มอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่ห้วยซองกะเลีย อำเภอสังขละบุรี และได้มีการอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนกระจายกันออกไปตาม ลำห้วย ลำธารต่างๆ เป็นจำนวนมากขึ้น สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ชาวกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ได้ส่งตัวแทนเข้าไปติดต่อกับเจ้าเมืองกาญจนบุรี เพื่อขอเข้ามา ตั้งถิ่นฐานในบริเวณชายแดน ไทย-พม่า ซึ่งอยู่ใกล้บริเวณด่านเจดีย์สามองค์ เมื่อได้รับความยินยอมแล้ว ผู้นำชาวกะเหรี่ยงได้เข้ามาแสดงความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ไทย ณ เมืองกาญจนบุรี (ก่องม่องรี) พ.ศ.2331 เสร็จแล้วจึงอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ตาม ลำห้วย ลำธารต่างๆ ในบริเวณที่เรียกว่า "บี่ เห ล่อว โหว่" หรือ "ที่เหล่วโหว่" (ห้วยดินแดง คำว่า บี่ หรือ ที่ แปลว่า น้ำ,แม่น้ำ,หรือลำห้วย และ เหล่ว แปลว่า หิน ส่วนคำว่า โหว่ แปลว่า สีแดง) และที่อำเภอสังขละบุรีนี้เป็นที่รวมของแม่น้ำสามสายที่ไหลมาบรรจบกันคือ แม่น้ำบีคี่ แม่น้ำซอง-กาเลีย และแม่น้ำรันตี จึงเรียกพื้นที่นี้ว่า "สามประสบ" อันเป็นจุดเริ่มต้นของลำน้ำแควน้อย ชาวกะเหรี่ยงอยู่ได้ไม่นานก็ได้ส่งคนไปกราบบังคมทูลต่อพระเจ้าแผ่นดินไทย เพื่อขออนุญาตไปอยู่ตามป่าเขานอกเมืองเหมือนดังแต่ก่อน พระเจ้าแผ่นดินไทยได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ ชาวกะเหรี่ยงย้ายไปอยู่ตามป่าเขา ทางด้านทิศตะวันตกของสยามประเทศนับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

สภาพทางภูมิศาสตร์ในเขตประเทศพม่า ทางด่านเจดีย์สามองค์ (รอยต่อจังหวัดกาญจนบุรีกับประเทศพม่า) นั้นเป็นที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขา แม่น้ำทุกสายในบริเวณนี้ไหลลงอ่าว เบงกอลในประเทศพม่า มีแม่น้ำสายหนึ่งที่มีต้นกำเนิดอยู่ในบริเวณกลางผืนป่าทุ่งใหญ่นเรศวร คือ "แม่น้ำกษัตริย์ หรือ กะสะ" มีแหล่งต้นกำเนิดจากห้วย "ดงวี่" "หม่องดง" ซึ่งอยู่กลางป่าทุ่งใหญ่นเรศวรในเขตไทย ไหลรวมกันเป็นแม่น้ำกษัตริย์ ไหลผ่านช่องเขาสันปันน้ำ ของเทือกเขาตะนาวศรีที่หมู่บ้านทิไล่ป้า เข้าสู่เขตประเทศพม่า ผ่านสันปันน้ำตรงด่านเจดีย์สามองค์ แล้วจึง ไหลลงแม่น้ำสมิ ที่เมืองสมิ ก่อนจะไหลต่อไปลงแม่น้ำสาละวินที่เมืองเมาะตะมะประเทศพม่า

การอพยพของชาวกะเหรี่ยงในบริเวณนี้ได้ใช้เส้นทางจากเมาะตะมะย้อนลำน้ำต่างๆขึ้นมาจากเขตพม่าเข้ามาเขตไทย บริเวณแม่น้ำกษัตริย์ ชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ในป่าทุ่งใหญ่มักไม่ตัดขึ้นสันปันน้ำไปด่านเจดีย์สามองค์ แต่จะย้อนขึ้นไปตามแม่น้ำกษัตริย์ เข้าไปสู่ที่ราบป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ย้อนตามลำห้วยดงวี่และห้วยหม่องดง แล้วหาพื้นที่ทำกินอยู่บริเวณที่นั้น แล้วโยกย้ายไปตามที่ต่างๆ จนปัจจุบันยังมีหมู่บ้านเก่าแก่ที่แสดงเส้นทางการอพยพตามลำน้ำแม่กษัตริย์ขึ้นมาคือหมู่บ้านทิไล่ป้า

ซึ่งตั้งอยู่ริมน้ำแม่น้ำแม่กษัตริย์ ตรงแนวชายแดน ไทย-พม่า ซึ่งปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงใช้เส้นทางนี้เดินทางไปมาระหว่างไทยกับพม่า และเชื่อกันว่าเส้นทางนี้เป็นเส้นทางที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชใช้เป็นเส้นทางเดินทัพจากเมืองแครงในประเทศพม่าเข้ามา ในประเทศไทยอันเป็นพื้นที่ทุ่งขนาดใหญ่อยู่กลางป่า ชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า "เวียผะดู"(ทุ่งใหญ่) ก็คือพื้นที่เขตรักษาพันธ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร (อ้างถึงโกวิท แก้วสุวรรณ สัมภาษณ์ ไมตรี เสตะ-พันธ์)

การอพยพของกะเหรี่ยงเข้าสู่ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี

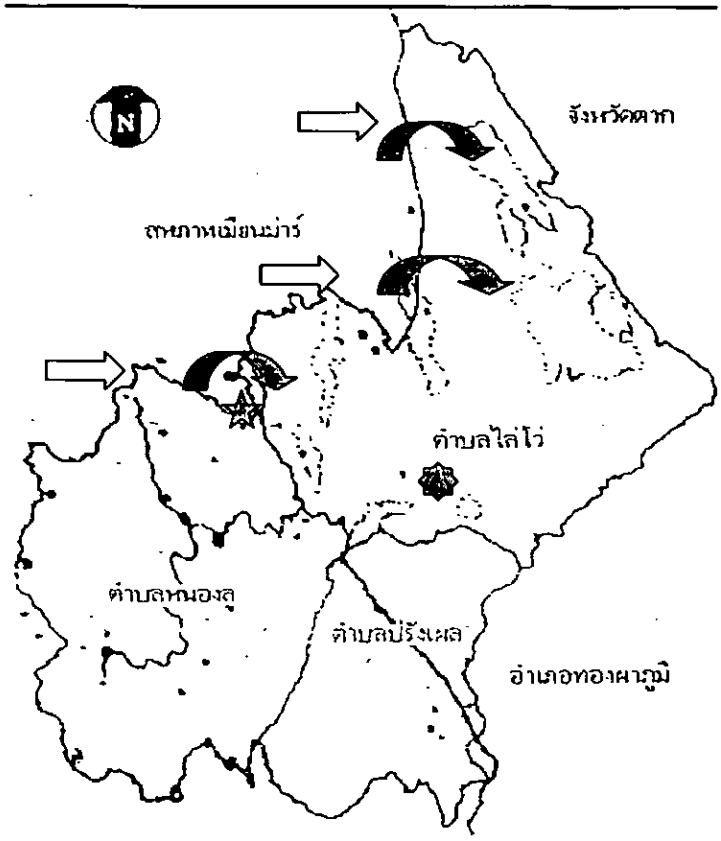

มาตราส่วน 1 : 30

สัญลักษณ์

การอพยพจากพม่าเข้าสู่อำเภอสังขละบุรี

การอพยพเข้าสู่ตำบลไล่โว่

ด่านเจดีย์สามองค์

หมู่บ้านกองม่องทะ

ภาพประกอบ 2 แผนที่การอพยพของชาวกะเหรี่ยงจากประเทศพม่า เข้าสู่อำเภอสังขละบุรี

ในบริเวณทุ่งใหญ่นเรศวรนั้นเป็นบริเวณที่อุดมสมบูรณ์ ชาวกะเหรี่ยงในช่วงแรกที่อพยพมาได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ตามลำห้วยต่างๆ เป็นกลุ่มเล็กๆ บางส่วนก็กระจัดกระจายกันไปตามหุบเขา ตาม

ลำห้วยที่มีบริเวณไม่ไกลกันมาก เช่น ลำน้ำโรคี่ ลำน้ำรันตี (พื้นที่ตำบลไล่โว่ปัจจุบัน) ซึ่งเดิมสมัยอยุธยาตอนปลายและรัตนโกสินทร์ตอนต้นยังคงเรียกบริเวณนี้ว่าด่านเจดีย์สามองค์อยู่ เพราะเรียกตามจุดยุทธศาสตร์ เป็นหัวเมืองชายแดน เมืองสังขละบุรีนั้นได้ยกให้เป็นเมืองหน้าด่าน ชาวกะเหรี่ยงที่กระจัดกระจายก็เริ่มอยู่รวมกันเป็นหมู่บ้านเพราะการกำหนดเขตการปกครอง จนมาถึงสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 พ.ศ.2437 ได้มีการปฏิรูปการปกครองส่วนภูมิภาค ยกเลิกระบบกินเมือง แบ่งเขตการปกครองเป็นแบบมณฑล คือหมู่บ้านมีผู้ใหญ่บ้านปกครอง หลายๆหมู่บ้านเป็นตำบลมีกำนันปกครอง หลายๆตำบลเป็นอำเภอมี นายอำเภอปกครอง หลายอำเภอรวมกันเป็นเมืองมีผู้ว่าราชการเมืองเป็นผู้ดูแล และหลายเมืองรวมกันเป็นมณฑล และเปลี่ยนจากตำแหน่งเจ้าเมืองเป็นนายอำเภอแทน ซึ่งได้จัดตั้งมณฑลราชบุรีขึ้นมามีเมืองต่างๆ ขึ้นตรงต่อมณฑลราชบุรีคือ ราชบุรี เพชรบุรี ปราณบุรี สมุทรสงคราม และกาญจนบุรี ระหว่าง พ.ศ.2441-2467 กาญจนบุรีได้แบ่งการปกครองเป็น 6 อำเภอ คือ อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอใต้ อำเภอเหนือ อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอไทรโยค และอำเภอสังขละบุรี จึงทำให้พื้นที่บริเวณชายแดนไทย-พม่า และพื้นที่ที่อยู่ในทุ่งใหญ่นเรศวรมีความชัดเจนด้านการปกครองมากขึ้น และเปลี่ยนการปกครองมาเป็นแบบปัจจุบันคือ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด อย่างไรก็ตามได้มีการปรับเปลี่ยนการปกครองในสังขละบุรี ที่มีบรรพบุรุษชาวกะเหรี่ยงเป็นผู้ปกครองอยู่หลายครั้งคือ

เดิมเมืองสังขละบุรี ที่มีฐานะเป็นเมืองหน้าด่าน มีศูนย์กลางอยู่ที่บ้านสะเนพ่อง

1. เปลี่ยนจากเมืองสังขละบุรี เป็นกิ่งอำเภอสังขละบุรีในเขตรับผิดชอบของอำเภอวังกะที่ตั้งขึ้นใหม่ที่ท่าขนุน

2. พ.ศ.2438-2444 ตั้งเป็นอำเภอเมืองสังขละบุรี แล้วย้ายไปอยู่บริเวณสามสบ

3 พ.ศ.2467 ยุบอำเภอเมืองสังขละบุรี เป็นกิ่งอำเภอสังขละบุรีอีกครั้งหนึ่ง ตั้งอำเภอวังกะขึ้นเป็นอำเภอ

3. เปลี่ยนมาเป็นอำเภอสังขละบุรีอีกครั้งหนึ่ง

ปัจจุบัน ตำบลไล่โว่เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอสังขละบุรี ที่มีชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไว้อย่างเคร่งครัด มีทั้งหมด 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านสะเนพ่อง หมู่ที่ 2 บ้านกองม่องทะ หมู่ที่ 3 บ้านเกาะสะเดิ่ง หมู่ที่ 4 บ้านไล่โว่ ซ่าละวะ หมู่ที่ 5 บ้านทิไล่ป้า หมู่ที่ 6 บ้านจะแก

หมู่บ้านกองม่องทะ เป็นหมู่บ้านของชาวกะเหรี่ยง ซึ่งชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยงโป(โผล่ว) จากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุและผู้นำท้องถิ่นพอจะสรุปได้ว่า หมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นมาเมื่อประมาณ 160 กว่าปี มาแล้ว ราวพุทธศักราช 2383 โดยมีการอพยพย้ายมาอยู่ตามลำดับ จากสาเหตุดังนี้

1. ชาวบ้านไล่โว่ บ้านกองม่องทะ และบ้านปรั่งเผล ต้องการที่ทำกินใหม่จึงย้ายเข้ามาในพื้นที่หมู่บ้านกองม่องทะ เพราะพื้นที่นี่มีความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งในตอนแรกมีผู้อาศัยอยู่เพียงประมาณ 15 หลังคาเรือนเท่านั้น
2. ทางผู้นำการปกครองพื้นที่สมัยนั้น ต้องการให้ชาวบ้านที่อยู่กระจัดกระจายกัน ในบริเวณป่าเขา เข้ามาอยู่รวมกันเป็นหมู่ เพื่อสะดวกในการแบ่งพื้นที่การปกครอง
3. เป็นการกลับมาของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ประมาณปี 2527
4. การอพยพเข้ามาของชาวบ้านในพื้นที่น้ำท่วมบริเวณเหนือเขื่อนเขาแหลม ราวปี 2538

บ้านกองม่องทะ เป็นหมู่บ้านหนึ่งของตำบลไล่โว่ (คำว่า "ไล่โว่" ในภาษากะเหรี่ยง หมายถึง หินแดงหรือผาแดง) ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีราษฎรไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นเวลาช้านาน ราว 200 ปี ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จนถึงปัจจุบัน

บ้านกองม่องทะ มีชื่อเรียกเป็นภาษากะเหรี่ยง แยกศัพท์ออกได้เป็น 2 คำ คือ

"กองม่อง" เป็นชื่อของลำห้วย / "ทะ" แปลว่า บรรจบ หรือปลาย

ดังนั้น "กองม่องทะ" จึงหมายถึงห้วยที่มีน้ำไหลมาบรรจบกัน และโดยสภาพความ เป็นจริงแล้วก็เป็นหมู่บ้านที่มีลำห้วยมาบรรจบกับ แม่นำรันตี ที่ไหลผ่านบริเวณหมู่บ้านพอดี อีกความหมายหนึ่งคือ ปลายน้ำห้วยกองม่อง

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อ	ผืนป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
ทิศใต้	ติดต่อ	อ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ์ และตำบลหนองลู
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	อุทยานแห่งชาติเขาแหลม
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	บ้านเกาะสะเดิ่ง หมู่ที่ 3

1.4 *สภาพภูมิประเทศ*

สังขละบุรีมีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงสลับป่าดิบเขาที่มีปริมาณมากถึง 75 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งหมด มีธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยป่าดงดิบ ป่าดิบเขา และป่าไม้เบญจพรรณ มีแหล่งน้ำที่มาจากธรรมชาติ และสัตว์ป่าอนุรักษ์นานาพันธ์ เมื่อปี พ.ศ. 2517 ได้รับการประกาศให้พื้นที่บริเวณนี้เป็นเขตอนุรักษ์พันธ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร และเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2543 ได้ประกาศพื้นที่นี้ให้เป็น "มรดกโลก"

หมู่บ้านกองม่องทะ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ผืนป่าทุ่งใหญ่นเรศวรด้านตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่ล้อมรอบด้วยภูเขาสูงที่มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ พื้นที่ตั้งแต่ด้านตะวันตกเฉียงใต้เป็นหุบเขา และเป็นที่ราบติดกับบริเวณเขื่อนวชิราลงกรณ์ มีแม่น้ำที่สำคัญ ไหลผ่านหมู่บ้าน คือ แม่น้ำรันตี ที่มีต้นกำเนิดมาจากบริเวณป่าทุ่งใหญ่นเรศวร และไหลลงมา ผ่านหมู่บ้านกองม่องทะ แล้วไหลลง

ไปสู่อ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ์ ซึ่งแต่เดิมชื่อเขื่อนเขาแหลม ซึ่งเป็นเขื่อนที่เก็บกักน้ำจากแม่น้ำ 3 สายคือ แม่น้ำบีคลี่ แม่น้ำซองกาเลีย และแม่น้ำรันตี ไหลมา รวมกันที่ บริเวณสามประสบ แม่น้ำสามสายนี้ไหลมารวมกันเป็น "แม่น้ำแควน้อย" ที่ไหลลง ไปสู่อำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี

แผนที่หมู่บ้านกองม่องทะ

มาตราส่วน 1 ซม.ต่อ 30 เมตร

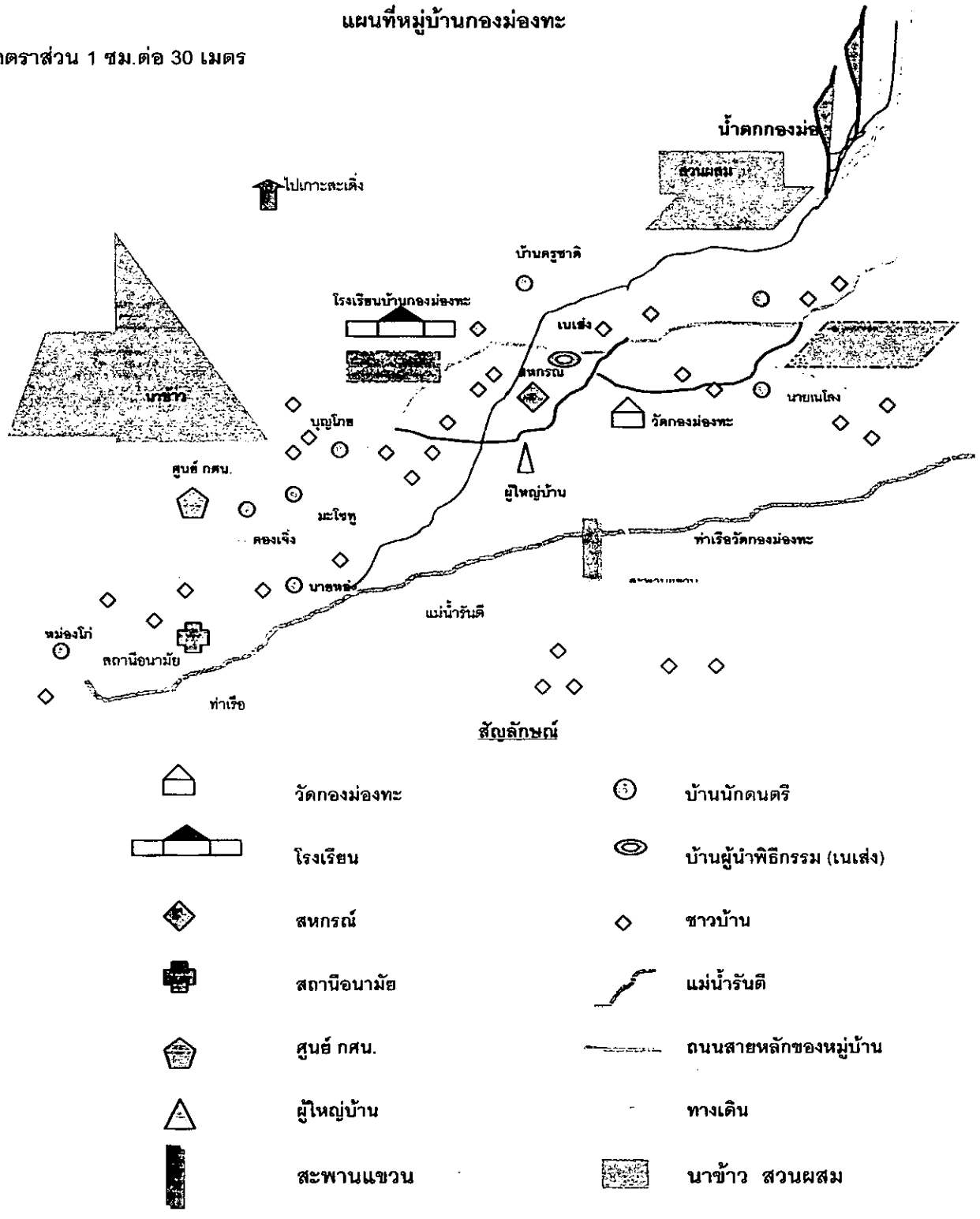

ภาพประกอบ 3 แผนที่หมู่บ้านกองม่องทะ

1.5 จำนวนประชากร

ปี พ.ศ.2546 ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดกาญจนบุรี ได้สำรวจและจัดทำทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงประจำปี 2546 และได้สรุปจำนวนประชากรชาวกะเหรี่ยงในตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีไว้ โดยมีจำนวนประชากรทั้งหมด 458 หลังคาเรือน มีจำนวนประชากร 2,654 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรชาวกะเหรี่ยงในตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ปี พ.ศ. 2546

ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	เผ่า	จำนวนประชากร						
			ลคร.	คค.	ช.	ญ.	ดช.	ดญ.	รวม
ต.ไล่โว่									
1. สะเนพ่อง	1	กะเหรี่ยง	106	117	176	160	103	110	549
2. ตีนเขา	1	กะเหรี่ยง	14	14	17	13	8	6	44
3. ตะเคียนทอง	1	กะเหรี่ยง	1	1	1	1	2	1	5
4. กองม่องทะ	**2**	**กะเหรี่ยง**	**77**	**95**	**198**	**195**	**90**	**108**	**591**
5. เกาะสะเดิ่ง	3	กะเหรี่ยง	43	46	69	65	48	32	214
6. ซาลาวะ	4	กะเหรี่ยง	6	9	15	10	15	11	51
7. ไล่โว่	4	กะเหรี่ยง	14	22	28	25	27	26	106
8. ทิไล่ป้า	5	กะเหรี่ยง	73	85	96	91	108	104	399
9. ฤาษี(เก้าหลัง)	6	กะเหรี่ยง	15	19	20	24	27	26	97
10. พุจือ	6	กะเหรี่ยง	11	11	12	14	13	20	59
11. จะแก	6	กะเหรี่ยง	55	64	85	81	68	60	294
12. วาซุคุ	6	กะเหรี่ยง	43	52	71	63	50	60	244

ชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านกองม่องทะ ปัจจุบัน(2546)ได้มีการตั้งบ้านเรือน 77 หลังคาเรือน 95 ครอบครัว ชาย 198 คน หญิง 195 คน เด็กชาย 90 คน เด็กหญิง 108 คน รวม มีผู้อาศัย ในหมู่บ้านทั้งหมด 591 คน ส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยงโป แต่ปัจจุบัน หมู่บ้านกองม่องทะนี้ เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ได้รับความเจริญจากภายนอกได้รวดเร็วกว่าหมู่บ้านอื่นๆในตำบลไล่โว่ เพราะการเดินทางติดต่อกับอำเภอเมืองสังขละบุรี นั้นสะดวกกว่า จึงทำให้มีประชากรเริ่มย้ายครอบครัวมาอยู่ที่บ้านกองม่องทะมากขึ้น การเพิ่มจำนวนประชากรจึงมีความเปลี่ยนแปลงทุกปี ทั้งชาวกะเหรี่ยงที่จดทะเบียนเป็นราษฎรษ์ไทยแล้ว และยังไม่ได้สัญชาติไทยก็ตาม

ทางการปกครองได้กำหนดให้มีบัตรประจำตัวประชาชนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และได้แบ่งประเภทบัตรประจำตัวเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1.	บัตรประชาชน	สำหรับ	ผู้ที่ได้รับสัญชาติไทย
2.	บัตรสีส้ม	หมายถึง	ผู้หลบหนีเข้าเมือง
3.	บัตรสีชมพู	หมายถึง	ผู้พลัดถิ่น
4.	บัตรสีเขียวขอบแดง	หมายถึง	ชาวเขา
5.	บัตรสีเขียวไม่มีขอบ	หมายถึง	ผู้ที่ต้องผลักดันออกจากประเทศสถานเดียว

1.6 ศาสนาและความเชื่อ

ชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีความเชื่อในพุทธศาสนา และความเชื่อแบบฤาษี ผสมผสานกัน ก่อให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใส ใช้เป็น แนวทางการปฏิบัติตนและอยู่ร่วมกันในชนเผ่าอย่างสงบสุข ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เคร่งครัดของชาวกะเหรี่ยง ได้สะท้อนให้เห็นถึงระบบความเชื่อความศรัทธาที่ผสมกลมกลืมกันของ พุทธศาสนาและฤาษี ทำให้พิธีกรรมต่างๆ มักมีพิธีสงฆ์เป็นศูนย์รวมของความศรัทธา และกิจกรรม ความเชื่อเรื่องผีควบคู่กันไป

ความเชื่อเรื่องผี การไหว้ผีเป็นความเชื่อแบบฤาษีที่เป็นประเพณีปฏิบัติของชาวกะเหรี่ยงที่เป็นความเชื่อดั้งเดิมตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ต่อมาเมื่อพุทธศาสนาได้เข้ามาได้สามารถตอบสนองในแนวทางอุดมคติ ทำให้เรื่องการสร้างบุญ สะสมบุญ เป็นวิธีการที่จะให้ตนมีความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

ความเชื่อในพุทธศาสนา

ตามตำนานในการรับพุทธศาสนา ได้กล่าวถึงความเชื่อดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงที่นับถือฤาษี ซึ่งในสมัยนั้นชาวกะเหรี่ยงนับถือผีแต่เพียงอย่างเดียวยังไม่นับถือพุทธศาสนา แต่มีฤาษีเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และมีบทบาทในการชี้นำสังคมได้ ฤาษีมีความเห็นว่าพุทธศาสนามีแนวคิด ที่ดีอยากจะรับพุทธศาสนามาให้คนกะเหรี่ยงได้นับถือ จึงสั่งสอนศิษย์จำนวน 3 คน ได้แก่ ย่องโท่ ย่องสตะ และยองเข้หมะ ให้มีความรู้ตามแบบฤาษีจนแตกฉานแล้วส่งศิษย์ทั้งสามให้เดินทางไปขอบวชและรับใช้พุทธศาสนาจากชนชาติมอญ พม่า และไทยมาเผยแพร่แก่ชาวกะเหรี่ยง

ในการเดินทางไปขอบวชในครั้งนั้น ทั้งสามคนต่างได้รับการปฏิเสธจากชนชาติทั้งสาม ทำให้ศิษย์ของฤาษี ทั่งสองคือย่องโท่ และย่องเข้หมะท้อใจล้มเลิกความพยายาม แต่ย่องสตะ ไม่ยอมล้มเลิกจึงตัดสินใจเดินทางไปยังที่ประชุมธรรมะในประเทศพม่า ซึ่งขณะนั้นพระผู้ใหญ่ ของประเทศพม่ากำลังสังคยานาพระไตรปิฎก และกำลังถกปัญหาเกี่ยวกับเรื่องมงคลสูตร ซึ่งมีคาถาว่า **"พฺรูหิ มงฺคลมุตฺตมำ"** ย่องสตะได้ลุกขึ้นตอบข้อปุจฉาและอธิบายคาถาดังกล่าว จนครบถ้วน และได้รับการยกย่องว่ามีความรู้ทางพุทธศาสนาเป็นอย่างดี แต่เมื่อย่องสตะขอบวชเป็นภิกษุก็ได้รับการ

คัดค้าน โดยให้เหตุผลว่ากะเหรี่ยงเป็นคนป่าไม่ควรได้รับการบวช ย่องสตะ จึงได้อ้างถึงเรื่องเล่าเมื่อครั้งพระพุทธเจ้าเสด็จธุดงค์ไปในป่าได้พบกับลูกลิงตกในลำธาร พระพุทธเจ้าได้ช่วยชีวิตลูกลิงนั้นไว้พ้นจากการจมน้ำตายอีกทั้งยังเอาจีวรห่อลูกลิงนั้นไว้ ลิงซึ่งเป็นสัตว์เดียรฉานยังได้ห่มจีวร แต่กะเหรี่ยงเป็นคน ทำไมไม่มีสิทธิ์ในการบวช จากคำถามของย่องสตะ นี้เอง ทำให้พระผู้ใหญ่ทั้งหลายยอมบวชให้ย่องสตะ และให้ฉายาว่า "ต่าไม๊ย(ตมิภิกขุ)" คนกะเหรี่ยงเรียกกันว่า "ผู้ต่าไม่ย" ชาวกะเหรี่ยงจึงได้บวชในพุทธศาสนาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (อ้างถึง โกวิท แก้วสุวรรณ, สัมภาษณ์ เนเส่ง)

เรื่องการบวชเรียนในพุทธศาสนาในปัจจุบันนี้ ชาวกะเหรี่ยงถือว่าผู้ที่ได้ผ่านการบวชเรียนมานั้นเป็นผู้ที่น่าเคารพเลื่อมใส ผู้ที่บวชหลายพรรษาก็จะได้รับกับการยกย่องจากสังคมมาก การบวชเป็นโอกาสที่จะได้เรียนรู้หลักคำสอน ในพระธรรม และพระวินัย รวมทั้งคำภีร์ต่างๆ ชาวกะเหรี่ยงจึงนิยมบวชกันหลายพรรษา และมักเดินทางไปศึกษาธรรมและเดินธุดงค์เข้าไป ในประเทศพม่า ทำให้ชาวกะเหรี่ยงในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับชาวกะเหรี่ยงในประเทศพม่าทางหนึ่ง การศึกษาพระธรรมนั้นเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับคนในหมู่บ้าน ผู้เฒ่าผู้แก่ นิยมให้ลูกหลานเป็นลูกศิษย์วัด หรือบวชเป็นเณร ในช่วงเข้าพรรษาที่วัดกองม่องทะ ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน และหากภิกษุหรือสามเณรรูปใดมีความรู้ความสามารถ ก็สามารถเดินทางเข้าไปศึกษาธรรมต่อในตัวจังหวัดกาญจนบุรี คือวัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้) และวัดในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี หากเป็นผู้มีความรู้ความสามารถก็สามารถศึกษาต่อในมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันบ้านกองม่องทะนี้ มีผู้ที่จบหลักสูตรปริญญาตรีสาขาพุทธศาสตร์บัณฑิต เอกปรัชญา ณ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ อยู่ 1 ท่าน คือ นายอภิชาติ เสตะพันธ์ ในขณะที่เป็นภิกษุอยู่นั้นได้ศึกษาคำภีร์ทั้งในวัดมอญ วัดพม่า และวัดไทย

ความเลื่อมใสและศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทำให้ชาวกะเหรี่ยงร่วมในกันสร้างวัดเพื่อ เป็นศูนย์รวมจิตใจและมีโอกาสบวชเรียน ศึกษาธรรม วัดที่เป็นที่รู้จักของชาวกะเหรี่ยงและ เป็นศูนย์รวมจิตใจชาวกะเหรี่ยงอีกวัดหนึ่ง ตั้งอยู่ในตัวอำเภอสังขละบุรี คือ วัดศรีสุวรรณ ชื่อวัดแห่งนี้ได้ตั้งขึ้นตามชื่อบรรพบุรุษชาวกะเหรี่ยงในอดีตที่เป็นเจ้าเมืองสังขละบุรี ซึ่งได้ทำ คุณงามความดีให้กับประเทศไทยสมัยสงครามไทย-พม่า พระมหากษัตริย์ไทยจึงได้ให้บรรดาศักดิ์กับเจ้าเมือง เชื้อสายกะเหรี่ยงเป็น พระยาศรีสุวรรณ และได้สืบทอดตำแหน่งมาถึง 4 ชั่วอายุคน พระศรีสุวรรณคนสุดท้ายได้เป็นนายอำเภอคนแรกของสังขละบุรี ได้รับพระราชทานนามสกุลจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ว่า "เสตะพันธ์" วัดศรีสุวรรณนี้ เป็นวัดของชาวกะเหรี่ยงที่ตั้งขึ้นด้วยความศรัทธาในพุทธศาสนาอย่างแท้จริง วัดนี้มักมีการกิจกรรมตามประเพณี ของชาวกะเหรี่ยงจัดทุกปี เช่นประเพณีผู้ข้อมือประจำปี

ภาพประกอบ 4 วัดกองม่องทะ

การรับพุทธศาสนาของชาวกะเหรี่ยงนั้นยังมีเรื่องเล่าว่า คนกะเหรี่ยงรับต่อมาจาก ชาวพม่าอีกทอดหนึ่ง คือ หลังจากที่ชนชาติพม่ายึดเอาคัมภีร์พุทธศาสนามาจากชนชาติมอญ ซึ่งในอดีตชนชาติมอญไม่ยอมให้ชาวกะเหรี่ยงได้บวช ภายหลังกษัตริย์พม่าพระองค์หนึ่งได้ตีเมืองมอญแตกแล้วรับเอาพุทธศาสนาแบบเถรวาทมาจากชนชาติมอญมา มีพระบรมราชานุญาติให้คนกะเหรี่ยงสามารถบวชเรียนเป็นภิกษุในพุทธศาสนาตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ปัจจุบันนี้พระภิกษุ สามเณร ในวัดกองม่องทะ อ่านคัมภีร์ ไหว้พระสวดมนต์ภาษาบาลีด้วยสำเนียงแบบมอญ (อภิชาติ เสตะพันธ์,สัมภาษณ์)

ความเชื่อแบบฤาษี

ความเชื่อแบบฤาษีนี้ เป็นความเชื่อที่เชื่อเรื่องการเกิดในชาติหน้า ต้องสะสมบุญบารมี ต้องประพฤติดี ถึงจะได้เกิดในแดนอันเป็นสุข ในชาติหน้า ชนเผ่ากะเหรี่ยงเชื่อว่าฤาษีถือกำเนิดในประเทศพม่าที่หมู่บ้านแมกะน่องแมกะหวะ เดิมฤาษีส่วนใหญ่จะบำเพ็ญชาติบารมีอยู่ตามถ้ำตามป่าเขา ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทั้งหลาย ประพฤติตนเพื่อสร้างบารมีให้กับตนเอง เป็นแบบอย่างการประพฤติปฏิบัติที่ดีงามให้กับผู้ที่นับถือ และสืบทอดต่อกันมาจนปัจจุบัน ถึงแม้ว่าสมัยปัจจุบันฤาษีหรือผู้บำเพ็ญเพียรจะไม่มีอยู่ในบริเวณหมู่บ้านกองม่องทะ และตำบลไล่โว่แล้วก็ตาม แต่ความเชื่อ ความศรัทธา ที่เป็นผลให้เกิด ประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ ยังมีให้เห็นกันในปัจจุบัน ซึ่งชาวกะเหรี่ยงเรียกความเชื่อแบบฤาษีนี้ว่า "ตะหละโคว"

คำว่า "ตะหละโคว" เป็นภาษามอญ ตะหละ คือ ผู้ถือครอง / โคว คือ คุณงามความดี ตะหละโคว จึงหมายถึงผู้ที่มีคุณสมบัติถือครองความจริงที่ดีที่ชอบ แต่ถ้าจะเรียกให้ตรงกับภาษาของชนเผ่ามากที่สุดคำว่า ฤาษี หมายถึง "อิสิ" หรือ อั่ยสั่ย นั่นเอง ตะหละโควนี้ เป็นความเชื่อที่เกี่ยวโยงกับพุทธศาสนา

ความเชื่อแบบตะหละโคว เป็นความเชื่อแบบพุทธศาสนา นิกายตะหละโคว ซึ่งเป็นศาสนาที่คนในชนเผ่าให้การยอมรับนับถือ สิ่งที่ความเชื่อแบบตะหละโคว ยึดถือนั่นคือ "อาริยะ" หรือ พระศรี-อาริยเมตไตย" ซึ่งเป็นพระพุทธเจ้าองค์ถัดไปจากพระพุทธสมณโคดม ตามความเชื่อแบบตะหละโควนั้นมีความเชื่อว่า พระพุทธเจ้าจะมีอายุเพียง 5,000 ปี เมื่อพระพุทธศาสนา ผ่านเลยไป 2,500 ปี ความเจริญของพุทธศาสนาจะเสื่อมถอยลง ผู้ที่นับถือพุทธศาสนาหลังจาก 2,500 ปี ไปแล้ว จะไม่สามารถพบ พระศรีอาริยะได้ ถึงจะตามทันก็ต้องรอคอยอยู่ในชั้น อบายภูมิ

อบายภูมิ คือ แดนทั้งสามที่อยู่ในแดนกามภูมิ คือ1.สัตว์ที่ไปเกิดเป็นสัตว์นรกในแดนนรก 2. ไปเกิดเป็นเปรตในแดนเปรต 3. ไปเกิดเป็นยักษ์มารในแดนอรสูรกาย สามแดนนี้เรียกว่า อบายภูมิ คือแดนที่เป็นทุกข์เดือดร้อนมากเป็นเรื่องที่เชื่อกันแพร่หลาย ในเรื่อง "ไตรภูมิ" ไตรภูมิ แปลว่า แดนสาม ซึ่งแยกเป็น กามภูมิ รูปภูมิ และ อรูปภูมิ กามภูมิ คือแดนที่ข้องอยู่ด้วยกามตัณหา ยังมีความโลภ โกรธ หลง ดิ้นรนระคนอยู่ด้วยเรื่องอยากๆ เรื่องรักๆ ใคร่ มีสุข มีทุกข์ ในกามภูมินี้ มี อบายภูมิ 4 แดน และสุคติภูมิ 7 แดน (มนุษย์ และ สวรรค์ 6 ชั้น) รวมเป็น กามภูมิ 11 ชั้น ในชั้นอบายภูมินี้ เป็นที่ของผู้ที่ยังไม่ละจากกิเลส และต้องมารอคอยพระศรีอรยะเมตไตย ณ ที่นี้ จนกว่าพระศรีอาริยเมตไตยจะมา ส่วนผู้ที่นับถือพระอริยะจะทนทุกข์ทรมานอยู่เพียงชาตินี้ชาติเดียว หลังจากสิ้นชาตินี้ไปแล้วจะไปเกิดบนสวรรค์เพื่อรอพระศรีอริยะ แล้วลงไปเกิดเป็นมนุษย์ในโลกมนุษย์ และเข้าสู่พระนิพพานพร้อมกับอริยะ

ตำนานและเรื่องเล่าเกี่ยวกับความเชื่อแบบฤาษี และพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ จากผู้เฒ่าผู้แก่ของชนเผ่านั้นยังมีความเชื่อถือ และยึดปฏิบัติกันมาถึงปัจจุบัน ซึ่งในสมัยพระศรีสุวรรณ ถือกันว่าเป็นช่วงสุดท้าย ที่มีการนับถือฤาษีอย่างกว้างขวางและเคร่งครัด ปัจจุบันได้มีความคลี่คลายเรื่องฤาษีไปบ้าง เพราะไม่มีฤาษี หรือนักบวช อยู่ในบริเวณบ้านกองม่องทะ แต่ยังคงมีความเชื่อ ที่ถือปฏิบัติกันอยู่

ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณ ในธรรมชาติ

วิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่กับป่า ภูเขา แม่น้ำ มีธรรมชาติที่อยู่รอบตัวธรรมชาติ เป็นผู้ให้ชีวิต และหล่อเลี้ยงชีวิต อาหาร แหล่งทำกิน ที่อยู่อาศัย วิถีชีวิตตั้งแต่เกิด จนตาย ผูกพันกับธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง มีป่าไม้เป็นที่พึ่ง มีภูเขาเป็นเขตแดน และมีน้ำหล่อเลี้ยงชีวิต ชาวกะเหรี่ยงจึงเป็นผู้ที่มีความเคารพในผืนแผ่นดินและป่าไม้อย่างยิ่ง ด้วยความจริงของชีวิตอย่างนี้เอง ธรรมชาติจึงเป็นสิ่งหวงแหนและมีอิทธิพลทางด้านจิตวิญญาณของชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก มีผลกำหนดวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงให้อยู่ในระเบียบ ประเพณีและเคารพในสถานที่ที่เชื่อว่า ทุกที่มีเทพยดาสิ่งศักดิ์สิทธิ์คอยคุ้มครองอยู่

ชาวกะเหรี่ยงเชื่อว่า ธรรมชาติ และสรรพสิ่งนั้นมีจิตวิญญาณ และเทพยาดา คอยคุ้มครอง ธรรมชาติไม่ใช่ของผู้ใดผู้หนึ่งที่สามารถจับจองเป็นของตนเองได้ ทุกคนมีสิทธิแค่อยู่อาศัยเท่านั้น ธรรมชาติ เป็นสมบัติของมวลมนุษย์ทั้งหมดที่จะต้องรักษาไว้ ธรรมชาติหรือป่าไม้ที่เป็นแหล่งที่พึ่งของชีวิต และเป็นแหล่งกำเนิดของทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งที่ให้คุณประโยชน์อย่างมหาศาลของทุกคน ฉะนั้นหากป่าหมด ชีวิตก็หมดลงเช่นกัน

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของธรรมชาติ ที่ชาวกะเหรี่ยงเคารพนับถือคือ

1. กองคาชา คือ เทพที่คุ้มครองธรรมชาติ หรือเจ้าป่า
2. ซ่งทะรี คือ เทพเจ้าผู้ดูแลแผ่นดิน
3. โพ่ตุ๊ คือ เทพเจ้าผู้ดูแลสายน้ำ
4. รุกขจือ คือ เทพเจ้าผู้ดูแลต้นไม้
5. พิบือโย คือ เทพเจ้าผู้ดูแลต้นข้าว

กองคาชา เป็นเทพที่มีความสำคัญที่สุด เพราะธรรมชาตินี้เป็นต้นกำเนิดของสรรพสิ่ง และมนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติในการดำรงชีวิต การใช้ประโยชน์จากธรรมชาตินั้น ต้องปฏิบัติด้วยความเคารพ ต้องบอกเกล่าเจ้าที่ผู้ดูแลทุกครั้งหากทำผิดจารีต ประเพณี ก็อาจจะมีเหตุการณ์ไม่ดีเกิดขึ้นกับคนในหมู่บ้าน โดยมีความเชื่อว่า กองคาชานี้สามารถติดต่อสื่อสาร กับมนุษย์ได้ในแบบเพศภัยต่างๆ เช่น

1. ถ้ามีเสือเข้ามาในหมู่บ้าน	แสดงว่ามีคนทำผิดเรื่องชู้สาว
2. ถ้ามีเก้งเข้ามาในหมู่บ้าน	จะเกิดโรคภัยไข้เจ็บในหมู่บ้าน
3. ถ้าชะนีร้องกลางดึก	คนในหมู่บ้านต้องอพยพหนีไปนอนนอกหมู่บ้านหนึ่งคืน เพราะจะมีโรคเข้ามาในหมู่บ้าน
4. ชะนีตัวเมียร้อง	หญิงจะเป็นแม่ม่าย
5. ชะนีตัวผู้ร้อง	ชายจะเป็นพ่อม่าย
6. นกเขาร้องกลางคืน	หญิงโสดเสียชีวิต
7. กระรอกร้องกลางคืน	ชายโสดเสียชีวิต

ซ่งทะรี คือ เทพที่ดูแลดิน หรือแม่ธรณี ความเชื่อตามฤาษี ดินเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ต้องให้ความเคารพ เพราะดินเป็นผู้ให้กำเนิดสรรพสิ่ง การกราบไหว้บอกเกล่า แก่ซ่งทะรี จำเป็นต้องกระทำทุกครั้งที่ทำกิจเกี่ยวกับการทำมาหากิน หรือมีงานบุญในหมู่บ้าน รวมถึงการบอกกล่าว ก่อนออกเดินทาง เพื่อให้ปลอดภัยขณะเดินทางด้วย

ความเชื่อเรื่องวีหล่า

วีหล่า เป็นความเชื่อดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง ที่มีมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน วีหล่ามีความเกี่ยวข้องกับวัฏจักรชีวิตตั้งแต่ เกิด แต่งงาน เจ็บป่วยและตาย และเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมในรอบปี วีหล่านี้มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า"ขวัญ"ของไทย

วีหล่า ในความหมายของชาวกะเหรี่ยง คือ จิตวิญญาณที่ก่อให้เกิดอาการต่างๆ ขึ้น เช่น ความรู้สึกหิว รู้สึกอยาก และรับรู้ความอร่อยในรสต่างๆ (โกวิท แก้วสุวรรณ. 2542:67) เมื่อวีหล่าอยู่กับร่างกาย สุขภาพร่างกายก็จะเป็นปกติสุข แต่หากวีหล่าออกจากร่างกายไปเมื่อใด ร่างกายก็จะไม่สดชื่น หรือไม่สบายเจ็บไข้ได้ป่วย หรือเสียชีวิตได้ วีหล่าออกจากร่างกายนี้เกิดจากเจ้าของ วีหล่ามีเหตุให้ตกใจ การประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับวีหล่า หรือเรียกวีหล่ากลับคืนสู่ เจ้าของวีหล่านั้น ด้วยการผูกข้อมือ การเรียกขวัญกลับมานี้ เชื่อว่า ยามปกติเวลาออกไปทำไร่ หรือเข้าป่า วีหล่าอาจพลัดหลงอยู่ตามที่ต่างๆ ไม่อยู่กับเจ้าของวีหล่า เพราะฉะนั้น ชาวกะเหรี่ยงจึงมีพิธีประจำปี ที่เรียกวีหล่ากลับมาสู่เจ้าของวีหล่า นั่นคือ พิธีผูกข้อมือประจำปี เดือนเก้า

พิธีกรรมของชีวิตที่ต้องเรียกวีหล่านี้ เช่น การเกิด ต้องมีการเรียกวีหล่าครั้งหนึ่งในเวลาภายหลังที่ทารกเกิดได้ 7 วัน ขณะนั้นมีการตั้งชื่อให้ทารก และเรียกวีหล่าให้อยู่กับทารก อีกโอกาสหนึ่งที่เรียกวีหล่าคือ พิธีแต่งงาน ส่วนการเรียกวีหล่าในรอบปี นี้ เช่น พิธีทำบุญข้าวใหม่ และ พิธีผูกข้อมือเดือนเก้า (โหล่ง เกียรติเกื้อกูล,สัมภาษณ์)

การผสมผสานความเชื่อ

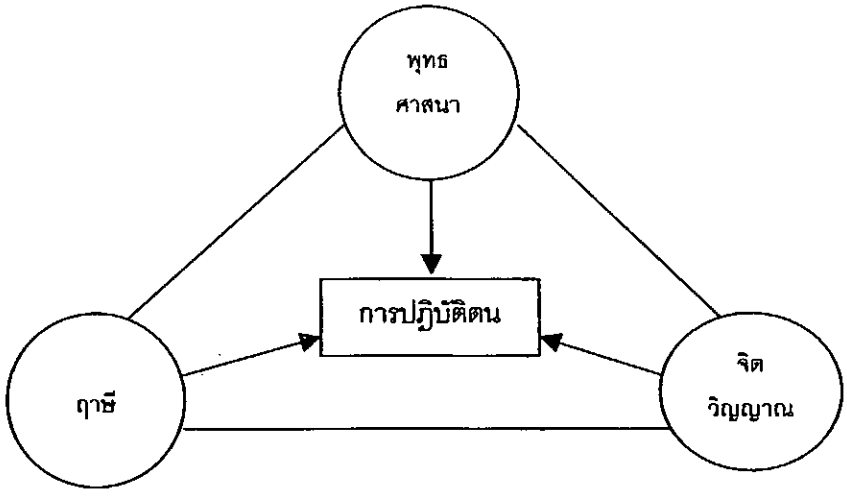

ซึ่งความเชื่อที่ผสมผสานกันดังกล่าวทำให้ เกิดหลักปฏิบัติตนที่ดีงามในสังคมชนเผ่า และก่อเกิดรูปแบบของประเพณีและการอนุรักษ์ประเพณีไปพร้อมกัน รวมถึงวัฒนธรรมที่สำคัญของ ชนเผ่าและวัฒนธรรมด้านดนตรี ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงโดยมีความเชื่อเป็นบรรทัดฐานสำคัญในการสืบทอดและคงอยู่ของวัฒนธรรมดนตรี

ดังตัวอย่างประเพณีการทำบุญข้าวใหม่นี้ เป็น ประเพณีที่ปรากฏถึงการผสมผสาน ความเชื่อทั้งสามอย่าง คือ พุทธศาสนา ฤาษี และจิตวิญญาณ ซึ่งปรากฏออกมาใน สามลักษณะคือ งานบุญ งานบูชา และงานบวงสรวง รวมถึงงานบันเทิง(ละครกร และรำตง)ในยามค่ำคืน

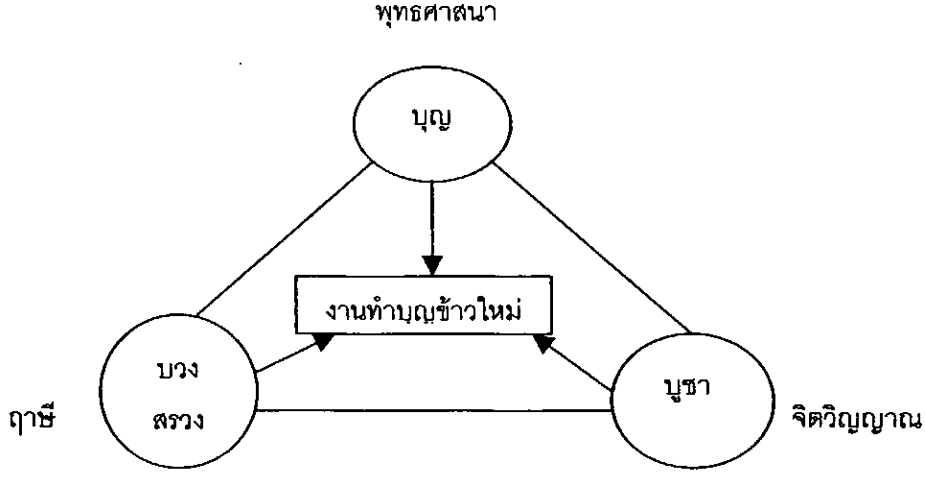

ในงานทำบุญข้าวใหม่นี้ได้มี กิจกรรมต่างๆ ที่ผสมผสานความเชื่อ ของพุทธศาสนา ฤาษี และวีหล่า(ขวัญ) ดังนี้

กิจกรรมทางพุทธศาสนาคือ งานบุญ ชาวบ้านจะนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพุทธมนต์ ในประรำพิธีบูชาแม่โพสพ ตอนเย็นของงานวันแรก ขึ้น 13 ค่ำ

กิจกรรมทางฤาษี คือ การบวงสรวง เป็นพื้นฐานความเชื่อดั้งเดิม ในเรื่องดินแดนศักดิ์สิทธิ์ และการบวงสรวงด้วยเครื่องสังเวยต่างๆ ที่ไม่มีเนื้อสัตว์ในของสังเวย ถือว่าเป็นหลักหนึ่งในการปฏิบัติตนในเขตสังปะไตย ภายในประรำพิธีบูชาแม่โพสพ ถือเป็นเขตหวงห้ามของ คนภายนอกที่ไม่ได้ทำพิธีกรรม และห้ามคนนอกเข้าไปภายในประรำพิธีขณะทำพิธี ในเขตประรำพิธีผู้ที่มีสิทธิ์ คือผู้ประกอบพิธีกรรมเท่านั้น

กิจกรรมทางจิตวิญญาณ คือเรื่องวีหล่า (ขวัญ) การบูชา การบูชาแม่โพสพ ด้วยการร้องเพลงสรรเสริญแม่โพสพ ที่เป็นจิตวิญญาณดูแลข้าวและธัญญพืชต่างๆ ขณะเดียวกัน ก็ทำ การผูกข้อมือเรียกขวัญของผู้เข้าร่วมพิธีในวันนี้ด้วย

การผสมผสานความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะนั้น ได้ปรากฏออกมาในลักษณะข้างต้น ซึ่งทั้งนี้ ดนตรีเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้บรรยากาศพิธีกรรมนั้น สมบูรณ์มากขึ้น

1.7 ภาษา

ชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ใช้ภาษากะเหรี่ยงโปในการสื่อสารระหว่างชาวกะเหรี่ยงด้วยกัน ใช้ภาษาไทยในการติดต่อราชการต่างๆ และใช้สื่อสารกับบุคคลภายนอก กลุ่มที่สามารถพูดภาษาไทยได้ปานกลางมีประมาณร้อยละ 50 ส่วนใหญ่กลุ่มอายุระหว่าง 10-40 ปี มีบางส่วนที่เข้าใจภาษาไทยแต่พูดไม่ได้ มีประมาณ ร้อยละ35 หรือได้เพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่อายุระหว่าง 40-60 ปี

และบางส่วนไม่สามารถเข้าใจภาษาไทยได้เลย มีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น ส่วนมากอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และอีกร้อยละ 5 เป็นชาวกะเหรี่ยงบางที่ย้ายถิ่นฐานมาจากประเทศพม่าสามารถพูด อ่านเขียน ได้หลายภาษา คือ ภาษามอญ พม่า ภาษากะเหรี่ยง ชาวกะเหรี่ยง บ้านกองม่องทะนี้ บางคนมีความรู้หลายภาษา เนื่องจากการมีความใกล้ชิด และติดต่อสื่อสารกับ ชาวพม่าและชาวมอญ เพราะส่วนมากความรู้เรื่องภาษามอญ และพม่า ชาวกะเหรี่ยงจะได้ศึกษาและ คุ้นเคย เมื่อขณะบวชเป็น เณร หรืออุปสมบทเป็นพระภิกษุ

ภาษาของเผ่าพันธุ์กะเหรี่ยงนั้น มีผู้กล่าวว่าดั้งเดิม ชาวกะเหรี่ยงมีภาษาพูด และภาษาเขียนเป็นของตนเอง คือ ภาษา "ไล้ช่องวิ" เป็นภาษาของเผ่าพันธุ์แต่ถูกกดขี่จากชาติอื่นๆ ไม่ให้มีการเปิดเผย ภาษาไล้ช่องวิจึงมิได้เผยแพร่มาตั้งแต่ครั้งที่มอญกับพม่าครองเมือง ต่อมา ชาวกะเหรี่ยงได้ถูกบังคับให้เรียนภาษามอญ (ไล้ตะหละยา) และภาษาพม่า (เบญจมาศ ชุมวรฐายี. 2547 : 189)

ปัจจุบันนี้ชาวกะเหรี่ยงพยายามให้มีการฟื้นฟูภาษากะเหรี่ยงให้กว้างขวางขึ้น แต่ก่อนชาวบ้านกองม่องทะ และเด็กๆ จะได้เรียนภาษากะเหรี่ยงในบางช่วง บางปีเท่านั้น แต่ก็ไม่ต่อเนื่อง บางปีไม่ได้มีการสอนภาษากะเหรี่ยง ภาษากะเหรี่ยงนี้ใช้อักษร พยัญชนะของภาษามอญ และไวยกรณ์ของภาษามอญเป็นแบบในการศึกษา แต่คำ สำเนียง และความหมายนั้นยังคงเป็นภาษากะเหรี่ยง เพียงแต่ใช้อักษร และไวยกรณ์เหมือนมอญเท่านั้น ตัวอักษรของภาษา มอญ พม่า และกะเหรี่ยง จึงมีความคล้ายคลึงกันมาก

ชาวโผล่ว หรือ กะเหรี่ยงโป นี้ พม่าเรียกว่า "ตะเลงกะวิน" หรือกะเหรี่ยงตะเลง ซึ่งเป็นกะเหรี่ยงที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมอญมาก มีการผสมผสานทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรม กับมอญมากกว่ากะเหรี่ยงกลุ่มอื่นๆ หลักฐานฝ่ายมอญได้กล่าวไว้ใน หนังสือ บันทึกเมืองมอญ ของ สเวจินไว้ดังนี้

"ในขณะที่ชนชาติมอญมีพระมหากษัตริย์ปกครองประเทศในครั้งกระนั้น มีชนเผ่าที่อยู่ใกล้ชิดกับชนชาติมอญก็คือ กะเหรี่ยง ได้มีนักปราชญ์มอญช่วยคิดประดิษฐ์ตัวหนังสือกะเหรี่ยงขึ้น โดยใช้อักษรมอญ เป็นบันทัดฐาน การเขียนภาษากะเหรี่ยงด้วยการใช้อักษรมอญนั้น ยังมีหลักฐานปรากฏอยู่ชัดเจนจวบจนกระทั่งบัดนี้"

ตัวอย่างภาษากะเหรี่ยง

လိက် ဖုံး မေါင်း ယှား

ไล๊ก์ โผล๊ว มู๋ ซา

က ก	ခ ข	ဂ ค	ဃ ฆ	င ง
စ จ	ဆ ฉ	ဇ ซ	ဈ ช	ည หย
ဋ ฏ	ဌ ฐ	ဍ ด	ဎ ฒ	ဏ ณ
တ ต	ထ ถ	ဒ ท	ဓ ธ	န น
ပ ป	ဖ ผ	ဗ พ	ဘ ภ	မ ม
ယ ย	ရ ร	လ ล	ဝ ว	သ ส
	ဟ ห	ဠ ฬ	အ อ	
	ဝ บ	ဟ หง	ဃ หฆ	

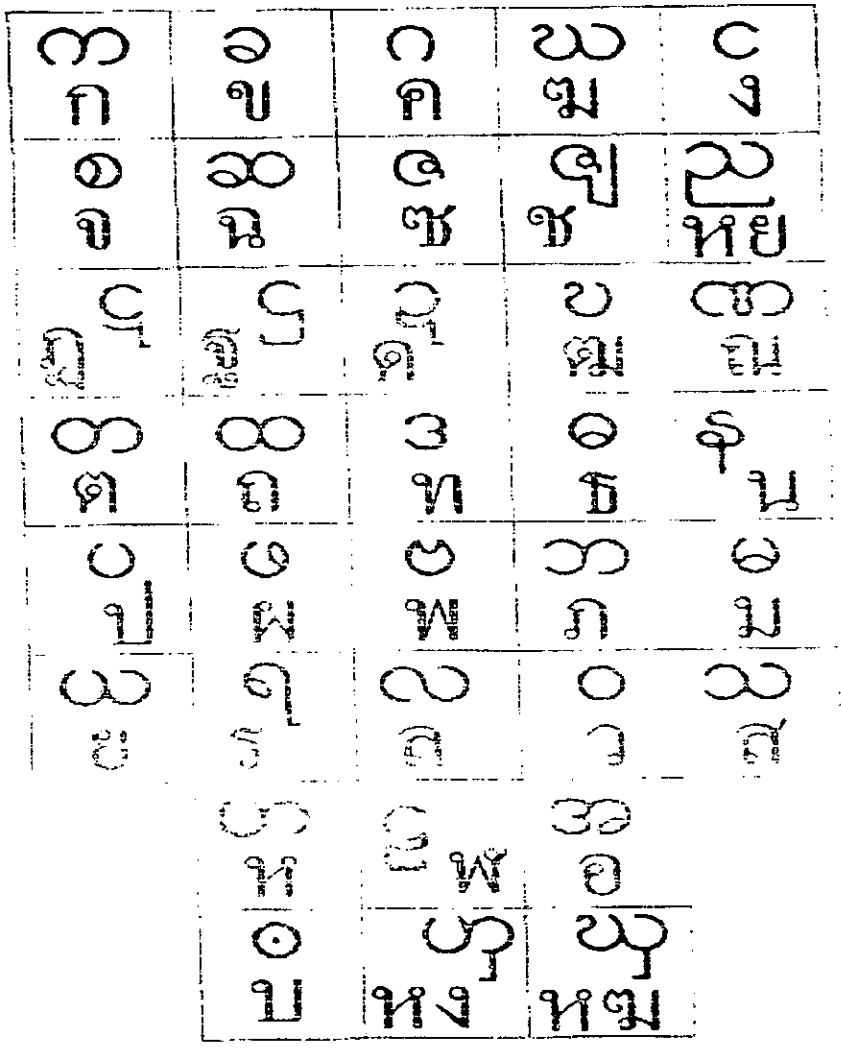

ภาพประกอบ 5 พยัญชนะภาษากะเหรี่ยง

သရ (၁၄) ဖုံး

สระ 14 โผล่ะ

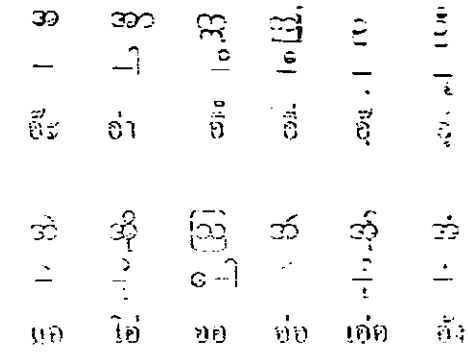

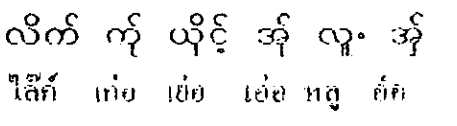

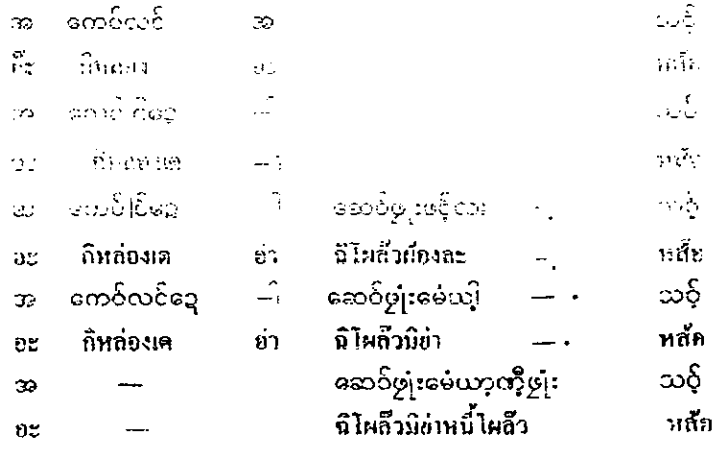

ภาพประกอบ 6 สระภาษากะเหรี่ยง

1.8 การแต่งกาย

ชาวกะเหรี่ยงยังรักษาประเพณีการแต่งกายแบบดั้งเดิมอยู่ ทุกคนจะต้องมีชุดกะเหรี่ยงประจำตัวของตัวเองอย่างน้อยคนละหนึ่งชุด เพื่อใส่ในการทำกิจกรรม หรือพิธีกรรมที่สำคัญของชาวกะเหรี่ยง ซึ่งปัจจุบันยังมีผู้สูงอายุที่แต่งชุดกะเหรี่ยงในชีวิตประจำวัน หนุ่มสาวมักแต่งตัวเฉพาะวันที่สำคัญ หรือวันขึ้นวัดทำบุญเท่านั้น การแต่งกายประจำวันก็ใส่เสื้อผ้า เช่นเดียวกับคนพื้นราบ

พิธีกรรมในรอบปี เช่น งานทำบุญข้าวใหม่ สงกรานต์ เข้าพรรษา ออกพรรษา ฯ เป็นโอกาสที่ทุกคนนิยมแต่งชุดกะเหรี่ยง และงานสำคัญอื่นๆ เช่น งานแต่งงาน ก็นิยมแต่งกายในชุดประจำเผ่าเช่นเดียวกัน

ชุดกะเหรี่ยงของผู้หญิง ผู้ชาย เด็ก และผู้สูงอายุ แตกต่างกัน ในประเพณีการแต่งกายนั้นได้แบ่งการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงดังนี้

ชุดผู้ชาย

ชุดกะเหรี่ยงเป็นชุดที่ทอขึ้นเองในครัวเรือนผู้ชายนั้นเป็นชุดทรงกระสอบสีขาว คอเสื้อเป็นตัววี มีลายสีแดงขลิบที่ปลายแขนทั้งสองข้าง และที่คอของเสื้อ เป็นลายผ่ากลางตัวลงมาถึงชายเสื้อด้านล่าง ชายเสื้อด้านล่างนั้นมีลวดลายต่างๆ สีแดง ชุดเด็กกับชุดผู้ใหญ่นั้นสามารถแต่งแบบเดียวกันได้ เพราะผู้ชายนั้นไม่มีการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายเหมือนผู้หญิง ที่ต้องเปลี่ยนการแต่งกายหลังจากสมรสแล้ว

เสื้อที่ชาวกะเหรี่ยงนิยมใส่อีกชนิดหนึ่งเป็นเสื้อ สีแดง และมีลวดลายตลอดตัวเสื้อเป็นเสื้อที่หาซื้อง่ายในปัจจุบัน นอกจากสีแดงแล้วยังมีสี ต่างๆ เช่น สีเขียว สีเหลือง สีน้ำเงิน เสื้อแบบนี้คล้ายเสื้อของกะเหรี่ยงเผ่าสะกอ (ปกาเกอญอ)

ภาพประกอบ 7 ชุดแต่งกายของผู้ชายแบบดั้งเดิม (นายเนเส่ง ผู้นำทางพิธีกรรมบ้านกองม่องทะ)

ภาพประกอบ 8 เสื้อกะเหรี่ยงที่ผู้ชายนิยมสวมใส่ ในปัจจุบัน (งานผูกข้อมือบ้านกองม่องทะ 12 ส.ค. 46)

ชุดผู้หญิง

ชุดกะเหรี่ยงผู้หญิง มี 2 แบบคือ

1) ชุดเด็กผู้หญิง เด็กสาวก่อนแต่งงาน เป็นชุดที่เด็กสาวชาวกะเหรี่ยง ตั้งแต่เด็กจนถึงแต่งงานใส่ชุดนี้ซึ่งเป็นประเพณีที่ค่อนข้างเคร่งครัด เป็นชุดทรงกะสอบสีขาว ยาวถึงข้อเท้า สีขาวแสดงถึงความสาว ความสะอาดบริสุทธิ์ของผู้สวมใส่

ภาพประกอบ 9 ชุดกะเหรี่ยงของสาวบริสุทธิ์ ก่อนแต่งงาน

(งานทำบุญข้าวใหม่ ม.ค. 2546 วัดกองม่องทะ)

กลอนไดอารี่ซึมซาบตามเสด็จประพาสไทรโยคกล่าวถึงการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงดั้งเดิมไว้ดังนี้

การแต่งตัวหัวไว้ผมมวยหมด *แต่เกล้าลดทางท้ายทอยหน่อยหน่อยสิ้น*
ถ้าป่วยไข้โรคาเปนราคิน *มักสินลงถึงโกนโล้นก็มี*
เด็กเด็กใช้ไวเปียเปนเจ็กบ้าง *มีห่างห่างไวเล่นเปนการอี๋*
ผู้ชายใช้สวมเสื้อเห็นเหลือดี *เห็นทีมีนุ่งผ้ามาก็ชุม*
ใช้สาโหร่งตโก้งลายต่างต่าง *บ้างนุ่งกางเกงสอดตลอดหุ้ม*
ส่วนที่ผมมวยนั้นผ้าพันคลุม *ที่ห่อหุ้มไปทั้งหัวไม่ทั่วกัน*
ส่วยผู้หญิงนุ่งซิ่นทุกถิ่นฐาน *เสื้อสครานสอดแสงชอบแดงฉัน*
ปักลูกเดือยหลายอย่างมีต่างพรรณ *ใช้ปักคั่นลวดลายหลายทำนอง*

2) ชุดสำหรับผู้ที่แต่งงานแล้ว หลังจากหญิงสาวกะเหรี่ยงแต่งงานแล้ว สถานภาพเปลี่ยนไป การแต่งกายจะเปลี่ยนตามสถานภาพ คือ สวมเสื้อแขนสั้น ตัวยาวแค่เอว สีแดง มีลวดลายบริเวณส่วนบนของเสื้อตลอดไปถึงแขนทั้งสองข้าง ชุดแต่งกายอีกชิ้นหนึ่งคือ ผ้าซิ่น หรือผ้านุ่งของหญิงที่แต่งงานแล้ว

ภาพประกอบ 10 ชุดกะเหรี่ยงของผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว (งานผูกข้อมือ ที่วัดกองม่องทะ 12 ส.ค. 2546)

1.9 ลักษณะบ้านเรือน

บ้านของชาวกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่เป็นเรือนเครื่องผูก โครงสร้างของเรือนส่วนใหญ่เป็นไม้ไผ่ มีขนาดประมาณ 27x27 ฟุต ความสูงที่แนวผนังประมาณ 16 ฟุต ความสูงถึงอกไก่ประมาณ 22 ฟุต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความจำกัดของลำไม้ไผ่ที่จะใช้ทำโครงหลังคาและลอดเสาบ้านมักใช้ ไผ่บง ด้านสะกัด และด้านข้างมีเสาด้านละ 4 ต้น แบ่งแต่ละด้านเป็น 3 ช่วง เท่าๆ กัน อาจมีการเสริมความแข็งแรงของลอด โดยเพิ่มเสาตอหม้อทุกช่วงกลางของลอด ด้วยวิธีนี้บ้านแต่ละหลังจะมีเสาอย่างน้อย 16 ต้น อาจมีการสร้างชานหน้าบ้านออกไปอีกด้านละ 1 ช่วงเสาก็ได้ พื้นใช้ฟากไม้ไผ่ (พี่ดะ) ปูและบุตามขวางของด้านสะกัด ส่วนฝาบ้าน ใช้ฟากไม้ไผ่บุตามแนวตั้งบ้าง แนวนอนบ้าง ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ฝาด้านทิศตะวันตกหรือทิศเหนือของบ้านจะทำเป็นหิ้งเจาะทะลุ ฝาบ้านออกไปภายนอก หิ้งนี้มีความกว้างประมาณ 30 –40 ซ.ม. เรียกว่า "ชะโฉ่งโท" หรือหิ้งบูชาผี บนหิ้งนี้จะไม่มีรูปเคารพใด นอกจากมีต้นโพ่วไจ่ หรือต้นลิ้นมังกรปักไว้ในภาชนะใส่น้ำ 2 ใบ เพื่อบูชาผีเท่านั้น ด้วยเหตุที่ทิศเหนือและทิศตะวันตกของบ้าน จะเป็นที่ตั้งของหิ้งผี ที่ชาวกะเหรี่ยงเชื่อว่าเป็นทิศที่อยู่ของผี ดังนั้นจึงห้ามไม่ให้นอนหันหัวไปทางทิศเหนือและทิศตะวันตกโดยเด็ดขาด

ภาพประกอบ 11 บ้านของชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ

การมุงหลังคาเท่าที่พบมีการใช้วัสดุมุงหลายอย่างประกอบกันคือ ถ้าเป็นส่วนที่ประกอบกับจั่วมักมุงด้วยใบจาก ใบไผ่ ใบค้อ ใบละ (คล้ายใบต้นหมาก) และใบตองตึง ส่วนหลังคาที่ต่อออกไปเป็นปีกนั้น มักมุงด้วยไม้ไผ่ผ่าซีกโดยจะเรียงสลับกัน ซึ่งในภาษากะเหรี่ยงเรียกบ้านที่มุงหลังคาแบบนี้ว่า "เลยคูวาโค่"(วาโค่ ไม้ไผ่ผ่าซีก) และบริเวณ จั่วบ้านมักมุงด้วยใบค้อเป็นส่วนใหญ่

การแบ่งพื้นที่ใช้สอยในบ้านของชาวกะเหรี่ยงทำได้ 2 วิธี คือ การยกระดับพื้นบ้านให้ต่างกัน และการกั้นห้อง ห้องกั้นนั้นได้แก่ห้องผี ซึ่งจะใช้สำหรับทำพิธี ไหว้ผีประจำปีและเก็บของเท่านั้น ห้ามไม่ให้ผู้ใดเข้าไปนอนในห้องนี้ การกั้นห้องจะใช้ฟากกั้นเป็นฝา เว้นช่องประตูและเว้นส่วนบนของฝาไว้ให้ห่างจากหลังคา ประมาณ 1-2 ฟุต อีกห้องหนึ่งได้แก่ ห้องนอนของเจ้าของบ้าน จะกั้นฝาผนังเพียง 3 ด้าน เปิดด้านที่ติดกับตำแหน่งที่เป็นหน้าห้องผีไว้ ส่วนการยกระดับพื้นบ้านนั้น จะยกระดับให้พื้นบ้านต่างกัน 3 ระดับ โดยแยกการใช้สอยบออกเป็นระดับ คือ ระดับล่างสุดเป็นพื้นที่ใช้ทางเดินจะอยู่ในระดับเดียวกับชานบ้าน ครัว และส่วนที่ต่อออกไปจากตัวบ้าน ระดับที่สองจะสูงกว่าระดับแรกประมาณ 8-12 เซนติเมตร เป็นระดับของพื้นห้องโถงกลางอาคารหลัก ซึ่งเป็นระดับเดียวกับห้องนอนของเจ้าของบ้านและห้องผี ระดับที่สามจะสูงกว่าระดับที่สองประมาณ 6-8 นิ้ว เป็นระดับที่ใช้เป็นที่พักของผู้มาเยือนเท่านั้น พื้นที่ระดับนี้จะมีความกว้างยาวไม่เกิน 1 ช่วงเสา โดยชาวกะเหรี่ยงมีประเพณีเกี่ยวกับผู้ที่มาเยือนว่า ถ้าเป็นผู้หญิงจะไม่ให้พักที่บ้านนั้น แต่ถ้าเป็น ผู้ชายจะเชิญให้เข้าพักในบ้านโดยให้นอนในระดับที่สามนี้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของบ้าน (ภรรยา) เสียก่อนจึงให้เข้าพักได้ (สังคมครอบครัวกะเหรี่ยงถือว่าฝ่ายหญิงเป็นหลักในการสืบสกุล)

ภาพประกอบ 12 เตาไฟ

ห้องครัว หรือส่วนของเตาหุงข้าว ประกอบด้วย สองส่วนคือ เตาส่วนล่าง (เมคลื้อ) ทำด้วยไม้ไผ่สับเป็นฟากปูพื้นแล้วนำดินมาก่อเป็นพื้นเตาสูงจากพื้นประมาณ 4-6 นิ้ว บนพื้นเตาส่วนนี้จะมีเหล็กทำเป็นสามขา หรือก้อนหินวางเป็นสามเส้า สำหรับวางขนะบนเตาไฟ ซึ่งมักจะใช้ไม้ฟืนมาสุมบนพื้นเตาส่วนนี้ ส่วนที่สอง คือชั้นวางของซึ่งจะทำด้วยไม้ไผ่ผูกติดกับเสาเตา เป็นชั้นๆ มีจำนวนชั้นตั้งแต่ 2-4 ชั้น บนชั้นต่างๆนั้น ชั้นล่างมักเป็นของสดเช่นเนื้อปลา ชั้นถัดมาเป็นผัก หรือหัวพืชต่างๆ พริกแห้ง ด้วยเหตุที่ว่าความร้อนจากการปรุงอาหารหรือต้มน้ำจะสามรถถนอมอาหารบนชั้นถัดไปได้ด้วย

ส่วนประกอบที่สำคัญทางความเชื่อของบ้านกะเหรี่ยงอย่างหนึ่งคือบันได(ฆ่อง) ชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อว่าบันไดของบ้านคนต้องมีจำนวนชั้นเป็นเลขคี่ ถ้าเป็นบันไดของศาลา เก็บศพต้องมีจำนวนชั้นเป็นเลขคู่ นอกจากนี้บันไดบ้านซึ่งเกี่ยวพันกับการเกิดของเด็กสาวด้วย คือ จะเป็นที่ฝังรกของลูกสาวเจ้าของบ้านทุกคน ยิ่งไปกว่านั้นยังมีความเชื่อว่า หากผู้มาเยือน ก้าวขึ้นบันไดแล้วทำให้ขั้นบันไดหัก จะหมายถึง ผู้นั้นนำโชคลาภมาให้เจ้าของบ้าน เจ้าของบ้าน จะต้อนรับเป็นอย่างดี แล้วอาจให้ทองคำติดตัวผู้มาเยือนนั้นกลับไปด้วย แต่หากผู้มาเยือน ทำบันไดหักขณะก้าวลงบันไดแสดงว่าผู้นั้นนำโชคลาภออกไปจากบ้าน เจ้าของบ้านไม่พอใจมาก (พิพัฒน์ เรืองนาม. 2533 : 45-47) และความยาวของบันไดนั้นจะมีเสาบันไดสองเสามีขนาดความยาวไม่เท่ากัน อันหนึ่งยา อันหนึ่งสั้น เสายาวหมายถึงพ่อ เสาสั้นหมายถึงแม่ และบันได ขั้นต่างๆ นั้นหมายถึงลูก

ส่วนของเตาไฟ และบันไดบ้านนั้นเป็นส่วนที่สำคัญมากที่สุด ที่จะต้องใช้ประกอบพิธี "ดุทุหล่า" เรียกขวัญ (วีหล่า) โดยการใช้ไม้พายเคาะที่เสาไม้ไผ่ที่บันได และเตา ที่เตาไฟที่ใช้ไม้ไผ่ทำ ขณะที่เคาะเรียกวีหล่าก็กล่าวคำเรียกวีหล่า "ปรู๊ หล่า" พิธีกรรมนี้เป็นการประกอบพิธีเรียกขวัญประจำปีของชาวกะเหรี่ยงที่ ทำในครัวเรือน

ลักษณะของบ้านกะเหรี่ยงในอดีตเป็นเรือนเครื่องผูก ในกลอนไดอารี่ซึมซาบตามเสด็จประพาสไทรโยคกล่าวถึงบ้านกะเหรี่ยงดั้งเดิมดังนี้

เรือนกะเหรี่ยงไล่เลียเอาความได้ ใช้เสาไม้แก่นบ้างห่างห่างหา
เสาไม้ไผ่นั้นเป่นพื้นดื่นธรรมดา มุงหลังคาไม่ใคร่แปลกแฝกทั้งนั้น
ไม้ไผ่ผ่าหากยากไม้มากหลัง ฝาแตะบังบ้างใช้ไม้ไผ่กั้น
มีระเบียงชานลอดตลอดกัน ครัวไฟนั้นตั้งไว้ที่ในเรือน
ยุ้งข้าวไว้ใกล้ที่นอนอีกตอนหนึ่ง ผาแล่นถึงเรือนอยู่ดูรูปเหมือน
อุดสาห์ทอผ้าใช้ไม่แชเชือน มีกลาดเกลื่อนฟูกหมอนที่นอนปู

ปัจจุบันบ้านเรือนของชาวกะเหรี่ยงนั้นนอกจากจะปลูกสร้างบ้านตามความเชื่อดั้งเดิม ที่นิยมสร้างบ้านทั้งหลัง จากไม้ไผ่ และใบไม้ต่างๆ ใช้มุงหลังคา ได้หันมาปลูกสร้างบ้านด้วยการใช้สังกะสี กระเบื้องมุงหลังคาแทนใบค้อ และใบจากมุงหลังคา โครงสร้างบ้าน คาน ใช้ไม้เนื้อแข็งแทนไม้ไผ่

แต่ที่ยังคงรักษาประเพณีไว้คือ ส่วนของบันไดบ้าน และเตาไฟที่ประกอบอาหาร และนิยมปลูกบ้านยกพื้น สูง มีใต้ถุน ไม่นิยมปลูกบ้านชั้นเดียว

1.10 สถาบันครอบครัวและเครือญาติ

ครัวครัวเป็นสถาบันที่เล็กที่สุด และมีความสำคัญที่สุดที่จะปลูกฝังสิ่งต่างๆ ให้กับลูก หลาน ตามความเชื่อ ตามประเพณี ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ความเชื่อเป็นสิ่งสำคัญระดับแรก ที่ตัวกำหนด สิ่งต่างๆ ให้อยู่ในกรอบ ตามระบบความคิดดังกล่าว ชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อในเรื่องสายตระกูล มีการนับถือผีบรรพบุรุษ และยึดถือต้นไม้ใดต้นไม้หนึ่งเป็นหลักของสายตระกูล

ผู้หญิงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในครอบครัว เพราะเป็นผู้ที่สืบทอดสายตระกูลในอนาคต ผู้หญิงจึงมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในครัวเรือนมาก ทั้งการดูแลกิจการต่างๆ ในครัวเรือน การหุงหาอาหาร ดูแลบ้านเรือนเป็นหน้าที่ของผู้หญิง และที่สำคัญคือ การดูแลใส่ใจการไหว้ผีบรรพบุรุษ และเป็นแกนนำของสายตระกูลในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งผู้ชายที่แต่งงานด้วยจะเป็นฝ่ายเข้ามาอาศัยอยู่นครอบครัวของภรรยา เมื่อถึงเวลาสมควรจึงสามารถแยกออกไป ตั้งครอบครัวต่างหากได้

1.11 การประกอบอาชีพ

อาชีพหลักของชาวกะเหรี่ยงคือ การทำไร่เพาะปลูกเพื่อยังชีพ และหาของป่า โดยปลูกแบบไร่หมุนเวียน (Land Rotation) เป็นการทำไร่แบบที่ใช้ประโยชน์จากพื้นดินในระยะเวลาที่สั้น แล้วทิ้งให้ป่าฟื้นตัวในเวลายาวนาน อาจใช้เวลาประมาณแปดถึงสิบปีหรือมากกว่านี้ เมื่อป่าฟื้นตัวแล้วจึงกลับมาใช้พื้นที่เดิมซ้ำอีก (Short Cultivtion – Very long fallow) พื้นที่บางผืนได้รับการบอกกล่าวว่าได้ผ่านการทำไร่ครั้งสุดท้ายเมื่อประมาณ 30 ปีมาแล้ว วิธีการเพาะปลูกแบบดั้งเดิม คือ ใช้วิธีการฟันและเผา (Slash and burn หรือ Swidden agriculture หรือ Shifting cultivation) อุปกรณ์ที่ใช้คือ มีด และเสียม ไม่มีการใช้ปุ๋ยหรือสารเคมี พืชที่ปลูกได้แก่ ข้าวไร่ ข้าวโพด ฝ้าย พริก เป็นต้น ซึ่งการทำไร่แบบหมุนเวียนรูปแบบนี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นการอนุรักษ์ดิน และป่าไม้ให้คงมีความหลากหลายทางชีวภาพ (Biological diversity) ไว้เพราะการทำไร่แบบนี้จะปลูกพืชหลากหลายชนิด ทั้งที่บริโภคและใช้ประโยชน์อื่นๆ การทำลายวัชพืชในไร่ก็ใช้วิธีการถางตัดมิได้ถอนทิ้งทำลาย อันเป็นวิธีการที่คงพรรณไม้ดั้งเดิมในพื้นที่ไร่นั้นไม่ให้สูญหายไป เป็นการผลิตเพื่อบริโภคเมื่อเหลือจึงขาย เพราะชาวกะเหรี่ยงพื้นที่นี้มีความเชื่อว่า การผลิตเพื่อขายชักนำคนกะเหรี่ยงไปสู่ความโลภไม่รู้จักพอเป็นการ "กินไม่เป็น" ซึ่งทำลายระบบนิเวศน์ในที่สุด (โกวิท แก้วสุวรรณ. 2542 : 50)

ภาพประกอบ 13 นาปลูกข้าว

ภาพประกอบ 14 การทำนา และทำไร่หมุนเวียน ของชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ

ปัจจุบันนี้สังคมคนกะเหรี่ยงกองม่องทะ เริ่มมีการติดต่อเชื่อมโยงกับคนเมืองภายนอกมากขึ้น วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของสังคม อาชีพในการทำมาหากินจากเดิมที่ทำไร่ ปลูกข้าว และหาของป่า เพื่อยังชีพ นั้นยังคงทำกันอยู่ ผู้ที่มีครอบครัวส่วนมากมักอยู่ในพื้นที่เพื่อทำไร่ ปลูกข้าว แต่มีหนุ่มสาวบางคนที่ออกไปทำงานในเมือง หรือบางครัวก็ย้ายออกไปทำงานในเมืองกันหมดแต่ยังมีเป็นส่วนน้อย ด้านการค้าขายในชุมชน ปัจจุบันมีร้านค้าขายของชำ ในหมู่บ้านประมาณ 4 ร้าน มีสหกรณ์หมู่บ้าน 1 แห่ง การค้าขายเริ่มขยายมากขึ้น เพราะการติดต่อเดินทางจากภายนอกเข้าหมู่บ้านกองม่องทะนั้น สะดวกมากกว่า 5 หมู่บ้านที่อยู่ในตำบลไล่โว่ ฉะนั้นภาพรวมของหมู่บ้านกองม่องทะนั้น จึงเป็นหมู่บ้านหน้าด่านที่รับวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาในวิถีชีวิตคนกะเหรี่ยง นอกจากนี้ หน้าแล้ง ช่วงเดือนมีนาคม – เมษายน รถสามารถเดินทางเข้าหมู่บ้านได้เพราะน้ำลดลง คนภายนอกจึงนำรถบันทุกสินค้าต่างๆ เข้าไปขายในหมู่บ้านมากขึ้น นักท่องเที่ยวมีมากขึ้น ทำให้คนกะเหรี่ยงนั้นต้องพยายามรับมือกับ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับวัฒนธรรมบางอย่าง การศึกษาที่พัฒนามากขึ้น การเปิดรับวัฒนธรรมภายนอกที่มีผลมาจากระบบการปกครองแบบท้องถิ่นเป็นแรงผลักดันอีกทางหนึ่งที่ทำให้ สังคม หมู่บ้านกองม่องทะ พัฒนาเป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งเป็นโครงการที่ยังอยู่ในช่วงศึกษาข้อมูลและผลกระทบต่างๆ เพื่อตั้งกฎเกณฑ์กฎระเบียบให้กับนักท่องเที่ยว ที่จะต้องเคารพในกฎระเบียบที่ดีงามของประเพณีวัฒนธรรมคนกะเหรี่ยง การประกอบอาชีพของกะเหรี่ยง กองม่องทะนั้นมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปมากขึ้น เพราะกระแสด้านต่างๆที่เข้ามาสู่สังคมกองม่องทะ

1.12 การศึกษา

ชาวกะเหรี่ยงหมูบ้านกองม่องทะนั้นแต่เดิม ก่อนที่จะมีการศึกษาในระบบเกิดขึ้นนั้น การศึกษายังอยู่ในรูปแบบของการศึกษาจากวัดโดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการศึกษา ทั้งหลักธรรมและภาษาบาลี ภาษากะเหรี่ยง ในการถ่ายทอดความรู้ ผู้ชายบรรพชาเป็นสามเณรและอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ที่วัดกองม่องทะซึ่งเป็นวัดที่เก่าแก่ประจำหมู่บ้าน เพื่อเรียนธรรม บาลี รวมทั้งภาษากะเหรี่ยงที่สอนโดยพระที่มีความรู้ประจำหมู่บ้าน หรือบางทีต้องบวชเรียนในวัดที่อยู่ในเมืองเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ธรรม หรือบางคนบวชเรียนในฝั่งประเทศพม่าก่อนที่จะเข้ามาสู่บ้าน จึงทำให้ชาวบ้านและผู้อาวุโสในหมู่บ้านส่วนมากมีความรู้ ความเข้าใจในธรรมหลักคำสอนต่างๆ ของพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดีและลึกซึ้ง (อภิชาติ เสตะพันธ์,สัมภาษณ์)

การศึกษาในหมู่บ้านกองม่องทะ มีอยู่ทั้ง 2 แบบคือ การศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

1. การศึกษาในระบบ

โรงเรียนในตำบลไล่โว่ มีอยู่ 3 โรงเรียน คือ

- โรงเรียนสุนทรเวช ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 บ้านสะเนพ่อง เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวรชายแดน กรมตำรวจ
- โรงเรียนกองม่องทะ ตั้งอยู่ที่ หมู่ 2 บ้านกองม่องทะ เป็นโรงเรียนประจำตำบล สังกัดสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ
- โรงเรียนบ้านหินตั้ง ตั้งอยู่ที่ หมู่ 6 บ้านจะแก ในอดีตเป็นโรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตะเวรชายแดน กรมตำรวจ ปัจจุบันได้โอนให้อยู่ในสังกัดของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

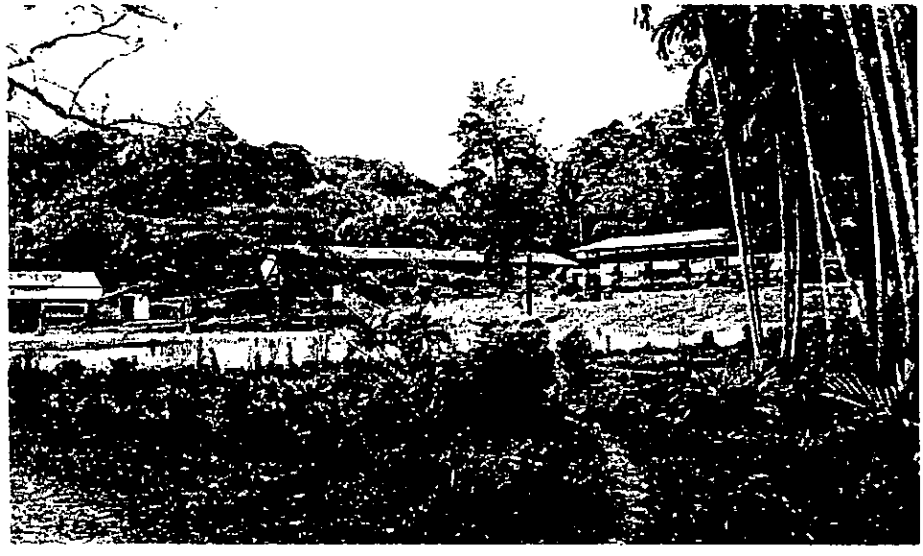

ภาพประกอบ 15 โรงเรียนบ้านกองม่องทะ

พ.ศ. 2519 โรงเรียนบ้านกองม่องทะก่อตั้งขึ้น โดยกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย แต่เนื่องจากไม่มีความพร้อมของอาคารเรียนและสิ่งอื่นๆ จึงไม่ได้เปิดการเรียนการสอนจนกระทั่งปี พ.ศ.2521 ได้รับงบประมาณของกรมประชาสงเคราะห์และความร่วมมือจากชาวบ้านในท้องถิ่นจึงได้เปิดการเรียนการสอนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนบ้านกองม่องทะจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อมาเนื่องจากมีนักเรียนที่สนใจจะเรียนต่อแต่ไม่สามารถเดินทางไปเรียนที่อื่นได้ ทางโรงเรียนจึงได้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ในปี 2541 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สภาพปัญหาการศึกษา

ปัญหาที่พบคือด้านปัญหาของผู้เรียน เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีเชื้อสายกะเหรี่ยง มีฐานะยากจน และใช้ภาษากะเหรี่ยงในการสื่อสาร ทำให้เป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนของครู เพราะการเรียนการสอนนั้นจำเป็นต้องใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกรายวิชาต่ำกว่าเกณฑ์ (เอกสารประเมินผลการศึกษา โรงเรียนบ้านกองม่องทะ ปี 2546)

ตาราง 2 บุคคลากรโรงเรียนบ้านกองม่องทะ

รายชื่อ	ตำแหน่ง	ระดับ	วุฒิการศึกษา
1. นายมนตรี สกัญญา	ผู้อำนวยการ	8	ศษ.บ.
2. นายเอกรัฐ วิเศษสิงห์	อาจารย์	2	คบ.
3. นางขวัญรุ่ง อยู่ใจเย็น	อาจารย์ 1	4	คบ.
4. นางรุ่งนภา สังขวิภาส	อาจารย์ 1	4	คบ.
5. นางสาวสุจริตรา กัญญาสาย	อาจารย์ 1	3	ศษ.บ.
6. นายพีรพงษ์ ใหญ่สิมา	อาจารย์ 1	3	คบ.
7. นางสาวประวิง สุงเมือง	อาจารย์ 1	3	กศ.บ.
8. นายสุดเขต หิรัญรัตน์	อาจารย์ 1	3	กศ.บ.
9. นายสมภพ ไชยมงคล	อาจารย์ 1	3	คบ.
10. นางสาวธนะกิต กองแสง	อาจารย์ 1	3	กศ.บ.
11. นายธงชัย สังขวิภาส	ครูจ้างสอน	-	คบ.
12. นางสาวนพมาศ บัวหลวง	ครูจ้างสอน	-	คบ.
13. นายพงษ์ศักดิ์ ลูกอินทร์	นักการภารโรง	-	ม.3

ตาราง 3 จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านกองม่องทะ

ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
1. อนุบาล 1	17	7	24
2. อนุบาล 2	15	20	35
3. ประถมศึกษาปีที่ 1/1	17	21	38

ตาราง 3 (ต่อ)

ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
4. ประถมศึกษาปีที่ ½	3	4	7
5. ประถมศึกษาปีที่ 2/1	16	11	27
6. ประถมศึกษาปีที่ 2/2	3	-	3
7. ประถมศึกษาปีที่ 3/1	11	8	19
8. ประถมศึกษาปีที่ 3/2	2	4	6
9. ประถมศึกษาปีที่ 4/1	17	9	26
10. ประถมศึกษาปีที่ 4/2	1	1	2
11. ประถมศึกษาปีที่ 5	15	10	25
12. ประถมศึกษาปีที่ 6	3	7	10
13. มัธยมศึกษาปีที่ 1	9	2	11
14. มัธยมศึกษาปีที่ 2	8	5	13
15. มัธยมศึกษาปีที่ 3	4	5	9
รวม	141	114	255

2. การศึกษานอกระบบ

การศึกษานอกระบบในหมู่บ้านกองม่องทะ มีอยู่ 2 ลักษณะคือ

1) การศึกษานอกโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

ในอดีตการศึกษานอกระบบที่ทางรัฐบาลจัดการให้กับประชากรในตำบลไล่โว่ คือ โรงเรียนสงเคราะห์ชาวเขาที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงาน รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนให้ โรงเรียนนี้ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2519 มีครูชาวเขาอยู่ประจำชุมชน ที่ทำหน้าที่สอนควบคู่กับการพัฒนาในทุกด้าน โดยจัดการเป็นโครงการพัฒนาต่างๆ เมื่อเด็กนักเรียนผ่านการศึกษาระดับต้นแล้ว ก็จัดส่งเข้าอยู่โรงเรียนสงเคราะห์ชาวเขา ต่อมาเมื่อกรมการศึกษานอกโรงเรียนสามารถกระจายการศึกษาไปยังพื้นที่ห่างไกลได้ ทางศูนย์สงเคราะห์ชาวเขาจึงยุบโรงเรียนชาวเขาในพื้นที่ และประสานงานให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดตั้งเป็นอาศรมสำหรับการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นในชุมชน มีการเรียนการสอนในช่วงเวลากลางคืนของทุกวัน บางหมู่บ้านจัดให้มีการพบกลุ่มเรียนทุกวันพระ ซึ่งเป็นวันที่ชาวกะเหรี่ยงหยุดพักไม่ทำงานใดๆ ทั้งในหมู่บ้านและที่ไร่

ปัจจุบันการนักเรียนของการศึกษานอกโรงเรียนของหมู่บ้านกองม่องทะนั้น ได้พัฒนาด้านการใช้ภาษาไทย พูด อ่าน เขียน เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการติดต่อสื่อสารราชการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เฉพาะบุคคลและส่วนรวม และได้พัฒนาวิชาชีพด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตไปพร้อมกับการศึกษาตามหลักสูตร ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำหมู่บ้านกองม่อง ทะ นั้น มีครูอาสมัคร 1 ท่านคือ นายอภิชาติ เสตะพันธ์

2) การศึกษาจากวัด

วัดกองม่องทะ เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะที่ได้ก่อตั้งมาเป็นเวลานาน ช่วงเข้าพรรษาชาวบ้านมักนำลูกหลานมาเป็นลูกศิษย์ บวชเณร บวชชี และอุปสมบท ชาวกะเหรี่ยงนิยมบวชพระอยู่หลายพรรษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษ จะเห็นได้ว่าชาวบ้านแทบทุกคนนั้นมีความรู้ในหลักธรรมและคำสอนในพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี และลึกซึ้ง โดยสะท้อนภูมิปัญญาด้านศาสนาออกมาในบทเพลงต่างๆ มากมาย ที่สำคัญนั้นคือชุมชนได้มีการถ่ายทอด ภาษากะเหรี่ยงที่เป็นความภูมิใจของชนเผ่า โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางการศึกษาภาษากะเหรี่ยงนั้นศึกษา ด้านหลักภาษา การอ่าน การเขียน โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้สอน นอกจากภาษากะเหรี่ยงแล้วยังมีการ การเรียนไวยกรณ์ต่างๆ ของภาษามอญอีกด้วยเพราะ คำสอนใน พุทธศาสนาที่เป็นบาลี นั้นยังคงใช้การอ่านออกเสียงเป็นสำเนียงมอญทั้งสิ้น คำสอนของพุทธศาสนานั้นส่วนมากเป็นภาษามอญ พระที่วัดกองม่องทะนั้นก็สวดนำเนียงแบบมอญ ชาวกะเหรี่ยงนั้นได้พยายามถ่ายทอดภาษากะเหรี่ยงให้ไว้กับลูก และมักใช้วัดเป็นที่เรียนที่สอนภาษากะเหรี่ยงในช่วงปิดภาคเรียน หรือทุกวันพระ ผู้ที่สอนภาษากะเหรี่ยงนั้นเป็นพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้อาวุโส ที่เป็นที่นับถือในหมู่บ้าน นอกจากจะศึกษาหลักธรรมในพุทธศาสนา และภาษากะเหรี่ยงแล้ว การศึกษาที่วัดนี้ ยังเป็นการอบรมสั่งสอนถ่ายทอดประเพณีที่ดีงาม ความเชื่อ และกฎระเบียบต่างๆ ของชุมชน เพื่อปลูกฝังและสร้างความเข้าใจของคนในชุมชน

การศึกษานอกระบบนี้ นอกจากมีวัดเป็นศูนย์กลางแล้ว ภายในชุมชนเองยังมักมีการเคลื่อนไหวในด้านการศึกษาด้านอื่นๆ ที่เป็นวัฒนธรรมและประเพณีของชนเผ่า อย่างต่อเนื่อง เช่นมีการรวมกลุ่มในนาม เครือข่ายกะเหรี่ยงภาคตะวันตก ซึ่งเป็นกลุ่มองค์กรอิสระของชาวกะเหรี่ยงในประเทศไทยที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชาวกะเหรี่ยง และควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นกลุ่มที่มีความเคลื่อนไหว และมีบทบาทสำคัญในด้านการ ฟื้นฟูภาษากะเหรี่ยง โดยจัดโครงการฟื้นฟูภาษากะเหรี่ยง ให้กับชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ จัดทำหนังสือภาษากะเหรี่ยงเบื้องต้นเสียงภาษาไทย ได้พัฒนาขึ้นโดย นายทิวา คงนานดี ซึ่งกำลังพัฒนาด้านภาษากะเหรี่ยงนั้นให้เป็นมาตราฐานทั่วกันทั้งกะเหรี่ยงในประเทศไทยและประเทศพม่า โครงการนี้เป็นโครงการระยะยาวที่พึ่งเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2547 โดยมีกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงภาคตะวันตกเป็นผู้สนับสนุนและดำเนินโครงการ

1.13 การสาธารณสุข

ด้านการสาธารณสุขของหมู่บ้านกองม่องทะ ปัจจุบันมีสถานีอนามัยประจำหมู่บ้าน ได้ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2519 โดยกระทรวงสาธารณสุข ดูแลด้านสุขอนามัยของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 3 หมู่บ้านคือ หมู่ที่ 1 หมู่บ้านสะเนพ่อง หมู่ที่ 2 หมู่บ้านกองม่องทะ หมู่ที่ 3หมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง โดยมีโรงพยาบาลสังขละบุรีซึ่งอยู่ในตัวอำเภอเป็นหน่วยงานใหญ่ในการดูแลด้านสาธารณสุขสถานีอนามัยหมู่บ้านกองม่องทะนั้นปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ดูแล อยู่ 3 คน คือ

1. นายคำนวน แก้วจันทร์ จนท.บริหารงานสาธารณสุข 6

ดูแลรับผิดชอบด้าน
- งานบริหาร
- งานแผนงาน
- งานพัฒนาบุคคลากร และ สสม.
- งานประกันสุขภาพ

2. นายอรัญ ใจหาญ เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข 6

ดูแลรับผิดชอบด้าน
- งานควบคุมโรคเอดส์และกามโรค
- งานควบคุมโรคติต่อทั่วไป
- งานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย
- งานสุขศึกษาและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ

3. นายสมยศ ส้าเสงี่ยม เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน 2

ดูแลรับผิดชอบด้าน
- งานส่งเสริมสุขภาพและรักษาพยาบาล
- งานทันตสาธารณสุข
- งานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข
- งานสุขภาพจิต

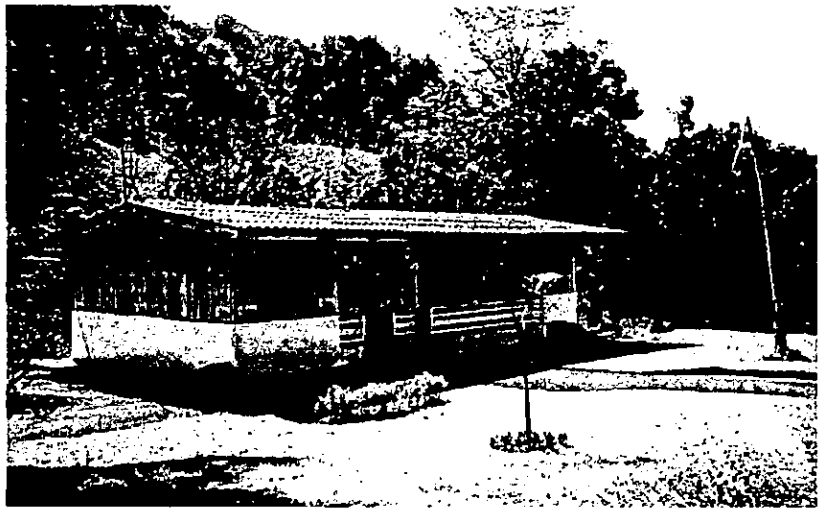

ภาพประกอบ 16 สถานีอนามัยบ้านกองม่องทะ

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขาล้อมรอบ และเส้นทางติดต่อเข้าตัวอำเภอนั้นมีความยากลำบากในการเดินทาง ถนนตัดขาด การเดินทางโดยรถยนต์ได้เฉพาะฤดูแล้งเท่านั้น ซึ่งการเดินทางออกจากหมู่บ้านนั้นจำเป็นต้องใช้เรือหางยาวในการเดินทางโดยมีแม่น้ำรันตีเป็นแม่น้ำสำคัญประจำหมู่บ้านเป็นเส้นทางหลัก ซึ่งยากลำบากในการเดินทางเข้าสู่โรงพยาบาลสังขละบุรี จึงทำให้สถานีอนามัยหมู่บ้านกองม่องทะนั้นเป็นที่อำนวยความสะดวกด้านสุขภาพที่สำคัญของชาวกะเหรี่ยงในตำบลไล่โว่ และคอยให้ความรู้อบรมด้านต่างๆที่เป็นประโยชน์ด้านสุขภาพเพื่อเป็นการป้องกัน และแก้ไขให้กับประชาชนได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่นอบรมเพิ่มความรู้ให้กับ หมอตำแยทำคลอดประจำหมู่บ้านเป็นต้นเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องเดินทางตรวจสุขภาพ ฉีดวัคซีน ให้กับชาวบ้านทั้งสามหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละครั้ง และการเดินทางนั้นจำเป็นที่จะต้องเดินเท้า ในป่า ขึ้นเขา ระยะทางอย่างน้อย10 กิโลเมตร ใช้ระยะเวลาการเดินเท่าไปบ้านเกาะสะเดิ่งประมาณ 3-4 ชั่วโมง ซึ่งถือว่าเป็นภาระหน้าที่ที่หนัก และทุ่มเทต่อหน้าที่เป็นอย่างมาก

ปัญหาต่างๆด้านสุขภาพของชาวบ้านที่พบมากในปัจจุบันนั้น คือ

- โรคระบบทางเดินหายใจ
- โรคระบบย่อยอาหาร
- โรคในช่องปาก
- โรคติดเชื้อ ปรสิต
- โรคผิวหนัง และเนื้อเยื่อ
- โรคหู
- โภชนาการต่อมในท่อ
- ขาดสารอาหารระดับ 1
- เด็กขาดโปรตีน ขาดไอโอดีน

1.14 สาธารณูปโภค

1) ไฟฟ้าระบบโซล่าเซลล์ เป็นโครงการจัดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2545 ได้จัดตั้งแผง โซล่าเซลล์ ไว้ในหมู่บ้านจำนวน 3 เครื่อง ชาวบ้านหมู่บ้านกองม่องทะนี้จึงมี ไฟฟ้าใช้ โดยการนำแบตเตอร์รี่ มาชาร์ทกับแผงโซล่าเซลล์ และนำไปต่อวงจรใช้ในครัวเรือนต่อไป

2) ประปาภูเขา ประปาภูเขานี้เป็นการต่อท่อ จากแหล่งน้ำบนภูเขาโดยอาศัยแรงดันน้ำ และส่งมาตามท่อ สามารถใช้กันได้ทุกครัวเรือน

3) โทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์สาธารณนี้เป็นการพัฒนา และสื่อสารขององค์การสื่อสารแห่งประเทศไทย โดยติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะไว้ จำนวน 2 เครื่อง คือที่วัดกองม่องทะ 1 เครื่องและที่โรงเรียนกองม่องทะ 1 เครื่อง โทรศัพท์สาธารณะนี้ใช้ระบบโซล่าเซลล์ในการผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งปกติ

แล้วจะใช้ได้เฉพาะในช่วงบ่ายและมีแดดจัดเท่านั้น หากเป็นช่วงเช้า กลางคืน หรือวันที่มี ฝนตก โทรศัพท์ไม่สามารถใช้การได้

4) หอกระจายข่าว ประจำหมู่บ้าน หอกระจายข่าวนี้ตั้งอยู่ใกล้กับบ้านของผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ของหมู่บ้าน แต่หอกระจายข่าวมีโอกาสในการใช้น้อยมาก หากมีการประชุมในหมู่บ้านก็มักจะตีเกราะ ขนาดใหญ่ที่อยู่ที่วัดกองม่องทะเพื่อเป็นสัญญาณนัดหมายกัน

ตอนที่ 2 ดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ

ประวัติความเป็นมาของดนตรี

ชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะนั้นเป็นชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านหนึ่งในจำนวนทั้งหมด 6 หมู่บ้านของชาวกะเหรี่ยง ในตำบลไล่โว่ โดยที่กะเหรี่ยงในตำบลไล่โว่นี้มีวัฒนธรรมด้านดนตรีเหมือนกัน และบางครั้งก็เป็นบุคคลกลุ่มเดียวกัน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เป็นผู้ที่มีความรักในประเพณี และความสามัคคีในหมู่คณะ จึงทำให้มีการติดต่อเชื่อมโยงถึงกันและระหว่างชนเผ่าทั้งตำบล มีผลทำให้ดนตรีชาวกะเหรี่ยงในตำบลไล่โว่นี้มีลักษณะที่เหมือนกันแทบทุกหมู่บ้าน เช่นเพลงร้องต่างๆ การเล่นนาเด่ย การเล่นเมตารี่ ดนตรีประกอบการแสดงละคร รำตง ฯ ในทุกๆหมู่บ้านก็ยังคงมีเครื่องดนตรี และคณะรำตง เป็นคณะประจำของแต่ละหมู่บ้านเพื่อแสดงในโอกาสสำคัญต่างๆ ของชาวกะเหรี่ยง

ดนตรี ของหมู่บ้านกองม่องทะนี้ ยังมีสืบทอดต่อมาให้เห็นปรากฏในสังคมชาวกะเหรี่ยงเพื่อการสังสรรค์บันเทิง และประกอบพิธีกรรม ที่สำคัญการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมดนตรีจากภายนอกกำลังเข้ามาผสมผสานกับวัฒนธรรมดนตรีดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงทุกขณะตามกระแสสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดนตรี บทเพลง และเครื่องดนตรีบางชนิดจึงได้รับวัฒนธรรมมาจากภายนอกอย่างเห็นได้ชัด โดยมีการผสมผสานระหว่างกลุ่ม มอญและกะเหรี่ยงบ้าง พม่ากับกะเหรี่ยงบ้าง เครื่องดนตรีจากภายนอกวัฒนธรรมในหมู่บ้านกองม่องทะยกตังอย่าง เช่น เมตารี่ และกีตาร์ เป็นต้น

จากประวัติศาสตร์ของกะเหรี่ยงโปที่พื้นที่อำเภอสังขละบุรี เดิมอาศัยอยู่บ้านเมกะวะ เขตมะละเหม่งประเทศพม่า ต่อมารัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ชาวกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ได้ส่งตัวแทนเข้าไปติดต่อกับเจ้าเมืองกาญจนบุรี เพื่อขอเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณชายแดนไทย-พม่า ซึ่งอยู่ใกล้บริเวณด่านเจดีย์สามองค์ พ.ศ. 2331 จึงเริ่มอพยพมาตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ตามลำห้วย ลำธารต่างๆ ในบริเวณที่เรียกว่าร "บี่ เห ล่อว โหล่ว" หรือที่ "เหล่วโหว่" ชาวกะเหรี่ยงอยู่ในพื้นที่นี่ได้ไม่นาน เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับการใช้ชีวิตร่วมกับคนพื้นราบ จึงได้กราบบังคมทูลต่อพระเจ้าแผ่นดินไทย เพื่อขออนุญาตไปอยู่ตามป่าเขานอกเมือง และได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณป่าด้านตะวันตกของสยาม ซึ่งก็คือ บริเวณเขตอนุรักษ์พันธ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ในปัจจุบัน

หมู่บ้านกองม่องทะนั้น เป็นหมู่บ้านของชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่เป็นกะเหรี่ยงโป จากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุและผู้นำท้องถิ่นหมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นประมาณ 160 ปีมาแล้ว ราวพุทธศักราช 2383 ซึ่งมาอาศัยอยู่เดิมไม่กี่หลังคาเรือน ต่อมาได้มีชาวกะเหรี่ยงย้ายเข้ามาอยู่ในกองม่องทะเพิ่มมากขึ้น (อภิชาติ เสตะพันธ์,สัมภาษณ์)

ความเชื่อ ความศรัทธา สิ่งแวดล้อมรอบตัว และวิถีชีวิตนั้นเป็นอิทธิพลสำคัญที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรศิลปะของมนุษย์ไม่ว่าชาติพันธุ์ใดก็ตาม ล้วนมีอัตลักษณ์ที่สำคัญเป็นของตนเอง เป็นแบบเฉพาะของตนเองที่มีการสืบสานต่อจากบรรพบุรุษ หรือการเลือกรับปรับใช้จากวัฒนธรรมพื้นที่ใกล้เคียง จนมาเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญของตนเองในที่สุด

จากประวัติศาสตร์ชาวกะเหรี่ยงโปมีความสัมพันธ์กับ ชนชาติมอญ และไทยใหญ่ มีการแลกเปลี่ยน ติดต่อกัน ฉะนั้นจึงทำให้วัฒนธรรมบางอย่างคล้ายคลึงกัน รวมถึงดนตรีและการแสดงของชนเผ่าก็มีความใกล้เคียงกันมาก จนบางครั้งชาวกะเหรี่ยงเองก็ไม่สามารถให้คำตอบได้ว่าการแสดงดนตรีและละครนั้น ที่แท้จริงเป็นของชนชาติใดที่เป็นผู้สร้าง ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยเวลาในการศึกษาต่อไป

เพลงร้องของชาวกะเหรี่ยงหรือที่เรียกว่า **"ถะคู"** เป็นสิ่งที่สืบทอดมาแต่อดีต ถะคูนั้นมี เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นทั้งความเชื่อและวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง สะท้อนออกมาเป็น ลำนำมีทั้ง ถะคู ที่ง่าย และถะคูที่ยากตามความลึกซึ้งของภาษา ถะคู ที่มีความลึกซึ้งของภาษามาก ต้องใช้ปฏิพาน ไหวพริบและภูมิรู้ด้านอื่น ขับลำนำปัจจุบันยังปรากฏอยู่ และยังมีร้องกันอยู่ นั้นคือ "เพลงฟาดข้าว" ซึ่งถือว่าเป็นบทเพลงดั้งเดิม ที่สำคัญที่สุดเพลงหนึ่งของชาวกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่

เพลงฟาดข้าวเป็นเพลงที่ใช้ในขณะทำกิจกรรมฟาดข้าวของชาวบ้าน เป็นเพลงที่มีการร้องโต้ตอบ ระหว่างชายหญิงในเรื่องทั่วไป จนถึงเรื่องของหลักธรรม ทางพุทธศาสนา เพลงฟาดข้าวนี้เป็นบทเพลงหนึ่งที่มีความลึกซึ้งทางด้านภาษาเป็นอย่างมาก มีลำดับขั้นความยากง่ายของเพลงตามเนื้อหา ที่ร้องตอบโต้กันระหว่างชายหญิง ที่ต้องช่วงชิงปฏิภาณไหวพริบซึ่งกันและกัน หากฝ่ายใด ร้องตอบโต้ที่ไม่อยู่ในเนื้อหา หรือผิดระดับขั้นของเพลง ก็จะถูกตำหนิ หรือพ่ายแพ้ในการร้องโต้ตอบกันขณะนั้น ปัจจุบันเพลงฟาดข้าวนี้มีผู้อาวุโสเท่านั้นที่สามารถร้องได้ เพราะเพลงมีความยากและไม่เป็นที่นิยมของหนุ่มสาว

จากความรู้สึกของชาวกะเหรี่ยงเกี่ยวกับดนตรี ชาวกะเหรี่ยงจะมีความภูมิใจกับบทเพลงและดนตรีของตนเอง เช่น เพลงร้องที่มีเนื้อหาเรื่องต่างๆ เรียกว่า "ถะคู" และดนตรีประเภทพิณ ที่ชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า "นาเด่ย" นาเด่ยเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการขับร้องลำนำ หรือ ที่เรียกว่า ถะคู นอกจาก "นาเด่ย" แล้วยังมีเครื่องดนตรีอื่นอีกหลายชนิด ทั้ง ดีด สี ตี เป่า ที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่วิจัย ดนตรีที่ปรากฏในหมู่บ้านกองม่องทะนี้มีความหลากหลาย และมีเรื่องราวที่น่าสนใจ จึงขออธิบายประวัติดนตรีของชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. ดนตรีดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงกองม่องทะ

ดนตรีดั้งเดิมของ ชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ นี้มีเอกลักษณ์เฉพาะตนเองสืบทอดมา ทั้งบทเพลงร้อง และเครื่องดนตรีต่างๆ โดยมีปรากฏอยู่เป็นบทเพลงร้องจำนวนมาก เพลงขับร้องลำนำ ของชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า "ถะคู" ถะคู้เป็นบทลำนำที่มีมาตั้งแต่ปู่ย่า ตายาย ไม่ทราบว่าเกิดขึ้นมาตั้งแต่เมื่อใด บางเพลงสืบทอดต่อมาจากบรรพบุรุษ บางเพลงก็มีคนแต่งขึ้นมาใหม่ เพลงขับร้องลำนำที่เรียกว่า "ถะคู" นี้ เป็นเพลงที่มีมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ (อภิชาติ เสตะพันธุ์,สัมภาษณ์) บทเพลงดังกล่าวมีทำนองที่ไพเราะ และมีเนื้อหาต่างๆ เช่น ด้านประวัติชาติพันธุ์ของชาวกะเหรี่ยง ด้านศาสนาและความเชื่อ นิทาน ธรรมชาติ การทำมาหากิน และเพลงจีบสาวเป็นต้นบทเพลงต่างๆ เหล่านี้ ชาวกะเหรี่ยงส่วนมากทุกคนจะสามารถร้องลำนำได้ เพลงร้องลำนำนี้ ปัจจุบันร้องและบรรเลงดนตรีประกอบ เครื่องดนตรีที่บรรเลงประกอบนี้ เรียกว่า "นาเด่ย"

นาเด่ย เป็นเครื่องดนตรี ที่เป็นดนตรีดั้งเดิมชนิดหนึ่งของชาวกะเหรี่ยง เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีด รูปพิณ มี 6 สาย มีรูปร่างคล้าย พิณพม่า แต่ไม่มีการตกแต่งเครื่องดนตรีให้สวยงามอย่างพิณพม่า(ซองก๊อก) กะเหรี่ยงทางภาคเหนือก็มีพิณแบบเดียวกับนาเด่ย นี้แต่เรียกเครื่องดนตรีที่คล้ายนาเด่ย ของกะเหรี่ยงไล่โว่นี้ว่า "เตหน่า" เตหน่า เป็นเครื่องดนตรีประเภทดีด มีรูปร่างคล้ายนาเด่ย มีความแตกต่างกันนาเด่ยตรงที่ นาเด่ยนั้นมี 6 สาย แต่เตหน่า นั้น มี 6 –10 สาย ลักษณะการเล่นคล้ายนาเด่ย

นาเด่ยเป็นเครื่องดนตรีที่นิยมมากของชาวกะเหรี่ยงในตำบลไล่โว่ ชาวกะเหรี่ยงสามารถสร้างเครื่องดนตรีชนิดนี้ขึ้นเอง โดยวัสดุจากท้องถิ่น ปัจจุบันในหมู่บ้านกองม่องทะ มีผู้ที่สามารถบรรเลงได้หลายคน ผู้ที่มีชื่อเสียงในการเล่นนาเด่ยและร้องเพลงที่มีอยู่ในหมู่บ้านกองม่องทะมีอยู่หลายคน คน เช่น นายอภิชาติ เสตะพันธ์ , นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล, นายเนโลง เป็นต้น เครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ ที่เคยปรากฏอยู่ในตำบลไล่โว่ ตามคำบอกเล่านี้ยังมีอีก 4 ชนิดคือ

1. คะนะ คะนะ เป็นเครื่องดนตรีประเภทดีด มีสาย คะนะนี้ปัจจุบันมีผู้ที่สามารถเล่นได้เพียงคนเดียวเท่านั้น อยู่ที่หมู่บ้านทิไล่ป้า หมู่บ้านกองม่องทะนี้ไม่มีผู้สามารถบรรเลงได้ และไม่ปรากฏเครื่องดนตรีนี้อยู่ในหมู่บ้านกองม่องทะ

2. ปี่บา ปี่บาคือ แคน 7 ลูก แคนหรือปี่บานี้ แต่ก่อนใช้บรรเลงประกอบการร้องลำนำเช่นกัน สามารถเป่าได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชายปัจจุบันหมู่บ้านกองม่องทะยังมีผู้ที่สามารถเป่าปี่บานี้ได้ ปี่บานี้เป็นเครื่องดนตรี ที่ปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมดนตรีของชาวกะเหรี่ยงอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และชาวกะเหรี่ยงอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี แต่ไม่ปรากฏว่าแคนนี้เข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงตั้งแต่เมื่อใด

3. เหย่ย เหย่ย เป็นเครื่องดนตรี ชนิดหนึ่ง ทำจากไม้แผ่น ผ่าไม้เป็นร่อง สอดเข้าไปในปากเพื่อเป็นกล่องเสียง แล้วดีดมีเสียงดังกังวาล คล้ายจ้องหน่องในภาคเหนือ ปัจจุบันไม่พบเครื่องดนตรีนี้ในหมู่บ้านกองม่องทะแล้ว

4. กลองมโหระทึก กลองมะโหระทึก บางครั้งเรียกว่า กลองกบ หรือกลองกะเหรี่ยง ภาษากะเหรี่ยงเรียกลองชนิดนี้ว่า "กลู" ทำจากโลหะ ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเป็นกลองที่ชนชาติใดเป็นผู้สร้างหรือเป็นเข้าของอย่างแท้จริง ตามหลักฐานกลองชนิดนี้ค้นพบมาตั้งแต่ ยุคสมัยวัฒนธรรมดองซอน หรือบริเวณประเทศเวียดนาม ในปัจจุบัน รวมไปถึงประเทศจีนตอนใต้ และประเทศพม่า กลองมะโหระทึกนี้มีตำนานเรื่องเล่าที่สำคัญและผูกพันกับชาวกะเหรี่ยงมาแต่อดีต แต่ในพื้นที่ตำบลไล่โว่ และในหมู่บ้านกองม่องทะนี้ไม่ปรากฏ ไม่พบกลองมโหระทึกเหมือนกับชาวกะเหรี่ยงในภาคเหนือของประเทศไทย แต่ยังคงมีตำนานเรื่องกลองมโหระทึกกับชนชาติชาวกะเหรี่ยงอยู่ (อภิชาติ เสตะพันธ์, สัมภาษณ์)

ตำนานเรื่องกลองมะโหรทึก (กลู) กับชาติพันธุ์

มีตำนานเรื่องกลองมโหระทึก ว่า ฤาษีจุ่งยุ ได้แบ่งมรดกให้ลูกสืบทอด โดยจุ่งยุได้กล่าวว่า กลองมโหระทึกกับไม้ตีกลองมโหระทึกจะมอบเป็นสมบัติให้ลูกสาวทั้งสอง ลูกสาวส่องจะได้ไม้ตีกลองมโหระทึก ลูกสาวซูจะได้ตัวกลองมโหระทึก เพื่อเป็นสมบัติประจำชนเผ่าต่อไป โดยมีความหมายที่สำคัญในเชิงวัฒนธรรมว่า ฤาษีมีความประสงค์ให้ชนเผ่าซูและส่องได้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและและการดำรงรักษาประวัติศาสตร์ของชาติพันธุ์เอาไว้ให้ยาวนาน การมอบไม้ตีกลองมโหระทึก กับ กลองมโหระทึกนั้น เป็นการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการดำรงรักษาและสืบทอดมรดกอันล้ำค่านี้ให้กับลูกทั้งสองเผ่า ตัวกลองมโหระทึก หมายถึงมิติทางวัฒนธรรม จารีตประเพณี และความเชื่อ ไม้ตีกลองมโหระทึก หมายถึงมิติทางการเมืองและอำนาจในการปกครองเผ่าพันธ์ตนเอง ปกครอง ควบคุมดูแล จุดมุ่งหมายเพื่อให้ชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของชนเผ่าอยู่ต่อไป

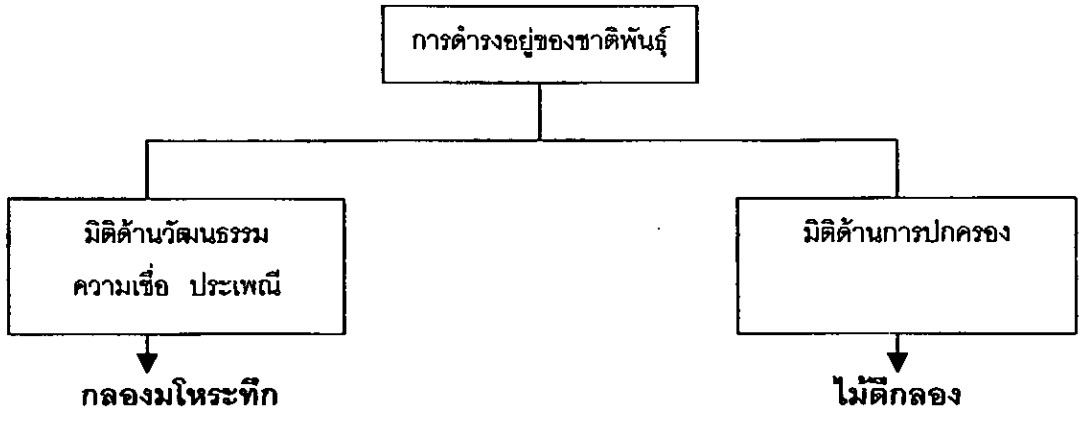

ภาพประกอบ 17 ตำนานกลองมโหระทึก และความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์

2.ดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก

ดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอกนั้น เป็นดนตรีที่มีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเข้ามาจากมอญ และพม่า ไทใหญ่ ไทย ลาว ซึ่งแต่เดิม กะเหรี่ยง มอญ ไทใหญ่ และพม่านั้นมีประวัติศาสตร์ร่วมกันและตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยใกล้ชิดกันมายาวนาน วัฒนธรรมบางอย่างจึงได้มีการถ่ายโยงซึ่งกันและกัน บางครั้งกะเหรี่ยงในกองม่องทะ หรือในอำเภอสังขละบุรีนั้น ก็ถูกเรียกว่า กะเหรี่ยงมอญ เพราะใกล้ชิดทางวัฒนธรรมกับมอญเป็นอย่างมาก พม่าเรียกกะเหรี่ยงในพื้นที่นี้ว่า "ตะเลง คะยิน" ตะเลง คือ มอญ คะยิน คือกะเหรี่ยง ตะเลง คะยิน ก็คือกะเหรี่ยงมอญ

ดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ที่มีความคล้ายคลึงกับดนตรีของมอญ พม่า และไทยใหญ่ อย่างเห็นได้ชัดคือ เครื่องดนตรีในวงปาตาล่า วงปาตาล่านี้เป็นวงดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องตีและเครื่องเป่า สาเหตุที่เรียกว่า "วงปาตาล่า" นั้นก็เพราะว่าเรียกตามเครื่องดนตรีที่นำวงคือ ปาตาล่า มีลักษณะคล้ายระนาดเหล็ก วงปาตาล่าเป็นวงดนตรีที่ใช้ในโอกาส ประกอบการแสดงรำ และละครทีเล่นบนเวที ละครเล่นเป็นเรื่องราว ต่างๆ เช่นชาดก นิทานต่าง ๆ ตำนาน รวมทั้งการแสดงแบบประยุกต์ของเนื้อเรื่องที่มีเรื่องการปกครองหรือ การเมืองมาเกี่ยวข้องเพื่อความบันเทิง มีตัวละครหลายตัว พระเอก นางเอก ตัวตลก ฯลฯ ลักษณะแบบวงปาตาล่านี้ ชาวไทใหญ่ เรียกวงดนตรีนี้ว่า "วงจ๊าตไต" ลักษณะแบบวงปาตาล่านั้น ชาวมอญก็การเล่นกันอย่างหลากหลาย กะเหรี่ยงในฝั่งประเทศพม่าก็มีเล่นกันอย่างแพร่หลาย บทเพลงต่างๆก็คล้ายคลึงกัน บทร้องที่ใช้ในการแสดงละครนั้น มีทั้งภาษามอญ และกะเหรี่ยง ผู้ที่มีความสามารถและมีชื่อเสียงนั้นส่วนมากเป็นนักแสดงที่เป็นคนมอญ ที่อำเภอสังขละบุรี และ เป็นชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ในฝั่งประเทศพม่า

ที่สำคัญที่เป็นเครื่องยืนยันว่าดนตรีในวงปาตาล่า ในกองม่องทะนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากภายนอกชุมชนโดยมาจากชนชาติใกล้เคียง เพราะเครื่องดนตรีบางชิ้น ได้ซื้อมาจากชุมชนมอญในประเทศพม่าเมืองมะละแหม่งมาเมื่อ 20 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเครื่องดนตรีต่างๆ ในวงปาตาล่า ชาวกะเหรี่ยงกองม่องทะนั้นไม่นิยมสร้างเครื่องดนตรีขึ้นเอง แต่นิยมซื้อเครื่องดนตรีมาจากฝั่งพม่า และมอญมากกว่า แต่มีบางชิ้น เป็นสมบัติส่วนตัวของชาวกะเหรี่ยงที่อพยพมาจากประเทศพม่า เช่น ปี่ (ขะน่วย) (หล่ง เกียรติเกื้อกูล.สัมภาษณ์.)

เมตารี่ เป็นเครื่องดนตรีอีกชนิดหนึ่งที่เป็นที่นิยมมากของคนหนุ่มสาว เป็นเครื่องดีด มีลักษณะเหมือนกีตาร์ แต่เล็กกว่ากีตาร์ มี 6 สาย เมตารี่นี้เป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับอิทธิพลมาจากกะเหรี่ยงฝั่งประเทศพม่า ชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านไม่สามารถสร้างเครื่องดนตรีประเภทนี้ขึ้นเองได้แต่ต้องซื้อมาจากฝั่งประเทศพม่า หรือบริเวณชายแดนติดต่อไทย – พม่า ที่ด่านเจดีย์สามองค์ ราคาประมาณตัวละ 200-300 บาท เมตารี่นี้ เริ่มมาเป็นที่นิยมเมื่อประมาณ 20-30 ปี บทเพลงที่ร้องประกอบเมตารี่นี้ ชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า ถะคู เช่นเดียวกับเพลงร้องประกอบนาเด่ย

เมตารี่เริ่มเข้ามาในชุมชนกะเหรี่ยงไล่โว่ เมื่อประมาณปี 2517 ซึ่งแต่เดิมนั้นเมตารี่เป็นเครื่องดนตรีที่นิยมมากของกะเหรี่ยงในฝั่งประเทศพม่า มีศิลปินชาวกะเหรี่ยงที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักทั้งฝั่ง

ประเทศพม่าและไทย จนกะทั่งเวลาผ่านไปกระแสเรื่องเมตาร์ก็เริ่มเข้ามาสู่ กะเหรี่ยงที่อยู่ในฝั่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2517 เป็นช่วงที่เมตาร์เริ่มเข้ามาสู่ในเขตไทย ทางหนึ่งคือ นายหล่ง เกียรติ-เกื้อกูล ชาวกะเหรี่ยงที่เกิดในรัฐกะเหรี่ยง ประเทศพม่า เป็นผู้มีความสามารถในด้านดนตรี ละคร และ รำตง เป็นผู้หนึ่งที่เป็นผู้เริ่มต้นการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมดนตรีโดยการนำเมตาร์ มาจากประเทศพม่า ปัจจุบันอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านกองม่องทะ และมาสอนให้กับผู้ที่ สนใจ ซึ่งเมตาร์นี้ เป็นเครื่องดนตรีที่นิยมมากของชาวกะเหรี่ยงในฝั่งประเทศพม่าและแพร่เข้ามาในฝั่งไทย เป็นเครื่องดนตรีที่นิยมของวัยรุ่น คล้ายกับกีตาร์ ที่วัยรุ่นนิยมหัดเล่นเพื่อความบันเทิง ชาวกะเหรี่ยงในฝั่งประเทศพม่านั้นได้มีศิลปินออกเทปเป็นศิลปินนักร้อง เล่นเมตาร์ ออกเทปวางขายในตลาดในประเทศพม่า และขายตลาดชายแดนไทย -พม่า

ในเขตตำบลไล่โว่นี้ เป็นพื้นที่ที่ติดกับชายแดนไทย-พม่า ชาวกะเหรี่ยงสามารถเดินเท้า เข้าออก ไทย-พม่าได้ จึงทำให้เมตาร์นี้เข้าสู่ไล่โว่ ได้อย่างง่าย ภายหลังไม่นานเมตาร์ ก็เริ่มเป็นเครื่องดนตรีที่นิยมและแพร่หลายมากขึ้น เด็กหนุ่มทุกคนจะหัดเล่นเมตาร์ บางครั้งก็นำเมตาร์ ไปร้องเพลงจีบสาว หรือเพื่อความบันเทิงในโอกาสต่างๆ

นอกจากการร้องลำนำประกอบนาเด่ย และเมตาร์ แล้วยังมีเครื่องดนตรีอีกหลายชนิดที่ปรากฏอยู่ในหมู่บ้าน ไว้บรรเลงประกอบการรำตง รำอะเย้ย และละครก่วยเจ๊าะ วงดนตรีประเภทนี้เรียกว่า วงปาตาล่า เป็นวงดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภทตี และเป่าเป็นหลัก มีทั้งเครื่องดนตรีที่บรรเลงทำนอง ประกอบด้วย ระนาดเหล็ก (ปาตาล่า) ปี่ (ขะน่วย) ฆ้องราง 3 ชุด (โหม่งวาย) เครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ ประเภทเครื่องหนังเช่น กลองสองหน้า 4 ใบอยู่ในราง (โป้ว) กลองตะโพนเล็ก (ตาคู้ว) กลองตะโพนใหญ่ (ตะโพ้ว) และเครื่องดนตรีประเภทกำกับจังหวะเช่น ฉาบใหญ่ (เจ่งจี) เกราะ (เวหล่าเคาะ)

วงปาตาล่าที่ปรากฏอยู่ในหมู่บ้านกองม่องทะนี้มีอยู่ 2 คณะคือ วงปาตาล่าดั้งเดิมของชาวบ้าน และวงปาตาล่าคณะเยาวชน

1.**วงปาตาล่าคณะดั้งเดิม**

เป็นวงดนตรีที่เกิดจากการรวมกลุ่มของชาวบ้าน ในสมัยก่อนชาวบ้านชักชวนมาฝึกซ้อมดนตรี และฝึกรำตงในฤดูว่างเว้นจากการทำไร่ เพื่อผ่อนคลายจากการทำงานหนักมาตลอดทั้งปี และเพื่อเตรียมพร้อมที่จะเล่นดนตรี และแสดงรำตงในกิจกรรม และประเพณีต่างๆ ประจำปีของชนเผ่า วงดนตรีวงนี้ นายอภิชาติ เสตะพันธ์ เล่าว่า สมัยบวชเป็นพระประมาณ ปี พ.ศ.2517 ท่านได้ไปซื้อปาตาล่ามาจากหมู่บ้านมอญ เมืองมะละแหม่งประเทศพม่ามาราคา 800 บาท ซื้อและแบกกลับมาฝั่งประเทศไทย ปัจจุบันเครื่องดนตรีชิ้นนี้อยู่ที่หมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง เพราะกลุ่มนักดนตรีเยาวชนบ้านเกาะสะเดิ่งได้ขอยืมไปทำการฝึกซ้อมที่หมู่บ้าน ส่วนเครื่องดนตรีชิ้นอื่น เช่นกลองประเภทต่างๆ นั้นมีอยู่ที่หมู่บ้านมาเป็นเวลานานแล้ว ไม่ทราบประวัติความเป็นมา

2.วงปาตาล่าคณะเยาวชน

เป็นคณะดนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ โดยมี นาย บุญโกย ยืนเครือ อายุ 59 ปี เป็นชาวไทยเกิดที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้สมรสกับชาวกะเหรี่ยงในกองม่องทะ และอาศัยอยู่ที่กองม่องทะ วงดนตรีคณะนี้ เดิมผู้ควบคุมคือ นายเสริฐจริง โชคศรีเจริญ ผู้ดูแลด้านรำตงประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นพ่อตาของนายบุญโกย เป็นผู้ดูแล ต่อมาได้มอบหมายให้นายบุญโกย ซึ่งเป็นบุตรเขย เป็นผู้ควบคุมดูแลต่อมาจนถึงปัจจุบัน ต่อมา นายบุญโกย ได้งบประมาณจากภายนอกมาจำนวนหนึ่งเพื่อมาสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดง และดนตรีของหมู่บ้านกองม่องทะ จึงได้ซื้อเครื่องดนตรีเพิ่มใหม่ และอุปกรณ์ ชุดการแสดงต่างๆ มาใหม่และรวบรวมนักดนตรีและนักแสดง เยาวชนทั้งหญิงและชายจากหมู่บ้านกองม่องทะ และชาวบ้านที่มีความสามารถเล่นดนตรีได้มาเข้ากลุ่มเป็นสมาชิกของคณะฝึกซ้อมอยู่เป็นประจำ เพื่อไปแสดงตามที่ต่างๆ นอกหมู่บ้าน คณะดนตรีคณะนี้จึงได้รับการติดต่อให้ไปแสดง ตามที่ต่างๆอยู่เป็นประจำ ครั้งหนึ่งเคยมาแสดงที่สนามหลวง งาน 5 ธันวามหาราช เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งในปัจจุบันนี้ นายบุญโกย ยังคงเป็นผู้ดูแลคณะดนตรีคณะนี้อยู่ โดยมี นายคองเจิ่ง เป็นผู้ฝึกซ้อม

เครื่องดนตรีประเภทต่างๆ

เครื่องดนตรีที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ นี้แบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ 4 ประเภท ตามอาการการบรรเลงเครื่องดนตรีได้ดังนี้ คือ ดีด สี ตี เป่า

1. เครื่องดนตรีประเภทดีด

1.1 นาเด่ย เป็นเครื่องดนตรีอยู่ในตระกูล คอร์ดโดโฟน (Chordophone) เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของสาย มีกล่องเสียง จัดอยู่ในประเภท ฮาร์พ (Harps)

วัสดุ ไม้เนื้อแข็ง (ชิงชัน), ไม้เนื้ออ่อน (พระยาสัตบรรณ), ไม้ไผ่ (ไผ่บง) เถาวัลย์ สายลวด แผ่นสังกะสี

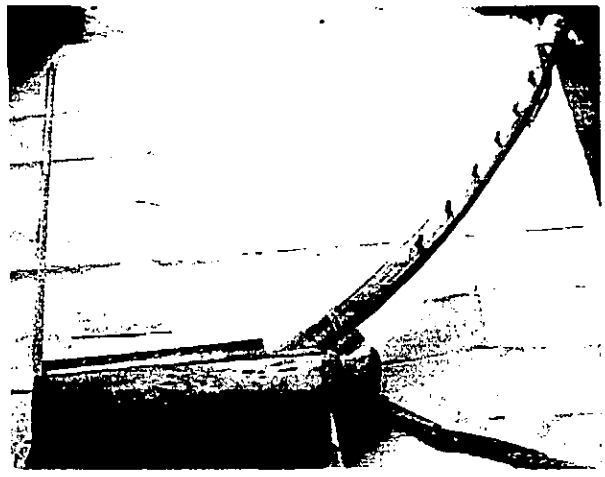

ภาพประกอบ 18 นาเด่ย (ของนายอภิชาติ เสตะพันธ์ 28 ม.ค.46)

ลักษณะ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1) ส่วนคอ ทำหน้าที่เป็นคานยึดลูกบิด โยงสายทั้ง 6 เส้นไปที่ส่วนกลองเสียงตรงลำตัวของนาเด่ย ส่วนคอนี้ นิยมทำมาจากไม้เถาวัลย์ ที่หาง่ายในท้องถิ่น
2) ลูกบิด 6 อัน ทำหน้าที่ ปรับเสียง และยึดติดสายลวด ไปถึงบริเวณลำตัวของเครื่องดนตรี มีทั้งหมด 6 สาย เป็นเส้นลวดโลหะ หรือสายเบรค รถจักรยาน ลูกบิดทำจากไม้ไผ่ เพราะเนื้อไม้มีคุณสมบัติเหนียว ยืดหยุ่นได้ดี และเป็นไม้ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น นำมาหลาวปลายเป็นแท่งยาวสำหรับสอดในรูลูกบิดที่ส่วนคอของนาเด่ย ส่วนด้านจับของลูกบิดหลาวเป็นลักษณะไม้พาย เพื่อสำหรับสะดวกในการจับเวลาปรับเสียง ส่วนปลายลูกบิดนั้นผ่าซีกปลายไม้เพื่อร้อยและพันสายลวด ไม่นิยมเจาะรูที่ปลายลูกบิดเพราะอุปกรณ์และเครื่องมือในการทำนาเด่ย มีเพียง มีด ที่เป็นเครื่องมือในท้องถิ่น จึงไม่มีเครื่องมือที่สะดวกและทันสมัย มาเจาะรูขนาดเล็ก
3) ลำตัวและกล่องเสียง มีหน้าที่เป็นกล่องเสียงและยึดติดกับส่วนคอ ส่วนลำตัวนี้มีลักษณะรูปทรงคล้ายเรือ โดยนิยมนำไม้เนื้ออ่อน และไม้เนื้อแข็งปานกลางท่อน มาทำตัวนาเด่ยเพื่อสะดวกในการขุดเนื้อไม้ให้เป็นโพรง เพื่อสร้างกล่องเสียง และปิดด้วยแผ่นสังกะสี แผ่นสังกะสีนี้นอกจากจะช่วยทำให้เสียงดังกังวาลแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นฐานยึดกับสายลวดอีกด้วย โดยการตีสังกะสีพับเป็นจีบยกขึ้นยาวตลอดลำตัว และเจาะรูร้อยสายลวดเพื่อเป็นฐานยึดสายลวด
4) สายลวด สมัยก่อนใช้เพียงสายลวดธรรมดาขึงเพื่อดีด ต่อมานิยมสายเบรครถจักรยานแทนเพราะมีคุณสมบัติเหนียวทนทานกว่าสายลวดธรรมดา ต่อมามีการพัฒนาเปลี่ยนจากสายเบรคจักรยาน มาเป็นสายกีตาร์แทน ทำให้คุณภาพเสียงของนาเด่ยนั้นดีขึ้น

โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง

1) เพื่อความรื่นเริง ความเพลิดเพลิน หรือในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน
2) เพื่อประกอบพิธีกรรมผูกข้อมือ พิธีกรรมทำบุญข้าวใหม่ บรรเลงกล่อมในตลาดนิพพาน งานทำบุญข้าวใหม่

ขนาด	ความยาวส่วนคอ	ประมาณ	70	เซนติเมตร
	ความยาวลำตัว	ประมาณ	49	เซนติเมตร
	กล่องเสียง	ประมาณ	40x8x8	เซนติเมตร
	ลูกบิด	ประมาณ	15	เซนติเมตร

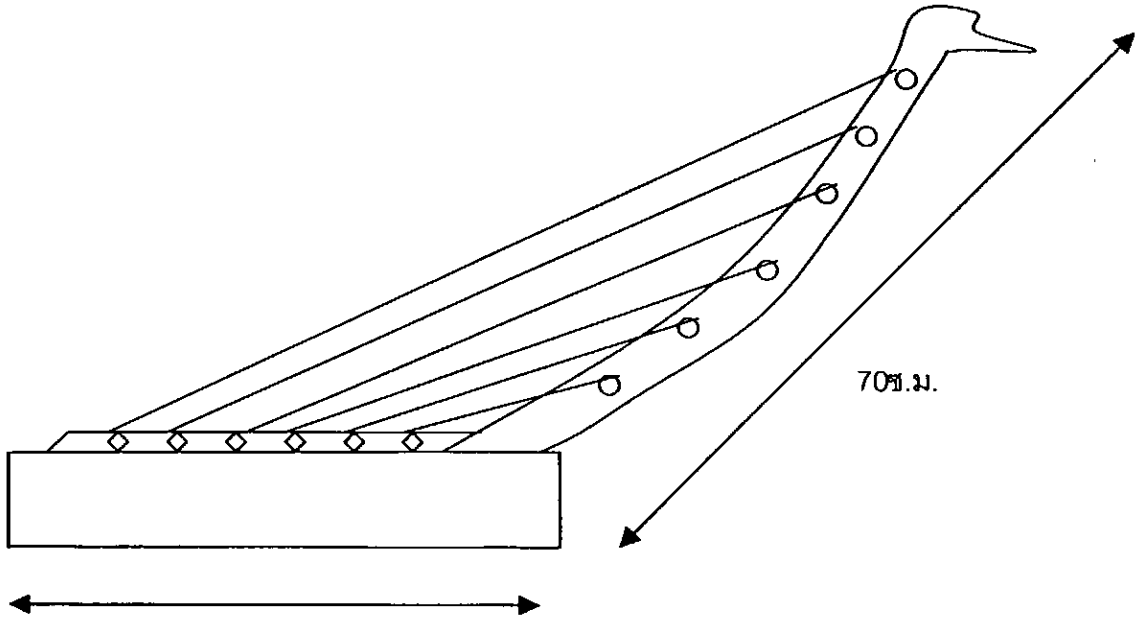

ภาพประกอบ 19 ขนาดของนาเด่ย

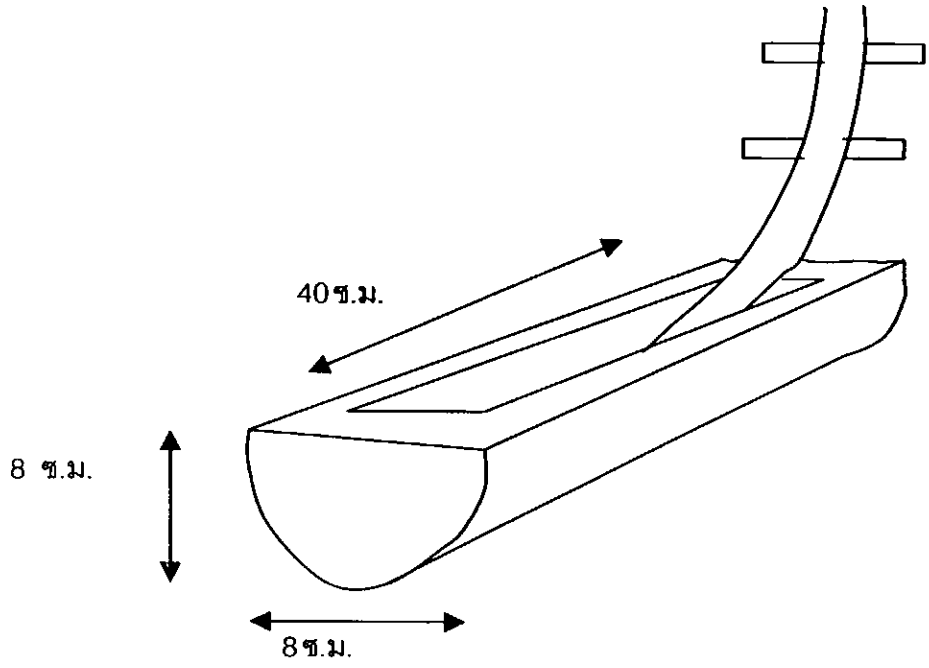

ภาพประกอบ 20 ขนาดของกล่องเสียง

ระดับเสียงของแต่ละสาย (นาเด่ย ของ นายอภิชาติ เสตะพันธ์)

สายที่ 1 (สายล่างสุด)	F+40
สายที่ 2	D#+20
สายที่ 3	C+40
สายที่ 4	A# 10
สายที่ 5	G-20
สายที่ 6	D+40

ระดับเสียงของนาเด่ยนั้น สามารถ ปรับบันไดเสียงได้ตามเสียงร้องของ ผู้บรรเลง

การตั้งสายแบบที่ 1 (นายอภิชาติ เสตะพันธ์)

บันไดเสียง **ดรม ซล** ตั้งเสียงนาเด่ยดังนี้

สายที่ 1 (ล่างสุด)	**ด**	**เสียงที่**	1	C
สายที่ 2	**ล**	**เสียงที่**	6	A
สายที่ 3	**ซ**	**เสียงที่**	5	G
สายที่ 4	**ม**	**เสียงที่**	3	E
สายที่ 5	**ร**	**เสียงที่**	2	D
สายที่ 6	**ล**	**เสียงที่**	6	A

บันไดเสียง ฟซล ดร

สายที่ 1 (ล่างสุด)	**ฟ**	**เสียงที่**	1	F
สายที่ 2	**ร**	**เสียงที่**	6	D
สายที่ 3	**ด**	**เสียงที่**	5	C
สายที่ 4	**ล**	**เสียงที่**	3	A
สายที่ 5	**ซ**	**เสียงที่**	2	G
สายที่ 6	**ร**	**เสียงที่**	6	D

การตั้งสายแบบที่ 2 (นายโลงขี่โพ่)

สายที่ 1 (ล่างสุด)	**ร**	**เสียงที่**	1	D
สายที่ 2	**ด**	**เสียงที่**	6	C
สายที่ 3	**ล**	**เสียงที่**	5	A
สายที่ 4	**ซ**	**เสียงที่**	3	G
สายที่ 5	**ม**	**เสียงที่**	2	E
สายที่ 6	**ด**	**เสียงที่**	6	C

1.2 **เมตารี่** เป็นเครื่องดนตรีอยู่ในตระกูล คอร์ดโดโฟน (Chordophone) มีรูปร่างคล้าย แมนโดริน (Mandolin) ส่วนประกอบต่างๆ คล้ายคลึงกับ แมนโดริน จัดอยู่ในกลุ่มของ ลูท (Lute)

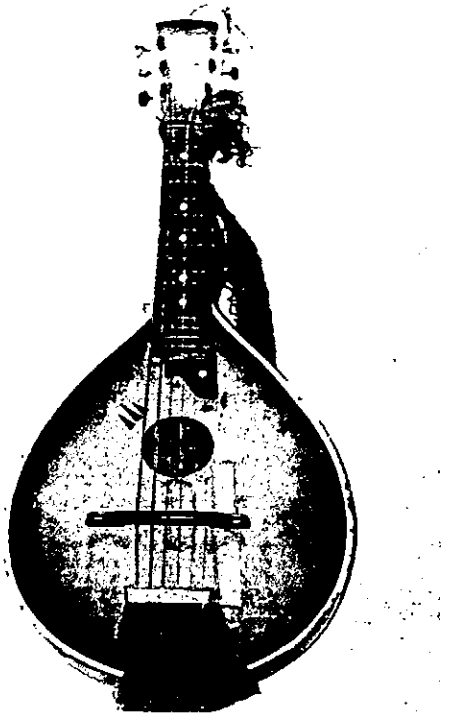

ภาพประกอบ 21 เมตารี่ (ของโจวได้ดี่ บ้านเกาะสะเดิ่ง 10 ธ.ค.45)

วัสดุ ไม้, โลหะ, พลาสติก

ลักษณะ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ

1) ลูกบิด มีลักษณะทำด้วยโลหะ และพลาสติกแข็งเพื่อใช้หมุนปรับเสียง
2) สะพานพาดสายส่วนคอ ทำจากพลาสติกแข็ง เพื่อ แบ่งระยะห่างของสาย บริเวณคอเมตารี่
3) เฟรตส์ เป็น ขีดโลหะ แบ่งระยะการกดสายบริเวณคอของเมตารี่ เพื่อช่วยกำหนดเสียงต่างๆ
4) บาร์กดสาย เป็นช่องสำหรับ นิ้วกดเพื่อให้เกิดเสียงต่างๆ
5) กล่องเสียง ทำให้เสียงกังวาล
6) ตัวเมตารี่ รูปทรงคล้ายรูปหยดน้ำ ทำด้วยไม้
7) สาย เป็นสายโลหะ หรือสายกีตาร์
8) สะพานพาดสายส่วนล่าง เป็นส่วนที่พักสายเมตารี่ส่วนล่าง

โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง

1) เพื่อความรื่นเริง ความเพลิดเพลิน หรือในกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน
2) เพื่อประกอบพิธีกรรมผูกข้อมือ พิธีกรรมทำบุญข้าวใหม่

ขนาด	ส่วนแถบลูกบิด	ประมาณ	15 x 6	เซนติเมตร
	ความยาวส่วนคอ	ประมาณ	28	เซนติเมตร
	ลำตัวและกล่องเสียง	ประมาณ	38x27	เซนติเมตร
	ลูกบิดยาว	ประมาณ	4	เซนติเมตร

ระดับเสียงของแต่ละสาย

สายที่ 1 (ล่างสุด)	C-10
สายที่ 2	G-20
สายที่ 3	C-20
สายที่ 4	F#+10
สายที่ 5	F-20
สายที่ 6	C+0

2 เครื่องดนตรีประเภทตี

เครื่องดนตรีประเภทตีแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ เครื่องดำเนินทำนอง เครื่องหนัง และเครื่องประกอบจังหวะ

ก. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี กลุ่มดำเนินทำนอง

2.1 ปาตาล่า เครื่องดนตรีที่สามารถบรรเลงทำนองได้ ปาตาล่า เป็นเครื่องดนตรีอยู่ในตระกูล ไอดิโอ โฟน (Idiophone) มีรูปร่างคล้ายระนาดเหล็ก มี 17 ลูก และ 20 ลูก พม่าเรียกเครื่องดนตรีประเภทนี้ ว่า ปาตาล่า เหมือนกัน

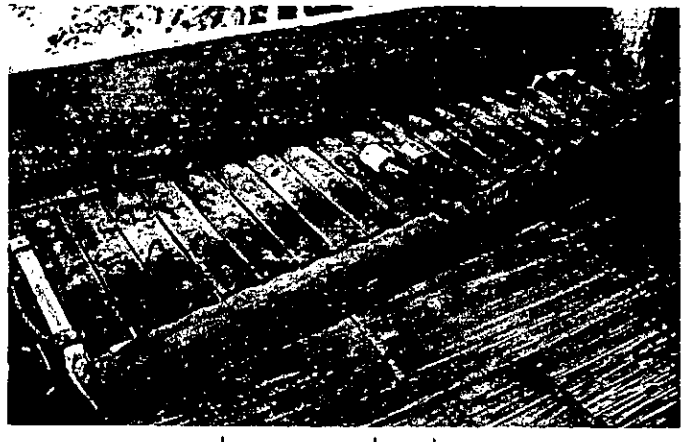

ภาพประกอบ 22 ปาตาล่า

วัสดุ ลูกปาตาล่าทำจากโลหะ
ตัวของปาตาล่า ทำจากไม้เนื้อแข็ง

ลักษณะ

1) ลูกปาตาล่าทำจากโลหะ แผ่นหนาประมาณ 0.5 เซนติเมตร ขนาดเรียงลำดับ จากใหญ่ไปหาขนาดเล็ก จำนวน 17 –20 ลูก
2) ตัวปาตาล่า ทำหน้าที่เป็น กล่องเสียง และเป็นฐานยึดลูกปาตาล่า ทำจากไม้กระดาน ประกอบเป็นกล่องสี่เหลี่ยม เปิดด้านบน และยึดติดกับลูกปาตาล่าด้วยการตอกตะปูทะลุลูกปาตาล่า ยึดกับขอบด้านข้างของตัวปาตาล่า ที่ทำด้วยไม้กระดาน

โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง

ใช้บรรเลงประกอบการแสดงละคร (ก่วยเจ๊าะ) รำอะเย้ย และรำตง ในประเพณีประจำปีต่างของรอบปี

ขนาด

เนื่องจากในหมู่บ้านนี้พบปาตาล่า ทั้งหมด 3 ตัว และทั้งสามตัวนั้นก็มีขนาดแตกต่างกัน ระดับเสียงก็แตกต่างกัน การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้วัดขนาดและระดับเสียงจากปาตาล่าที่เป็นของหมู่บ้านเพียงตัวเดียวเท่านั้น (ตัวที่อยู่ที่บ้านของนาย เส่งยะ)

1) ขนาดตัวปาตาล่า	ความยาว ตัวปาตาล่า	112	เซนติเมตร
	ความกว้างซ้าย	19	ซนติเมตร
	ความกว้างด้านขวา	9	เซนติเมตร

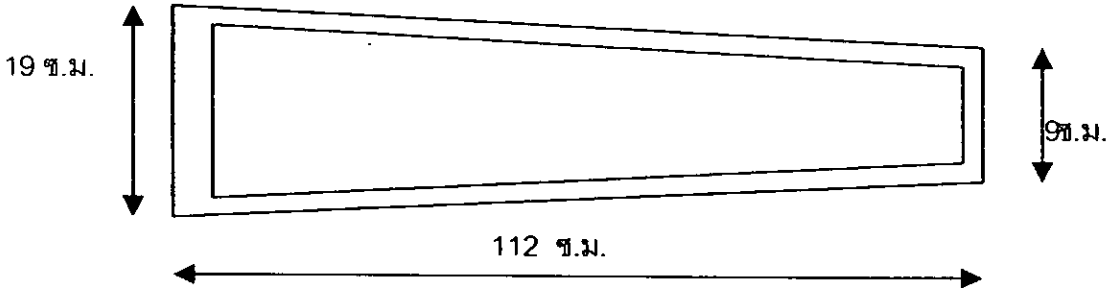

ภาพประกอบ 23 ขนาดปาตาล่า มองจากด้านบน

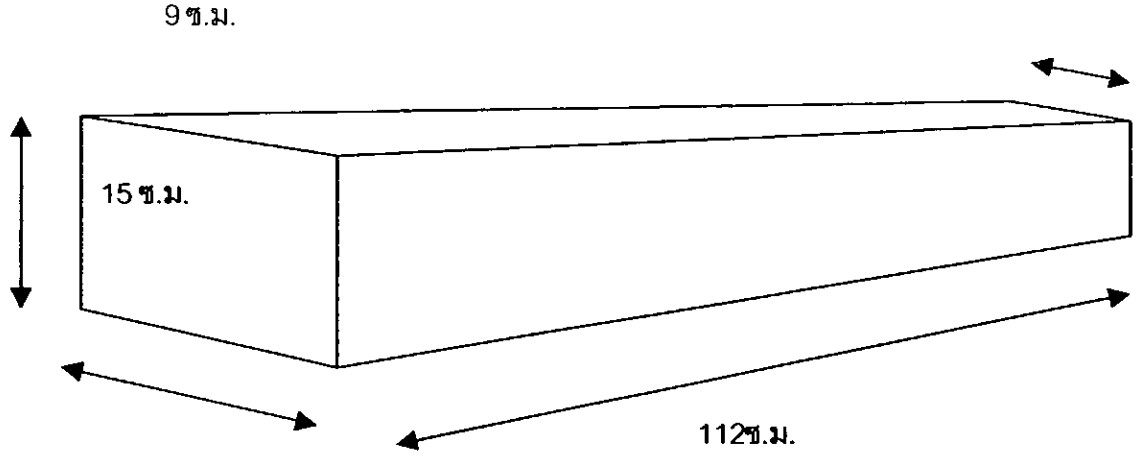

ภาพประกอบ 24 ขนาดปาตาล่า มองจากด้านข้าง

3) ขนาดของลูกปาตาล่า

ลูกที่ 1	ยาว	27	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 2	ยาว	26	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 3	ยาว	25	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 4	ยาว	25	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 5	ยาว	24	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 6	ยาว	24	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 7	ยาว	23	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 8	ยาว	22	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 9	ยาว	21	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 10	ยาว	21	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 11	ยาว	20	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 12	ยาว	19	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 13	ยาว	19	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 14	ยาว	18	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 15	ยาว	17	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 16	ยาว	16	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 17	ยาว	15	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 18	ยาว	15	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร
ลูกที่ 19	ยาว	14	เซนติเมตร	กว้าง 5 เซนติเมตร

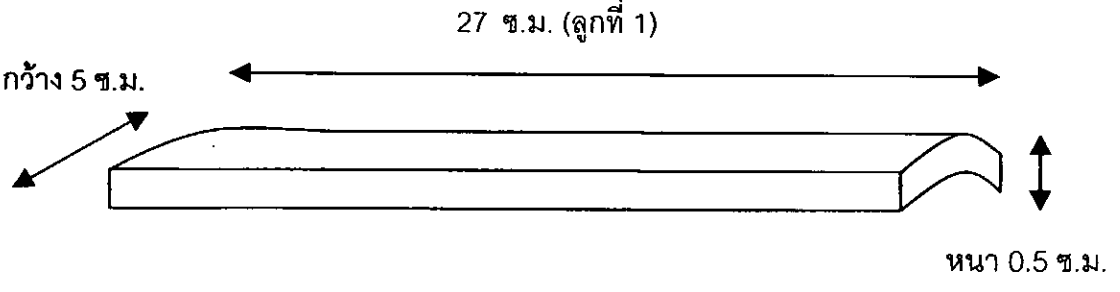

ภาพประกอบ 25 ตัวอย่างลักษณะแผ่นโลหะ ที่ทำเป็นลูกปาตาล่า (ลูกที่ 1)

ระดับเสียง

ลูกที่ 1	F#	-40
ลูกที่ 2	G	+20
ลูกที่ 3	A#	-50
ลูกที่ 4	C	-50
ลูกที่ 5	C#	-40
ลูกที่ 6	D#	-40
ลูกที่ 7	E	-5
ลูกที่ 8	F#	-40
ลูกที่ 9	G#	-5
ลูกที่ 10	A	+50
ลูกที่ 11	B	+20
ลูกที่ 12	C	+50
ลูกที่ 13	D	+20
ลูกที่ 14	E	0
ลูกที่ 15	F#	-30
ลูกที่ 16	G#	-50
ลูกที่ 17	A#	+20
ลูกที่ 18	B	-30
ลูกที่ 19	C#	-30

F#	G	A#	C	C#	D#	E	F#	G#	A	B	C	D	E	F#	G#	A#	B	C
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

ภาพประกอบ 26 จำนวนลูกปาตาล่า และระดับเสียง

2.2 **โหม่งวาย** เป็นเครื่องดนตรีที่สามารถบรรเลงทำนองได้อีกชนิดหนึ่งที่ปรากฏใน หมู่บ้านกองม่องทะ โหม่งวายนี้ จัดเป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในตระกูล ไอดิโอโฟน (Idiophone) เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของมวลวัตถุเอง หรือที่เราเรียกเครื่องดนตรีชนิดนี้ว่า ฆ้อง (Gong) มี 17 ลูก

วัสดุ ลูกโหม่งวาย ทำจากโลหะ ขอบสำหรับผูกยึดกับลูกโหม่งวายทำจากไม้

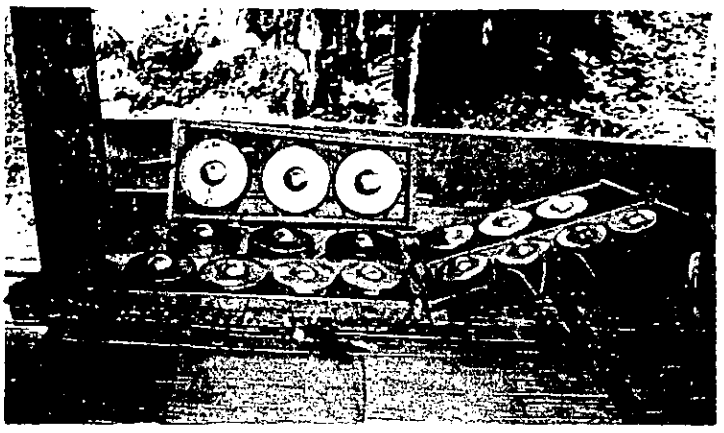

ภาพประกอบ 27 โหม่งวาย บ้านนายโจ่ได้ดี บ้านเกาะสะเดิ่ง 10 ธ.ค. 45

ลักษณะ

1) โหม่งวาย เป็นเครื่องดนตรีประเภทฆ้อง (Gong) ที่มีการเรียงลูกฆ้องนั้น แตกต่างจากฆ้องวงของไทย โหม่งวาย ใช้รางไม้ ต่อเป็นกรอบสี่เหลี่ยม 3 ส่วน แล้วใช้หนังวัวที่ม้วนเป็นเกลียวผูกยึดติดลูกฆ้อง กับกรอบไม้ หากไม่มีเชือกหนัง สามารถใช้เชือกชนิดอื่นได้แต่ต้องมีความเหนียวทนทาน จึงจะทำให้ลูกฆ้องที่อยู่ระหว่างกรอบไม้ลอยอย่างอิสระ เมื่อตีทำให้เสียงดังกังวาล

2) กรอบสี่เหลี่ยม ทั้งสามส่วนนั้นแขวนลูกโหม่งวายไว้ดังนี้

ส่วนที่ 1	แขวนลูกโหม่งวาย	3	ลูก
ส่วนที่ 2	แขวนลูกโหม่งวาย	7	ลูก
ส่วนที่ 3	แขวนลูกโหม่งวาย	7	ลูก

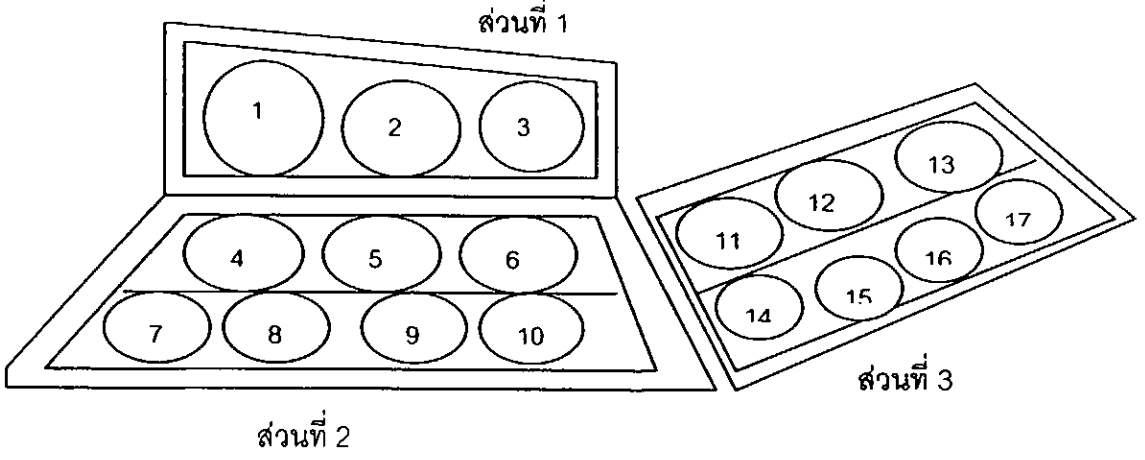

ภาพประกอบ 28 ส่วนประกอบของโหม่งวาย

3) ลักษณะลูกโหม่งวาย ลูกโหม่งวาย เป็นลักษณะฆ้องมีปุ่ม แต่ละลูกมีขนาดต่างกัน ลูกใหญ่มีเสียงทุ้มกังวาล ลูกเล็กมีเสียงเล็กแหลม เนื้อของโหม่งวายแต่ละลูกนั้นเป็นโลหะผสม คุณภาพเสียงขึ้นอยู่กับคุณภาพของวัตถุดิบที่นำมาทำลูกโหม่งวาย ด้วยการหล่อ หรือการตี แตกต่าง

กัน ซึ่งในตำบลไล่โว่นั้น หมู่บ้านเกาะสะเดิ่งถือว่า มีโหม่งวายที่มีคุณภาพเสียงดี ส่วนหมู่บ้านกองม่องทะนั้น มีคุณภาพเสียงต่างจากของบ้านเกาะสะเดิ่งเพราะเนื้อโลหะที่มาทำเป็นโหม่งวายนั้นบาง และผลิตออกมาด้วยการตีขึ้นรูป เหมือนโหม่งของไทย

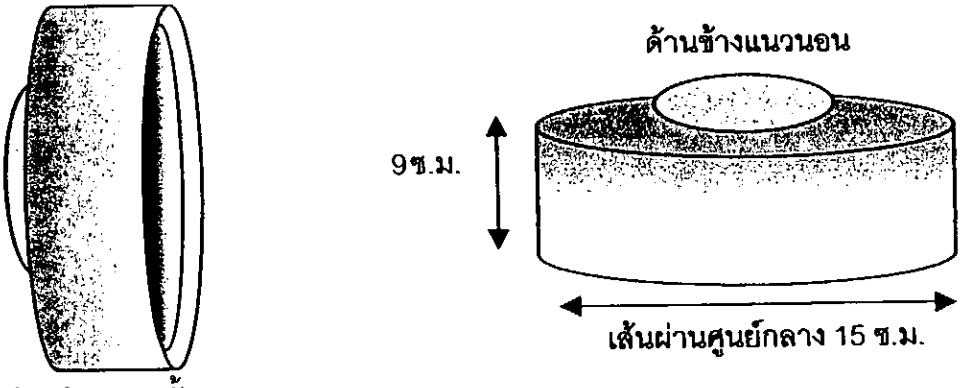

ภาพประกอบ 29 ลักษณะลูกโหม่งวาย

โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง บรรเลงในวงปาตาล่า ประกอบการแสดงละคร ก่วยเจ๊าะ รำอะเย้ย และรำตง

ขนาด มีความยาวประมาณ 135 เซนติเมตร

ระดับเสียง (โหม่งวายที่ บ้านนายบุญโกย หมู่บ้านกองม่องทะ)

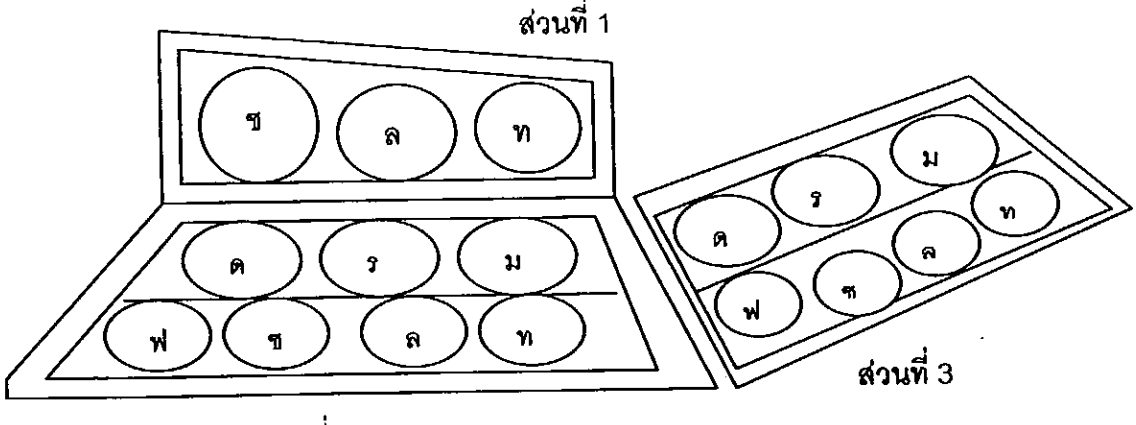

ส่วนที่ 2

ลูกที่ 1	ระดับเสียงที่วัดได้	G	ระดับเสียงใกล้เคียง	ซ
ลูกที่ 2	ระดับเสียงที่วัดได้	A	ระดับเสียงใกล้เคียง	ล
ลูกที่ 3	ระดับเสียงที่วัดได้	A#	ระดับเสียงใกล้เคียง	ท
ลูกที่ 4	ระดับเสียงที่วัดได้	C	ระดับเสียงใกล้เคียง	ด
ลูกที่ 5	ระดับเสียงที่วัดได้	C#	ระดับเสียงใกล้เคียง	ร

ลูกที่ 6	ระดับเสียงที่วัดได้	D#	ระดับเสียงใกล้เคียง	ม
ลูกที่ 7	ระดับเสียงที่วัดได้	F	ระดับเสียงใกล้เคียง	ฟ
ลูกที่ 8	ระดับเสียงที่วัดได้	G	ระดับเสียงใกล้เคียง	ซ
ลูกที่ 9	ระดับเสียงที่วัดได้	G#	ระดับเสียงใกล้เคียง	ล
ลูกที่ 10	ระดับเสียงที่วัดได้	A#	ระดับเสียงใกล้เคียง	ท
ลูกที่ 11	ระดับเสียงที่วัดได้	C	ระดับเสียงใกล้เคียง	ด
ลูกที่ 12	ระดับเสียงที่วัดได้	D	ระดับเสียงใกล้เคียง	ร
ลูกที่ 13	ระดับเสียงที่วัดได้	D#	ระดับเสียงใกล้เคียง	ม
ลูกที่ 14	ระดับเสียงที่วัดได้	F	ระดับเสียงใกล้เคียง	ฟ
ลูกที่ 15	ระดับเสียงที่วัดได้	F#	ระดับเสียงใกล้เคียง	ซ
ลูกที่ 16	ระดับเสียงที่วัดได้	G#	ระดับเสียงใกล้เคียง	ล
ลูกที่ 17	ระดับเสียงที่วัดได้	A#	ระดับเสียงใกล้เคียง	ท

ข. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี กลุ่มเครื่องหนัง

2.3 **ตะโพ้ว** เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในตระกูล เมมบราโนโฟน (Membranophone) เป็นเครื่องดนตรีประเภทที่มีเสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของแผ่นหนัง ตะโพ้ว คือกลองชนิดหนึ่งที่มีรูปทรง ปล่องกลาง มีขาตั้ง วางกลองเพื่อสะดวกเวลาตี ตะโพ้ว ออกเสียงใกล้เคียงกับ คำว่า ตะโพน ของไทย และลักษณะมีความคล้ายคลึงกัน ในด้านความเชื่อชาวกะเหรี่ยง ตะโพ้วเป็นเครื่องดนตรีที่ถือว่าเป็นเครื่องดนตรีที่แทนสัญลักษณ์ ของ ครู ผู้หญิงไม่สามารถบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดนี้ได้ ถือว่า ไม่สมควรอย่างยิ่ง

วัสดุ หน้ากลอง ทั้งสองด้านขึงด้วยหนัง
รูปทรง ตัวกลอง ทำจากไม้เนื้อแข็ง
ขาตั้งทำด้วยไม้

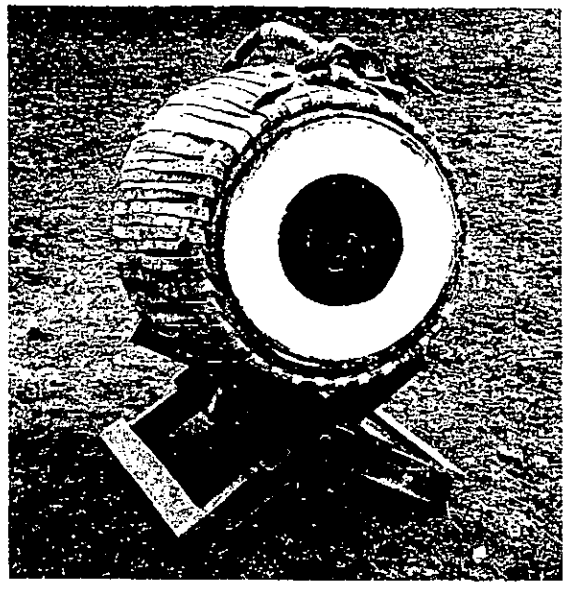

ภาพประกอบ 30 ตะโพ้ว บ้านนายเส่งยะ หมู่บ้านกองม่องทะ 12 ส.ค. 46

ลักษณะ

ตะโพ้ว เป็นกลองใช้ตีสองหน้า ก่อนตีใช้ข้าวสุกบดผสมขี้เถ้า ติดหน้ากลอง หรือใช้ ขี้ไต้ ลักษณะเหมือนขี้ผึ้ง มีขายในฝั่งประเทศพม่า มาติดหน้ากลอง (ซาร่าเปียว,สัมภาษณ์ : 2547) หุ่นกลองนั้น เป็นรูปทรงปล่องกลาง ขุดเนื้อไม้เป็นโพรง ขึงด้วยหนังทั้งสองหน้า (ลักษณะคล้ายตะโพนมอญและตะโพนไทย) มีขาตั้งกลองทำจากไม้ใช้ยึดตัวกลองเวลาตี บริเวณตัวกลองรั้งด้วยหนังวัวทำเป็นเส้น เพื่อใช้ปรับหน้ากลองให้ตึงหรือหย่อมตามต้องการ

โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง

ใช้บรรเลงในวงปาตาล่า ประกอบการแสดงละคร ก่วยเจ๊าะ รำอะเย้ย และรำตง

ขนาด เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 45 เซนติเมตร

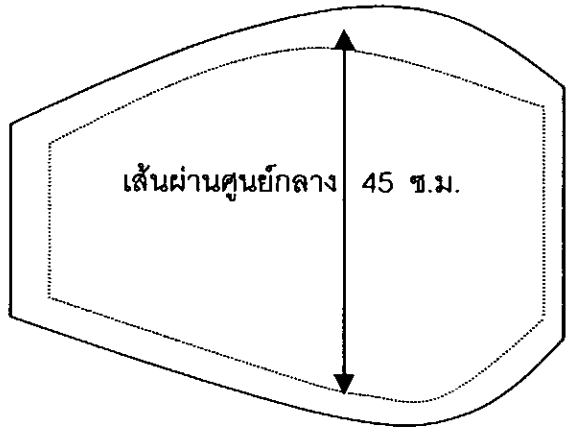

ภาพประกอบ 31 ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของตะโพ้ว

2.4 **ตาคู้ว** เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในตระกูล เมมบราโนโฟน (Membranophone) เป็นเครื่องดนตรีประเภทที่ มีเสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของแผ่นหนัง ตาคู้วคือกลองชนิดหนึ่งที่มีรูปทรงปล่องกลาง มีขาตั้ง แต่มีขนาดเล็กกว่า ตะโพ้ว

วัสดุ หน้ากลอง ทั้งสองด้านขึงด้วยหนัง
รูปทรง ตัวกลอง ทำจากไม้เนื้อแข็ง
ขาตั้งทำด้วยไม้

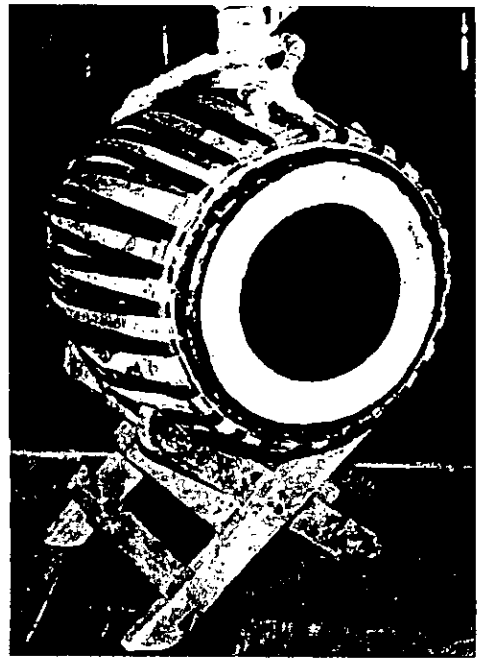

ภาพประกอบ 32 ตาคู้ว (บ้านนายโจ้ได้ดี่ 10 ธ.ค.45 หมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง)

ลักษณะ

ตาคู้ว เป็นกลองใช้ตีสองหน้า คล้าย ตะโพ้ว แต่ตาคู้วนี้ มีขนาดเล็กกว่าก่อนตีใช้ข้าวสุกบดผสมขี้เถ้า ติดหน้ากลอง หรือใช้ ขี้ไต้ ลักษณะเหมือนขี้ผึ้ง มีขายในฝั่งประเทศพม่า มาติดหน้ากลอง (ซาร่าเปียว,สัมภาษณ์ : 2547) หุ่นกลองนั้น เป็นรูปทรงปล่องกลาง ขุดเนื้อไม้เป็นโพรง ขึงด้วยหนังทั้งสองหน้า (ลักษณะคล้ายตะโพนมอญและตะโพนไทย) มีขาตั้งกลองทำจากไม้ใช้ยึดตัวกลองเวลาตี บริเวณตัวกลองร้องด้วยหนังวัวทำเป็นเส้น เพื่อใช้ปรับหน้ากลองให้ตึงหรือหย่อนตามต้องการ

โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง

ใช้บรรเลงในวงปาตาล่า ประกอบการแสดงละคร ก่วยเจ๊าะ รำอะเย้ย และรำตง

ขนาด เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 35 เซนติเมตร

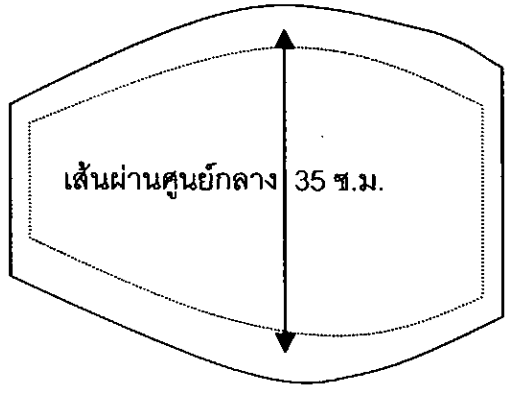

ภาพประกอบ 33 ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ของตะคู้ว

2.5 **โป้ว** เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในตระกูล เมมบราโนโฟน (Membranophone) เป็นเครื่องดนตรีประเภทที่ มีเสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของแผ่นหนัง โป้วคือกลองชนิดหนึ่งที่มีรูปทรง ปล่องกลาง มีขนาดเล็ก เวลาตีตีเพียงหน้าเดียว เรียงกัน 4 ใบ อยู่ในรางไม้ที่ทำสำหรับตั้งโป้วทั้ง 4 ใบ โดยเฉพาะ กลองลักษณะนี้ คล้ายคลึงกับ เปิงมาง (กลองชนิดหนึ่งในวงปี่พาทย์มอญ) และ กลองสองหน้าของไทย

วัสดุ หน้ากลอง ทั้งสองด้านขึงด้วยหนัง

หุ่นกลอง ทำจากไม้เนื้อแข็ง

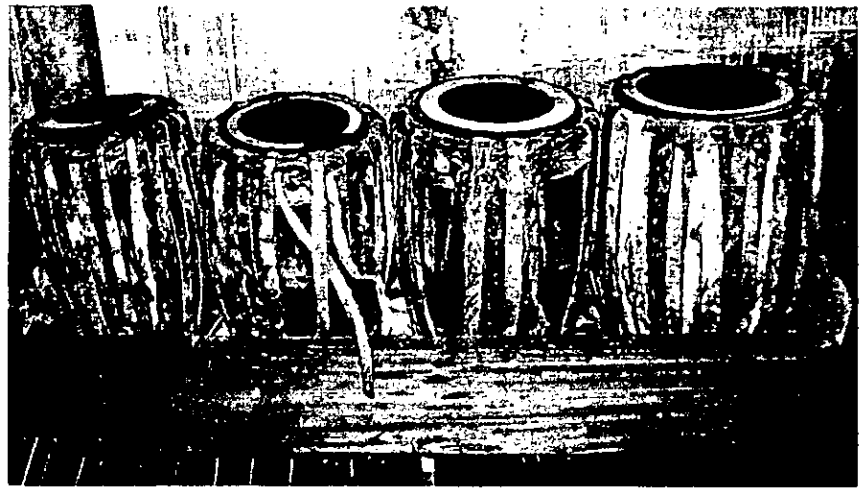

ภาพประกอบ 34 โป้ว 4 ใบ (บ้านนายโจ่วได้ตี่ 10 ธ.ค. 45 บ้านเกาะสะเดิ่ง)

ลักษณะ

โป้ว เป็นกลอง สองหน้า แต่ใช้ตีด้านเดียว โดยการตั้งกลองไว้ในกระบะไม้ ก่อนตีต้องใช้ข้าวสุกบดผสมขี้เถ้า ติดหน้ากลองเหมือนกับ ตะโพ้ว และตาคู้ว เพื่อตั้งเสียงสูงต่ำ เรียงลำดับเสียงใบใหญ่มีเสียงต่ำ ใบเล็กมีเสียงสูง โป้วนี้เป็นเครื่องหนังที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งที่ใช้เล่นในวงปาตาล่า

โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง

บรรเลงในวงปาตาล่า ประกอบการแสดงละคร ก่วยเจ๊าะ รำอะเย้ย และรำตง

ขนาด

เส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 20 เซนติเมตร และลดหลั่นกันไปตามลำดับ กลองขนาดใหญ่และยาวจะมีเสียงทุ้ม ต่ำ กลองขนาดเล็ก และสั้น จะมีเสียงสูง ระดับเสียงของกลองจึงขึ้นอยู่กับการติดหน้ากลองของปริมาณขี้ไต้ ที่เหมาะสม กลองจึงมีเสียงที่ดังตามต้องการ

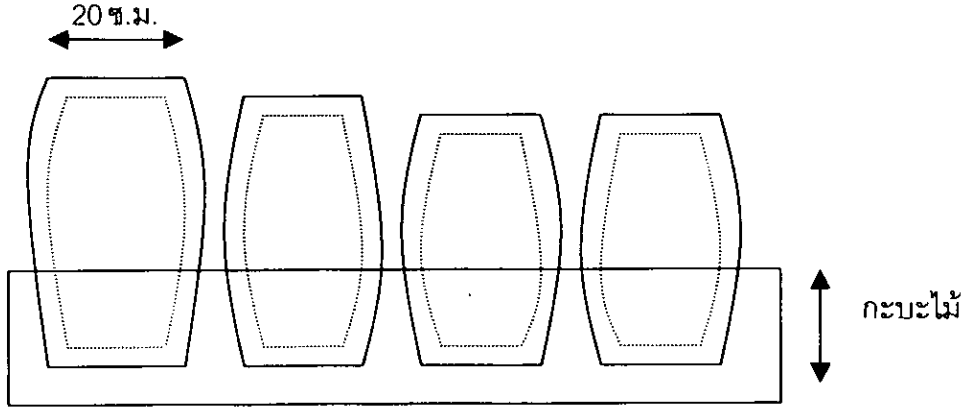

ภาพประกอบ 35 ขนาดของโป้ว

ค.เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี กลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ

2.6 **เวหล่าเคาะ จี** เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในตระกูล ไอดิโอโฟน (Idiophone) กลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ มีลักษณะคล้ายเกราะ หรือโกร่งไทย แต่ติดฉาบเล็กไว้กับตัวเวหล่าเคาะ ด้วยฉาบเล็กนี้เรียกว่าภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า จี เวหล่าเคาะเป็นเครื่องประกอบจังหวะที่สำคัญที่สุดของวงปาตาล่า ผู้ตีเวหล่าเคาะจะต้องเป็นผู้ที่แม่นยำจังหวะ ของเพลงต่างๆ

วัสดุ ทำจากไม้ และโลหะทองเหลือง(ฉาบเล็ก)

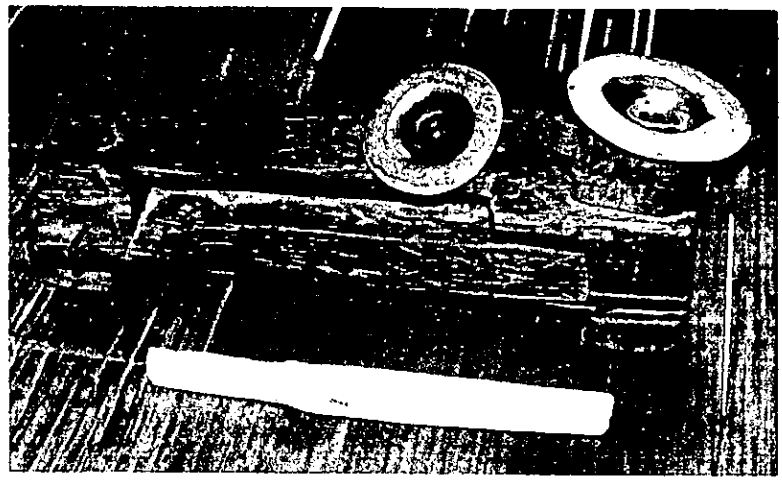

ภาพประกอบ 36 เวหล่าเคาะ จี (บ้านนายโจ่วได้ดี่ 10 ธ.ค. 45 หมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง)

ลักษณะ

เวหล่าเคาะ จี นี้เป็นเครื่องประกอบจังหวะ ที่คล้ายเกราะของไทย เวหล่าเคาะ คือ เกราะ จี คือ ฉาบ แต่เวหล่าเคาะนี้ ทำจากท่อนไม้เนื่อแข็ง ขนาดเล็ก และขุดเนื้อไม่ออก เป็นโพรง เพื่อให้มีเสียงดังเวลาตี ด้านบน ใช้ จ (ฉาบเล็ก) หงายขึ้นแล้วตอกด้วยตะปูติดกับเนื้อไม้ของเวลาเคาะด้านบนขวา เวลาตี ตั้งไว้กับพื้น มือหนึ่งใช้ไม้ตีเวหล่าเคาะ มือหนึ่ง จับจี (ฉาบเล็ก) อีกฝ่าหนึ่ง ตีไปที่ จี (ฉาบเล็ก) ที่ ตอกติดไว้กับเวหล่าเคาะ

โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง

ใช้บรรเลงในวงปาตาล่า ประกอบการแสดงละคร ก่วยเจ๊าะ รำอะเย้ย และรำตง

ขนาด ความยาวประมาณ 35 เซนติเมตร

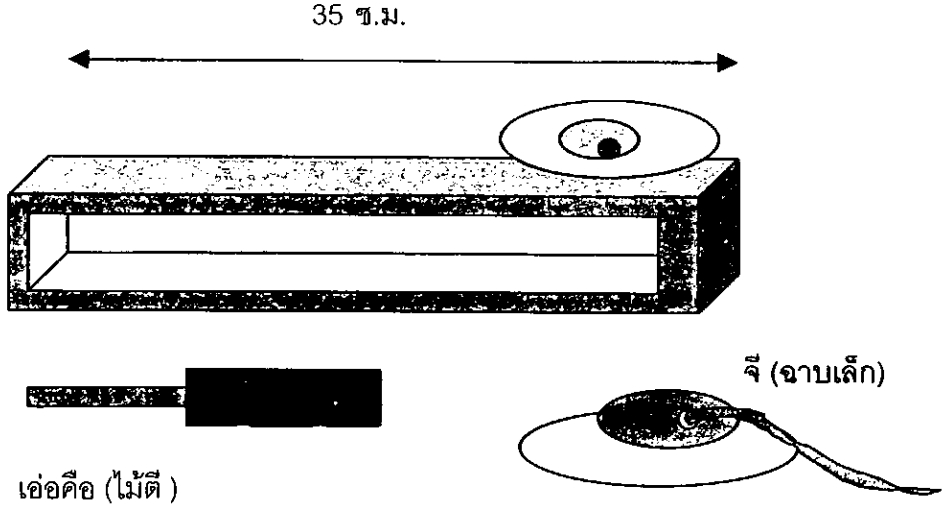

ภาพประกอบ 37 ขนาดของเวหล่าเคาะ จี

2.7 **เจ่งจี** เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในตระกูล ไอดิโอโฟน (Idiophone) เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของมวลวัตถุเอง เจ่งจี นี้ คือ ฉาบใหญ่ เวลาบรรเลงรวมวง ใช้ เจ่งจีเพียงอันเดียว แล้วใช้ไม้ตี ที่เจ่งจี จะไม่ใช้ฉาบสองฝ่าตีกระทบกันเหมือนการตีฉาบใหญ่ของไทย

วัสดุ โลหะ ทองเหลือง และไม้ตี

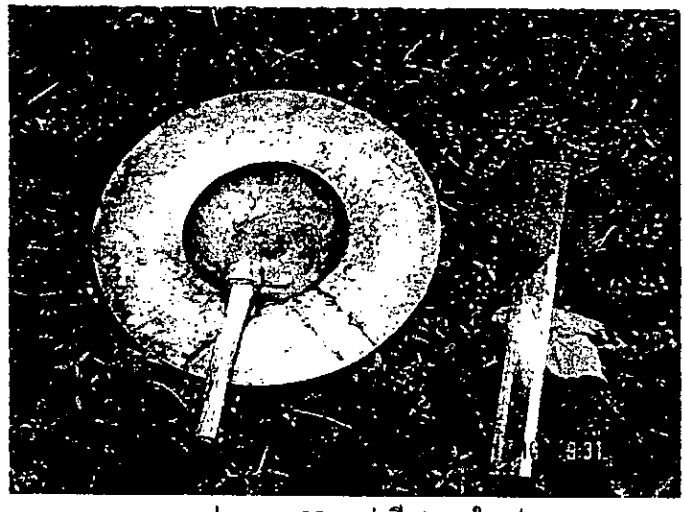

ภาพประกอบ 38 เจ่งจี (ฉาบใหญ่ 12 ส.ค.46)

ลักษณะ

เป็นโลหะทองเหลือง มีลักษณะเหมือนฉาบใหญ่ของไทย เวลาตีมือหนึ่งจับเจ่งจีด้วยเชือกที่ร้อยรูผูกเป็นปมไว้ หงายเจ่งจีขึ้น อีกมือหนึ่งใช้ไม้รีขอบเจ่งจี ตามจังหวะเพลง

โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง

ใช้บรรเลงในวงปาตาล่า ประกอบการแสดงละคร ก่วยเจ๊าะ รำอะเย้ย และรำตง

ขนาด เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 25 เซนติเมตร

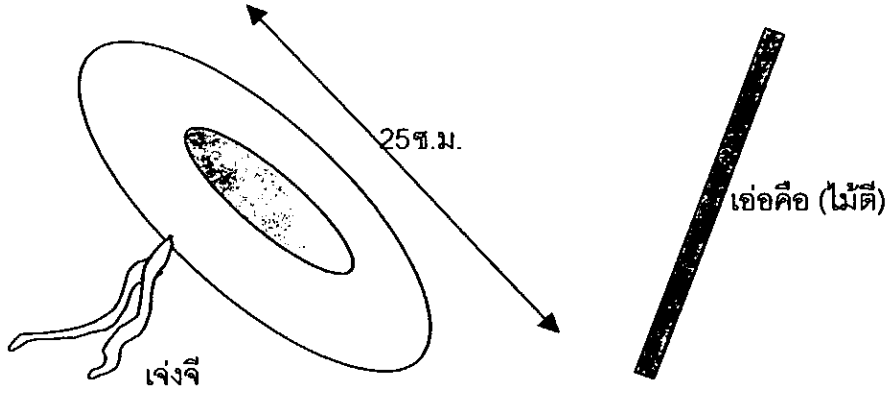

ภาพประกอบ 39 ขนาดของเจ่งจี

2.8 ก๊อง หรือกังสะดาล เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในตระกูล ไอดิโอโฟน (Idiophone) เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของมวลวัตถุเอง เป็นโลหะทองเหลืองแผ่น รูปทรง ระฆัง คว่ำ ก๊องนี้เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรมของพุทธ ก๊องเป็นเครื่องดนตรี ที่ใช้ตีบอกสัญญาณ ตอนพระกำลังแผ่เมตตา (อภิชาติ เสตะพันธ์,สัมภาษณ์ :2546) เวลาที่ชาวบ้านไปทำบุญ ตักบาตร รับศีลที่วัด ก๊อง นี้จะแขวนไว้กับเชือกที่ห้อยมาจากที่สูง ตี 3 ครั้ง แต่ละครั้งนั้น หลังจากตีแล้ว ต้องปล่อยให้ ก๊องนี้ หมุนอย่างอิสระ เพื่อจะได้ให้เสียงดังกังวาล

วัสดุ โลหะทองเหลือง

ภาพประกอบ 40 ก๊อง (กังสะดาล) วัดกองม่องทะ 5 ม.ค. 46

ลักษณะ

ก๊อง มีลักษณะเป็นแผ่นโลหะทองเหลืองหนาประมาณ 1 เซนติเมตรมีรูปทรงเป็นระฆังคว่ำ

โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง วันทำบุญ

ขนาด ยาว 34 เซนติเมตร สูง 22 เซนติเมตร

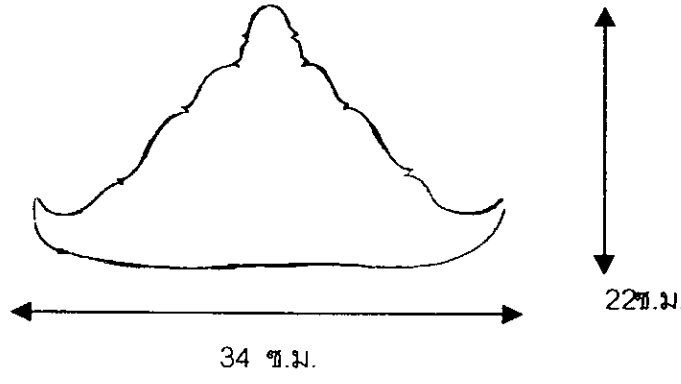

ภาพประกอบ 41 ขนาดก๊อง (กังสะดาล)

2.9 **โคร่ะ** หรือเกราะไม้ขนาดใหญ่ เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในตระกูล ไอดิโอโฟน (Idiophone) มีลักษณะคล้ายเกราะ หรือโกร่งไทย แต่ โคร่ะ นี้มีขนาดใหญ่มาก ขนาดเท่าต้นไม้ใหญ่ ทั้งต้น แล้วนำมาขุดเป็นร่อง ใช้ไม้ตีขนาดใหญ่ ตีโคร่ะ โคร่ะนี้ ถือว่าเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่ง เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ที่วัดกองม่องทะ เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้เสียงเป็นสัญญาณนัดหมายของชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ เมื่อมีใครเคาะโคร่ะ แสดงว่า ขณะนี้หมู่บ้านมีข่าวสารที่จะบอกกล่าวทุกคน หรือเรียกชาวบ้านทุกคนให้มาประชุมพร้อมกันที่วัด หรือบ่งบอกเวลาของงานบุญต่างๆ ที่ชาวบ้านได้จัดขึ้น

วัสดุ ไม้เนื้อแข็งทั้งต้น

ภาพประกอบ 42 โคร่ะ วัดกองม่องทะ 5 ม.ค. 46

ลักษณะ เป็นท่อนไม้ขนาดใหญ่ทั้งต้น ขุดเนื้อไม้ให้เป็นโพรงออกด้านหนึ่ง ตามความยาวของท่อนไม้ ไม้ตีมีลักษณะเหมือนครกตำข้าวขนาดใหญ่

โอกาสในการบรรเลง ส่งสัญญาณ และและบอกข่าวสารต่างๆ

ขนาด ความยาวประมาณ 2.5 เมตร

เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 55 เซนติเมตร

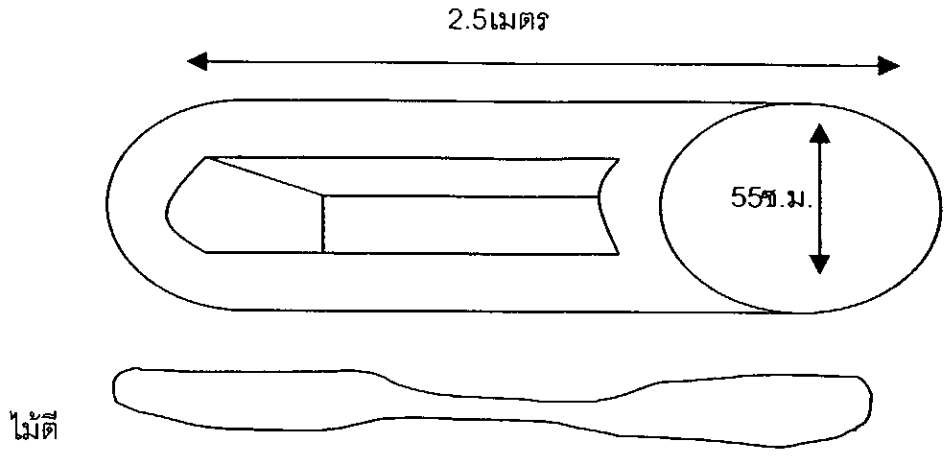

ภาพประกอบ 43 ขนาดโคร่ะ (เกราะไม้ขนาดใหญ่)

3.เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า

3.1 **ม่วย** (ปี่เขาควาย) เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในตระกูล แอร์โรโฟน (Aerophones) คือ เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของอากาศ จัดอยู่ในประเภทเครื่องเป่าชนิดแตร (Cup Mouthpipes)

วัสดุ เขาสัตว์ และโลหะ

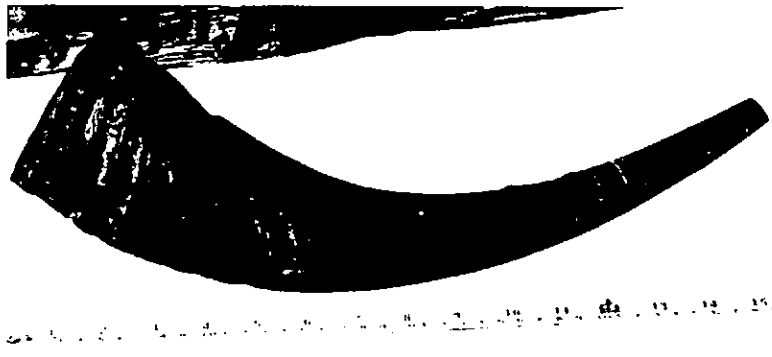

ภาพประกอบ 44 ม่วย (ปี่เขาควาย)

ลักษณะ ทำจากเขาสัตว์มีขนาดไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับขนาดของเขาสัตว์ที่นำมาทำ วัดจากหายเขาประมาณ 5 นิ้ว เพื่อเจาะรูสำหรับใส่ที่ลิ้นที่ทำจากโลหะตัดเป็นแฉก ไม่มีรูสำหรับเปิดปิด นิ้ว ใช้การเป่าโดยการบังคับลม เพื่อให้ได้เสียงสูงต่ำตามต้องการ เวลาเป่ากระแสะลมที่ถูกเป่าจะกระทบกับลิ้น ทำให้เกิดการสั่นสะเทือนเกิดเป็นเสียงขึ้น

โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง งานเกี่ยวข้าว งานฝาดข้าว งานทำบุญข้าวใหม่ งานผูกข้อมือประจำปี

ขนาด ความยาว ประมาณ 38เซนติเมตร

ความกว้างของปากแตร ประมาณ 10 เซนติเมตร

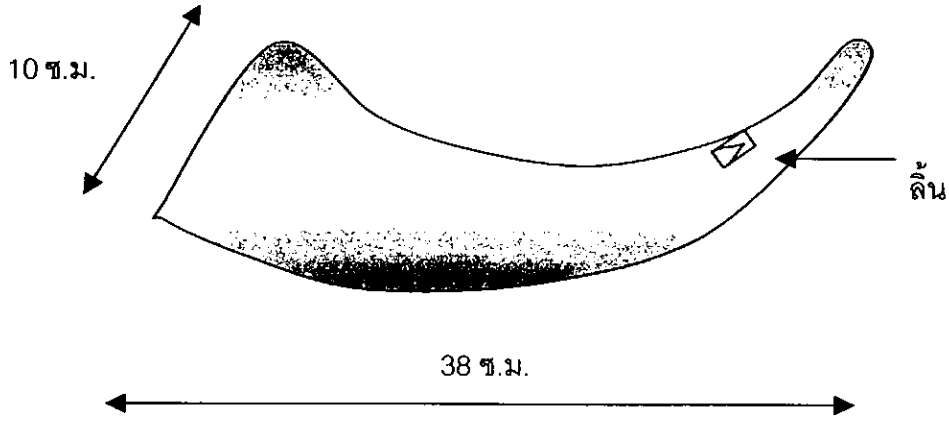

ภาพประกอบ 45 ขนาดของข่วย (ปี่เขาควาย)

3.2 **ขะน่วย** ขะน่วยเป็นเครื่องดนตรีที่จัดอยู่ในประเภท แอร์โรโฟน (Aerophone) คือ เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของลม ขะน่วยนี้ เป็นปี่ชนิดหนึ่งที่มีอยู่แพร่หลายในประเทศพม่าเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบวงปี่พาทย์ของพม่า รวมทั้งมอญก็มีปี่ชนิดนี้เช่นกัน รูปร่างลักษณะคล้ายปี่ซวาของไทย กะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะนำมาบรรเลง ในวงปาตาล่า

วัสดุ ไม้และโลหะทองเหลือง ลิ้นทำจากใบตาล

ภาพประกอบ 46 ขะน่วย (29 ธ.ค. 45)

ลักษณะ เป็นเครื่องดนตรีที่มีลักษณะคล้ายปี่ชวาของไทย ประกอบด้วยส่วนต่างๆ 3 ส่วนคือ ส่วนแรก คือ ส่วนกำพรวดและลิ้นปี่(ผลี่) กำพรวดทำจากโหะทองเหลือง ลิ้นที่จากใบตาล ส่วนที่สอง คือ ตัวของขะน่วย ส่วนที่สามคือ ปากแตรทองเหลือง สวมไว้ที่ปลายของเลาปี่ผูกด้วยเชือกยึดติดกับเลาปี่ เพื่อให้มีเสียงดังกังวาล ลักษณะเดียวกับลำโพง ของปี่มอญ แต่มีขนาดเล็กกว่าปี่มอญ ใกล้เคียงกับปี่ชวามากกว่า

โอกาสที่ใช้ ในวงปาตาล่า

ขนาด ขะน่วย ยาว ประมาณ 29 เซนติเมตร
ผลี่ (กำพรวด,ลิ้น) ยาวประมาณ 4 เซนติเมตร
ลำโพง ความกว้างของปากลำโพงประมาณ 10 เซนติเมตร

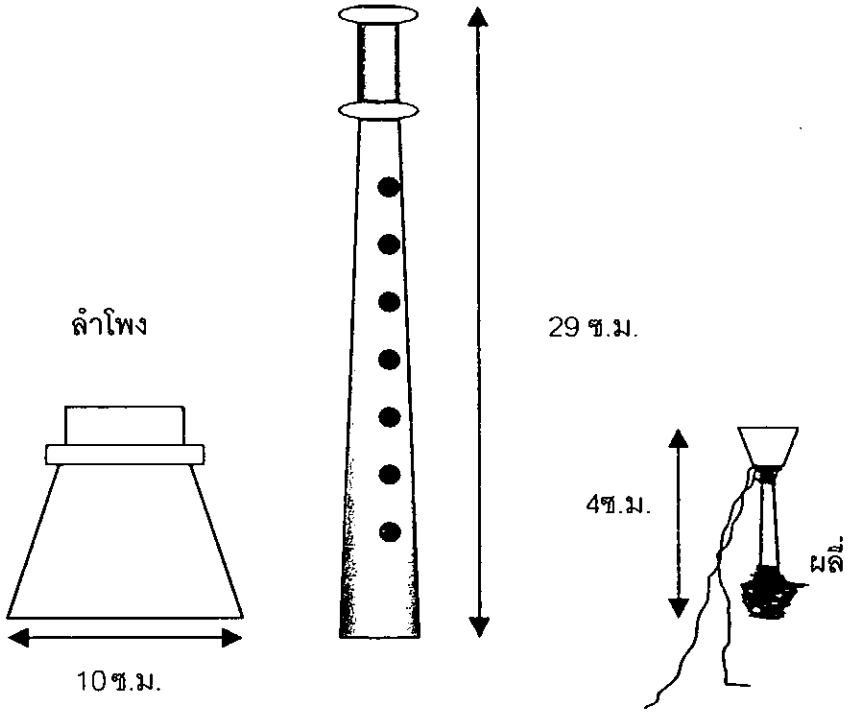

ภาพประกอบ 47 ขนาดของขะน่วย

3 วิธีการบรรเลง

3.1 **นาเด่ย** นาเด่ย หรือพิณ 6 สาย เป็นเครื่องดนตรีที่นิยมของชาวกะเหรี่ยง ส่วนมากเป็นกลุ่มอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้น เมื่อประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา นาเด่ย เป็นเครื่องดนตรีที่ชาวกะเหรี่ยงหนุ่มสาวนิยมเล่น ร้อง เพื่อความบันเทิงในยามพักผ่อน หลังจากเหน็ดเหนื่อยจากการทำไร่ ยามพลบค่ำตะวันตกดิน ชายหนุ่มจะ ถือนาเด่ย ไปเล่นและร้องเพลงตามบ้านหญิงสาวที่ตนหมายปอง บอกความในใจ ประเพณีเรียกว่า ประเพณีการย่องสาว นาเด่ยเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่ผู้เล่น จะต้อง

ร้องเพลงคลอไปด้วย เพลง ที่ร้องนี้ ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า "ถะคู" ผู้เฒ่าผู้แก่กล่าวไว้ว่า ผู้ที่เล่นนาเด่ยดีดี เป็นเล่นที่ไหนก็จะมีแต่สาวๆ มาแอบหลงรัก (นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล, สัมภาษณ์)

วิธีบรรเลงนาเด่ย

การบรรเลงนาเด่ย ผู้บรรเลงต้องนั่งบรรเลงจะเป็นนั่งพื้น หรือนั่งที่โต๊ะก็ได้ และวางนาเด่ย ไว้ที่ดัก ส่วนหัวนาเด่ยเอียงไปทางตักซ้าย ส่วนท้ายของนาเด่ยจะอยู่บนตักขวา นาเด่ยจะวางอยู่ระหว่างแขนทั้งสองข้าง นิ้วหัวแม่มือของมือซ้าย เป็นนิ้วหลักที่ใช้ดีดสายสุดท้ายที่มีเสียงต่ำสุด ตามจังหวะตก มือขวา นิ้วหลักที่ใช้ดีดสายนาเด่ยคือ นิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือ บางครั้งอาจใช้นิ้วกลางช่วยบรรเลงได้ การวางมือ มือซ้ายจะอยู่สูงกว่ามือขวาเล็กน้อย มือซ้าย กางนิ้วทั้ง 5 ออก ใช้ปลายนิ้วนางแตะไว้เบาๆ ที่สาย

ภาพประกอบ 48 ท่าทางการบรรเลงนาเด่ย (นายโลงขี่โพ งานทำบุญข้าวใหม่ วัดกองม่องทะ 6 ม.ค.2547)

ภาพประกอบ 49 ท่าทางการบรรเลงนาเด่ย (นายอภิชาติ เสตะพันธ์ บ้านกองม่องทะ)

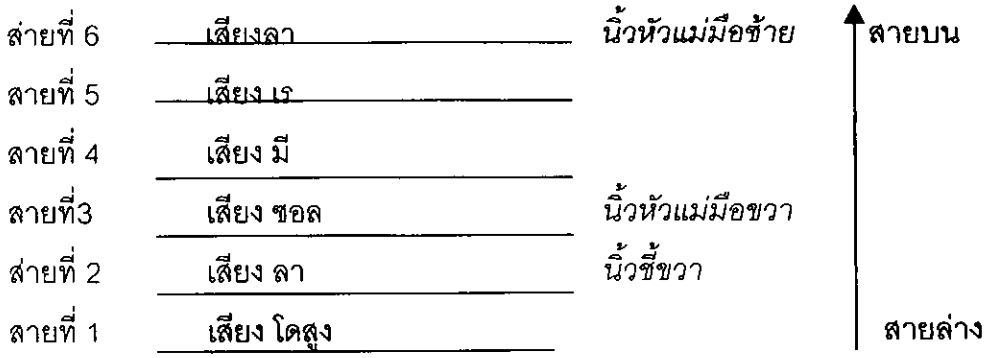

เสน่ห์ของเสียงนาเด่ย อยู่ที่ เสียง **"ปรุ๊ง"** เสียงปรุ๊งเป็นเทคนิคที่สำคัญของการเล่นนาเด่ย เสียงปรุ๊ง เกิดจากการใช้นิ้ว 2 นิ้วคือ นิ้วหัวแม่มือ ของมือขวา และนิ้วชี้ของมือขวา ดีด นิ้วละสาย เกือบพร้อมกัน จะเกิดเสียงประสาน 2 เสียง คือ จากสายที่ใช้หัวแม่มือดีด สายที่ 3 เสียง **ซอล** และสายที่ใช้นิ้วชี้ดีด คือ สายที่ 2 เสียง **ลา** นิ้วหัวแม่มือดีดลงก่อน นิ้วชี้ดีดขึ้นตาม เสียงที่ได้เป็นเสียง **"ปรุ๊ง"** ส่วนมือซ้าย ใช้นิ้วหัวแม่มือดีดลง ตรงสายที่ 6 (เสียงต่ำที่สุด) เสียงที่ได้โดยใช้นิ้วหัวแม่มือมือซ้ายดีดลงนี้ คือ เสียง **"เนอ"**

ตัวอย่างการท่องทำนองในการฝึกหัดนาเด่ย (วิธีของ นายอภิชาติ เสตะพันธ์)

	ปรุ๊ง	**เนอ**	**ปรุ๊ง**	**เหน่อ**	**ปรุ๊ง**	**เนอ**	**ปรุ๊ง**	**เน้อ**	**ปรุ๊ง**	**เนอ**
โน้ต	ซล	ล	ซล	ม	ซล	ล	ซล	ด	ซล	ล สาย
ที่	32	6	32	4	32	6	32	1	32	6

เทคนิคการบรรเลงนาเด่ย เป็นวิธีเฉพาะของบุคคล แต่ละคนจะมีเทคนิคที่แตกต่างกันตามอารมณ์และความรู้สึก มีทำนอง และลายละเอียดต่างกัน แต่ จะมีทำนองหลักที่คล้ายคลึงกัน

3.2 **เมตารี่** เมตารี่ หรือ แมนโดริน รูปร่างคล้ายกีตาร์ 6 สาย เป็นเครื่องดนตรีที่นิยมของหนุ่ม-สาวชาวกะเหรี่ยง เมตารี่เริ่มเผยแพร่เข้ามาในฝั่งประเทศไทย เมื่อประมาณ 20-30 ปีที่ผ่านมา โดยการนำเข้ามาของชาวกะเหรี่ยงที่อพยพจากพม่าเข้ามาอยู่ที่ฝั่งประเทศไทย จากการติดต่อเชื่อมโยง ติดต่อสัมพันธ์กันของชาวกะเหรี่ยงทั้งฝั่งไทย และฝั่งประเทศพม่านั้น ทำให้เมตารี่ ได้เป็นที่นิยมในกลุ่มชาวกะเหรี่ยงได้รวดเร็ว เมตารี่ นับว่าเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่มีเสียงไพเราะน่าฟัง เพราะมีช่วงเสียง หลายช่วงเสียง (Octave) มีเสียงประสาน (Cord) คุณสมบัติดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้เมตารี่นี้ สามารถสร้างเทคนิคในการบรรเลงได้มากกว่านาเด่ย

ภาพประกอบ 50 การบรรเลงเมตารี่ (นายโจวได้ดี หมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง 14 ม.ค. 46)

วิธีบรรเลงเมตารี่

เมตารี่ เป็นเครื่องดนตรีที่สามารถพกพกไปบรรเลงที่ใดก็ได้ ทั้งนั่ง ทั้งยืน รูปร่างมีส่วนประกอบคล้ายกีตาร์ จึงทำให้มีวิธีเล่นคล้ายกีตาร์ คือ มือซ้ายกดที่เฟลตบริเวณคอเมตารี่ มือขวาใช้นิ้วดีดสายบริเวณกล่องเสียง

เอกลักษณ์ของเมตารี่อยู่ที่จะสร้างทำนองเบส ด้วยโน้ตเพียงสองเสียงเท่านั้น คือ โด กับ ฟา และมีจังหวะของทำนองเบสสม่ำเสมอ คือ

- - - ด - ฟ- ฟ - - - ด - ฟ- ฟ - - - ด - ฟ- ฟ - - - ด - ฟ- ฟ ฯลฯ

ตลอดทั้งเพลง การดีดโน้ต เบสนี้ จะใช้หัวแม่มือมือขวา เพียงนิ้วเดียว ดีด สายที่ 6 และ สายที่ 5

เอกลักษณ์ที่มีเสน่ห์ของเมตารี่ที่แตกต่างจากกีตาร์ คือ เมตารี่จะเล่นเสียงโน้ต มากกว่า ดีดคอร์ด จะใช้นิ้วชี้มือขวาเพียงนิ้วเดียวทำหน้าที่ดำเนินทำนอง เป็นทำนองต่างๆ จึง เมตารี่นี้เป็นเครื่องดนตรีที่ยากชนิดหนึ่ง เพราะต้องแยกประสาทสัมผัส ของนิ้วหัวแม่มือ กับนิ้วชี้ ให้ได้ เพราะนิ้วหัวแม่มือ ก็ดำเนินทำนอง เบสไปตลอด พร้อมทั้ง เล่นเป็นทำนอง โดยใช้นิ้วชี้ดีด ผู้ที่จะหัดเล่น เมตารี่ได้จึงต้องมีความตั้งใจและความอดทนมาก

3.3 **ปาตาล่า** ปาตาล่าเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี มีรูปร่างลักษณะคล้ายระนาดเหล็ก ปาตาล่าเป็นเครื่องดนตรีที่ต้องเล่นรวมวงกับเครื่องดนตรีประเภทอื่นเป็นวง เรียกว่า "วงปาตาล่า" ปาตาล่า มีชื่อเรียกคล้ายกับระนาดของประเทศพม่า ที่เรียกว่า "ปาตตาลา" ในวงดนตรีปี่พาทย์ของชาวมอญ ก็มีเครื่องดนตรีประเภทนี้เช่นกัน สันนิษฐานว่า ชาวกะเหรี่ยงที่หมู่บ้านกองม่องทะนั้น

ได้รับอิทธิพลด้านดนตรีประเภทนี้มากจาก ชาวมอญ เพราะปาตาล่า ของหมู่บ้านชิ้นหนึ่ง ซื้อมาจากหมู่บ้านมอญ ในเขตประเทศพม่า โดย นายอภิชาติ เสตะพันธ์ สมัยที่ยังบวชเป็นพระ

ภาพประกอบ 51 การบรรเลงปาตาล่า 29 ธ.ค. 45

วิธีการบรรเลงปาตาล่า

ปาตาล่า เป็นเครื่องดนตรีประเภทระนาด นั่งขัดสมาธิ มือถือไม้ตี เรียกว่า "เอ่อคือ" เป็นไม้ขนาดสั้น ปลายไม้ เป็นหนังตัดเป็นแผ่นกลมติดกันหลายชั้น เหมือนไม้ฆ้องวง บางครั้งใช้เป็นไม้เนื้ออ่อน หลาวเป็นไม้ตีแบบง่ายๆ ก็ได้ การจับไม้ตี จับลักษณะเดียวกับ การจับไม้แบบปากกา ที่เป็นวิธีการจับไม้ระนาดของไทย แต่การจับไม้ตีปาตาล่านั้นไม่ มีระเบียบแบบแผนที่แน่ชัด สามารถจับแบบใดก็ได้แต่ต้องอยู่ในลักษณะคว่ำมือ ลง เพื่อความสะดวกในการตี

วิธีการตี มีทั้ง ตีคู่ 8 คู่ 4 และตีทีละลูก ตีแยกมือ ตีตามทำนอง อย่างอิสระ ไม่มีบังคับมือ เพลงที่บรรเลงส่วนมากเป็นเพลงที่ใช้ประกอบการรำในแสดงละคร ก่วยเจ๊าะ ซึ่งเป็นเพลงที่มีทำนองเร็วมาก จึงนิยมการตีแบบแยกมือมากกว่าการตีแบบคู่ 8 สามารถกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การบรรเลงปาตาล่านั้น ท่านั่งตีและจับไม้ตี เหมือนผู้บรรเลงระนาดของไทย แต่วิธี การตี ตีเหมือนฆ้องเล็ก คู่ 8 บ้าง คู่ 4 บ้าง แยกมือ บ้าง

3.4 โหม่งวาย เป็นเครื่องดนตรีประเภทฆ้อง มีการจัดหมวดหมู่การเรียงลูกเป็น 3 ชุด แตกต่างจากฆ้องไทย เนื่องจากการจัดหมวดหมู่ของลูกโหม่งวาย (ฆ้อง) ไม่ได้เรียงลำดับตามเสียง ทั้งหมดเหมือนฆ้องวงของไทย จึงทำให้ ท่าทางการตีและวิธีการตีโหม่งวายแตกต่างจากการตีฆ้องไทย เพราะว่าลักษณะรูปแบบของเครื่องดนตรีต่างกัน มีผลทำให้วิธีการบรรเลงแตกต่างกันไปด้วย

ภาพประกอบ 52 ท่าทางการบรรเลงโหม่งวาย (นายขวัญชัย จากหมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง 10 ธ.ค.45)

วิธีบรรเลงโหม่งวาย

จับไม้ตี(เอ่อคือ) แบบคว่ำมือ ไม้ตี เป็นไม้ตีสั้นประมาณ 15-20 เซนติเมตร ปลายไม้พันด้วยผ้า วิธีการตี ตีคู่ 8 คู่ และตีแยกมือ แต่การตีคู่แปด มีลักษณะเหมือนตีคู่ 4 เพราะว่า เสียงของคู่ 8 เรียงไว้ใกล้กัน การตีคู่แปดจริงๆ ลูกโหม่งวายห่างกันเพียง 4 ลูกเท่านั้น เนื่องการเรียงลำดับลูกโหม่งวายที่เป็นเอกลักษณ์

3.5 ตะโพว้ ตาคู้ว โป้ว กลอง 3 ประเภทนี้ เป็นกลองชุดมี 6 ใบคือ ตะโพ้ว(ตะโพนมอญ) 1 ใบ ตาคู้ว(ตะโพนเล็ก) 1 ใบ และโป้ว (เปิง) 4 ใบ วางเรียงกัน ใช้ผู้ตี เพียงคนเดียว

ภาพประกอบ 53 ท่าทางการตี ตะโพ้ว ตาคู้ว โป้ว (นายโจ่วได้ดี หมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง)

วิธีการบรรเลงตะโพ้ว ตาคู้ว โป้ว

ด้านซ้ายมือ วางตะโพ้ว(ตะโพนใบใหญ่) หันข้างเข้าหาด้านข้างคนตี โดยหันหน้ากลองด้านเล็กอยู่ใกล้มือซ้ายของคนตี ด้านหน้าคนตี วางด้วยโป้ว 4 ใบ ลูกใหญ่เสียงต่ำวางอยู่ด้านซ้ายมือเรียงลำดับมาหาลูกเล็กด้านขวามือ ด้านหน้าของผู้ตีวาง ตาคู้ว(ตะโพนใบเล็ก)ต่อจากโป้ว มาด้านหน้า วางหน้ากลองด้านหน้าใหญ่ อยู่ด้านขวามือของผู้ตี

รูปแบบและจังหวะหน้าทับของกลอง 3 แบบนี้ ยังไม่สามารถอธิบายได้ว่ามีวิธีการตีอย่างไร หรือมีรูปหน้าทับอย่างไร ในการเล่นวงปาตาล่าประกอบการแสดงละครนั้น เพลงได้แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ เพลงช่วงแรก เพลงช้ามีจังหวะอิสระ ตีตะโพ้วด้านซ้ายเพียงใบเดียว เพลงช่วงที่ 2 มีจังหวะเร็ว ช่วงนี้ ตีกลองเร็วตามจังหวะของแนวดนตรี จะตีกลอง ทั้ง 6 ใบจังหวะตกสำคัญอยู่ที่ ตะโพ้ว

3.6 เวหล่าเคาะ จี(เกราะไม้ติดฉาบเล็ก) เวหล่าเคาะ เป็นเครื่องประกอบจังหวะที่สำคัญที่สุด ผู้ที่ตีเวหล่าเคาะจะต้องเป็นผู้ที่แม่นจังหวะ สามารถควบคุมจังหวะช้า เร็ว ได้ตามแนวของวงดนตรี

ภาพประกอบ 54 ท่าทางการตีเวหล่าเคาะ จี (นายโจว์ได้ดี หมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง 10ธ.ค.45)

วิธีการบรรเลงเวหล่าเคาะ จี

ใช้มือที่ถนัด จับไม้ตีเกราะ ตามจังหวะ อีกมือหนึ่งจับฝา จี (ฉาบเล็ก) ตี ลงไปที่ฝาจี(ฉาบ)เล็ก อีกฝาหนึ่งที่ตอกติดอยู่กับเวหล่าเคาะ ต้องตี เวหล่าเคาะ สลับกับ จี ตามจังหวะ จังหวะตกสำคัญตี เวหล่าเคาะ จังหวะยก หรือจังหวะขัดตี จี

3.7**เจ่งจี** (ฉาบใหญ่) เจ่งจี เป็นเครื่องประกอบจังหวะอีกชนิดหนึ่งที่ เฉพาะเวลาที่มีทำนองเร็วเท่านั้น เวลานักแสดงร้องเพลงก็ไม่ต้องตีจีเช่นกัน เจ่งจี เป็นฉาบใหญ่ใช้เพียงฝาเดียว ตีด้วยไม้ เป็นจังหวะเร็ว เป็นช่วงๆ ตามทำนองและจังหวะเพลง

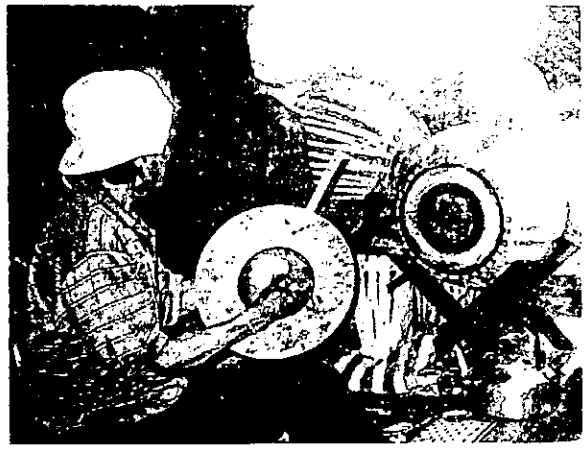

ภาพประกอบ 55 การบรรเลงเจ่งจี (ฉาบใหญ่) งานบุญข้าวใหม่ปี 2547 วัดกองม่องทะ

วิธีการบรรเลงเจ่งจี

มือหนึ่งถือไม้ตี มือหนึ่งจับปลายเชื่อที่ผูกสอดไว้เป็นปม การตีเจ่งจี มีอยู่ 2 ลักษณะคือ ตีให้มีเสียงดังกังวาล เวลาจังหวะเพลงเร็ว และ ใช้ฝ่ามือถือไม้ตีกดห้ามเสียง เวลาที่ไม่ต้องการให้ เจ่งจี มีเสียงดังเกินไป

3.8 **ฆ่วย (ปี่เขาควาย)** เป็นเครื่องดนตรีประเภทเป่า ไม่สามารถเป่าเป็นเพลงได้ ใช้เป่าเพื่อเป็นการบอกสัญญาณที่เป็นฤกษ์งามยามดี เป็นสัญญาณของการเริ่มต้นเล่นดนตรี ร้องเพลงสรรเสริญแม่โพสพ ในพิธีทำบุญข้าวใหม่ ฆ่วย เป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญที่สุด หากไม่เป่าฆ่วย พิธีก็เริ่มไม่ได้ สมัยก่อน ฆ่วยยังเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้เป่า บอกฤกษ์ดีเมื่อถึงเวลาเกี่ยวข้าว เมื่อถึงหน้าเกี่ยวข้าว เสียงฆ่วย ดังขึ้น ก็เป็นสัญญาณ บ่งบอกว่า การลงแขกเกี่ยวข้าวเริ่มต้นขึ้นแล้ว หนุ่มสาว จะรู้สึกดีใจ ที่ได้ไปลงเกี่ยวข้าวด้วยกัน เสียงฆ่วยจึงเป็นสัญลักษณ์ ของการเริ่มต้น ด้วยความมีกำลังรู้สึกเหมือนจะได้พบกับสิ่งดีดี

วิธีเป่าฆ่วย (ปี่เขาควาย)

ใช้ริมฝีปากประกบไปที่ ลิ้นโลหะ มือทั้งสองข้างจับด้านปลายของปี่ไว้ เวลาเป่าดันลมให้ผ่านรีฝีปากอย่างแรง ให้ลมผ่านไปที่ลิ้นโลหะ เกิดการสั่นสะเทือนของลม สามารถบังคมลมให้เป่าเสียงดัง – เบาได้ ถ้าเป่าแรง เสียงจะสูงขึ้น ถ้าเป่าเบา เสียงจะต่ำ

ภาพประกอบ 56 การเป่าฆ่วย (ปี่เขาควาย)

3.9 ขะน่วย (ปี่) ขะน่วย เป็นปี่คล้ายปี่ชวาและปี่มอญ ขะน่วยเป็นปี่ ที่ใช้เป่าในวงปาตาล่า มีเสียงเล็ก แหลม ปัจจุบัน หมู่บ้านกองม่องทะมีผู้ที่สามารถเป่าขะน่วยได้เพียงคนเดียวคือ หม่องโก่ ลิ้นของขะน่วย (ขะน่วยผลี่) ทำตัดมาจากใบตาล มัดด้วยด้ายติดกับกำพรวดทองเหลือง เหมือนลิ้นปี่ของปี่ประเภทต่างๆ ของไทย

ภาพประกอบ 57 ท่าทางการเป่าขะน่วย (หม่องโก บ้านกองม่องทะ 29 ธ.ค.45)

วิธีการบรรเลงขะน่วย

การเป่าขะน่วย ต้องสอดลิ้นขะน่วย (ผลี่) เข้าไปในปากแตะไว้ที่ลิ้นของผู้เป่า ใกล้บริเวณริมฝีปาก และใช้ริมฝีปากประกบปิดกั้นลม และประคองลมในอยู่เฉพาะของลิ้นขะน่วย ขะน่วยนี้สามารถเป่าเสียงยาวได้ตลอดโดยเสียงไม่ขาดช่วง โดยใช้เทคนิคการระบายลม เป็นเทคนิคที่ผู้เป่าต้องมีความชำนาญมากถึงจะเก็บลม และระบายลมได้

การเปิด- ปิดรู สามารถใช้มือใดก็ได้อยู่ปิดรูช่วงบน แล้วแต่ความถนัด ของผู้เป่า รูส่วนบน มีทั้งหมด 5 รู ด้วยกันด้านหน้า 4 รู ด้านหลัง 1 รู นิ้วที่ใช้เปิด-ปิดรูด้านหน้านี้ ใช้ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย และหัวแม่มือ ที่รูด้านหลังของขะน่วย 1 รู รูส่วนล่างของขะน่วย มี 3 รู ใช้ นิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนาง เปิด-ปิด ส่วนนิ้วก้อย และนิ้วหัวแม่มือ แตะเลาปี่ เพื่อประคองเท่านั้น

การบังคับลมนั้น จำเป็นต้องบังคับ ควบคุมลมให้ดี เพราะนิ้วกับลมนั้นต้องสัมพันธ์กัน หากลมไม่ถึงเสียงอาจเพี้ยนได้ และที่สำคัญที่จะทำให้คุณภาพเสียงนั้นออกมาดีได้ คือ ต้องมีลิ้นขะน่วย (ผลี่) ที่ดี ใบตาลที่นำมาทำลิ้น(ผลี่) ต้องไม่แก่ ไม่อ่อนเกินไป และมีขนาดพอเหมาะ จึงจะทำให้เสียงขะน่วยออกมาดีได้

การวางนิ้วนิยม ใช้นิ้วพาด เพื่อปิดรู โดยใช้บริเวณ ปลายข้อแรกของนิ้วปิดรูไว้ จะไม่นิยม ใช้ปลายนิ้ว เปิด-ปิด รู

4.การประสมวงดนตรี

เครื่องดนตรีประเภทต่างๆ ของหมู่บ้านกองม่องทะ นั้น มีมากมายหลายชนิดทั้งดีด สี ตี เป่า ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญ และมีบทบาทในสังคมชาวกะเหรี่ยงอย่างชัดเจน เครื่องดนตรีแต่ละชนิดนั้นมีที่มาแตกต่างๆ กัน บางชนิดเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นมรดกตกทอดจากรุ่นผู้เฒ่าผู้แก่มาสู่ลูกหลาน บางชิ้นสร้างขึ้นมาเอง บางชิ้นก็จำเป็นต้องซื้อหา เครื่องดนตรีบางชนิดสามารถบรรเลงคนเดียวและขับร้องลำนำ ประกอบการบรรเลงดนตรีได้ เช่น นาเด่ย และเมตาริ่ ดนตรีทั้งสองชนิดนี้ บรรเลงเป็นทำนองสั้นๆ ประกอบการร้องเพลง เนื้อเพลงที่ร้องนั้น เรียกว่า "ถะคู" เรื่องราวของบทเพลงนั้นมีมากมาย และยังสะท้อนถึงจิตวิญญาณของชาวกะเหรี่ยงออกมาได้อย่างดี

ดนตรีอีกประเภทหนึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรเลงประกอบการแสดงละคร และฟ้อนรำ และบางครั้งบรรเลงประโคมในงานศพได้เช่นกัน ดนตรีประกอบการแสดงละครนี้ ประกอบด้วยเครื่องดนตรีมากมายหลายชนิดทั้ง เครื่องตี เครื่องเป่า และกลอง ผสมรวมเป็นวงดนตรี ที่เรียกว่า "วงปาตาล่า"

วงปาตาล่า เป็นวงดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ ดังนี้

1) ปาตาล่า (ระนาดเหล็ก) 1
2) โหม่งวาย (ฆ้องราง) 1
3) ขะน่วย (ปี่) 1
4) กลองชุด 6ใบ
   - ตะโพ้ว (ตะโพนใบใหญ่) 1
   - ตาคู้ว (ตะโพนใบเล็ก) 1
   - โป้ว (เปิงมาง) 4
5) เวหล่าเคาะ จี (เกราะไม้ติดฉาบเล็ก) 1
6) เจ่งจี (ฉาบใหญ่,ไม้ตี) 1

การผสมวงปาตาล่าของหมู่บ้านกองม่องทะนั้นมีเพียง เครื่องดนตรี 6 ชนิดดังที่กล่าวมา แบบแผนในการประสมวงดนตรีนั้นปรากฏว่า มีแบบแผน แต่อย่างใด แต่ยังคงยึดเครื่องดนตรีที่สำคัญประจำวง คือ ปาตาล่า โหม่งวาย ตะโพ้ว ตาคู้ว โป้ว เวหล่าเคาะจี เจ่งจี และ ขะน่วย แต่บางครั้งนั้น หากอาจไม่พบปาตาล่า รวมอยู่ด้วยนอกจาก ผู้ที่สามารถบรรเลงปาตาล่าได้นั้นมีน้อย และสามารถเพิ่มเครื่องดนตรีเข้ามาบรรเลงในวงได้อีกเช่น จีวาย (ฆ้องวง) เป็นฆ้องวงพบที่หมู่บ้านทิไล่ป้า ผู้ที่บรรเลงได้คือ ซาร่าเปียว เครื่องดนตรีอีกชนิดหนึ่งที่พบว่านำมาบรรเลงในวงปาตาล่าคือ กลองขนาดเล็ก 17 ใบ เรียกว่า "โป้ววาย" หรือที่เราเรียกว่า เปิงมางคอก เป็นเครื่องดนตรีอีกชนิดหนึ่งที่พบว่ามีบรรเลงร่วมในวง ปาตาล่าที่หมู่บ้านกองม่องทะแต่บรรเลงโดย นักดนตรีที่มาจากหมู่

บ้านอื่น แต่โป้ววายนี้เป็นเครื่องดนตรีที่ผู้บรรเลงต้องมีความชำนาญเป็นอย่างมากจึงหาผู้บรรเลงได้ยาก ในหมู่บ้านกองม่องทะนั้น ไม่มีผู้สามารถบรรเลงได้

ในหมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง เป็นหมู่บ้านที่ห่างจากหมู่บ้านกองม่องทะประมาณ 10 กิโลเมตร มีคอกโป้ววาย เก็บรักษาไว้ในกล่องไม้ที่บ้านนาย โจ่ได้ดี และยังพบหุ่นกลองขนาดเล็ก ที่ยังไม่ได้ขึ้นหน้ากลองอยู่จำนวนหนึ่งแต่ไม่ครบทั้ง 17 ใบ ในหมู่บ้านกองม่องทะนั้นก็มีโป้ววายที่สมบูรณ์เช่นเดียวกัน เก็บไว้ที่บ้าน นายบุญโกย แต่ไม่มีผู้ที่สามารถบรรเลงได้จึงไม่ค่อยพบเห็นผู้บรรเลงโป้ววายได้บ่อยนัก

<u>แผนผังวงปาตาล่าบ้านกองม่องทะ</u>

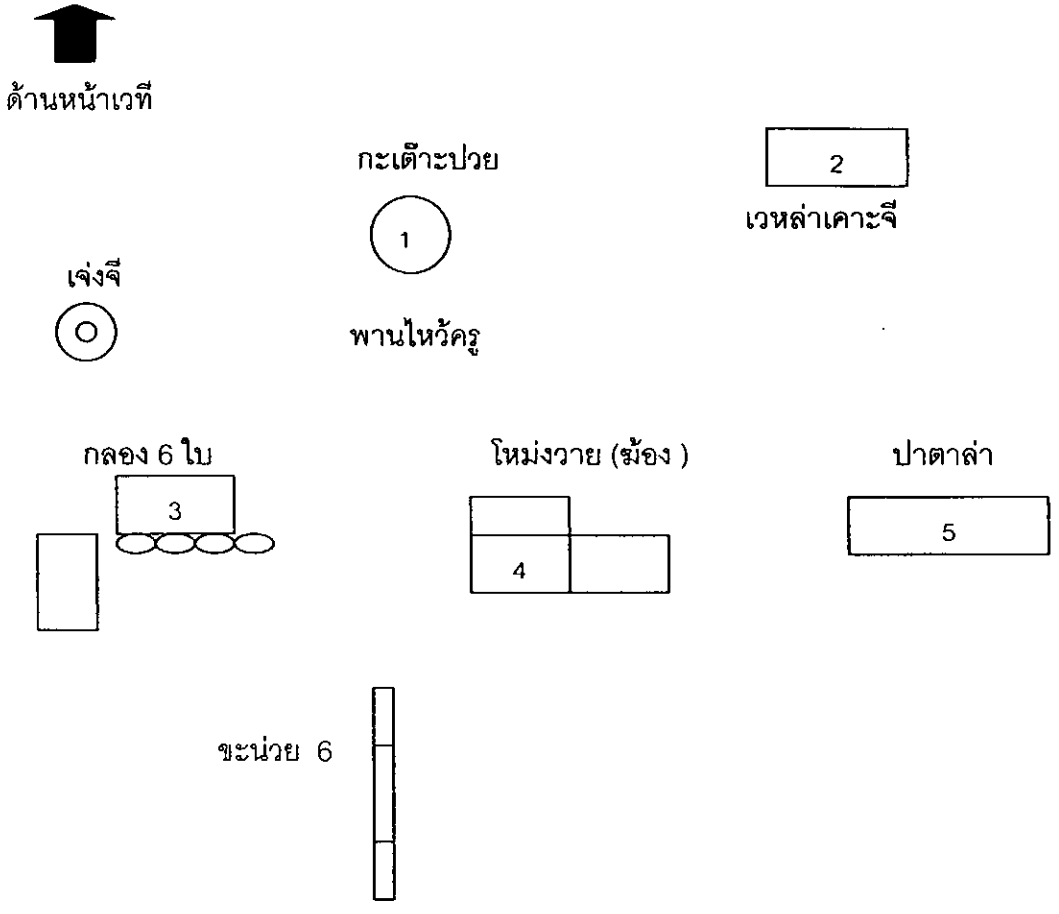

5.นักดนตรี

นักดนตรีในที่นี้หมายถึงบุคคลในชุมชนที่มีความสามารถเล่นดนตรีได้ ซึ่งในภาษากะเหรี่ยงไม่มีคำกลางเรียกนักดนตรี แต่ผู้ที่เล่นดนตรีได้และมีความรู้เรื่องดนตรีจะได้รับการ ยกย่องจากชุมชนเป็น "ซาร่า (อาจารย์)" ซาร่า คือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ส่วนคำว่า ดนตรี ในภาษากะเหรี่ยงก็ไม่มีคำกลางเรียกเช่นกัน แต่มีคำกลางที่ใกล้เคียงเรียกเครื่องดนตรีว่า "ซะพูซะอู" หมายถึงเครื่องตี และเครื่องเป่า นักดนตรีที่เล่นเครื่องดนตรี นักดนตรีที่เล่นเครื่องดนตรีแต่ละชนิดในวงนั้นก็จะมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามหน้าที่ของตน เช่น ซะน่วยซา คือ ผู้บรรเลงปี่ในวงดนตรี (ซะน่วย คือ ปี่ , ซา คือ คำแสดงหน้าที่ดูแลสิ่งใดสิ่งหนึ่ง) หรือโป้วซา คือ ผู้บรรเลงกลองในวงดนตรี (โป้ว คือ กลอง, ซา คือ คำแสดงหน้าที่ดูแลสิ่งใดสิ่งหนึ่ง)

นักดนตรีของหมู่บ้านกองม่องทะนั้น จะมีบทบาทด้านดนตรี ก็ต่อเมื่อชุมชนมีกิจกรรม หรือการจัดประเพณีต่างๆ โดยมีดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องร่วมบรรเลงในกิจกรรมต่างๆ แต่ในยามปกติทุกคนก็มีบทบาทเป็นชาวบ้านที่มีวิถีชีวิตปกติ

ในมุมมองอีกมิติหนึ่งที่น่าสนใจคือ ผู้ที่เล่นดนตรีทุกคน จะมีบทบาทเป็นผู้นำในชุมชนไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่ง เช่น นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล นอกจากเป็นนักดนตรีที่เป็นที่รู้จักในตำบลไล่โว่แล้ว เมื่อชุมชนมีกิจกรรม หรือต้องประสานงานกับหมู่บ้านอื่นๆ นายหล่งจะเป็นผู้อาสา รับหน้าที่ดำเนินการอยู่เสมอ รวมทั้งเป็นพิธีกรในชุมชนด้วย กรณีที่สอง นายอภิชาติ เสตะพันธ์ นอกจากจะเป็นผู้ที่บรรเลงนาเด่ยแล้ว บทบาทสำคัญในหมู่บ้านคือ ครูอาสาการศึกษานอกโรงเรียน เป็นผู้จัดหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับชุมชนกองม่องทะ ซึ่งครูชาติ ก็มักเป็นตัวแทนชุมชน ประสานงานติดต่อกับทางราชการเสมอ กรณีที่สาม นายส่วยจีหม่ง สังขละวิมล ผู้บรรเลง นาเด่ยจากบ้านสะเนพ่อง เป็นคณะกรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลไล่โว่ เป็นต้น

ประวัตินักดนตรี หมู่บ้านกองม่องทะ

1. นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล

1. **ชื่อ** นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล

2.**เกิดวันที่** - มีนาคม พ.ศ.2497 **สถานที่เกิด** ประเทศพม่า

3.**อายุ** 50 ปี

4.**นับถือศาสนา** พุทธ

5.**อาชีพ** ทำไร่ ปลูกข้าว

6.**ชื่อบิดา** นายจีโย่

7.**ชื่อมารดา** นางหน่อมึงไว

8. **ความสามารถ**

8.1 ด้านดนตรี นาเด่ย, เมตาริ่, ปาตาล่า, ป้อว, หมู่วาย, จีวาย

8.2 รำตง และ แสดงละคร(พระเอก, ผู้ร้าย)

9.**ผู้ถ่ายทอดวิชาดนตรีให้** นายโก้ไล่เสย ชาวกะเหรี่ยงจากประเทศพม่า

10.**การศึกษา** ภาษากะเหรี่ยงจากประเทศพม่า, ภาษาไทย, ศึกษาธรรมะบวชเป็นพระที่วัด อ่องผะผะดู เมืองมะละแหม่ง ประเทศพม่า

11.**ที่อยู่** เลขที่ 29 ม. 2 บ้านกองม่องทะ

12.**ผลงานการแสดงดนตรี** บรรเลงดนตรี และร้องเพลงประกอบในพิธีกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ล่าสุดวันที่ 5 มกราคม 2547ร้องเพลงและบรรเลงเมตาริ่ในพิธีทำบุญข้าวใหม่ ที่วัดกองม่องทะ

2. นายอภิชาติ เสตะพันธ์

1. **ชื่อ** นายอภิชาติ เสตะพันธ์ **ชื่อเล่น** หม่องเนอี๊

2.**เกิดวันที่** 11 มีนาคม 2500 **สถานที่เกิด** จ.กาญจนบุรี

3.**อายุ** 47 ปี

4.**นับถือศาสนา** พุทธ

5.**อาชีพ** ครูอาสาสมัคร (กศน.) โครงการแม่ฟ้าหลวงฯ , ทำสวนผสม

6.**ชื่อบิดา** นายขะจง เสตะพันธ์

7.**ชื่อมารดา** นางชะเรียะหนิ่ง เสตะพันธ์

8. **ความสามารถ** นาเด่ย **เริ่มเล่นเมื่ออายุ** 30 ปี

9.**ผู้ถ่ายทอดวิชาดนตรีให้** 1. นายส่วยจีหม่ง สังขละวิมล 2.นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล

10.**การศึกษา** ปริญญาตรี (พธ.บ.) มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

11.**ที่อยู่** เลขที่ 40 หมู่ 2 บ้านกองม่องทะ ต.ไล่โว่ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี

12.**ผลงานการแสดงดนตรี** รางวัลที่ 2 การประกวดประพันธ์เพลงและบรรเลงนาเด่ย ต.ไล่โว่ ปี 2540

3.นายคองเจิ่ง

1. **ชื่อ** จี้หวี **ชื่อเล่น** คองเจิ่ง

2.**เกิดวันที่** 9 มกรคม 2511 **สถานที่เกิด** ประเทศพม่า อยู่กองม่องทะ 10 ปี

3.**อายุ** 36 ปี

4.**นับถือศาสนา** พุทธ

5.**อาชีพ** ทำไร่

6.**ชื่อบิดา** นายซี่ยั่ว

7.**ชื่อมารดา** นางลิบ

8. **ความสามารถ** ดนตรีทุกชนิด รำ ละคร

9.**ผู้ถ่ายทอดวิชาดนตรีให้** ซาร่าเต้ย ในประเทศพม่า เริ่มฝึกโหม่งวายเป็นชนิดแรก

10.**การศึกษา** บวรเณร 1 ปี บวชพระศึกษาธรรม ที่วัดในเขตประเทศพม่า

11.**ที่อยู่** เลขที่ 1/ พ บ้านกองม่องทะ

12.**ผลงานการแสดงดนตรี** บรรเลงดนตรี และร้องเพลงประกอบในพิธีกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ล่าสุดวันที่ 5 มกราคม 2547 ร้องเพลงและบรรเลงเมตาริ่ในพิธีทำบุญข้าวใหม่ ณ วัดกองม่องทะ

4.นายมะโซทู

1. **ชื่อ** มะโซทู

2.**เกิดวันที่** พ.ศ. 2504 **สถานที่เกิด** หมู่บ้านผ้าปล่ะ ประเทศพม่า

3.**อายุ** 43 ปี

4.**นับถือศาสนา** พุทธ

5.**อาชีพ** ทำไร่ ทำนา

6.**ชื่อบิดา** นายกันที

7.**ชื่อมารดา** นางพัวเม่

8. **ความสามารถ** เมตาริ่, ละครตัวตลก

9.**ผู้ถ่ายทอดวิชาดนตรีให้** เพื่อนที่พม่าสอนเมตาริ่ให้เมื่อตอนอายุ 18 ปี

10.**การศึกษา** ป. 5 ที่ประเทศพม่า บวชเณรที่ เมืองตะโท่ว บวชพระ 1 ปี สามารถเขียนอ่านภาษาพม่าได้

11.**ที่อยู่** เลขที่ 35/1 บ้านกองม่องทะ

12.**ผลงานการแสดงดนตรี** บรรเลงดนตรี และร้องเพลงประกอบในพิธีกรรมต่างๆของหมู่บ้าน ล่าสุดวันที่ 6 มกราคม 2547 แสดงการร้องเพลงและบรรเลงเมตาริ่ในงานบุญข้าวใหม่ ที่วัดกองม่องทะ

5.นายโลงขี่โพ่ ไทรสังขชวาลลิน

1. **ชื่อ** นายโลงขี่โพ่ ไทรสังขชวาลลิน

2.**เกิดวันที่** พ.ศ. 2505 **สถานที่เกิด** หมู่บ้านกองม่องทะ

3.**อายุ** 42 ปี

4.**นับถือศาสนา** พุทธ

5.**อาชีพ** ทำไร่ ทำนา

6.**ชื่อบิดา** นายโทล่า

7.**ชื่อมารดา** นางเจ่งโจงหง่วย

8. **ความสามารถ** นาเด่ย, ฆ่วย, เพลงฟ่าดข้าว, พิธีกรรม

9.**ผู้ถ่ายทอดวิชาดนตรีให้** นายพ่าเบอ หมู่บ้านกองม่องทะ

10.**การศึกษา** ภาษากะเหรี่ยงกับปู่ที่วัดกองม่องทะ บวชเณร 3 ปี บวชพระ 3ปี

11.**ที่อยู่** เลขที่ 54 บ้านกองม่องทะ

12.**ผลงานการแสดงดนตรี** เป่าฆ่วย (ปี่เขาควาย) และ บรรเลงนาเด่ยในพิธี ทำบุญข้าวใหม่ 5 มกราคม 2547 ที่วัดกองม่องทะ

6.นายเอ่อก่ง ช่วยบำรุงวงศ์

1. **ชื่อ** นายเอ่อก่ง ช่วยบำรุงษ์วงศ์

2.**เกิดวัน** พ.ศ.2500 **สถานที่เกิด** หมู่บ้าน กองม่องทะ

3. **อายุ** 47 ปี

4.**นับถือศาสนา** พุทธ

5.**อาชีพ** ทำไร่

6.**ชื่อบิดา** -

7.**ชื่อมารดา** -

8. **ความสามารถ** เป่าขะน่วย

9.**ผู้ถ่ายทอดวิชาดนตรีให้** นายโจ่วโจ่วเอ้

10.**การศึกษา** -

11.**ที่อยู่** หมู่บ้านกองม่องทะ

รายชื่อผู้ที่มีความสามารถด้านดนตรี รำตง และแสดงละคร ของหมู่บ้านกองม่องทะ

(รายชื่อทั้งหมดสำรวจเมื่อ วันที่ 28 ธ.ค 45 ปัจจุบัน จำนวนอาจเปลี่ยนแปลงจากเดิม)

ดนตรี

1. นายอภิชาติ	เสตะพันธ์	นาเด่ย	47 ปี
2. นายหล่ง	เกียรติเกื้อกูล	นาเด่ย, เมตารี่, วงปาตาล่า	49 ปี
3. นายโลงขี่โพ่	ไทรสังขวาลลิน	นาเด่ย, เมตารี่	42 ปี
4. นายมะโซทู		เมตารี่	43 ปี
5. นายอำพล	พลีเพื่อชาติ	นาเด่ย	50 ปี
6. นายประดิษฐ์	ช่วยบำรุงวงศ์	นาเด่ย	51 ปี
7. นายหนิ่งแอ	ไทรสังขธิติกุล	นาเด่ย	76 ปี
8. นายณรงค์	เพลินไพรเย็น	นาเด่ย	48 ปี
9. นายเยียรีโม่	พลีเพื่อชาติ	นาเด่ย	41 ปี
10. นายสุดใจ	วิฑูรย์	กลอง	55 ปี
11. นายเอ่อก่ง	ช่วยบำรุงค์วงศ์	ปี่ชะน่วย	47 ปี
12. นายพรดี	สมนามทอง	นาเด่ย	37 ปี
13. นายคำใส		นาเด่ย	53 ปี
14.นายขจัด	กฤตยเรื่องรุ่ง	กลอง	71 ปี
15. นายโจว่ขวยอ่อง		นาเด่ย	-
16. นายคองเจิ่ง		นาเด่ย, เมตารี่,วงปาตาล่า	36 ปี
17.นางโพ่มือหนิ่ง	พนาอุดม	ร้องเพลง, เป่าแคน	58 ปี

รำ และ ละคร

1. นางมะยุ	สายรันต์	นางรำละคร	59 ปี
2. นางมะซิซอง	กฤตยคุณธรรม	ตงมิซา	45 ปี
3. นางมะซองยุ	พนาอุดม	ตงมิซา	39 ปี
4. นางมะยีเส่ง	สิมา	ตงมิซา	49 ปี
5. นายประดิษฐ์	ช่วยบำรุงวงศ์	พระเอกละคร	51 ปี
6. นายวันชัย	ไทรสังขลธำรงกร	พระเอก,ตลก	47 ปี
7. นางมะเอง		ละคร	-
8. นางทองสุข	ไทรสังขลธิติกุล	รำตง	41 ปี
9. นายเอ่อบี		พระเอก	46 ปี
10.นายหล่ง	เกียรติเกื้อกูล	พระเอก,ผู้ร้าย	49 ปี

11.นายมะโซทู		ตลก	43 ปี

<u>รายชื่อเยาวชนที่มีความสามารถ ด้านดนตรี รำตง ละคร ของหมู่บ้านกองม่องทะ</u>

<u>ดนตรี</u>

1. บุญทวี	ยืนเครือ	ปาตาล่า	17 ปี
2. สัมฤทธิ์	ยืนเครือ	โหม่งวาย	14 ปี
3. มนตรี	สุขเจริญ	ปาตาล่า	16 ปี
4. สุรศักดิ์	สุขเจริญประเสริฐ	โหม่งวาย	18 ปี
5. อ่องปองตี้		เจ่งจี (ฉาบ)	16 ปี
6. ทุวี		ปาตาล่า	21 ปี
7. จันทร์รวย	เกียรติก้องกูล	เจ่งจี (ฉาบ)	16 ปี

<u>รำตง ละคร อะเย้ย</u>

1.อีทง		ตลก	17 ปี
2. ไก่ อ่อง		พระเอก	-
3.อภินันทร์		โจร	-
4. ทุวี(หัวหน้ากลุ่ม)		พระเอก	-
5. อรพิน	ช่วยบำรุงวงศ์	นางเอก รำตง อะเย้ย	16 ปี
6. กัลญา	สุขประเสริฐเจริญ	นางเอก (หัวหน้ากลุ่ม)	17 ปี
7. ยุพิน	พนาอุดม	รำตง ละคร อะเย้ย	15 ปี
8. วิไล	พนาอุดม	รำตง ละคร อะเย้ย	15 ปี
9. ดวงแก้ว	พนาอุดม	รำตง ละคร อะเย้ย	17 ปี
10. แสนจิตร	ไทรสังขธิตกุล	รำตง ละคร อะเย้ย	15 ปี
11. รุ่งทิวา	กฤติพาเลื่องลือ	รำตง ละคร อะเย้ย	16 ปี
12. จันทรา	กฤติพาเลื่องลือ	รำตง ละคร อะเย้ย	16 ปี
13. ดวงเดือน	ช่วยบำรุงวงศ์	รำตง ละคร อะเย้ย	13 ปี
14. วรอรุณ	เกียรติก้องกูล	รำตง ละคร อะเย้ย	-
15. พัชรีภรณ์	ยืนเครือ	รำตง ละคร อะเย้ย	12 ปี
16. สุมาดา	สะเกิงวิสภาพร	รำตง ละคร อะเย้ย	11 ปี
17. พรสุริ	เกียรติก้องกูล	รำตง ละคร อะเย้ย	12 ปี
18. มือบา		รำตง ละคร อะเย้ย	18 ปี
19. สุกัญญา	กฤติยความดี	รำตง ละคร อะเย้ย	13 ปี
20. จันทร์นภา	กฤติยเลื่องลือ	รำตง ละคร อะเย้ย	14 ปี

21. ธนาภรณ์	กองแพง	รำตง ละคร อะเย้ย	-
22. จันทร์รวย	เกียรติก้องกูล	รำตง ละคร อะเย้ย	16 ปี
23. รัตนาภรณ์	สังขรงของ	รำตง ละคร อะเย้ย	-
24. สุมาลี	สังขรงของ	รำตง ละคร อะเย้ย	-
25. น้ำฝน		รำตง ละคร อะเย้ย	-
26. พัชราพร	พลีเพื่อชาติ	-	-
27. พลอยไพลิน		-	-
28. บ๊าหมั่ย		-	-

6.บทเพลง

บทเพลง ของชาวกะเหรี่ยง เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงภูมิปัญญา ด้วยชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ บทเพลงต่างๆ จึงสะท้อนเรื่องราวของความเชื่อความศรัทธา ภายใต้ความเคารพที่มีต่อธรรมชาติ บอกเล่าเรื่องราวของชีวิต ตำนาน จารีตประเพณี และเรื่องของความรัก ออกมาเป็นบทเพลง ต่างๆ มากมาย บทเพลง นี้ กะเหรี่ยงเรียกว่า "ถะคู" ถะคูเป็นเนื้อเพลงที่ใช้ร้องคลอกับนาเด่ย เมตารี่ และปี่บา(แคน) ซึ่งระดับความยากง่ายของถะคู นั้น ขึ้นอยู่กับรูปแบบและการใช้ภาษา

ถะคู มีลักษณะเป็นบทร้อยกรองที่ มีลักษณะเป็นคำประพันธ์ร้อยกรองสัมผัสท้ายวรรค แต่ละวรรค มี 6-7 พยางค์ โกวิท แก้วสุวรรณ ได้แบ่งประเภทของ ถะคูไว้ 2 ลักษณะคือ

1) **ถะคูหนี่มุ่ง**

ถะคูหนี่มุ่ง คือ เพลงหนึ่งบทมีคำร้อง สองวรรค วรรคละเจ็ดพยางค์ นิยมการร้องคลอกับปี่บา (แคน) และร้องในโอกาสเกี่ยวข้าว ฟาดข้าว ซึ่งมีฉันทลักษณ์ ดังนี้

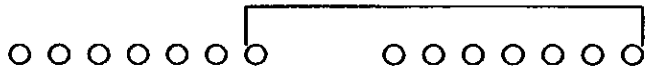

○○○○○○○ ○○○○○○○

ဟှေလှင်မူးဏင်ဖေါဟ်ဟှေလှင် ဟှေလှင်ဖုသုံင်ဓူးဝင်

เช่น	**เก้หล่องพือไปพูเก้หล่อง**	**เก้หล่องเพาะส่งบือบล่อง**
คำแปล	*น้องเอ๋ยลงมา ลงมา*	*ลงมาฟาดข้าวเหลืองอร่าม*

ในเพลงนี้ เป็นบทเพลงที่ใช้ในงานฟาดข้าว ฝ่ายชายเป็นคนร้อง เชิญชวนให้ฝ่ายหญิงมาร่วมฟาดข้าว

ถะคูหนี่มุ่ง เป็นบทเพลงที่มีความยาก ส่วนมากผู้เฒ่าผู้แก่จะร้องกันได้ เพราะมีความลึกซึ้งทางภาษา คำบางครั้งเป็นคำเชิงปรัชญา เปรียบเทียบ ซ่อนชั้นเชิงทางภูมิปัญญาอย่างแท้จริง เพลงบางเพลงนั้นใช้คำจากภาษาบาลี มาประพันธ์ ซึ่งก็ทำให้ถะคูหนี่มุ่งนี้มี เอกลักษณ์ในการประพันธ์ คือ

การ ผู้ร้องบางคนเป็นผู้ที่มีความรู้ทางธรรม รู้เรื่องสัจธรรม ของชีวิต ก็สามารถที่จะแต่งเนื้อร้องใหม่ โดยใช้ปฏิพานไหวพริบแต่งเนื้อร้องออกมาในคณะที่ร้องเพลงได้ทันที ยิ่งเพลงมีเนื้อหาเข้าใกล้ สอนทางพุทธศาสนา เข้าใกล้นิพพาน เพลงก็จะยากขึ้นตามลำดับ

เช่น

	ပျက်ဖင်စီကျော်လဲ့တိုင်	ရပိက်အှ်ယွဲ့ကုတိ
	เปียวผ่อทิเจี่ยะเลเตอเล้ย	**เราะไป่โอข่วยเกลียไต**
<u>คำแปล</u>	*ทำตามเส้นทางพระพุทธเจ้าไม่หลง*	*มีสามสิ่งทั่วโลกทั่วแผ่นดิน*

บทเพลงนี้เป็นวรรคหนึ่งในการร้องโต้ตอบชิงไหวชิงพริบกัน ของฝ่ายชายและฝ่ายหญิงในงานฟาดข้าว ฝ่ายชายเป็นผู้ร้องเพื่อตอบคำถามให้กับฝ่ายหญิงเรื่องการปฏิบัติตน ให้ยึดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า สามสิ่งที่ต้องระลึกถึงอยู่เสมอคือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ไม่ว่าจะอยู่ ที่ไหนหากระลึกถึงสามสิ่งนี้อยู่เป็นนิจ ชีวิตก็จะพบแต่ความสุข

2) **ถะคูลีมุ่ง**

ถะคูลีมุ่ง คือเพลงหนึ่งบทมีคำร้องสี่วรรค วรรคละเจ็ดพยางค์ นิยมใช้ร้องทั่วไป อาจร้องกับนาเด่ย(พิณกะเหรี่ยง) หรือในการแสดงเทอลีโตว (รำตง) ถะคูลีมุ่งมีฉันทลักษณ์ดังนี้

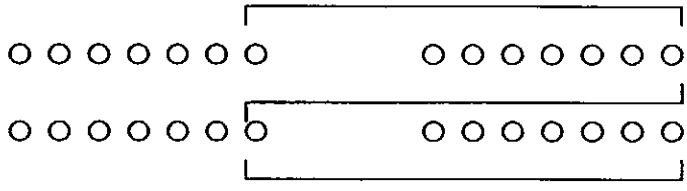

○○○○○○○ ○○○○○○○

○○○○○○○ ○○○○○○○

เช่น

	လုံဖုံသှါဟှယ်ဖွင်ကဝ်	အုံထါမုံဖီလိုဟှါလုံ
	လင်ထါင်ဋုါပဝဝ်ဏောင်ယဝ်	ဟွဲ့ဘါသါအ်အဲသုဝ်
	เลอโผล่วซาเฆ้พะต่งโก่	**เอ้อไถ่เมอพี่เลอฆ่าโหล่**
	หล่องไถ่ดาเป่อไบไน้โหย่	**ขวยเผ่ยซ่าโอเอตะโม่**
<u>คำแปล</u>	*บรรพบุรุษโผล่วที่เกิดมา*	*ต้นกำเนิดคือยายคนเดียว*
	กลับมาจนถึงตอนนี้	*ทุกชนชาติภาษาอยู่ให้สงบสุข*

จากบทเพลงดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการสัมผัสของพยางค์ท้ายวรรคแรก คือคำว่า **โก่** กับคำสุดท้ายของวรรคที่สองคือคำว่า **โหล่** แล้วส่งสัมผัสต่อไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่สามคือคำว่า **โหย่** แล้วส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรที่สี่คือคำว่า **โม่**

บทเพลงนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติต้นกำเนิดของชาวกะเหรี่ยงที่เชื่อว่า กะเหรี่ยงมีต้นกำเนิดมากจากยายแก่คนหนึ่ง เป็นบทเพลงร้องคลอกับการเล่นนาเด่ย

ถะคูลีมุ่งนี้ เป็นบทเพลงที่หนุ่มสาวนิยมร้องโต้ตอบกันเรื่องความรัก เพราะเป็นบทเพลงที่ง่าย สามารถใช้คำได้มา ความลึ้งซึ้ง และซับซ้อนทางภาษาไม่ยากเท่าถะคูหนี่มุ่ง

สำหรับเนื้อหาของบทเพลงที่ผู้วิจัยได้รวบรวมในครั้งนี้ ได้แยกประเภทบทเพลงต่างๆ ออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

<u>6.1 เพลงร้องประกอบนาเด่ย</u>

1) ***เพลงประกอบพิธีผูกข้อมือ***

	သမူဒယျခိုကုသိုဟ်	လိုဝိဆိုခါင်မိုလိုဏို
	ကစင်တက်ဆင်နါလါအို	အေဝါအိုလုင်မှါဒယါခို
<u>เนื้อร้อง1</u>	ซามูเตี๊ยะเหยี่ยโทเกาะเซ่อ	เหล่อวีเชอไคล่มะโหล่วเหน่อ
	กุฉ่องเต๊าะช่องนาลาเอ่อ	เอบ้าเอ่อหล่องมาเตียวเถอะ
คำแปล	*สมมติฐานธรรมอันเป็นกุศล*	*นานแล้วมีคำพูดจะบอกเธอ*
	เธอฟังดูพิจารณาเอาเอง	*ถ้าถูกก็ขานรับผิดก็ไม่ยอมรับ*

	ရုက်များထါန်စါသိသါ	ဟိုင်ဂိုင်မွဲလိုမှင်ဝီလှး
	မူဏီအေခံဝါအိုခါး	ကေံါကန်ဝါင်ဝံဥေလူအွါ
<u>เนื้อร้อง2</u>	เราะก่องเมี๊ยะท่องเจียวส้องตา	เก้อเค้อหม่วยเลอะเมียวีหล่า
	มื้อหนิ่งเอถ่องบ้าเอ่อค้า	กู่ก้องไบ่บ่งเด้ลูหว่า
คำแปล	*ร่างกายทั้งหมดเป็นคนอยู่ได้*	*เรามั่นคงอยู่เพราะมีจิตวิญญาณ*
	วันใดวันหนึ่งเมื่อถึงเวลา	*เรียกขวัญผูกมือด้วยด้ายขาว*

	ထူရူမိုင်မှပျါဖုံဒုသှင်	မှဟိုင်လှါလှ်ဏိင်လိုဇုင်
	ခါင်ဥေစူကွဥေလူခွင်	ခေါ်းခိင်ထွဲဥေါဟ်ခေါ်ဥေဃင်
<u>เนื้อร้อง3</u>	ทู่รู่เมอเบี่ยโผล่ว ส่อง	มาเก่อล้าเล่อไน้เลอบล่อง
	ไข้เดจุกว่าเดลูคว่อง	ถุเทถ้วยดุถุเดฆ่อง
คำแปล	*ประเพณีของ โผล่ว ส่อง*	*ทำด้วยกันปีละครั้ง*
	เรียกขวัญให้กลับมาอยู่กับตัว	*ชิดจานติดกันเคาะบันได*

	ဗြူလှ ဗြူလှဟှေထါင်	ဟှေထါင်အင်သိုင်အွီမီအွါး
	ဆီဖေါ်သကွီအဝ်သုဗါး	မှမွဲဟှေထါင်လှါဗြူလူး
<u>เนื้อร้อง4</u>	ปรู๊หล่า ปรู๊หล่า เก้ไถ่	เก้ไถ่ออเซ่อะอุยหมี่อั่ว
	ซีพุตากุ่ยโอ้ส่อเปี๊ยะ	หม่าหม่วยเก้ไถ่หล่าพยิวหล่า
คำแปล	*ขวัญเอย ขวัญเอย กลับมา*	*กลับมากินข้าวกินแกง*
	มีของหวานอ้อยกล้วยมากมาย	*กลับมา กลับมาเถอะขวัญ*

	ဝီလှါဆန်ခွါင်လုံအုံကြံ	ဟှေထါင်အဝ်ကုံလုပ်လံး
	ပှင်လှါဏင်ဆသဝံး	အဝ်ဆန်ခွါင်အယူဝဏုံ
<u>เนื้อร้อง5</u>	วีหล่าช่องไคล่เลอเอ่อกลุ่ง	เก้ไถ่ดอเกว่อเล้อเบ่อหล่ง
	เปอม่องล้าหน่องซาสะบ่ง	โอ้ช่องไคล่อายุวรรโณ
คำแปล	*ขวัญที่แรง แรง ดุดุ*	*ให้กลับมาอยู่กับตัวเรา*
	ดูแลรักษาตัวเรา ชีวิตเรา	*ให้อยู่เป็นสุขอายุยั่งยืน*

เพลงประกอบพิธีผูกข้อมือนี้ เป็นเพลงที่นายส่วยจีหม่ง จากหมู่บ้านสะเนพ่องเป็นผู้แต่งเนื้อร้องขึ้นโดยดัดแปลงจากเพลงผูกข้อมือที่เป็นเพลงดั้งเดิม ซึ่งเพลงผูกข้อมือนี้ผู้บรรเลงร้องและบรรเลงนาเด่ย สามารถแต่งขึ้นใหม่ มาบรรเลงในพิธีผูกข้อมือได้ตามความสามารถและโอกาสที่เหมาะสม

การตั้งสายนาเด่ย ของนายส่วยจีหม่ง คือ **ดํ ล ซ ม ร ล**

เพลงประกอบพิธีผูกข้อมือ

นาเด่ย / ร้อง โดย : นายส่วยจีหม่ง

กองม่องทะ 12 ส.ค. 46

ก. *ซามูเตี๊ยะเหยี่ยโทเกาะช่อง เหล่อวีเซอไคล่มะโหล่วเน่อ*

กุฉ่องเต๊าะช่องนาลาเอ่อ เอบ้าเอ่อหล่องมาเตียวเถอะ

ทำนองนำ

- ล – ล	- - - -	- ล – ซ	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ซ	- ล - ล
- ล - ซ	- ม – ร	- ล - ล	- ล - ด	- ร – ม	- ซ - ม	- ร – ด	- ร - ม
- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ – ม	- ร - ล	- ร – ม	- ซ – ม	- ร – ด
- ล – ด	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล - ล
- ล – ซ	- ล – ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เนื้อร้องบรรทัดที่ 1 ***ซามูเตี๊ยะเหยี่ยโทเกาะช่อง เหล่อวีเซอไคล่มะโหล่วเน่อ***

- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ซ	- ล -ล
		- ซ – ซ	- ด - ด				
	→	เล เล	เล้ เล้				
- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล - ด	- ร –ม	- ซ - ม
- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ซ - ม
			- - - ซ	- ซ - ด			- ด - ด
		→	ซา	มู เตี๊ยะ			มู เตี๊ยะ
- ซ – ม	- ร – ด	- ร –ม	- ร – ด	- - - ด	- ร – ด	- ร –ม	- ร – ด
- ด - ร	- ด - ล	- - - ม	- ร - ด		- ด – ด	- ร – ม	- ร - ด
เหยี่ย โท	เกาะ เซ่อ	โท	เกาะ เซ่อ		มู เตี๊ยะ	เหยี่ย โท	เกาะ เซ่อ

- - - ด	- ร – ด	- ร – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ - ด

- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล – ล	- ล –ซ

- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม
		- ม – ซ	-ซ – ล	- ล – ซ		- ซ – ล	- ล – ซ
	→	ซามูเต๊ียะ	เหยี่ย โท	เกาะ เซ่อ		เลอ วีเย้อ	ไคล่ มะ

- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม
- ม - ร	- ด - -	- - - ด	- ร - -	- ร - -	- ด - -		
โหล่ว เน่อ	- เน - -	- - - ไคล่	- มะ - -	- โหล่ว-	- เนอ - -		

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร - ม

- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ – ม	- ร – ด

- ร – ม	- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ - ม

- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ร –ด	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล –ล

เนื้อร้องบรรทัดที่ 2 *กุฉ่องเต๊าะซ่องนาลาเอ่อ เอบ้าเอ่อหล่องมาเตียวเถอะ*

- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล -ล	- ล – ซ	- ล -ล	- ล - ม	- ล – ล
						- - -ม	- ร –ด
					→	- - - กุ	ฉ่อง เต๊าะ

- ล - ม	- ล - ล	- ล - ม	- ล - ล	- ซ – ม	- ร –ด	- ร – ม	- ร –ด
	- ด - ด	- ร - ม	- ร - ด				
	ฉ่องเต๊าะ	ฉ่องนา	ล่าเอ่อ				

- ร - ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ - ด	- ซ – ม	- ร –ด	- ร – ม	- ซ – ม
- ร –ด	- ล – ด	- ซ – ม	- ร –ด	- ล –ล	- ล – ด	- ร – ม	- ซ - ม

- ล –ล	- ล – ซ	- ล -ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม
				- ม – ซ	- ซ - ล	- ล - ซ	
			→	กุฉ่องเต๊าะ	ช่องนา	ล้าเออ	

- ล -ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม
- มซร	- ม – ร	- ด – ล	- ล - -	- ด - -	ดร - -	- ร - ด	
เอบ้าเอ่อ	เออหล่อง	มาเตียว	- เน่ - -	- ไคล่ -	- มะ - -	โหล่ว เนอ	

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร - ม

- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ – ม	- ร – ด

- ร – ม	- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ - ม

- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ร –ด	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล –ล

ข. *เราะก่องเบี๊ยะท่องเจียวส้องตา เก้อเค่อหม่วยเลอะเมียวีหล่า*
มือหนิ่งเอถ่องบ้าเอ่อค้า กูก้องไบ่บ่งเด้ลูหว่า

เนื้อร้องบรรทัดที่ 1 ***เราะก่องเบี๊ยะท่องเจียวส้องตา เก้อเค่อหม่วยเลอะเมียวีหล่า***

- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ซ	- ล –ล
		- ซ – ซ	- ด - ด				
	→	เล เล	เล้ เล้				

- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล - ด	- ร –ม	- ซ - ม

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ซ – ม
			- - - ซ	- ซ - ด			- ด – ด
		→	เราะ	ก่อง เบี๊ยะ			ก่องเบี๊ยะ

- ซ – ม	- ร – ด	- ร –ม	- ร – ด	- - - ด	- ร – ด	- ร –ม	- ร – ด
- ด - ร	- ด - ล	- - - ม	- ร - ด		- ด – ด	- ร – ม	- ร - ด
ท่องเจียว	ส้องตา	เจียว	ส้องตา		ก่องเบี๊ยะ	ท่องเจียว	ส้องตา

- - - ด	- ร – ด	- ร – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ - ด

- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล – ล	- ล –ซ

- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม
		- ม – ซ	-ซ – ล	- ล – ซ		- ซ – ล	- ล – ซ
→	เราะ	ก่องเบี๊ยะ	ท่องเจียว	ส้องตา	เก้อ	เคอหม่วย	เลอะเมีย

- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม
- ม - ร	- ด - -	- - - ด	- ด - ด	- ด - ร	- ร - ด		
วี หล่า	- เน - -	เก้อ	เคอหม่วย	เลอะเมีย	วี หล่า		

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร - ม

- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ – ม	- ร – ด

- ร – ม	- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ - ม

- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ร –ด	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล –ล

เนื้อร้องบรรทัดที่ 2 ***มื๋อหนิ่งเอ้ถ่องบ้าเอ่อค่า*** ***กูก้องไบบ่งเด้ลูหว่า***

- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล -ล	- ล – ซ	- ล -ล	- ล - ม	- ล – ล
						- - -ด	- ด –ด
					→	มื๋อ	หนิ่งเอ้

- ล - ม	- ล - ล	- ล - ม	- ล - ล	- ซ – ม	- ร –ด	- ร – ม	- ร –ด
	- ด - ด	- ร - ม	- ร - ด				
	มือหนิ่งเอ้	ถ่องบ้า	เออคา				

- ร - ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ - ด	- ซ – ม	- ร –ด	- ร – ม	- ซ – ม

- ร –ด	- ล – ด	- ซ – ม	- ร –ด	- ล –ล	- ล – ด	- ร – ม	- ซ - ม

- ล –ล	- ล – ซ	- ล -ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม
				- ม – ซ	- ซ - ล	- ล - ซ	
			→	มื้อหนึ่งเอ้	ถ่องบ้า	เออค่า	

- ล -ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม
- มซร	- ม – ร	- ด – ล	- ล - -	- ด - ด	- ด - ร -	- ร - ด	
กูก้องไบ	บ่งเด	ลู หว่า	- เน่ - -	ก้องไบ	บ่งเด	ลู หว่า	

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร - ม

- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ – ม	- ร – ด

- ร – ม	- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ - ม

- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ร –ด	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล –ล

ค. *ทู่รู่เมอเบี่ยโผล่วส่อง* *มาเก่อล้าเลอไน้เลอบล่อง*

ไข่เดจุกว่าเดลูคว่อง *ถุเทถ้วยดุถุเดฆ่อง*

เนื้อร้องบรรทัดที่ 1 ***ทู่รู่เมอเบี่ยโผล่วส่อง*** ***มาเก่อล้าเลอไน้เลอบล่อง***

- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ซ	- ล –ล
		- ซ – ซ	- ด - ด				
	→	เล เล	เล้ เล้				

- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล - ด	- ร –ม	- ซ - ม

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ซ – ม
			- - - ซ	- ซ - ด			- ด – ด
		→	ทู	รู เมอ			ทูรู่ เมอ

- ซ – ม	- ร – ด	- ร –ม	- ร – ด	- - - ด	- ร – ด	- ร –ม	- ร – ด
- ด - ร	- ด - ล	- - - ม	- ร - ด		- ด – ด	- ร – ม	- ร - ด
เมอเบีย	โผล่วส่อง	เบีย	โผล่วส่อง		ทูรู่ เมอ	เมอเบีย	โผล่วส่อง

- - - ด	- ร – ด	- ร – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ - ด

- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล – ล	- ล –ซ

- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม
		- ม – ซ	-ซ – ล	- ล – ซ		- ซ – ล	- ล – ซ
	→	ทูรู่ เมอ	เมอเบีย	โผล่วส่อง		มะเก่อลา	เลอไน้

- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม
- ม - ร	- ด - -		- ด - ด	- ด - ร	- ร - ด		
เลอบล่อง	- เน - -		มะเก่อลา	เลอไน้	เลอบล่อง		

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร - ม

- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ – ม	- ร – ด

- ร – ม	- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ - ม

- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ร –ด	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล –ล

เนื้อร้องบรรทัดที่ 2 *ไข่เดจูกว่าเดลูคว่อง* *ถุเทถ้วยดุถุเดฆ่อง*

- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล -ล	- ล – ซ	- ล -ล	- ล - ม	- ล – ล
						- - -ด	- ด –ด
					→	ไข่	เด จู

- ล - ม	- ล - ล	- ล - ม	- ล - ล	- ซ – ม	- ร –ด	- ร – ม	- ร –ด
	- ด - ด	- ร - ม	- ร - ด				
ไข่	เด จู	กว้าเด	ลูคว่อง				

- ร - ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ - ด	- ซ – ม	- ร –ด	- ร – ม	- ซ – ม

- ร –ด	- ล – ด	- ซ – ม	- ร –ด	- ล –ล	- ล – ด	- ร – ม	- ซ - ม

- ล –ล	- ล – ซ	- ล -ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม
				- ม – ซ	- ซ - ล	- ล - ซ	
			→	ไข่ เด จู	กว้าเด	ลูคว่อง	

- ล -ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม
- มซร	- ม – ร	- ด – ล	- ล - -	- ด - ด	- ด - ร -	- ร - ด	
ถุเทถ้วย	ดุ ถุ	เด ฆ่อง	- เน่ - -	ถุเทถ้วย	ดุ ถุ	เด ฆ่อง	

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร - ม

- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ – ม	- ร – ด

- ร – ม	- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ - ม

- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ร –ด	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล –ล

ง. *ปรู๊หล่า ปรู๊หล่า เก้ไถ่ เก้ไถ่องเซ่อะอุยหมี่อั่ว*
ชี้พุตากุ่ยโอ้ส้อเปี๊ยะ หม่าหมวยเก้ไถ่หล่า ปรู๊หล่า

เนื้อร้องบรรทัดที่ 1 ***ปรู๊หล่า ปรู๊หล่า เก้ไถ่*** ***เก้ไถ่องเซ่อะอุยหมี่อั่ว***

- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ซ	- ล –ล
		- ซ – ซ	- ด - ด				
	→	เล เล	เล้ เล้				

- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล - ด	- ร –ม	- ซ - ม

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ซ – ม
			- - - ซ	- ซ - ด			- ด – ด
		→	ปรู๊	หล่า ปรู๊			ปรู๊ หล่า

- ซ – ม	- ร – ด	- ร –ม	- ร – ด	- - - ด	- ร – ด	- ร –ม	- ร – ด
- ด - ร	- ด - ล	- - - ม	- ร - ด		- ด – ด	- ร – ม	- ร - ด
- - - เก้	ไถ่ - -อา	ปรู๊	หล่า ปรู๊		หล่า ปรู๊	หล่า เก้	ไถ่ อา

- - - ด	- ร – ด	- ร – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ - ด

- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล – ล	- ล –ซ

- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม
		- ม – ซ	-ซ – ล	- ล – ซ		- ซ – ล	- ล – ซ
	→ ปรู๊	หล่า ปรู๊	หล่า เก้	ไถ่ อา		เก้ไถ่ออ	เซอะอุย

- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม
- ม - ร	- ด - -		- ด - ด	- ด - ร	- ร - ด		
หมี่ อั่ว	- เน - -		เก้ไถ่ออ	เซอะอุย	หมี่ อั่ว		

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร - ม

- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ – ม	- ร – ด

- ร – ม	- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ - ม

- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ร –ด	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล –ล

เนื้อร้องบรรทัดที่ 2 ***ชี้พุตากุ้ยโอ้ส้อเปี๊ยะ*** ***หม่าหมวยเก้ไถ่หล่า ปรู๊หล่า***

- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล -ล	- ล – ซ	- ล -ล	- ล - ม	- ล – ล
						- - -ด	- ด –ร
					→	ชี้	พุ ตา

- ล - ม	- ล - ล	- ล - ม	- ล - ล	- ซ – ม	- ร –ด	- ร – ม	- ร –ด
- ด - ม	- ร - ด	- - - ซ	- ซ - ม	- ร – ม	- ร - ด		
กุยโอ้	ส้อเปี๊ยะ	ชี้	พุ ตา	กุยโอ้	ส้อเปี๊ยะ		

- ร - ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ - ด	- ซ – ม	- ร –ด	- ร – ม	- ซ – ม

- ร –ด	- ล – ด	- ซ – ม	- ร –ด	- ล –ล	- ล – ด	- ร – ม	- ซ - ม

- ล –ล	- ล – ซ	- ล -ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม
				- ม – ซ	- ซ - ล	- ล - ซ	
			→	ชี้ พุ ตา	กุยโอ้	ส้อเปี๊ยะ	

- ล -ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม
- มซร	- ม – ร	- ด – ล	- ล - -	- ด - ด	- ด - ร -	- ร - ด	
หม่ามวยเก้	ไถ่ หล้า	ปรู๊ หล่า	- เน่ - -	หม่ามวยเก้	ไถ่ หล้า	ปรู๊ หล่า	

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร - ม

- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ – ม	- ร – ด

- ร – ม	- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ - ม

- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ร –ด	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล –ล

จ. *วีหล่าช่องไคลเลอเอ่อกล่ง เก้ไถ่เกว่อเล้อเบ่อหล่ง*
เปอม่องล้าหน่องชะละบ่ง โอช่องไคล่อายุวรรณโณ

เนื้อร้องบรรทัดที่ 1 ***วีหล่าช่องไคลเลอเอ่อกล่ง เก้ไถ่เกว่อเล้อเบ่อหล่ง***

- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ซ	- ล –ล
		- ซ – ซ	- ด - ด				
	→	เล เล	เล้ เล้				

- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล - ด	- ร –ม	- ซ - ม

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ซ – ม
			- - - ซ	- ซ - ด			- ด – ด
		→	วี	หล่า			วีหล่าช่อง

- ซ – ม	- ร – ด	- ร –ม	- ร – ด	- - - ด	- ร – ด	- ร –ม	- ร – ด
- ด - ร	- ด - ล	- - - ม	- ร - ด		- ด – ด	- ร – ม	- ร - ด
ไคล่ เล้อ	เออ กลุ่ง	เล้อ	เออ กลุ่ง		วีหล่าช่อง	ไคล่ เล้อ	เออ กลุ่ง

- - - ด	- ร – ด	- ร – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ - ด

- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล – ล	- ล –ซ

- ล – ล	**- ล - ม**	**- ล – ล**	**- ล – ม**	**- ล – ล**	**- ล – ม**	**- ล – ล**	**- ล – ม**
		- ม – ซ	**-ซ – ล**	**- ล – ซ**		**- ซ – ล**	**- ล – ซ**
	→	**วีหล่าช่อง**	**ไคล่ เล้อ**	**เออ กลุ่ง**		**เก้ไถ่โอ**	**เกว่อเล้อ**

- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม
- ม - ร	- ด - -		- ด - ด	- ด - ร	- ร - ด		
เบอหล่ง	- เน - -		เก้ไถ่โอ	เกว่อเล้อ	เบอหล่ง		

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร - ม

- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ – ม	- ร – ด

- ร – ม	- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ - ม

- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ร –ด	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล –ล

เนื้อร้องบรรทัดที่ 2 ***เปอม่องล้าหน่องซาละบ่ง โอซ่องไคลอายุวรรณโณ***

- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล -ล	- ล – ซ	- ล -ล	- ล - ม	- ล – ล
						- - -ด	- ด –ร
					→	เปอ	ม่อง ลา

- ล - ม	- ล - ล	- ล - ม	- ล - ล	- ซ – ม	- ร –ด	- ร – ม	- ร –ด
- ด - ม	- ร - ด	- - - ซ	- ซ - ม	- ร – ม	- ร - ด		
หน่อง ซา	ละ บ่ง	เปอ	ม่อง ลา	หน่อง ซา	ละ บ่ง		

- ร - ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ - ด	- ซ – ม	- ร –ด	- ร – ม	- ซ – ม

- ร –ด	- ล – ด	- ซ – ม	- ร –ด	- ล –ล	- ล – ด	- ร – ม	- ซ - ม

- ล –ล	- ล – ซ	- ล -ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม
				- ม – ซ	- ซ - ล	- ล - ซ	
			→	เปอม่องลา	หน่อง ซา	ละ บ่ง	

- ล -ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล - ม	- ล – ล	- ล - ม
- มซร	- ม – ร	- ด – ล	- ล - -	- ด - ด	- ด - ร -	- ร - ด	
เปอม่องลา	หน่อง ซา	ละ บ่ง	- เน่ - -	โอซ่อไคล	อายุ	วรรณ โณ	

- ล – ล	- ล – ซ	- ล – ล	- ซ – ม	- ร – ด	- ล – ล	- ล – ด	- ร - ม

- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ – ม	- ร – ด

- ซ – ม	- ซ – ม	- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ซ – ล	- ซ – ด	- ซ - ม

- ร – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ร –ด	- ล – ด	- ร – ม	- ซ – ม	- ล - ล

จบเพลง

<u>ลักษณะที่พบในบทเพลง</u>

1.**ประพันธ์ และบรรเลงโดย** นายส่วยจีหม่ง สังขละวิมล จากหมู่บ้านสะเนพ่อง

2.**บันไดเสียง** แบบเพนทาโทนิค สเกล (Pentatonic Scale) ด ร ม ซ ล

3.**ลักษณะเพลง** *ส่วนที่ 1* ท่อนนำ

ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง ขึ้นต้นด้วย เล เล ทุกวรรค

ส่วนที่ 3 ทำนองจบ

4.**เอกลักษณ์ของการบรรเลง** คือ เสียงโดรน

เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง ลา ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลงเช่น

- ล – ล	- - - -	- ล – ซ	- ล – ล	- ล – ม	- ล – ล	- ล – ซ	- ล - ล

เสียงโดรน ⟶ ล ล ล ล ล ล

5. **การดำเนินทำนอง** 1) ตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง

2) ตามทำนองเพลง

6. **ทำนองขณะร้อง** นาเด่ยบรรเลง - ล – ม - ล – ล เป็นทำนองหลัก และแทรกทำนองอื่นได้อย่างอิสระ

ตัวอย่าง

- ล - ม	- ล - ล	- ล - ม	- ล - ล	- ซ – ม	- ร –ด	- ร – ม	- ร –ด
หน่อง ซา	ละ บ่ง	เปอ	ม่อง ลา	หน่อง ซา	ละ บ่ง		

2) ***เพลงเกี่ยวกับความรัก***

သါနိုင်ဝဲခွါမုံလေဝ်သုံင် မုက်ကျုဂ်ဝါသါအှံကျင်ခုင်
အေဝ်လုံဏောဝ်ဖဝ်ဖျုလင် မီဝိင်လင်ယုံမိလုံထုံင်

<u>เนื้อร้อง</u> สะเหน่อเวคว่าเมอหลี่ส่ง เม้ยจะเว้สะโอ้จ่งหน่ง
เอ้เลอนี่โพร่พือจู้หล่ง ซื้ยเบยหล่องเหย่อมิเลอถ่ง

คำแปล *ตั้งใจมั่นใจพี่ชายจะไปร่วมทาง* *เกิดความสุขในใจอย่างเต็ม*
ถ้าไม่ได้ดอกไม้จากมือของน้อง *ตายไปแล้งตาหลับไม่สนิท*

ဝုဂ်ဝင်ဖေါဟ်ဝင်ဝါင်ကွဲ အေဝ်ယူထင်ယုံမိလုံထံင်
သိုလါဏင့်ဏိုကျးသိုင်ကျး ဖျုကဲထိုဝါကဲသွါ

<u>เนื้อร้อง</u> บะบ่องพูหล่องไว้กะม่า เอหยู่ถ้องอยู่ถ้องนี่ก่า
ซื้ยหล่าน้องหนิเจียเสยเจีย พือเก้ที่เหว่เกเส่อหว่า

คำแปล *นกเล่นล้อมสระน้ำใหญ่* *ถ้าจะบินขึ้นก็บินสองตัว*
ตายไปสองชาติสามชาติ *น้องเป็นน้ำพี่เป็นสวะอยู่คู่น้อง*

เพลงเกี่ยวกับความรักนี้ ประพันธ์โดยนาย โลงขี่โพ่ จากบ้านกองม่องทะ บทเพลงแสดงถึงความรักของชายหนุ่มที่เป็นความรักแท้ อาจจะบรรเลงในโอกาสการเกี้ยวพาราสี บอกความในใจของชายหนุ่มที่มีต่อหญิงสาวที่ตนหมายปอง

การตั้งสายนาเด่ย ลักษณะของนาย โลงขี่โพ่คือ **ร ด ล ซ ม ด**

บันไดเสียงที่ใช้ **ด ร ม ซ ล**

เพลงเกี่ยวกับความรัก

เนื้อร้อง : โลงขี่โพ่ 28 ธ.ค. 2546

นาเด่ย : โลงขี่โพ่

ตาเหน่อเวคว่าเมอหลี่ส่ง เม้ยจะเว้สะโอ้จ่งหน่ง

เอ้เลอนี่โพ่พือจู้หล่ง ซื้ยเบยหล่องเหย่อมิเลอถ่ง

ทำนองบรรเลงนำ

- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล – ซ

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	เล - เล	เล้ – เล้

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด

เนื้อเพลงวรรคที่ 1

- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด -ซ	- ด – ด
- - - ม	- - ม ร	- - - -	- - ม ม	- ม – ซ	- ม - ร	- - - -	- ม - ม
ตา	เนอเว		ตาเนอเว	คว่า เม้อ	หลี่ ส่ง		เล เล

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด
- ม - ซ	- ม - ร	- - ด ร	- - ม ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
คว่า มือ	หลี่ ส่ง	(หย่า พือ	ลือบล่อง)				

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด
- - - ร	- ม - ซ	- ม - ร	- ด - ล	- - - ซ	- ซ - ม	- - ร ม	- - ร ด
ตา	เนอ เว้	คว่า มือ	หลี่ ส่ง	เม้ย	จะ เว้	สะโอ	จง หน่ง

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- - ร ร	- ม - ซ

- ล - ซ	- ม - ร	- - ร ร	- - ม ซ	- ล - ซ	- ม - ร	- ด - ซ	- ด – ด

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	เล - เล	เล้ – เล้

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด

เนื้อเพลงวรรคที่ 2

- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด -ซ	- ด – ด
- - - ม	- - ม ร	- - - -	- - ม ม	- ม – ซ	- ม - ร	- - - -	- ม - ม
เอ	เลอ นี่		เอ เลอ นี่	โพ่ พือ	จู หล่ง		เล เล

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด
- ม - ซ	- ม - ร	- - ด ร	- - ม ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
โพ พือ	จู หล่ง						

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด
- - - ร	- ม - ซ	- ม - ร	- ด - ล	- - - ซ	- ซ - ม	- - ร ม	- - ร ด
เอ้	เลอ นี่	โพ่ พือ	จู หล่ง	ซี้ย	เบ่ยหล่อง	เหย่อ มี	เลอ ถ่ง

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล – ซ	- ม - ร

- ร - ร	- ม - ซ	- ล – ซ	- ม - ร	- - - ร	- ม – ซ	- ม - ร	- ด – ล

- - - ซ	- ซ - ม	- ร - ม	- ร - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด

จบเพลง

<u>ลักษณะที่พบในบทเพลง</u>

1.**ประพันธ์ และบรรเลงโดย** นายโลงชี่โพ่ ไทรสังขชวาลลิน บ้านกองม่องทะ

2.**บันไดเสียง** แบบเพนทาโทนิค สเกล (Pentatonic Scale) ด ร ม ซ ล

3.**ลักษณะเพลง** *ส่วนที่ 1* ท่อนนำ

ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง ขึ้นต้นด้วย เล เล ทุกวรรค

ส่วนที่ 3 ทำนองจบ

4.**เอกลักษณ์ของการบรรเลง** คือ เสียงโดรน

เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง โด ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลง เช่น

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล – ซ	- ม - ร
เสียงโดรน ⟶ ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด

5. **การดำเนินทำนอง** 1) ตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง

2) ตามทำนองเพลง

6. **ทำนองขณะร้อง** นาเด่ยบรรเลง - ด – ซ - ด – ด เป็นทำนองหลัก และแทรกทำนองอื่นได้อย่างอิสระ

ตัวอย่าง

- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด -ซ	- ด – ด
- - - ม	- - ม ร	- - - -	- - ม ม	- ม – ซ	- ม - ร	- - - -	- ม - ม
ตา	เนอเว		ตาเนอเว	คว่า เม้อ	หลี่ ส่ง		เล เล

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด
- ม - ซ	- ม - ร	- - ด ร	- - ม ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
คว่า มือ	หลี่ ส่ง	(หย่า พือ	ลือบล่อง)				

3) ***เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ***

သိင်းအုံဖုံင်ထဝ်အုံလါဝဲ အုံအုဂ်ဆုံအွါမံလေါ်ကွဲ
အုံဖါထီ·အုံမေဝ်လင်ဆေ လဲသိင်းခိအုံမိင်·အးတေ

<u>เนื้อร้อง</u>	เส้ยเอ่อผล่งโทเอ่อล้าโบล่ย	เซอะเอาะเซออั่วมิลุก่วย
	เอ่อผ้าทีเอ่อมีหล่องเฉ่	เลอเซยคี่เอ่อเหม่ยอ้าเต่
คำแปล	*ต้นไม้ลำต้นสูงใหญ่ใบย้อยลงมา*	*มีลิงค่างเล่นอยู่บนต้นไม้*
	ตัวผู้ใหญ่มีหางยาวห้องลงมา	*บนยอดต้นไม้มีสัตว์หลายอย่าง*

บทเพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ นี้เป็นการบรรยายถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ อีกนัยยะหนึ่งอาจหมายถึง ป่าไม้ในอุดมคติของชาวกะเหรี่ยง ที่แวดล้อมไปด้วยความสมบูรณ์ของพืชพันธ์ และสัตว์ป่า ที่ทุกชีวิตอยู่ร่วมในธรรมชาติเดียวกัน การถ่ายทอดบทเพลงประเภทนี้ภายในสังคมชนเผ่าเพื่อเป็นเรื่องราวสะท้อนให้ทุกคนร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีคุณค่า ค่างตัวใหญ่เป็นตัวแทนของความสมบูรณ์ หากไม่มีป่า ก็ไม่มีค่าง และไม่มีป่าก็ไม่มีคน เช่นกัน บทเพลงนี้ สามารถบรรเลงในโอกาสต่างๆ ได้ทุกโอกาส (อภิชาติ เสตะพันธ์ ,สัมภาษณ์)

เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ

เนื้อร้อง : โลงขี่โพ่ 28 ธ.ค. 2546
นาเด่ย : โลงขี่โพ่

เส้ยเอ่อผล่งโทเอ่อล้าโบล่ย เซอะเอาะเซออั่วมิลุก่วย
เอ่อผ้าทีเอ่อมีหล่องเฉ่ เลอเซยคี่เอ่อเหม่ยอ้าเต่

ทำนองบรรเลงนำ

- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล – ซ

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด – ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	เล - เล	เล้ – เล้

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด – ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด

เนื้อเพลงวรรคที่ 1

- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด -ซ	- ด – ด
- - - ม	- - ม ร	- - - -	- - ม ม	- ม – ซ	- ม - ร	- - - -	- ม - ม
เส้ย	เอ่อผล่ง		เอ่อผล่ง	โทเอ้อ	ล้าโบล่ย		เล เล

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด
- ม - ซ	- ม - ร	- - ด ร	- - ม ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
โทเอ้อ	ล้าโบล่ย						

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด
- - - ร	- ม - ซ	- ม - ร	- ด - ล	- - - ซ	- ซ - ม	- - ร ม	- - ร ด
เส้ย	เอ่อผล่ง	โทเอ้อ	ล้าโบล่ย	เขอะ	เอาะ เขอ	อั่ว มิ	ลุ ก่วย

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- - ร ร	- ม - ซ

- ล - ซ	- ม - ร	- - ร ร	- - ม ซ	- ล - ซ	- ม - ร	- ด - ซ	- ด – ด

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด
- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	เล - เล	เล้ – เล้

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด

เนื้อเพลงวรรคที่ 2

- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด -ซ	- ด – ด
- - - ม	- - ม ร	- - - -	- - ม ม	- ม – ซ	- ม - ร	- - - -	- ม - ม
เอ่อ	ผ้า ที		ผ้า ที	เอ่อ มี	หล่อง เฉ่		เล เล

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด
- ม - ซ	- ม - ร	- - ด ร	- - ม ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
เอ่อ มี	หล่อง เฉ่						

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด
- - - ร	- ม - ซ	- ม - ร	- ด – ล	- - - ร	- ม - ซ	- - ม ร	- - ม ด
เอ่อ	ผ้า ที	เอ่อ มี	หล่อง เจ่	เลอ	เซย คี่	เอ่อ มี	อ้า เต่

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล – ซ	- ม - ร

- ร - ร	- ม - ซ	- ล – ซ	- ม - ร	- - - ร	- ม – ซ	- ม - ร	- ด – ล

- - - ซ	- ซ - ม	- ร - ม	- ร - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด

จบเพลง

<u>ลักษณะที่พบในบทเพลง</u>

1.**ประพันธ์** โดยนายอภิชาติ เสตะพันธ์ **บรรเลงนาเด่ยโดย** นายโลงขี่โพ่ ไทรสังข-ชวาลลิน บ้านกองม่องทะ

2.**บันไดเสียง** แบบเพนทาโทนิค สเกล (Pentatonic Scale) ด ร ม ซ ล

3.**ลักษณะเพลง** *ส่วนที่ 1* ท่อนนำ

ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง ขึ้นต้นด้วย เล เล ทุกวรรค

ส่วนที่ 3 ทำนองจบ

4.**เอกลักษณ์ของการบรรเลง** คือ เสียงโดรน

เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง โด ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลง เช่น

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล – ซ	- ม - ร
เสียงโดรน ⟶	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด

5. **การดำเนินทำนอง** 1) ตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง

2) ตามทำนองเพลง

6. **ทำนองขณะร้อง** นาเด่ยบรรเลง - ด – ซ - ด – ด เป็นทำนองหลัก และแทรกทำนองอื่นได้อย่างอิสระ

4) ***เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และชนเผ่า***

	လုံဖုံသျှါဟှယ်ဖွင်ကဝ်	အုံထါမုံဖီလိုဟှါလုံ
	လင်ထါင်ဋျါပဝဝ်ဏောင်ယဝ်	ဟွဲဘါသါအ်အဲသုဝ်
<u>เนื้อร้อง</u>	เลอโผล่วซาเก้มะต่องโก่	เอ้อไถ่เมอพี่เหล่อก้าโหล่
	หล่องไถ่กาเปอโบไน้โย่	ขวยเผี่ยซ่าโอเอสะโม่
คำแปล	*โผล่วดั้งเดิมที่เกิดมาในโลก*	*ต้นกำเนิดคือยายคนเดียว*
	กลับมาคนถึงปัจจุบัน	*ทุกชนชาติอยู่ให้สงบสุข*

บทเพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และชนเผ่านี้ เป็นการเล่าเรื่อง ตามตำนานความเชื่อของชาวกะเหรี่ยง ที่เชื่อว่า กะเหรี่ยงนั้นมีต้นกำเนิดมาจากยาย ยายถือว่าเป็นบรรพบุรุษ มีความหมายในความรู้สึกของชาวกะเหรี่ยง และความเชื่อเรื่องต้นกำเนิดของชนเผ่าว่าเกิดมาจากยายคนเดี่ยวนี้ มีความสัมพันธ์ กับ การสืบทอดสายตระกูลคือ ผู้หญิง จะเป็นผู้นำในสายตระกูล จะนับ ญาติโดยฝ่ายหญิงเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น หากมีการแต่งงานกัน ฝ่ายชายนจะต้องไปอยู่บ้านฝ่ายหญิง และนับถือผีฝ่ายหญิง เป็นต้น และอีกประการคือ ผู้หญิงจะมีบทบาทสำคัญในพิธีกรรมของครอบครัว คือเป็นผู้นำพิธีกรรมต่างๆ และลูกสาวจะต้องเป็นผู้สืบทอดการทำพิธีกรรมต่อไป เป็นต้น (โลงขี่โพ่, สัมภาษณ์)

เพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และชนเผ่า

เนื้อร้อง : โลงขี่โพ่ 28 ธ.ค. 2546

นาเด่ย : โลงขี่โพ่

เลอโผล่วซาเฆ้ มะต่องโก่ *เอ้อไถ่เมอพี่เหล่อก้าโหล่*

หล่องไถ่ดาเปอโบไน้โย *ขวยเผี่ยซ่า โอ เอสะโม*

ทำนองบรรเลงนำ

- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ล – ซ	- ด - ด	- ล - ซ

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด – ด	- ล - ซ	- ด - ด
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	เล - เล	เล้ - เล้

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด – ด	- ด - ซ	- ด - ด

เนื้อเพลงวรรคที่ 1

- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด	- ด -ซ	- ด - ด
- - - ม	- - ม ร	- - - -	- - ม ม	- ม – ซ	- ม – ร	- - - -	- ม - ม
เลอ	โผล่ว ซา		โผล่วซา	เกม้า	ต้องโก่		เล เล

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด	- ด – ซ	- ด - ด
- ม - ซ	- ม - ร	- - ด ร	- - ม ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
เก ม้า	ต้อง โก						

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด	- ด – ซ	- ด - ด
- - - ร	- ม - ซ	- ม - ร	- ด - ล	- - - ซ	- ซ - ม	- - ร ม	- - ร ด
เลอ	โผล่ว ซา	เก้ มา	ต้อง โก	เอ่อ	ไถ่ เม้อ	พี่เหล่อ	ก้า โหล่

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด	- - ร ร	- ม - ซ

- ล - ซ	- ม - ร	- - ร ร	- - ม ซ	- ล - ซ	- ม – ร	- ด - ซ	- ด - ด

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด
- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด – ด	- ล - ซ	- ด - ด
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	เล - เล	เล้ - เล้

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด – ด	- ด - ซ	- ด - ด

เนื้อเพลงวรรคที่ 2

- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด	- ด -ซ	- ด - ด
- - - ม	- - ม ร	- - - -	- - ม ม	- ม – ซ	- ม – ร	- - - -	- ม - ม
หล่อง	ไถ่ ดา		ไถ่ ดา	เปอ โบ้	ไน โย		เล เล

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด	- ด – ซ	- ด - ด
- ม - ซ	- ม - ร	- - ด ร	- - ม ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
เปอ โบ้	ไน โย						

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด	- ด – ซ	- ด - ด
- - - ร	- ม - ซ	- ม - ร	- ด - ล	- - - ร	- ม - ซ	- - ม ร	- - ม ด
หล่อง	ไถ่ ดา	เปอ โป้	ไน โย	ขวย	เผี่ย ซา	โอ เอ	สะ โม

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ม – ซ	- ล – ซ	- ม - ร

- ร - ร	- ม - ซ	- ล – ซ	- ม - ร	- - - ร	- ม – ซ	- ม - ร	- ด - ล

- - - ซ	- ซ - ม	- ร - ม	- ร - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด

จบเพลง

<u>**ลักษณะที่พบในบทเพลง**</u>

1.**ประพันธ์โดย** นายอภิชาติ เสตะพันธ์ **บรรเลงนาเด่ยโดย** นายโลงชี่โพ่

2.**บันไดเสียง** แบบเพนทาโทนิค สเกล (Pentatonic Scale) ด ร ม ซ ล

3.**ลักษณะเพลง** *ส่วนที่ 1* ท่อนนำ

ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง ขึ้นต้นด้วย เล เล ทุกวรรค

ส่วนที่ 3 ทำนองจบ

4.**เอกลักษณ์ของการบรรเลง** คือ เสียงโดรน

เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง โด ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลง เช่น

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล – ซ	- ม - ร
เสียงโดรน ⟶ ด		ด		ด		ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด

5. **การดำเนินทำนอง** 1) ตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง

2) ตามทำนองเพลง

6. **ทำนองขณะร้อง** นาเด่ยบรรเลง - ด – ซ - ด – ด เป็นทำนองหลัก และแทรกทำนองอื่นได้อย่างอิสระ และทำนองจบ จะต้อง จบด้วยทำนอง - ด- ซ - ด – ด เช่นเดียวกัน

5) ***เพลงเกี่ยวกับศาสนา***

	မါထေင်ဏံင်တါင်ထင်ဏောင်ယဝ် ထါင်ဝယ်အုံဟါကဝ်ဆံင်တါ	မိက်ကံင်ယါဏီဝးထံင် ယုံလါင်စါင်ခုါလုက့်ယဲယုဂ်
<u>เนื้อร้อง</u>	หม่าเท่หน่งไต่ทองภิกขุ ไต่เหว่เอ่อหน้ากุฆองเต๊าะ	ไม้กล่องยาหนิ่งบ้าถะง่ง เหล่อไลไจ่คล่าล้อเกล่ยอ
คำแปล	*พระนันทะจะไปบวชพระ* *เตรียมอาหารอย่างพร้อม*	*เนื้อคู่ต้องโศกเศร้า* *ต้องแตกสลายหมด*

บทเพลงนี้เป็น เรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนา ซึ่งแต่เดิมเป็นเรื่องยาว คล้ายนิทาน แต่ได้ คัดมาเพียง หนึ่งบทเท่านั้นเพื่อนำมาเป็นตัวอย่างในการศึกษา ลักษณะของการร้อง และการบรรเลงนาเด่ย อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึง อิทธิพลทางพุทธศาสนาที่มีต่อชาวกะเหรี่ยง และได้บันทึกบอกเล่าถ่ายทอดมาเป็น บทเพลง (ถะคู) จนถึงปัจจุบัน

เพลงเกี่ยวกับศาสนา

เนื้อร้อง : โลงขี่โพ่ 28 ธ.ค. 2546

นาเด่ย : โลงขี่โพ่

หม่าเท่หน่งไต่ทองภิกขุ *ไม้กล่องยาหนิ่งบ้าถะง่ง*

ไต่เหว่เอ่อหน้ากุฆองเต๊าะ *เหล่อไลไจ่คล่าล้อเกล่ยอ*

ทำนองบรรเลงนำ ***หม่าเท่หน่งไต่ทองภิกขุ*** ***ไม้กล่องยาหนิ่งบ้าถะง่ง***

- ด - ด	- ด - ซ	- ด – ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ล – ซ	- ด - ด	- ล - ซ

- ล - ซ	- ด - ด	- ล – ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด – ด	- ล - ซ	- ด - ด
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	เล - เล	เล้ - เล้

- ล - ซ	- ด - ด	- ล – ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด

เนื้อเพลงวรรคที่ 1

- ล - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด -ซ	- ด - ด
- - - ม	- - ม ร	- - - -	- - ม ม	- ม – ซ	- ม - ร	- - - -	- ม - ม
หม่า	เท่ หน่ง		เท หน่ง	ไต่ ทอง	ภิก ขุ		เล เล

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด	- ด – ซ	- ด - ด
- ม - ซ	- ม - ร	- - ด ร	- - ม ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
ไต่ ทอง	ภิก ขุ						

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด
- - - ร	- ม - ซ	- ม – ร	- ด - ล	- - - ซ	- ซ - ม	- - ร ม	- - ร ด
หม่า	เท หน่ง	ไต่ ทอง	ภิก ขุ	ไม้	กล่อง ยา	นิ่ง บา	ถะ งง

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- - ร ร	- ม - ซ

- ล - ซ	- ม - ร	- - ร ร	- - ม ซ	- ล - ซ	- ม - ร	- ด - ซ	- ด - ด

- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด
- ล - ซ	- ด - ด	- ล – ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	เล - เล	เล้ - เล้

- ล - ซ	- ด - ด	- ล – ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด

เนื้อเพลงวรรคที่ 2 ***ไต่เหว่เอ่อหน้ากุชองเต๊าะ เหล่อไลไจ่คล่าล้อเกล่ยอ***

- ล - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด -ซ	- ด - ด
- - - ม	- - ม ร	- - - -	- - ม ม	- ม – ซ	- ม - ร	- - - -	- ม - ม
ไต่	เหว่ เอ่อ		เหว่ เออ	หน้า กุ	ฉ่อง เต๊าะ		เล เล

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด – ด
- ม - ซ	- ม - ร	- - ด ร	- - ม ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
หน้า กุ	ฉ่อง เต๊าะ						

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด
- - - ร	- ม - ซ	- ม – ร	- ด - ล	- - - ร	- ม - ซ	- - ม ร	- - ม ด
ไต่	เหว่ เอ่อ	หน้า กุ	ฉ่อง เต๊าะ	เหล่อ	ไล ไจ่	ล่า ล้อ	เกล่ ยอ

- ด - ซ	- ด - ด	- ด – ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล – ซ	- ม - ร

- ร - ร	- ม - ซ	- ล – ซ	- ม - ร	- - - ร	- ม – ซ	- ม - ร	- ด - ล

- - - ซ	- ซ - ม	- ร - ม	- ร - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด

จบเพลง

<u>ลักษณะที่พบในบทเพลง</u>

1. **บรรเลงโดย** นายโลงขี่โพ่ ไทรสังขชวาลลิน บ้านกองม่องทะ
2. **บันไดเสียง** แบบเพนทาโทนิค สเกล (Pentatonic Scale) ด ร ม ซ ล
3. **ลักษณะเพลง** *ส่วนที่ 1* ท่อนนำ
   ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง ขึ้นต้นด้วย เล เล ทุกวรรค
   ส่วนที่ 3 ทำนองจบ
4. **เอกลักษณ์ของการบรรเลง** คือ เสียงโดรน

   เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง โด ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลง เช่น

- ด - ซ	- ด - ด	- ด - ซ	- ด - ด	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล – ซ	- ม - ร
เสียงโดรน ⟶	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด

5. **การดำเนินทำนอง** 1) ตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง
   2) ตามทำนองเพลง
6. **ทำนองขณะร้อง** นาเด่ยบรรเลง - ด – ซ - ด – ด เป็นทำนองหลัก และแทรกทำนองอื่นได้อย่างอิสระ

6.2เพลงร้องประกอบเมตารี่

1)เพลงในพิธีทำบุญข้าวใหม่

ဖီဂူယဝ်ထၢင်ဆုံဖေါဖင် ဟ့ထၢင်အဝ်ကိုင်ကေါ်တွါန်
အင်ကိုက်အဝ်ဃွဖုံသ့ုင်ဖေါဟ် ယဝ်ဝေမုံဟ့ဝ်ဆိင်ပ့ုင်
ယါထိုညါယုံအင်ကိုင်ထင် ခ့ုကျါက်ခ့ုအိင်ယေါဝ်လ့ုင်ယေါဝ်လ့ုင်

<u>เนื้อเพลง</u>

พิบือโยไถ่เซอพูพ่อง เก้ไถ่โอโก่งกะตะว่อง
อองก่อโอข่วยโผล่วส่องพูโหย่ เบเมอกีเซ่ยปล่อง
ยาเทอยาเหย่อออกเก่ทอง เดไจ่เดเอ่ยูหล่อง

คำแปล

แม่โพสพกลับบนท้องฟ้า กลับลงมาอยู่รวมกันทุกหมู่บ้าน
กินอิ่มดื่มอิ่ม คนโผล่ว ส่องนับถือ ให้มันดีสะอาดเรียบร้อย
ภาวนาเราขอภวนาขึ้น ให้พระพุทธเจ้าและเทวดามองลงมา

ကုံလေါထင်ဖီဂူးယဝ် မေါဝ်ဟ့ဉ်းခေါဝ်လုံခဝ်ဖါမူခေါဟ်
ဖီဂူးယဝ်ခုံတါလုံဏိင်လုံဉင် ဓါးမါဓုံသ့ုန်ခ့ုကျေါဟ်ခ့ုမံ
အူးထင်ခ့ုဃွဲအုံလူသဟ် ခ့ုခီခ့ုသေါ်ဃူးဃ့ုင်သ့ွဝ်
နေဝ်လ့ါသိုအင်ထင်ထဝ် ယါထိုညါကေါ်ထၢင်ယဝ်
ဖြုလ့ါ ဟ့ထၢင် ဟ့ထၢင်ဖီဂူယဝ်

<u>เนื้อเพลง</u>

เกอหลุ่ทองพิบือโย มูกองคุเลอโคว่ตาเหมาะคู
พิบือโยโควต่าละเนยละบล่อง บาหม่าโบวส่ง เดกลูเดโหม่ง
อูทอง เดฆ่วย เอ่อลูโซ่ เดยกี่ เดยสุ ฮุคอง เส่อม่อง
นีลาไส่ อองโอ่ทองโถ่ หย่าไถ่ยากุไทโย
ปรู๊หล่า เก้ไถ่ เก้ไถ่ พิบือโย

คำแปล

ขอขมา แม่โพสพ แม่โพสพมีบุญคุณ
แม่โพสพมีคุณ หนึ่งปีหนึ่งครั้ง ทำบุญร่วม ตีกลองมโหระทึก ตีโหม่ง
เป่าขึ้น ปี่เขาควาย เสียงดัง เพื่อนฝูงร่วมกันสามัคคีกัน
ขอให้ได้กินคืนเริ่มต้น ขอภาวนา
ขวัญจงกลับมาแม่โพสพ

บทเพลงสรรเสริญแม่โพสพ หรือ พิบือโย นี้ เป็นบทเพลงที่ใช้ร้องในพิธีการทำบุญข้าวใหม่ ในขั้นตอนเชิญแม่โพสพมาที่ประรำพิธี ซึ่งต้องเชิญแม่โพสพด้วยการร้องเพลง ที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่าง ชาวกะเหรี่ยงกับพิยือโย รวมทั้งการสำนึกในบุญคุณแม่โพสพที่ช่วยดูแลข้าว และพืชธัญญาหารต่างๆ มาตลอดทั้งปี เพลงที่นำมาเป็นตัวอย่างนี้เป็นบทเพลงที่ใช้ในงานทำบุญข้าวใหม่ที่หมู่บ้านทิไล่ป้า เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ.2546 ร้องเพลงโดยคณะดนตรีเยาวชนบ้านทิไล่ป้า โดยมีนายละเค่งโพ่ เป็นหัวหน้าคณะและบันทึกบทเพลง

ในบทเพลงนี้ได้มีการกล่าวถึงเครื่องดนตรี สามชนิดคือ กลู แปลว่า กลองมโหระทึก โหม่ง แปลว่า โหม่ง และฆ่วย แปลว่า ปี่เขาควาย เครื่องดนตรี นี้เป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญในความรู้สึกของชาวกะเหรี่ยง การบรรเลงเครื่องดนตรี ทั้งสามชนิดนี้เพื่อเป็นการเชิญแม่โพสพในความหมายหนึ่งแล้ว อาจหมายถึงเสียงของการสรรเสริญ และยินดี ที่เป็นตัวแทนของ โผล่ว และส่อง ที่มีต่อ พิบือโย

เพลงสรรรเสริญแม่โพสพ

คณะดนตรี เยาวชนหมู่บ้านทิไล่ป้า
งานทำบุญข้าวใหม่ 16 ม.ค. 45

เนื้อเพลง

พิบือโยไถ่เชอพูพ่อง *เก้ไถ่โอโก่งกะตะว่อง*
อองก่อโอข่วยโผล่วส่องพูโหย่ *เบเมอกีเช่ยปล่อง*
ยาเทอยาเหย่อออกเก่ทอง *เดไจ่เดเอ่ยูหล่อง*

เนื้อเพลง

เกอหลุ่ทองพิบือโย *มูกองคุเลอโคว่ตาเหมาะคู*
พิบือโยโควต่าละเนยละบล่อง *บาหม่าโบวส่ง เดกลูเดโหม่ง*
อูทอง เดข่วย เอ่อลูโซ่ *เดยกี่ เดยสุ ฮุคอง เส่อม่อง*
นีลาไส่ อองโอ่ทองโถ่ *หย่าไถ่ยากุไทโย*
ปรู๊หล่า เก้ไถ่ เก้ไถ่ พิบือโย

ทำนองนำ

				- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

- - ด ร	- ล - ด	ล ซ ล	ฟ ฟ	ล ล ล	ท ด	ด ด ฟ	ฟ ด
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ				

ทำนองร้องท่อน 1

- ฟ ฟ ฟ	- ร – ร	- ร ม ฟ	- ฟ - ฟ	- ซ – ฟ	- ซ - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ด – ท
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
พี บือ	โย – ไถ่	เซอพูพ่อง				เก้ไถ่โอ	โถ่ง

- ด ท ล	ท ด – ด	- ฟ ฟ ฟ	- ด – ท	- ด ท ล	ท ด – ด	- ด ท ล	- ท – ด
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
กุ	ตะว่อง					อองกอโอ	ข่วย เอ

- ร ฟ ซ	- ม – ด	- ด ท ล	- ด – ท	- ซ ฟ ซ	- ท – ด	- ด ร ด	- ท – ด
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
โผล่วส่องพู	โย เม	เมอ กี่	เซ่ยปล่อง				

- ด ท ล	- ท – ด	- ด – ท	- ด – ฟ	- - - ด	- ท – ด	- ท – ล	- ฟ – ซ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
ยา ทา	ยาเหย่อ	อ่องเกท่อง		เด	- ไจ - -	- เด - -	

- ม – ด	- ซ – ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ				
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ				
ยูหล่อง	ยูหล่อง						

ทำนองนำ ท่อน 2

- ด – ล	- ท – ด	- ด ด ฟ	- ฟ – ด	- ฟ – ฟ	- ด – ท	- ด ท ล	- ท ล ซ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

- ซ ฟ ด	- ซ – ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ – ฟ	- ฟ ฟ ฟ	-ฟ - ฟ		
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

ทำนองร้องท่อน 2

- - - -	- - - -	- ร - -	- ท – ร	- - - -	- - - -	- ซ - -	- ล – ฟ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
		เกอ	หลู่ ทอง			พี	บือ โย

		- ด – ท	- ร - -	- ท – ร		- ร - -	- ท – ร
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
		หมู่ คอง	- คู - -	เลอ โคว่		ป้า	เหมาะคู

- ร - -	- ร - -	- ฟ ม ฟ	- ม – ร	- ด – ร	ด ท – ด	- ด – ท	- ล – ซ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
		พี โย โคว่	- ตา - -	ละ เน	ละ บล่อง	บา มา	ลา ส่อง

- ด – ท	- ล – ซ	- ซ ฟ ซ	- ล – ซ	- ซ ซ ล	- ซ - -	- ซ ซ ล	- ฟ - -
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
						เดกลูเด	หม่ง

- ด ด ร	- ท - -	- ด ร -	- - - -	- ฟ ม ฟ	- ม - -	- ด ท -	- - ร ด
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
อูทองเด	-ข่วย- -	เออลูโส		เด่ยกี่เด่ย	- สุ- -	อุ คอง	เส่อ ม่อง

- ฟ – ม	- ร – ม	- ร ด ท	- ร – ด	- ร ร ม	- ร - -	- - ด ร	- ล – ด
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
						นี ล้า	ไส่ ออ

- ล ซ ล	- ฟ - -	- - ท ท	- ท – ด	- ร ม ฟ	- ม – ฟ	- - - ร	- ด - -
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
โอ ถ้อง	- โถ่ - -	หย่า ไถ่	ย้า	กุ ไท	โผ	ปรู๊	หล่า

- ร – ด	- ด ท ล	- ซ ฟ ด	- ซ – ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ – ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ – ฟ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
เก้ ไถ่	เก้	ไถ่ พี่ พี	บือ โย				

จบเพลง

ลักษณะที่พบในบทเพลง

1.**ประพันธ์** ไม่ทราบนามผู้แต่ง

2.**บันไดเสียง** ฟ ซ ล ด ร

3.**ลักษณะเพลง** *ส่วนที่ 1* ท่อนนำ

ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง

ส่วนที่ 3 ทำนองจบ

4.**เอกลักษณ์ของการบรรเลง** คือ เสียงโดรน

เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง โด และสายที่ 5 เสียง ฟา ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลง - - - ด - ฟ - ฟ - - - ด - ฟ - ฟ - - - ด - ฟ - ฟ ฯลฯ

- - ด ร	- ล - ด	ล ซ ล -	- ฟ - ฟ	- ล ล ล	- ท - ด	- ด ด ฟ	- ฟ – ด
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ				

5. **การดำเนินทำนอง** 1) ตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง

2) ตามทำนองเพลง

6. **ทำนองขณะร้อง** บรรเลงตามทำนองร้องของผู้ร้อง

2) เพลงจีบสาว และความรัก

	ဆုံအံဥုံင်ဝါမုံထေါဟ်ယုံင် ဓာလင်ဟှင်ကျ်ကုံဆါ့ ရါဓနါပုံစူဆီ့ဝံင်	ဏေဝ်ဟုံင်လင်တီခေါဟ်လံင် လင်သှးလိုင်တါဝ့်ပုံဆုတံင်
(ชาย)	ซะเอด่องเวมาทูค่อง บาหล่องค่องจองกะซา ย่าบะน่าเปอจูชีบ่อง	เนหล่องค่องว่องตีคูหล่อง หล่องซะเลี่ยงตะว่องบะซาต่อง
คำแปล	*พี่รักน้องจะยกตัวอย่าง* *คู่รักนั่งคู่หน้าพระเจ้า*	*กว้างเท่าป่ารันตีเท่าภูเขา* *ทุกทุกชาติจะรักน้อง*
	ဝါယှီသါစ္ခါခိုဆုံအဲသါသီဏီဟှါ မုံဏေဝ်ဥေဝါလင်တီ့ဖိုင်သါ ဖူမူအဲကျဝ်သါသီကုက်မီင်လး	ဓေဝ့်ထေါဟ်ကေါဝ်ကုက်မိင်လးကှါ ဈါက်ဝါခါင်ဖူယီသးအွါ ဖူဥေဝါဏီ့ဟှါ
(หญิง)	เวคี่สัจจาคลูซะเอซาดีนี่คา มะดีเด้เวหล่องตีเผ่อตา ผื่อมือเอ้โจ่วตาตั้ไกล่เหม่อลา	บีทูกลูกล่ะม่องล้ากล่า เบียเวไข่พูคีตะอัว พือ เดเบนาค่า
คำแปล	*จริงไหมพี่ว่ารักน้อง* *ป่าและภูเขาเป็นหลักฐาน* *ป่าต้นน้ำอยู่คู่ตลอด*	*น้องรักพี่ให้เป็นพยาน* *เหมือนนกเงือกบนยอดกิ่งไม้*

บทเพลงนี้ เป็นการร้องโต้ตอบระหว่างชายหญิง ในเรื่องของความรัก ซึ่งได้เปรียบเปรยความรักกับธรรมชาติได้อย่างลงตัว ป่าคู่น้ำดั่งพี่คู่น้องจะอยู่รวมกันตลอดไป และความรักเรา เหมือนความรักของนกเงือก คือ นกเงือกเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่อยู่คู่ผัว-เมีย ตลอดทั้งชีวิตไม่มีการเปลี่ยนคู่ สืบพันธุ์เหมือนอย่างสัตว์ประเภทอื่น นกเงือกจึงเป็นตัวแทนของรักแท้ ที่มั่นคงต่อกันตลอดไป

หมายเหตุ ** ทำนองของเพลงนี้ เป็นทำนองที่แตกต่างกับเพลงสรรเสริญแม่โพสพ

เพลงเกี่ยวกับความรัก

เมตารี่ : นายมะโซทู

นักร้อง : นายหล่ง / นางมะโอซู่

(ชาย) *ชะเอด่องเวมาทูค่อง* *เนหล่องค่องว่องตีคูหล่อง*

บาหล่องค่องจองกะชา *หล่องชะเลี่ยงตะว่องบะชาต่อง*

ย่าบะน่าเปอจูชีบ่อง

หญิง) *เวคี่สัจจาคลูชะเอชาดีนี่คา* *บีทูกลูกล่ะม่องล้ากล่า*

(ชาย / หญิง) *มะดีเด้เวหล่องตีเผ่อตา* *เบียเวไข่พูคีตะอัว*

ผื่อมือเอ้โจ่วตาตี้ไกล่เหม่อลา *พือ เดเบนาค่า*

ท่อนที่ 1

ทำนองนำ

- ร ร ร	- ด - ร	- ฟ – ซ	- ฟ – ฟ	- ด – ล	ซ ฟ – ร	- ฟ – ซ	- ล ซ ฟ
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ

ทำนองร้องท่อน 1 (ชาย)

- ร ร ร	- ร ด ร	- ร ฟ ซ	- ซ ฟ ฟ	- ซ ล ล	- ล ซ ล	- ล ด ร	- ร ด ด
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ
ชะ เอ	- ด่อง - -	- เวมาทู	- ฆ่อง- -	เน	ว่องม่อง	ล่อง ตี คู	หล่อง

- ด ร ร	- ร ด ร	- ร ด ท	- ด ท ล	- ซ ล ฟ	- ฟ ซ ม	- ร ม ฟ	- ซ ฟ ซ
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ
บา	- หล่อง-	ไจ้กะซ้า	หล่อง	ชะเลี่ยง	ตะว่องหะ	- ชาตอง-	

- ซ ซ ซ	- ล – ด	- ร ด ท	- ล ซ ฟ	- ด – ร	- ร ด ร	- ฟ – ซ	- ฟ – ฟ
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ
ยา	บา นา	เบอ –จู	ชี	บ่ง			

- ด – ล	- ซ ฟ ร	- ฟ – ซ	- ล ซ ฟ
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

ทำนองร้องท่อน 2 (หญิง)

- - - ร	- ฟ - -	- ด ด ร	- ด ด ด	- ร ร ร	- ร ม ร	- ร ด ท	- ด ล ล
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ
เว	- ฆี่ - -	ส้ จา		คลูซะเอ	ซา ดี	นี ฆา	

- ล ท ด	- ด ล ล	- ด ซ ล	- ล ฟ ฟ	- ซ ล ด	- ด ล ด	- ด ซ ล	- ล ฟ ฟ
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ
บี ทู	- กลู -	กะม่องล้า	- กล่า - -				

ทำนองร้องท่อน 3 (ชาย+หญิง)

- - ร ร	- ฟ – ล	- ล ซ ฟ	- ร ม ด	- ด ร ด	- ล ฟ ซ	- ล ด ล	-ล ด ล
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ
มะดี	- เด้เอ้	- เว - -		ล่อง ตี	เผ่อ ตา		

- ร ร ร	- ร – ด	- ร ด ด	- ด ล ล	- ล ด ด	- ด ล ล	- ล ซ ฟ	- ฟ ฟ ฟ
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ
เปีย		- - เว	- - ไข่ -	พู ฆี่	ตา	- อั๋ว - -	

- - ร ร	- ฟ – ล	- ล ซ ฟ	- ซ ร ด	- ด ร ด	- ล ฟ ซ	- - ล ล	- ล ด ร
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ
ผี่อ	มือ เอ้		- โจ้ - -	ตา ตี่	ไกล่เม่อลา		พือ

- ร ร ม	- ม ร ล	- ล ล ท	- ท ล ด	- ท ล ซ	- ฟ – ฟ	- ด ด ร	- ร ม ฟ
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ
				เด เบ	เน ฆา		

- ด ด ร	- ร ด ร	- ฟ – ซ	- ฟ ฟ ฟ	- ด ล ล	- ซ ฟ ร	- ฟ – ซ	- ล ซ ฟ
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ

จบ

ลักษณะที่พบในบทเพลง

1.**ผู้ประพันธ์** นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล บ้านกองม่องทะ

2.**บันไดเสียง** ฟ ซ ล ด ร

3.**ลักษณะเพลง** *ส่วนที่ 1* ท่อนนำ

ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง

ส่วนที่ 3 ทำนองจบ

4.**เอกลักษณ์ของการบรรเลง** คือ เสียงโดรน

เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง โด และสายที่ 5 เสียง ฟา ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลง - - - ด - ฟ - ฟ - - - ด - ฟ - ฟ - - - ด - ฟ - ฟ ฯลฯ

ตัวอย่าง

- ร ร ร	- ด - ร	- ฟ – ซ	- ฟ – ฟ	- ด – ล	ซ ฟ – ร	- ฟ – ซ	- ล ซ ฟ
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ

ทำนองร้องท่อน 1 (ชาย)

- ร ร ร	- ร ด ร	- ร ฟ ซ	- ซ ฟ ฟ	- ซ ล ล	- ล ซ ล	- ล ด ร	- ร ด ด
- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ
ซะ เอ	- ด่อง - -	- เวมาทู	- ม่อง- -	เน	ว่องม่อง	ล่อง ตี คู	หล่อง

5. **การดำเนินทำนอง** 1) ตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง

2) ตามทำนองเพลง

6. **ทำนองขณะร้อง** บรรเลงตามทำนองร้องของผู้ร้อง

3) ***เพลงเกี่ยวกับ ประวัติชนเผ่า***

	တဉိုဝ်ဏါင်ကုံရုဝ်အုံဝင်	အုံဝင်အုံခုံဆီ့ခုံဝင်
	သွေံ့င်ဆေဝ်ထဝ့်အုံတုံဆင်လင်	ထီဖေါဟ်ယွါလင်ခိုင်သူဖင်မင်
	အးမါလဝ်ဥေဝ်ဖေါဟ်ယးဖင်	ဖါလုံသိင်ခီ့ဖဝ့်ကါမုံယံင်ဝင်
	သင်ဝဝ်ဖေါဟ်ယွိင်ထေါဟ်သှါမါင်လင် အို	သုယဏဏဘုံယူယင်မင်လ
	ဌါန်	
<u>เนื้อร้อง</u>	เตอโหม่ไนโก่ล่อเออหว่อง	เออหว่องโอคู้ชี้คู้หว่อง
	ตะไน้เชถ่องเออเตอช่องหล่อง	ที่พูยั่วลองคเวซูพองหม่อง
	อาหม่าโล้ดิ้ฟู่ย้าผ่อง	พาเลอไช้คี่โพ่กาโมย่องบ่อง
	ส่องโว่พูช่วยทูซาไม๊หล่อง (โอ)	ซูโวนาโพยูหย่องหม่องล้าถ่อง
คำแปล	*เต่อหมู่ไนกิลิป่าใหญ่*	*มีบริเวณเก้าสิบเก้าแห่ง*
	มีหนองตลิ่งมากมาย	*ป่าต้นน้ำไหลลงมาผ่องใส*
	กบกุ้งปูปลามีทุกแห่ง	*บนยอดกิ่งไม้ดอกไม้มากมาย*
	นำกาเหว่าร้องนกยูงร้อง	*สุวรรณภูมิสงบสุขชื่น*
	ထီမေါဝ်ထင်ခိုင်ယူလင်ယွါ	ထီလင်ထေဝ်အုံလးဆိင်အွါအွါ
	သုင်သါအွါပုံဖုံုဆိုန်ဆါ	ဝေဝ်တီမေါဝ်ထင်တုက်လေါကဟ္ဘါ
	ထီဆွဲဝဝ်လါင်ဝဝ်ခေါဟ်ဥေ	ဓါတ်ကျ်ခင်ထါပုံရါဝနါ
	သုင်သါတဝ်လင်လုက်မူဥေခွါ	ဝါကုံလိုဝ်ယုဂ်ယါန်
	အုံဏုံလဝ်ဖုံုထူရူမဝ်ဖျါ	
<u>เนื้อร้อง</u>	ถิ่มูทองไคล่ซูหล่องยั่ว	ถี่หล่องทีอะล้าไช่อั่วอั่ว
	โซ่ซาอัวเปอโผล่วซูซา	บี้ตี้มูถ่อไต่ลอขม่า
	ถิ่ชเวโวไล่โว่คูด่า	เถ่าไจ้ช่องไถ่เปอยาบนา
	ส้องตาโตหล่องล่อพูเดขว่า	บาเก่อหลู่เยายอ
	เอหน่อล่อโผล่วทู่รู่หม่อเบีย	
คำแปล	*ทิ่งมูท่องน้ำตกมีเยอะ*	*ไหลลงมาผ่องใสสงบ*
	เช่นตัวอย่างจิตศรัทธามนุษย์	*เหมือนน้ำตกจิตใจสงบ*
	ทิ่งเซวโว่ไล่โว่ภูเขา	*ใต้ไล่เท่าใจอธิษฐาน*
	สันติสุขพี่น้องชาวโลก	*บรรพบุรุษฝากไว้ให้เรา*
	ศิลปวัฒนธรรมชีวิตชาวโผล่วสงบ	

	ခေါဟ်လင်ဖါသိုင်သုဝဏဏဂီရီ	လါင်ဝဝ်ဂင်ထါလ်တီမေါဝ်ခို့
	အ်ဝးစုံစုင်ယါ့လ်ဝီ	ပါမဂ်ပါလါဥေဖုံ့ဆုံ့ဃသီ
	ဆုံခွါင်လဝ်ဆိုဒ်ပုံဖူဖီ	ဖှေ်အင်ဃုဂ်မါအင်ဥေဃှီ
	လါင်ခါတ်ကျယိုဝ်ကဲသါသို့	သဲါါဖုံ့လုံ့အ်ဝီ
	ဝူလင်အင်သါမိင်လါဥေဖေါဟ်လီ	
<u>เนื้อร้อง</u>	คู่หล่องพาซ่าสุวรรณคีรี	ไล่โว่ข่องไท่เลอที่มูคี่
	เออบาเลอบล่องย่าเลอวี่	ปาเม่าะปาลาเดโผล่วโซคลี่
	โฉ่ไคล่โลชูเปอพูพี่	พี่อ่องเคาะมะอ่องเดคลี่
	ไล่โถ้ไจ้โยเก้ตาซี้	ซาโผล่วเลอเออวี่
	บูหล่องอ่องตาเหม่ยล้าเดพูลี่	
คำแปล	*ภูเขาเขียวสุวรรณคีรี*	*ภูเขาไล่โว่ห้วยน้ำทิ่งมูคลี่*
	ปู่ย่ามาอยู่ก่อนแต่อดีต	*มีความสงบในประเพณี*
	ประวัติปู่ย่าเล่าอดีต	*ทำไร่ พึ่งป่าเลี้ยงชีวิต*
	เป็นผู้นำในอดีต	*พระศรีสุวรรณ...*

บทเพลงนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติของชนเผ่า และวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงที่อยู่อย่างสงบสุขในผืนป่า ทำไร่หมุนเวียนดำรงชีพอย่างพอเพียง และธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และงดงามนี้เป็นมรดกที่ปู่ย่าตายายได้มอบไว้ ให้ลูกหลานได้ช่วยกันรักษาต่อไป เพื่อให้อยู่อย่างมีความสุขภายใต้พื้นที่อันศักดิ์สิทธ์ของภูเขาสุวรรณคีรี ที่มีหุบเขาทั้งหมด 99 หุบเขาในผืนป่าทุ่งใหญ่นเรศวร

หุบเขาทั้ง 99 หุบเขานี้เป็นพื้นที่อันศักดิ์สิทธิ์ที่ที่มี "ไล่ท่องเจี๊ยะ" หรือภูเขาสุวรรณคีรี เป็นศูนย์กลางอันเป็นที่ประกอบพิธีกรรมและประดิษฐานของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไล่ท่องเจี๊ยะ นี้สามารถมองเห็นหุบเขาได้ทั้ง 99 หุบเขาที่เป็นเขตของ"ไนเกาะเราะ" สถานที่แห่งนี้เป็นสถานที่เป็นหุบเขาสลับซับซ้อนยากแก่การเข้าไป มีน้ำศักดิ์สิทธิ์ไว้ให้ผู้เข้าร่วมพิธีดื่ม และเป็นที่เก็บกระดูกของฤาษีองค์ที่เชื่อกันว่าเสียชีวิตในประเทศจีน พื้นที่อันศักดิ์สิทธิ์นี้ เป็นพื้นที่ "ส้งปะไตย" คือพื้นที่แห่งบุญบารมี มีข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด ห้ามดื่มเหล้า ห้ามเลี้ยงหมู ห้ามเลี้ยงไก่ ห้ามผิดลูกเมีย เป็นพื้นที่ของการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อแบบฤาษี (หล่ง เกียรติเกื้อกูล, สัมภาษณ์

เพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และชนเผ่า

เมตารี่ : นายมะโชทู
นักร้อง : นายหล่ง

ท่อน 1

เตอโหม่ไนโก่ล่อเออหว่อง
ตะไน้เชถ่องเออเตอช่องหล่อง
อาหม่าโล้ดิ้ฟู่ย้าผ่อง
ส่องโว่พูข่วยทูชาไม๊หล่อง (โอ)

เออหว่องโอคู้ชี้คู้หว่อง
ที่พูยั่วลองคเวชูพองหม่อง
พาเลอไช้คี่โพ่กาโมย่องบ่อง
ชูโวนาโพยูหย่องหม่องล้าถ่อง

ท่อน 1

ทำนองนำ

					- - ร ด	- - ด ล	- ด – ร
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

- - ร ม	- ม – ร	- - ด ล	- ล ฟ ซ	- ซ ด ซ	- ล ซ ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ – ฟ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

ทำนองร้องท่อน 1

- - ฟ ร	- ด – ฟ	- ล ซ ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- - ท ด	- ด ร ด	- ล ซ ฟ	- ล ฟ -
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
เตอ โหม่	- ไน --	โก่ล่เอว่อง		เออ ว่อ	- โอ้ - -	ดู ชี้	คู้ หว่อง

- - ด ด	- ด ร ด	- ล ซ ฟ	- ล ฟ	- ด ด ร	- ร – ด	- ด ร ด	- ล ฟ ซ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
				- ตะ โพ้		- -เช -	- ถ่อง--

- ซ ด ล	- ล ซ -	- ซ ซ ล	- ล ซ -	- ร ร ร	- ร ฟ ซ	- ซ ฟ ซ	- ล ล ล
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
- เออ เตอ	- ช่อง- -	- หล่อง		ที่ พู ยั่ว	- ลอง - -	เคว ชูพอง	หม่อง

- ด ร ด	- ด ร ด	- ด ร ด	- ล ซ -	- ร ด ท	- ท ด ล	- ล ด ล	- ล ซ -
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

- ล ล ล	- ล ด ร	- ร ร ม	- ร ร ร	- ด ซ ด	- ท ฟ ซ	- ซ ซ ฟ	- ฟ ฟ ฟ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
- อาหม่า	- โล้ - -	ดี พู ย่า	- ผ่อง- -				

- ท ด ท	- ท ด ร	- ม – ร	- ร - ท	- ร ด ท	- ล ฟ ซ	- ซ ท ซ	- ซ ด ร
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
- - - ผ่า	- เลอ - -	-ไช้ คี่		- โพ่	กาโม	ย่องบล่อง	

- ร – ร	- ร – ด	- ร ด ท	- ล ฟ ซ	- ซ ด ซ	- ล ฟ ซ	- - - ล	- ด ด ร
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
ส้อง-	- โว้ - -	- พู - -	- ฆ่วย - -	- - ดิ ทู	ซาไม้ล่อง		โอ้

- ร ร ม	- - ม ร	- ด ท -	- ล ซ ฟ	- ซ ด ซ	- ล ซ ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ – ฟ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
		ซู โว นา	โพ ยู	หย่อหม่อง	ล้า ถ่อง		

ท่อน 2

ถิ่มูทองไคล่ซูหล่องยั่ว
โซ่ซาอัวเปอโผล่วซูซา
ถิ่ซเวโวไล่โว่คูด่า
ส้องตาโตหล่องล่อพูเดขว่า
เอหน่อล่อโผล่วทู่รู่หม่อเบีย

ถี่หล่องทีอะล้าไซ่อั่วอั่ว
บี้ตี้มูถ่อไต่ลอขม่า
เถ่าไจ้ข่องไถ่เปอยาบนา
บาเก่อหลู่เยายอ

ท่อน 2
ทำนองนำ

						- - - ล	- ด – ร
						- - - ด	- ฟ – ฟ

- ร ร ม	- ม – ร	- ด – ท	- ล ฟ ซ	- ซ ด ล	- ล ซ ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ – ฟ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

ทำนองร้องท่อน 2

- - ซ ล	- ซ ฟ -	- ล ซ ฟ	- ร ร ร	- ด – ท	- ท ด ซ	- ซ ด ล	- ล ฟ ซ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
ถิ มู	- ทอง -	โคลซูหล่อง	- ยั่ว - -	- ถี่หล่อง	- ที -	อะล้าไช่	อั่ว อั่ว

- ฟ ซ -	- ฟ ม ร	- - ซ ล	- ล ซ ซ	- ล – ล	- ฟ ฟ ฟ	- ซ ฟ ซ	- ล ล ล
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
				โซ ซ่า	- อั่ว-	เลอโผล่วชู	- ซา - -

- - ด ท	- ล ฟ ซ	- ซ ด ซ	- ด ด ด	- ร ด ท	- ล ซ ม	- ท – ซ	- ด – ท
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
- บิ ตี้	- มู ถ่อง	ไต่ลอมม้า					

- ท ด ท	- ท ด ท	- ร ด ท	- ล ซ ซ	- ร ด ท	- ล ด ร	- ม – ร	- ด – ท
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
- กี ชเว	-โว - -	- ไล่ โว่	คู ด่า	เถ้า	- ไจ้	- ข่อง	- ไถ่ - -

- ด ท ด	- ซ ล ฟ	- - ท ท	- ท ด ท	- ล ฟ ซ	- ล ฟ -	- ด – ท	- ล ด ร
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
เป่อ ย่า	บนา					ส้อง ตา	โตหน่อง

- ซ ฟ ซ	- ซ ล ล	- ร ร ร	- ร ฟ ซ	- ซ ฟ ซ	- ซ ล ล	- ด – ล	- ล ด ร
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
ล่อพูเด	- ขว่า - -					บาเก่อหลู่	เยา ยอ

- ร ร ร	- ร – ร	- ด ร ด	- ล ฟ ซ	- ซ ด ซ	- ล ฟ ซ	- - - ล	- ด - ร
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
		- เอ - -	น่อล่อโผล่ว	ทู	รู่หม่อเบีย		

- ร ร ม	- ม – ร	- ร ด ท	- ล ฟ ซ	- ซ ด ล	- ล ซ ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ – ฟ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

ท่อน 3

คู่หล่องพาซ่าสุวรรณคีรี
เออบาเลอบล่องย่าเลอวี่
โฉ่โคล่โลซูเปอพูพี่
ไล่โก้ไจ้โยเก้ตาซี้
บูหล่องอ่องตาเหม่ยล้าเดพูลี่

ไล่โว่ข่องไท่เลอที่มูคี่
ปาเม่าะปาลาเดโผล่วโซคลี่
พี่อ่องเคาะมะอ่องเดคลี่
ซาโผล่วเลอเออวี่

ท่อน 3

ทำนองนำ

						- - - ล	- ด – ร
						- - - ด	- ฟ – ฟ

- ร ร ม	- ม – ร	- ด –ท	- ล ฟ ซ	- ซ ด ล	- ล ซ ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ – ฟ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

ทำนองร้องท่อน 3

- - - ร	- ฟ ฟ ฟ	- ล ซ ฟ	- ด ด ด	- ร ร ม	- ร ด ร	- ร ร ร	- ร ร ร
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
คู	- หล่อง	- พา - -	- ช้า	สุวรรณ	คี รี		

- ฟ ฟ ฟ	- ซ ฟ ล	- ล ซ ฟ	- ร ร ร	- ด ท -	- ล ฟ ซ	- ซ – ซ	- ฟ – ท
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
ไล่	- โว่ - -	- ข่อง	- ไท่ - -	เลอ ที่		มู คี่	

- ท ด ท	- ท ด ท	- ล ฟ ซ	- ล ฟ -	- ร ด ท	- ล ฟ ซ	- ซ ด ซ	- ซ ด ท
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
				เออเบาเลอ	บล่อง	ซาเลอวี	

-ท ด ท	- ซ ด ท	- ล ฟ ซ	- ล ฟ -	- ซ ฟ ร	- ซ ฟ ล	- ร ด ท	- ท ด ล
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
ปาม่องปา	ล้า เด	โผล่วโซคลี่		โฉ่โคล่โว่	- ซู	เปอ พู พี่	

- ท ด ท	- ล ฟ ซ	- ซ ท ซ	- ท ด ร	- ร ด ท	- ท ล ล	- ล ซ ซ	- ล ซ ซ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
- พี่ - -	- อองปา	มาอองเด	- คลี่	- ไล่ - -	- ไจ้ - -	- โย เก้	ตา ซี้

- ร ด ท	- ด ท ล	- ล ด ล	- ล ซ ซ	- ล ล ล	- ด – ร	- ร ร ร	- ร – ด
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
- พี่ - -							

-ร ด ท	- ท ด ล	- ล ท ซ	- ล ซ ซ	- ล – ล	- ล ด ร	- ม ร ด	- ท ล ซ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
				-ซาโผล่ว	เลอเออวี		

- ล ด ล	- ซ ล ซ	- ฟ ร ฟ	- ซ ล ล	- ล –ล	- ล ด ร	- ม ร ด	- ท ล ซ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
บู หล่อง	อ่องตาเมย	ล้า เด	พู ลี				

- ล ด ล	- ซ ล ซ	- ฟ ร ฟ่	- ซ ล ล	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ – ฟ่	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ่ – ฟ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

จบเพลง

<u>ลักษณะที่พบในบทเพลง</u>

1.**ผู้ประพันธ์** นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล บ้านกองม่องทะ

2.**บันไดเสียง** ฟ ซ ล ด ร

3.**ลักษณะเพลง** มีสามท่อน *ส่วนที่ 1* ท่อนนำ

ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง

ส่วนที่ 3 ทำนองจบ

4.**เอกลักษณ์ของการบรรเลง** คือ เสียงโดรน

เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง โด และสายที่ 5 เสียง ฟา ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลง - - - ด - ฟ - ฟ - - - ด - ฟ - ฟ - - - ด - ฟ - ฟ ฯลฯ

5. **การดำเนินทำนอง** 1) ตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง

2) ตามทำนองเพลง

6. **ทำนองขณะร้อง** บรรเลงตามทำนองร้องของผู้ร้อง

4)เพลงเกี่ยวกับศาสนา

	ဂေါတမ ကျ်ကုံဆါကုင်	မုံကိုဝ်ပိုင့်ဆံင့်ဓုဂ်တင့်အုံခါ
	မီဟှယ်ထုင်သါမ္ဒီဟ်	ဏီဝ်ဟှါသဖေဖသတ္တဝါ
	အင်မင်ဓီဏဏဖါတ်မုံပုံခိင်မါဓုံ	ကျ်ကုံဆါမ်ဟှယ် လင်ကုံညါ
<u>เนื้อร้อง</u>	กอตะมาไจ้กะซากล่อง	มะเกอเปอช้องเบ่อท่องอะข่า
	มีคาเทอตาเมอ	นี่คู่คาสัตเพสัตตวา
	อ้องพ่งปินนป้าเมอไปค่ามาเบ่อ	ไจเกอชาเหม่อเค่หล่องเกอหยา
คำแปล	*นอนค่ำถึงตีสี่ตื่นเช้า*	*หุงข้าวเตรียมใส่บาตรหุงไว้พร้อม*
	นิมนต์พระเจ้าเดินมาแล้ว	*ตักบาตรพร้อมกับพระธรรมเทโว*
	มิตาสะโตอนันโถ	*สัพเพสัตตาด้วยกันทั้งหมด*

	မင်ဆံင်ဏ့ါသဝ်	သင့်ဝင်ဖုံအဝ်ဆုံဓုံဆဝ်ပဝ်
	မီဟှယ်ထုင်သါ ဟှါမူမင်ကျဝ်	မါဝေလါဆုံဝုံအုံခါယိုဝ်လဝ်
	မိုင်ခွါကေါဝ်သဝ်ဥေထါခေါဟ်ယိုဝ်ယါသူပူခဝ့် ခဝ့်	
<u>เนื้อร้อง</u>	โมโชนาโส	ส้องหล่องเพอเอฉะเบ้อโฉ่โบ่
	มิเข้ทองซ่าค่ามือหม่อโจ้	หม่าเวล้าฉะบาโอขี่โหย่โล่
	เมอขว้าคูโซ่เดทาคูยูย่าซูเปียวโคโค่	
คำแปล	*หลานชายข้าปลุกทุกท่านตื่น*	*เกิดมาต้องทำบุญไว้ก่อน*
	ถ้าเกิดที่ไหนมีบุญแล้ว	*ตลอดทุกชาติมีความสุข*
	จะร้องเพลงนี้แล้วปลุกตื่น	

บทเพลงเกี่ยวกับพุทธศาสนาบทเพลงนี้เป็นการบรรยาย ถึงสภาพวิธีชีวิตแบบพุทธ ที่ต้องทำบุญเพื่อความสุขทางจิตใจ บทเพลงนี้ บรรยายให้เห็นถึงมุมหนึ่งของความเป็นอยู่ของชาวกองม่องทะ เป็นบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่โดย นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล

เพลงเกี่ยวกับศาสนา

เมตาริ่ : นายมะโซทู

นักร้อง : นายหล่ง

เนื้อร้อง *กอตะมาไจ้กะซากล่อง มะเกอเปอซ้องเบ่อท่องอะข่า*

มีคาเทอตาเมอ นี่คู่คาสัตเพสัตตวา

อ้องพ่งปีนนป้าเมอไปค่ามาเบ่อ ไจเกอซาเหม่อเค่หล่องเกอหยา

ท่อน 1

ทำนองนำ

- ร ร ร	- ร ฟ ซ	- ซ ซ ซ	- ซ – ซ	- ด ด ด	- ด ร ท	- ท ด ซ	- ท – ด
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

- ร ร ร	- ร - ท
- - - ด	- ฟ - ฟ

ทำนองร้องท่อน 1

- - ฟ -	- ม – ฟ	- ด ด ร	- ร ท ท	- ด ด ด	- ร ด ท	- ท ด ท	- ล ซ ซ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
กอ	ตะ มา	ไจ้ กะ ซา	กล่ง	มะเกอเปอ	- ซ้อง	เบ่อท่อง	อะข่า

- ม ม ม	- ม ฟ ซ	- ม ฟ ม	- ร ท ท	- ด ด ด	- ร ด ร	- ม ร ม	- ม ร ฟ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
มี เม	เทอ ตา	เมอ นี่	คู่ ม่า	สัต เพ	สัต ตวา		

- ฟ – ซ	- ซ ด ร	- ท ด ซ	- ซ ล ท	- ด ด ด	- ด – ด	- ร ร ร	- ร – ร
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
- โอ้	อง – พู่ง	บิน นบ้า		เมอไปเค่	- เม	เบ้อ	

-ท ด ด	- ร ด ท	- ท ด ซ	- ซ ล ท	- - - ร	- ฟ – ซ	- ซ ซ ซ	- ซ – ซ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
ไจ เกอซา	เหม่อ	เม่หล่อง	เกอ ยา				

- ด ด ด	- ด ร ท	- ท ด ซ	- ท – ด	- ร ร ร	- ร - ท	- - - -	- - - -
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ				

ทำนองร้องท่อน 2

- ฟ ฟ ฟ	- ม ฟ ด	- ร ร ม	- ม ร ฟ	- ซ ฟ ม	- ม ร ฟ	- ม ร ร	- ม ร ฟ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
โม โซ นา	- โส - -		ส้อง	ว่องเพอ	เออซะเบ้อ	โจ่	- โบ่ -

- ซ ฟ ม	- ม ร ฟ	- ร ท ด	- ท ซ ด	- ร ร ด	- ท ด ร	- ท ด ท	- ล ซ ซ
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
				มิ เม้		เทอ	ส่า

- ร ร ร	- ร ฟ ซ	- ล ซ ซ	- ท – ด	- ล ซ ซ	- ซ ล ท	- ร ฟ ร	- ฟ – ม
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
ฆา	- มือ- -	- หม่ง	- โจ้ - -	หม่า	เว	ล้า	

- ม ฟ ม	- ม ด ร	- ร ม ร	- ด ร ท	- ม ม ม	- ม ฟ ม	- ร ด ร	- ร ด ท
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
ฉะ บา	โอ ข่า	โหย่ โล่					

- ร ร ม	- ม ร ฟ	- ร ร ม	- ม ร ฟ	- ฟ ซ ล	- ล ซ ฟ	- ฟ ม ร	- ร ด ท
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ
- เมอ - -	ขว้า	กู โซ่		เด ทาคู	ยู ย่า ซู	เปียว	โค โค่

- - - ร	- ฟ – ซ	- ซ ซ ซ	- ซ – ซ	- ด ด ด	- ด ร ท	- ท ด ซ	- ซ ล ท
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ – ฟ

- ร ร ร	- ร – ท	- ท ท ท	- ท - ท
- - - ด	- ฟ - ฟ	- - - ด	- ฟ - ฟ

จบเพลง

ลักษณะที่พบในบทเพลง

1.**ผู้ประพันธ์** นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล บ้านกองม่องทะ

2.**บันไดเสียง** ท ด ร ฟ ซ

3.**ลักษณะเพลง** มีสามท่อน *ส่วนที่ 1* ท่อนนำ

ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง

ส่วนที่ 3 ทำนองจบ

เพลงนี้มีทำนองแตกต่างจากเพลงอื่นๆ และเป็นเพลงที่ใช้บันไดเสียงแตกต่างจากเพลงอื่นเช่นกัน ซึ่งเพลงทั่วไปมักอยู่ในบันไดเสียง ฟ ซ ล ด ร แต่เพลงนี้อยู่ในบันไดเสียง ทดร ฟซ

4.**เอกลักษณ์ของการบรรเลง** คือ เสียงโดรน

เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง โด และสายที่ 5 เสียง ฟา ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลง - - - **ด - ฟ - ฟ** - - - **ด - ฟ - ฟ** - - - **ด - ฟ - ฟ** ฯลฯ

5. **การดำเนินทำนอง** 1) ตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง

2) ตามทำนองเพลง

6. **ทำนองขณะร้อง** บรรเลงตามทำนองร้องของผู้ร้อง

6.3เพลงสำหรับประกอบการแสดง (วงปาตาล่า)

1)เพลงไหว้ครู

วงปาตาล่า เป็นวงดนตรีที่ใช้สำหรับเป็นเครื่องประโคม ในงานต่างๆ ภาษากะเหรี่ยงเรียกวงดนตรีนี้ว่า " ชะพูชะอู" หมายถึง เครื่องตีเครื่องเป่า ที่สามารถบรรเลงประโคมได้ในงานต่างๆทั้งงานบุญ และงานศพ รวมทั้งใช้เป็นวงดนตรีประกอบการแสดงละครก่วยเจ๊าะ รำอะเย้ย และรำตง

ทุกครั้งหากคณะดนตรีต้องเดินทางไปแสดงนอกหมู่บ้าน หรือเล่นในงานศพ จำเป็นจะต้องไหว้ครู หรือ ไหว้กะเต๊าะปวย (กะเตาะป๊วย คือ ถาดสำหรับใส่ของเพื่อไหว้ครู หมายถึง เป็นสัญลักษณ์ของความศักดิ์ที่เป็นตัวแทนของครู และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่อยู่ในชุมชน) หลังจากไหว้กะเต๊าะปวยแล้ว จึงเริ่มบรรเลงเพลงไหว้ครู เพื่อแสดงความเคารพและระลึกถึง ครูอาจารย์ รวมทั้งเป็นการบอกกล่าวเจ้าที่ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ขออนุญาตแสดงดนตรี และการแสดงต่าง ๆ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่นักแสดง และความเป็นสิริมงคล แก่ผู้เล่นดนตรี และผู้รำ ชุดต่างๆ ให้การแสดงมีความ ราบรื่นและสมบูรณ์ เพลงไหว้ครูนี้ ภาษากะเหรี่ยงว่า **"เพลงนาโตส้อง"**

เพลงนาโตส้อง เป็นเพลงที่จะต้องบรรเลงเป็นเพลงแรกก่อนเพลงอื่นๆ เป็นเพลงสั้น ที่มีเพียงท่อนเดียว เล่นกลับต้น 3 รอบ เมื่อบรรเลงเพลงไหว้ครูจบแล้ว จากนั้นก็สามารถบรรเลงเพลงอื่นๆ ต่อไปได้

เพลงนาโตส้อง (ไหว้ครู)

ปาตาล่า : นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล

บ้านกองม่องทะ 28 ธ.ค. 46

- - -ม	- ฟ – ม	- ฟ – ล	- ด ท ล	- ฟ – ล	- ด ท ล	- ฟ – ล	- ฟ – ม
- - - ล	- ท – ฟ	- ล – ท	- ล – ท	- ม – ฟ	- ม – ม	ลดทล	- ฟ – ล
- ท – ฟ	- ล – ท	- ล – ท	- ม – ฟ	- ม – ล	- ฟ – ม	- ม – ม	- - - ล
- ฟ - -	- - ท -	- ล - -	- - - ซ	- - - ม	- - ฟ ม	- - - ร	- ร - ร

- บรรเลง 3 รอบ

2) เพลงประกอบการรำตง

รำตง เป็นการแสดงของชาวกะเหรี่ยงที่ใช้คนรำ 16 คน จัดแถว แถวละ 4 คน 4 แถว ร่ายรำ และแปลแถว ตามจังหวะ ของเพลง มีเวหล่าเคาะ (เกราะ) เป็นเครื่องประกอบจังหวะที่สำคัญกำกับจังหวะอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง ผู้รำทุกคนต้องร้องเพลงและรำไปพร้อมกัน รำตงมีหลายประเภทเช่น ตงอะบละ ตงไอ่มิ ตงคะเฉะ ตงด่องยอง ตงเวียดุก ตงพูเลียวเฮ่ ตงกม่องเนเจ้ละ ฯลฯ

ตงมิซา เป็นรำตง ชนิดหนึ่งหรือ รำตงคนแก่ ผู้แสดงทุกคน ต้องเป็นผู้หญิงที่มีอายุมาก หรือผู้หญิงที่แต่งงานแล้วรำเท่านั้น ดนตรีที่ประกอบการรำตงมิซา นั้น ใช้ เวหล่าเคาะ(เกราะ) เพียงชิ้นเดียวก็ได้ หรืออาจใช้โป่ว (กลอง) มาตี ประกอบจังหวะก็ได้ ปกติเครื่องดนตรีที่ใช้แสดงรำตงมิซานั้นเป็นเพียงเครื่องประกอบจังหวะเท่านั้น ทำนองและความไพเราะของบทเพลง อยู่ที่เนื้อร้อง ที่มีทำนองสั้นๆ ไม่กี่ทำนอง ร้องซ้ำทำนองเดิม เปลี่ยนเนื้อเพลงไปเรื่อยๆ อีกทั้งสำเนียงของภาษามีความไพเราะที่เป็นเอกลักษณ์ของกะเหรี่ยง เนื้อหาของบทเพลงมีมากมาย เช่น ตำนาน นิทานต่างๆ เรื่องประวัติของชนเผ่า เรื่องของพุทธประวัติ บางครั้งภาษาอาจลึกซึ้งถึงธรรมะ เช่นเรื่องของฌาณ และนิพพาน เป็นต้น

ตัวอย่างเนื้อเพลงรำตงที่แปลเป็นไทยแล้ว

จะกล่าวถึงพระพุทธองค์ *แสวงหาธรรมหกปีไม่พบ*
ไม่แตะต้องอาหารเฝ้าอดอาหาร *ไม่แตะต้องอาหารเฝ้าอดอาหาร*
ร่างกายซูบผอมอย่างมากมาย *พระองค์หาธรรมโดยไม่รับอาหาร*
ร่างกายซูบผอมไปทั้งกาย *พระองค์ก็หาธรรมไม่พบ*
หกปีที่นั่งหาธรรม *แต่ธรรมก็ไม่เกิดในพระองค์*
หนังตัวย่น *เนื้อก็น้อยลง...*

(สมพงษ์ จันเรือง แปลจากภาษากะเหรี่ยง อ้างใน เยาวภา ภริตานนท์ , รำตง, หน้า 12)

บางครั้งดนตรีประกอบการแสดงรำตง สามารถใช้วงปาตาล่า บรรเลงประกอบการแสดงได้ บรรเลงตามทำนอง เครื่องดนตรีที่ใช้เล่นประกอบการรำตง คือ วงปาตาล่า ประกอบด้วย ปาตาล่า (ระนาดเหล็ก), โหม่งวาย (ฆ้องราง), ขะน่วย (ปี่), โปว้(กลอง 4 ใบ), ตะโพ้ว(ตะโพนมอญ), ตาคู้ว(ตะโพนเล็ก), เวหล่าเคาะ (เกราะ), และ เจ่งจี (ฉาบใหญ่)

เพลงตงมิซา

ปาตาล่า : นายหล่ง

บ้านกองม่องทะ 28 ธ.ค. 46

- - - ล	- - - ซ	- - - ม	- ร – ร	- ล – ม	- ม – ร	- ซ - -	- ล ท ล
- - - ร	- - - ท	- ล - ซ	- ม – ม	- ร – ม	- ร –ท	- ล – ร	- ท ล ซ
ล ซ - -	- - - ร	- ท – ล	- ท – ร	- ม – ร	- ล - -	- ม – ล	- ม – ล
- ร - -	- - - ล	- ม – ม	- ด – ด	- ร - -	ล ซ ฟ ม	ฟ ม ร ร	- ร – ร
- ซ ล ซ	- ม ร ด	- ร ด ร	- ม ร ร	-ด –ทลซ	- ล – ซ	- ม – ด	- ร – ด
- ล – ม	- ล – ซ	- ด - -	- ล – ซ	- ล – ด	- ม – ร	- ล - -	- ม – ล
- ม – ล	- ม – ล	- ล - -	- - ด ด	- ร - -	- - ท ล	- ซ - -	- ฟ ม ร
- - - ด	- - - ด	- - - ด	- ท - -	- ด – ร	- - - ล	- ซ - ฟ	- ม – ร
- ม ร ม	- ล ซ ซ	- ม - -	- - ร ม	- ร – ท	- ล – ร	- ล - ซ	- ร - -
	- ล – ร	- ม –ร	- ล - -	- - - ล	- ล – ล	- - - ล	- ล –ล
- - - ด	- ด – ด	- - - ด	- ล – ซ	- - - ซ	- ฟ – ม	- - - ด	- ร - -
- - - ร	- ด – ร	- - - ฟ	- - - ล	- ซ – ฟ	- ม – ร	- ร – ร	- ด – ด
- - - ล	- ซ – ซ	- ฟ – ฟ	- ม – ฟ	- ด – ท	- ล – ร	- ล – ท	- ล – ร
- - - ท	- ล – ท	- ร – ม	- ร – ล	- - - ล	- ล –ล	- - - ล	- - - ล

จบ

เพลงตงมิซา

ข้อมรำตงมิซา บ้านเส่งยะ บ้านกองม่องทะ

งานทำบุญข้าวใหม่ คืนที่ 5 ม.ค. 47

โอ้ เหย่อจี้จี้หม่องลูเยอ นอมาตีเนอบ้าต่ายาเวอ

โอ้ ไจ่ย่าเวน่าดาเนนอ ป้ากาเลนาจาเมอดา

โอ้ เออเล้ เต่หม่องบูเย้อเอ่อล้าเอ่อ (ซ้ำ)

โอ้ ปอหง่อปู่ไจ้อ้อเปอยี่ มูซาเล้มุย

โอ้ มาโดเยเก้เดอเทอนี่ เยอเมอไจโดจู่กายานี (ซ้ำ)

โอ้ ตาเทอล้าหนีจู้เยย่า คือนาบ้าเบอเมอเดอยา

โอ้ ซูไทมาเอ้ค่าเกอน่า ลีซอง เล่หม่องเดอองเดลา (ซ้ำ)

โอ้ เดอมาเดอทาน้อดูกานี ซเววาเกอเทอเปอตี

โอ้ เตยงอเตยจ้าง้าหม่องต้า ลีลีอ้าลูตี

โอ้ เมอทูเทอนาเบ้ยนีพ้องี่ อานูเวยัวกือออัวก้วอี (ซ้ำ)

ฯลฯ

ตัวอย่างทำนองเพลงตงมิซา (ทำนองร้อง)

โอ้ เหย่อจี้จี้หม่องลูเยอ *นอมาตีเนอบ้าต่ายาเวอ*

โอ้ ไจ่ย่าเวน่าดาเนนอ ป้ากาเลนาจาเมอดา

โอ้ เออเล้ เต่หม่องบูเย้อเอ่อล้าเอ่อ (ซ้ำ)

บรรทัดที่ 1 โอ้ *เหย่อจี้จี้หม่องลูเยอ* *นอมาตีเนอบ้าต่ายาเวอ*

- - - ซ	- - - -	ม ล ล ม	ล ล - -	ด ล ด ซ	ล ฟ ล ซ	ล ซ ล ฟ	ฟ ร ซ ฟ
→ โอ		เหย่อจีจีหม่อง	ลูเยอ	นอมาตีเนอ	บ้าตายาเวอ	นอมาตีเนอ	บ้าตายาเวอ

ด ลซฟซ	ฟ ร ด ฟ

ล้า ลา หล่า ลา ล้า ลา หล่า ลา

บรรทัดที่ 2 โอ้ *ไจ่ย่าเวน่าดาเนนอ* *ป้ากาเลนาจาเมอดา*

- - - ซ	- - - -	ม ล ซ ล	ล ท ล -	ด ท ล ซ	ล ด ซ -	ด ลซฟซ	ฟ ร ด ฟ
→ โอ		ไจย่าเวน่า	ดาเนนอ	ป้ากาเลนา	จาเมอดา	ล้า ลา หล่า ลา	ล้า ลา หล่า ลา

บรรทัดที่ 3 โอ้ *เออเล้ เต่หม่องบูเย้อเอ่อล้าเอ่อ*

- - - ซ	- - - -	- ฟ ซ -	ฟ ม - ม	ซ ร ม ด	- ร ด -	ด ลซฟซ	ฟ ร ด ฟ
→ โอ้		เออเล้	เต่หม่องบู	เย้อเอ่อล้าเอ่อ	ล้าเอ่อ	ล้า ลา หล่า ลา	ล้า ลา หล่า ลา

** เมื่อร้องครบ 3บรรทัด หรือหมดคำแล้ว ร้องซ้ำ ตั้งแต่บรรทัดที่ 1 จนถึง บรรทัดที่ 3 อีก หนึ่งรอบ

6.4 เพลงร้องโต้ตอบกัน

เพลงร้องโต้ตอบ เป็นการร้องโต้ตอบระหว่าง ชาย – หญิง หนุ่มสาวจะร้องโต้ตอบเกี้ยวพาราสี เรื่องของความรัก เช่น

ชาย	เยิงปิงนั้งโย้ยบ้อนั่งเลี่ยง	ฉายเออโอ้ปเกรี้ยวลัง
	ร้องเพลงสักบทเถอะน้องเอ๋ย	*มีเท่าไรก็ร้องมา*
ชาย	ค่าลังโค้ยเน่อเส้งเผ้ยะเส้ยะ	เยอเอิ่งบ้าเนออุ่งเด้ยะ
	คายหมากออกเสียก่อนเถอะ	*พี่อยากจะได้ยินเสียง*
หญิง	เช้อเหลอซี้ลาบะเว้โบ้	เนอเอิ่งบ้าเมอเลี้ยโล้
	น้องร้องไม่เป็นหรอกพี่	*พี่ถึงไม่ได้ยินเสียง*

ฯลฯ

(บุญเทอด อรมุต, เพลงกะเหรี่ยง สวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี)

เพลงร้องโต้ตอบกันของหนุ่มสาว มีการแบ่งระดับชั้นของบทเพลง คือ "ถะคูพ่อ" เป็นเพลงรักแบบพื้นๆ หรือเพลงที่กล่าวถึงดอกไม้ใบหญ้าทั่วไป ส่วนเพลงชั้นที่สูงขึ้นมาเรียกว่า "**ถะคูผะดู**" ซึ่งจะกล่าวถึงโลก นรก สวรรค์ ณาณ และธรรมะ หากฝ่ายชายร้องเพลง "ถะคูผะดู" หรือเพลงระดับสูงแล้ว ฝ่ายหญิงยังคงตอบเพลงมาในระดับต้น ฝ่ายหญิงจะถูกวิจารณ์ว่ามีความรู้น้อย
(เบญจมาศ ชุมวรฐายี และคณะ, 2546 : 96)

ตัวอย่างเพลงถะคูผะดู

เนื้อเพลง	ไก่ส่งเลอหนิ่งปองบ้อเหน่อ	เห่อส่าลีกง่ามวยเจ่อะ
	ไหย่ได่เก่อโด่วดืออ๊องหมี่	ไขล่โย่กากั๋ยเหล่อกงึ่
คำแปล	*ขอเธอร่วมกลับนิพพานเถิด*	*ใช่แล้วด้วยคนทั้งสี่นำพา (ธาตุทั้งสี่)*
	ยังไกลอีกมาเมืองถืออดข้าว	*อย่าพูดว่าเป็นการง่ายเลย*

(บทเพลงโดยนายสมภพ สังข์ชลาธาร)

เพลงร้องโต้ตอบกันของฝ่ายชายและฝ่ายหญิงที่สำคัญอีกเพลงหนึ่ง คือ เพลงฟาดข้าว เพลงฟาดข้าวเป็นเพลงที่ มีความยากของภาษา และการตีความ ลักษณะเพลงดังกล่าวนี้เป็นเพลง 2 วรรค หรือเรียกว่า "ถะคูหนึ่มุ่ง" ซึ่งเป็นเพลงที่หนุ่มสาว ไม่นิยมร้องกัน เพราะเป็นเพลงที่มีความยาก ผู้ที่สามารถร้องเพลงลักษณะนี้ได้ จะได้รับการยกย่องว่า เป็นผู้ที่มีภูมิปัญญา คนหนึ่งในชุมชน ส่วน

มากผู้เฒ่าผู้แก่ก็ยังสามารถร้องกันได้อยู่ ในเพลงฟาดข้าวทุกวันนี้นั้น มีแต่ผู้สูงอายุร้องเพลงฟาดข้าว หนุ่มสาวอาจจะเป็นได้เพียงลูกคู่เท่านั้น ส่วนพ่อเพลงและแม่เพลงเป็นหน้าที่ของผู้เฒ่า

เพลงฟาดข้าว นับว่าเป็นวรรณกรรม ที่สะท้อนภูมิปัญญา ของชาวกะเหรี่ยงเรื่องพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เนื้อหาของเพลงเริ่มจากเชิญชวนฝ่ายตรงข้ามเข้ามาช่วยฟาดข้าว ต่อมาอาจเป็นการร้องเกี้ยวพาราสี ก็ได้ ช่วงแรกของเพลงยังมีเนื้อหาที่ง่าย หนุ่มสาวสามารถแสดงฝีมือได้ เมื่อตอบคำถาม แก้กะทู้มากขึ้น เนื้อหาก็ยิ่งยากขึ้น ในที่สุดก็เข้าสู่เรื่องของธรรมมะ ยิ่งดึก ยิ่งลึก ยิ่งเข้าหานิพพาน และโลกหน้า ช่วงชิง ปฏิพานไหวพริบ ของแต่ละฝ่าย หากฝ่ายใดร้องโต้ตอบผิด ก็ถูกตำหนิหรือ พ่ายแพ้ไป

เพลงฟาดข้าว

โดย นายโลงขี่โพ่

28 ม.ค. 47 : บ้านกองม่องทะ

	ဝဲဝေပ္ပါထေါဟ်ဓိုက်ထ့်	တိက်ဂေငါန်ယုအင်းဖ့်
ชาย	เหวเว่เปอม่าทูเบ่อโท่	ไตเคองายหยู่โองโพ่
คำแปล	*พี่เหมือนนกทูเบ่อโท่*	*บินไปมาหาน้ำหวานดอกไม้*
	ဆေလှင်ဏ်ဃဲါငကမူးဏင်နဲ	ဝဲခွါမေါဝ်လေဝိစါင်ကဲ့
ชาย	เชหล่องเนอค่องมื้อหน่องน่วย	เว้คว่าเมอหลี่ไจก่วย
คำแปล	*ให้เอาบันไดลง*	*พี่จะไปเที่ยวหา*
	ဥါးခံင်ဖူယ်သိုင်သိုဥက်	ခွါင်ဗေရ်သုဘါသိုက်
ชาย	ดาข่งพือเหย่อเส้อสะเดอะ	ไขล่เด้เรวเซาะเพียะสะ
คำแปล	*พบน้องพี่มีความสุข*	*พูดอย่างระวัง พูดตั้งใจ*
	ဟှေလုင်မူးဏင်ဖေါဟ်ဟှေလှင်	ဟှေလှင်ဖုသှံင်ဓူးဝင်
ชาย	เก้หล่องพือไนพูเก้หล่อง	เก้หล่องเพาะส่งบือบ่อง
คำแปล	*น้องเอ๋ย ลงมา*	*ลงมาร่วมฟาดข้าว เหลื่องอร่าม*
	ဖျိုင်လှင်ဆ်ခွါင်ယှူးဓိုက်ထီ	မွဲသုါပိုင်ယ်ဟါအီ
หญิง	เพี่ยะหล่อเชอไขล่ซูเบ่อที่	มวยเสาะเปอเหย่ออ้าอี่
คำแปล	*วางลง คำพูดเย็นเหมือนน้ำ*	*ฉันได้ครอบครองจริงหรือ*

	ဥါးဖိုမေ့စိုတ်ဒ့်ထွိုင်	ဖူသဒါစယ်အင်းကိင်
ชาย	ดาเด่อมิเจอโตทะเน่ย	พือเสาะเทียเหย่อองเก่ย
คำแปล	*พบหน้าน้องติดตาเรา*	*ขอให้น้องศรัทธาพี่ เชื่อพี่*
	ခကူမွဲဖှ်ရ်လ်ဖျါ	ထိုင်ထ်လ်ပအ်ဟါ
หญิง	เคอกูมวยพ่อเรียวเลอะเปี่ยะ	เก่อโทเล้อป่ะเออฮ้า
คำแปล	*ตะกูลดอกไม้ที่ไม่หอม*	*นกอะไรก็ไม่กินดอกไม้*
	ဖှ်ဆီခေါဟ်လံင်ဖျ်မှုသှါ	ဒေင်ဆါင်မွဲဏ်လ်ဟှါ
ชาย	พ่อฉีคุหล่งพ่อมือซ่า	เตียงไช่มวยเหน่อเลอก่า
คำแปล	*ดอกไม้สิบภูเขา ดอกพ่อมือซา*	*มีสิทธิแค่ดอกเดียว เธอคนเดียว*
	ရသဲအဲစ်ယူင်ခွဲ	ဝဲသကါင်းယ်ဥါးအေ
หญิง	เรียเส้ยเอเป่อยองขน่วย	เวสะไกเหย่อดาเอ้
คำแปล	*เสียงดังเพราะเหมือนปี่*	*พี่ใจคดน้องมองไม่เห็น*
	သလ်တါင်းဝိင်လ်ကါင်ယှင်	သဥေဖဓလေင်စန်ဃှင်
ชาย	สะเหล่อไก้เหว่ยเลอไก้หว่อง	สะเด้พือเลี่ยวจงข่ง
คำแปล	จิตใจไม่คดไม่งอไปทางไหน	จิตใจคดงอตามเหมือนน้อง
	မ်ဆင်ပါက်းဏ်ရုပိုင်ထ်	ဂေါသန်လါဝေခေါ်စ်
หญิง	เมอช่งเปี๊ยะเหน่อเลาะเป่อโท่	กือส้องลาเว้ยคุบ้อง
คำแปล	*ถ้าตามพี่ชายไป*	*จะโศกเศร้าก็ได้*
	သစစလှီမိင်ဆေါ်ဝိင်ဝှင်	သီစဝ်ဝဲခွေါ်ထဝ်လှင်
ชาย	เสาะเจี๊ยะลีเหม่ยซะเหว่ยว่อง	สี้โจ่เหวยคลุโทหล่อง
คำแปล	*สัจจะ 4 อย่างติดตัวพี่*	*ศีล 10 พี่ฝากกับน้อง*
	ပ္ဘိင်လှါဏက်ဝိသန္ဆဝ်	လိဟင်မှိက်ဒုံဒကဝ်
หญิง	เปอะไต้ยลาน่อวีส้องโต่	เลอเฮ่ยไม่โดตะโก่
คำแปล	*ยกตัวอย่างพระเวสสันดร*	*ยังโศกเศร้ามีเนื้อคู่แท้*

	ဦုက်ပေငကဇံုဓါရမီယါ	ဖပေင်ဇုံသီထတ္တ
ชาย	เดอะไป่โบปารมียะ	เพอไป่โบวสีโทตะ
<u>คำแปล</u>	*ให้บารมีนี้สมบูรณ์*	*สร้างบุญให้สิทธัตถะ*
	ကးကွေစေတ္ဆါယ်	စီရေင်ဇုံလ်ကေးယိုဝ်
หญิง	กาเกอเล่เจตะหน่าเหย่อ	จี่เรี่ยงโบวเล้อเกเพ้อ
<u>คำแปล</u>	*ยากมากเจตนาฉัน*	*สร้างบุญไม่ได้ผล*
	ပျက်ဖင်စီကျာ်လဲ့တိုင်	ရပိက်အှ်ယွဲကွတိ
ชาย	เปียวผ่อทิเจี่ยะเลเตอเล้ย	เราะไป่โอข่วยเกลียไต่
<u>คำแปล</u>	*ถ้าทำตามพระพุทธเจ้าไม่หลง*	*มี อยู่ 3 ทั้งทั่วโลก ทั่วแผ่นดิน*
	ဝါင်လ်ဓးတဖါန်ဖ္တီ	ဥုလ်ခ်သင်ဃနီ
หญิง	เหว่ยเลอบาตะพอเพอตี่	เกลาะเลอโถ่ ส้องเคียหนี่
<u>คำแปล</u>	*เดินทางไม่ถูกเส้นทาง*	*มืดธรรมะ สมัยปฏิสนธิ*

ฯลฯ

<u>6.5 เพลงในงานศพ</u>

เป็นบทเพลงที่ใช้ร้องประกอบในงานศพ เพื่อเป็นการส่งวิญญาณของผู้ตายให้ ไปอยู่ใน สรวงสวรรค์ เพลงที่ใช้ร้องในงานศพนี้ ชาวกะเหรี่ยงมีข้อห้ามไม่ให้ร้องในงานอื่นๆ หรือร้องเล่นตามหมู่บ้านไม่ได้ ถือเป็นผิดประเพณี

เพลงงานศพ

ขับร้องโดย : นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล

เมตารี่ : นายมะโซทู

บันทึก 6 มกราคม 2547 สถานที่ นอกหมู่บ้าน

<u>ถะคู้ชุโบว</u>

<u>เนื้อร้อง</u>	กองม่องทะตะว่อมอส่าย่ะ	ตว่องดูฉ่อตะลีหล่อสะ
	ตว่องข่งหล่อตีคลูหล่อยั่ว	พ่อมือซ่าผ่าเลเส้ยเท่งกละ
	ซ้องโว่ข่วยเลยู้เลอสะ	(5 วรรค)

คำแปล *ในหมู่บ้านกองม่องทะสนุกสนาน* *หมู่บ้านใหญ่และยาว*
นอกหมู่บ้านมีแม่น้ำรันตีไหลมา *มีดอกไม้ ออกมาจากยอดไม้*
นกกาเหว่าร้องรู้สึกเศร้าใจ

<u>เนื้อร้อง</u> ช้องโว่พลูช่วยเลยู้เลอสะ ชู่ส้องนาซ่าเล้เย่อเม้อผ่า
ช้องนาเอ่ทีเล้กู้เอก่า เยพลีนอเม่ยท้อเลอป่วยกล่า
คำแปล *นกกาเหว่าร้องเศร้าใจ* *จะเอ่ยชื่อคนตาย*
ฟังให้ชัดเจนทุกคน *เราจะส่งวิญญาณ อวยพร*

<u>เนื้อร้อง</u> เอพลี่นอเม่ยท้อเลอป่วยกล่า หน่อซาไท้เลย่าหน่อซาหน่อซาไท้เลย่า
เนอไหม่น้อไม้เน้อเย่อบ่าผ่า
คำแปล *เราจะส่งวิญญาณ* *วิญญาณไปแล้ว พ้นจากโลกแล้ว*
ชื่อยายนี้เราจะเรียก

<u>เนื้อร้อง</u> เยอพลีเหม่ยนอเลเหย่อบ้าผ่า มะซูโท พลีนาเอ้กี่กว่ามะซูโท
ไก่ว่าล้าลี่เล้ปอเลอถ่า
คำแปล *เราจะส่งวิญญาณ* *อวยพร สิ่งที่ดี*
ถึงที่นิพพาน
<u>เนื้อร้อง</u> เยอพลีนออะชุโบวกี่อั่ว ไททอโถ่ เลอเด่อเต้อตี่ต่า ไททอโถ่
ไทท้อเป่อม่อโถดีตี่หล่า (3 วรรค)
คำแปล *ยายนี้บุญกุศลดีมาก* *ขึ้นไปถึงสวรรค์*
ให้ถือศีลและภวนาอยู่บนสวรรค์

<u>เนื้อร้อง</u> เยอพลีนอหมวยเอ้อเซอโปว้ส่อง ไทวายม่า วายม่าเทอปอถ่ง ไทวายมา
น้าเซอหมีนาซาเก้โอส่อง
คำแปล *บุญกุศลของยายซื่อตรง* *ที่เดินทางไปด้วยถนนทอง*
เทวดามากมายมารับ

<u>เนื้อร้อง</u> เยอพลีนอหมวยเอ้อเซอโบว่กี่ ไทวายวาม่าวายม่าเทอพ้อจี่ไทวายม่า
น้าเซอหมี่นาซาเก้เทอต่วย
คำแปล *ยายมีบุญกุศลดีมาก* *ได้เดินทางถนนเงิน*
เทวดามาจูงมือไปสวรรค์

<u>เนื้อร้อง</u>	เยอพลีน้อเอ้อเซ่อโบ้กี่กว่า	ไททอม่า ลี่ลี่ป้อเลอถ่าไททอม่า
	ไถ่คล่อบ้า คล่อบ้าอริยะ	
คำแปล	*ยายบุญกุศลดีมาก*	*ได้ไปถึงนิพพานแล้ว*
	ไปพบพระอริยะ	
<u>เนื้อร้อง</u>	ไถ่คล่อบ้า คล่อบ้าอริยะ	โบว่กี่อั่ว เยอลี้พี่เลอก่า โบว่กี่อั่ว
	ไถ่เก้บ้า เก้บ้าไจ่ เต่อก่า	
คำแปล	*ไปพบพระอริยะ*	*มีบุญกุศลดียายคนนี้*
	ยายเข้าถึงพระอริยะ	
<u>เนื้อร้อง</u>	เยอพลี่นอไถ้ลี่ปอเลอถ่า	คลูทอไถ่ พูดี้ดีพู่ว่า คลูโทไถ่
	บ่าวเทดิไซ่ฉ่า	มาโบผี้ซิกล้าเม้าซาย่า (4วรรค)
คำแปล	*ย้ายนี้ถึงนิพพานแล้ว*	*ทั้งลูก หลาน ผัว*
	ญาติพี่น้องทั้งหมด	*คืนนี้ทำบุญให้ยายมีความสุข*
<u>เนื้อร้อง</u>	มาโบวพลีเยอลีพี่เลอก่า	เลอมูไจ่ เลอมูดิส้องค่า โบวนาเว่
	ซิคล่าเม้าซาย่า เจอป่าผี	ดิคล่ามึยเอ่อจ่า
คำแปล	*ที่ลูกหลานทำบุญไว้ให้*	*นิมนต์พระพุทธรูป และพระสงฆ์*
	บุญ มีคนมาร่วม ถวายสิ่งของ	*ถวายให่พระภิกษุ*
<u>เนื้อร้อง</u>	มามาเล้าเหย่อลี่พี่เลอก่า	โบนาเว่ ซูโบวเมาซายาโบวนาเว่
	กี่โกคู่ โพลออีบาส่องค่า	โพล่วไคล่ที่ซาทูนิไถ่ ล้า
	เหมอหม่าเลาะเย่อพลีเลอก้า	จูเนอวิบ่งอ้องย่าเกอลุ่ป่า
คำแปล	*จะสั่งยายที่อยู่บนนิพพาน*	*บุญงานในคืนนี้สนุก*
	พรุ่งนี้เช้าเราไหว้พระกรวดน้ำ	*ยาย กับพวกเรายกมือสาธุ พร้อมกัน*

บทที่ 5
วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี

วัฒนธรรม หมายถึง ระบบวิธีคิดและแบบแผนการประพฤติปฏิบัติของกลุ่มคนร่วมสังคมเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็นชีวิตวัฒนธรรม และศิลปวัฒนธรรม

1.กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอด

กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดดนตรี ของชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ เป็นปรากฏการณ์หนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ที่มีทั้งด้านชีวิตวัฒนธรรม และด้านศิลปวัฒนธรรมดำเนินควบคู่กันไป การเรียนรู้ และการถ่ายทอดดนตรีมีมิติ ของความสัมพันธ์ที่ผสานกัน อย่างกลมกลืน การเรียนรู้ และการถ่ายทอดดนตรี จึงดำเนินควบคู่กันไปในสังคมชนเผ่าตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันของสังคมชนเผ่า

การเรียนรู้ดนตรี เปรียบเสมือนการเรียนรู้ วัฒนธรรมสาขาย่อยสาขาหนึ่งของสังคม วัฒนธรรมดนตรี นั้นยังมีเนื้อหา และองค์ความรู้แบ่งแยกออกไปอีกหลายอย่าง เช่น การไหว้ครู การสร้างเครื่องดนตรี รวมถึงการฝึกหัดเล่นดนตรี เป็นต้น

1.1 การไหว้ครูดนตรี

การไหว้ครู หมายถึง การแสดงความเคารพ และระลึกถึงครูบาอาจารย์ ที่ถ่ายทอดความรู้ให้ศิษย์ การไหว้ครูนี้เป็นพิธีการหนึ่งที่เป็นประเพณีของผู้ที่เล่นดนตรีทุกคน เป็นกิจกรรมหนึ่งในวัฒนธรรม เป็นประเพณีปฏิบัติทางดนตรี และอยู่ในส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอด ซึ่งเป็นวัฒนธรรมใหญ่ เมื่อผ่านพ้นพิธีการแล้วถือว่า ได้รับอนุญาตจากครูทั้งที่เป็นคนและเป็นจิตวิญญาณที่ชาวกะเหรี่ยงนับถือ และที่สำคัญคือ จะเป็นที่ยอมรับ เป็นที่เชื่อถือของคนในชุมชนด้วย ในฐานะเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน ที่จะมีหน้าที่เล่นดนตรีที่เป็นคณะประจำของ หมู่บ้านเมื่อมีกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ซึ่งศิษย์ที่มีความกตัญญูรู้คุณพึงต้องปฏิบัติ และสำนึกอยู่ตลอดเวลา เมื่อศิษย์ได้ระลึกถึงครูและได้ทำตามประเพณีที่ดีงาม ความเป็นสิริมงคลจึงเกิดแก่ตัวศิษย์ส่งผลให้มีความสุขกาย สบายใจ และมีกำลังใจที่จะทำหน้าที่ของตนโดยใช้ความรู้ที่ได้รับถ่ายทอดมา นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และสังคมต่อไป

คล้ายกับการไหว้ครูดนตรีของไทย ซึ่งเป็นที่สำคัญที่สุด ที่ผู้เล่นดนตรีไทยทุกคน นักดนตรีทุกคนต้องผ่านพิธีกรรมการไหว้ครูตั้งแต่เริ่มฝึกหัดดนตรี ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกที่ต้องกระทำเพื่อเป็นการปฏิบัติตามประเพณี โดยมีนัยว่าผู้นั้นได้ขออนุญาตศึกษาวิชาดนตรี และฝากตัวเป็นศิษย์เรียบร้อยแล้ว หลังจากได้ผ่านพิธีกรรมแล้วสถานะของผู้เข้าร่วมพิธีจะเปลี่ยนไป กลาย

เป็น ผู้ที่อยู่ในระบบการสืบทอดดนตรีไทยอย่างเต็มตัว และสามารถที่พัฒนาความรู้ และฝีมือของตนเองต่อไปได้ โดยต้องอยู่ในธรรมเนียมปฏิบัติของนักดนตรีไทยที่ดีงาม ที่ครูบาอาจารย์ด้านดนตรีไทยท่านได้ วางระเบียบไว้แล้วอย่างดี

การไหว้ครู ในมุมมองด้านดนตรีของชาวกะเหรี่ยงนั้น เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์ ระหว่างคน และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คณะดนตรี และคณะรำตงของทุกหมู่บ้านต้องมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประจำคณะ เพื่อให้ท่านช่วยดูแล ปกป้องอันตราย ช่วยดลบันดาลให้คนในคณะมีความเจริญก้าวหน้า ครูดนตรีที่กล่าวนี้ไม่ใช่ครูที่เป็นบุคคล แต่เป็นครูที่เป็นนามธรรม อยู่ภายใต้ความเชื่อที่มีในจิตใจของคนในคณะดนตรี และคณะรำตง

ภายในสังคมชาวกะเหรี่ยงซึ่งเป็นผู้ที่เชื่อเรื่องของ จิตวิญญาณที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เชื่อว่า ป่าไม้ ผืนดิน แม่น้ำ และสิ่งต่างๆ มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ปกป้องดูแลอยู่ หากจะมีการทำกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ต้องขออนุญาตเจ้าป่า เจ้าเขาก่อน ส่งผลสืบเนื่อง จนมาเป็นทำเนียมประเพณีปฏิบัติ ที่เคร่งครัดในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติตามด้วยความเคารพ

ความเชื่อดังกล่าวนี้ มีความสัมพันธ์มาถึงเรื่องของดนตรี ซึ่งก็ต้องมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดูแลอยู่เช่นกัน คำว่า ครูดนตรี หรือครูแห่งศิลปะ ที่เป็นนามธรรมนั้น ไม่มีคำกลางที่ชัดเจนสำหรับเรียกเทพยาดาด้านดนตรี และนาฏศิลป์ของกะเหรี่ยงเองก็ไม่มีแบ่งแยกไว้อย่างชัดเจน พิธีการไหว้ครูดนตรี จะกระทำโดยการทำพิธีบอกกล่าวสิ่งศักดิ์ที่ตนเองนับถือในหมู่บ้านไปพร้อมกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีผลทางด้านจิตใจที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมด้านดนตรี และศิลปะการแสดงของชาวกะเหรี่ยงนั้นได้นำเข้าไปเชื่อมความสัมพันธ์ กับแนวความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณที่ดูแลสรรพสิ่งบนโลก จิตวิญญาณนี้ คือ เจ้าพ่อผู้ปกป้องดูแลผืนป่า และดูแลหมู่บ้านกองม่องทะ ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ด้านความเชื่อเรื่องครูดนตรี กับ เจ้าพ่อนั้นเป็นสิ่งที่ผสมผสานกันอยู่

ตัวแทนของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่เป็นสัญลักษณ์ของครูดนตรี ในคณะดนตรี คณะรำตง ก็คือ "กะเต๊าะปวย" กะเต๊าะปวย เป็นสิ่งสำคัญของคณะ ทุกหมู่บ้านที่มีคณะดนตรี จะต้องมี กะเต๊าะ - ปวย ประจำคณะ ผู้ที่เป็นหัวหน้าคณะเป็นผู้ที่มีหน้าที่ดูแล และรักษา กะเต๊าะปวย กะเต๊าะปวยนี้ นอกจากจะเป็นสัญลักษณ์แทนครูและสิ่งศักดิ์แล้ว ในอีกมุมมองหนึ่งกะเต๊าะปวยยังเป็นสิ่งที่แสดงความเป็นเจ้าของคณะ หรือแสดงความเป็นหัวหน้าของคณะดนตรีอย่างชัดเจน ผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านดนตรีและได้เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนจะเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะได้เป็นหัวหน้าคณะ และได้บูชากะเต๊าะปวย สำหรับผู้ควบคุมวงดนตรีและรำคณะใดที่ยังไม่มีกะเต๊าะปวยประจำคณะ ถือว่ายังเป็นคณะสมัครเล่นอยู่ แต่หากมีกะเต๊าะปวยประจำคณะ สถานะของคณะนั้น จะเปลี่ยนจากมือสมัครเล่นเป็นมืออาชีพทันที

กะเต๊าะปวย เป็นถาดที่ใสเครื่องเส้นบูชาครูประกอบด้วย

1. มะพร้าวมีขั้ว	1	ลูก
2. กล้วยน้ำว้า	2	หวี
3. ธูปเทียนอย่างละ	5	ดอก
4. น้ำขมิ้นส้มป่อย	1	แก้ว
5. สตางค์	5	บาท
6. เหล้า	1	ขวด (บางคณะ)

กะเต๊าะปวย เป็นสิ่งจำเป็นที่คณะดนตรี และรำตง ประจำหมู่บ้านจะต้องมีไว้บูชานักดนตรี และคนรำทุกคนจะต้องไหว้ครู ก่อนเข้าคณะ และก่อนการแสดงเสมอ แต่สำหรับ ผู้ที่เล่นนาเด่ย หรือเล่นเมตารี่ นั้น ไม่จำเป็นต้องมีกะเต๊าะปวย ที่บ้าน กะเต๊าะปวยเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคณะดนตรี และคณะรำตงเท่านั้น

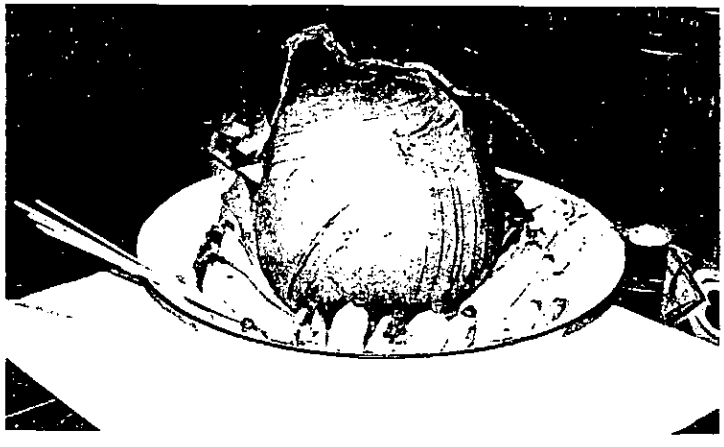

ภาพประกอบ 58 กะเต๊าะปวย คณะดนตรีเยาวชน บ้านกองม่องทะ (บ้านจ่ากวย)

การไหว้ครูดนตรี กับการเคารพกะเต๊าะปวยเป็นความหมายเดียวกัน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ดูแลกะเต๊าะปวยนั้นคือ เจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน ความเคารพศาลเจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน ได้เชื่อมโยงมาสู่ครูด้านดนตรี และรำตง ของหมู่บ้าน หรือจะกล่าวว่า เป็นสิ่งเดียวกันก็ได้ เพราะเจ้าพ่อคือจิตวิญญาณ อันศักดิ์สิทธิ์ ที่ปกป้องดูแลผู้ในหมู่บ้าน ไม่มีใครกล้าลบหลู่ดูหมิ่น ทั้งทางกาย วาจา และใจ ฉะนั้น ความรู้สึกถึงความเคารพเจ้าพ่อ จึงมีอยู่ในกะเต๊าะปวยเช่นเดียวกัน เพราะประเพณีการไหว้ครูดนตรี และรำตงนั้น หัวหน้าคณะต้องไปไหว้และบอกกล่าวที่ศาลเจ้าพ่อ โดยการนำกะเต๊าะปวยไปด้วย การไหว้ครูดนตรี และรำตงของชาวกะเหรี่ยงนั้นมีกาละ และโอกาสในการไหว้ครูดังนี้

1.1.1 เริ่มตั้งคณะ

ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านดนตรี และรำตง ที่เป็นที่ยอมรับจากชุมชนให้เป็นหัวหน้าคณะ คนแรก เมื่อเริ่มตั้งคณะต้องมีการไหว้ครูครั้งแรก โดยการ จัดถาดไหว้ครู เตรียมอุปกรณ์ไหว้ครู หรือ กะเต๊าะปวย นั้นไปไหว้ศาลเจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน ถือเป็นการเริ่มตั้งคณะใหม่ สำหรับผู้ที่เป็นผู้รับมอบ ถ่ายทอดให้เป็นหัวหน้าคณะคนใหม่ ก็ต้องไปไหว้บอกกล่าวที่ศาลเจ้าพ่อ อีกเช่นกัน

1.1.2 ก่อนการแสดง

เมื่อมีการแสดงดนตรี รำตง ละครก่วยเจ๊าะ ก่อนการแสดงทุกครั้งจะต้องไหว้กะเต๊าะปวยก่อน โดย หาเครื่องบูชาใหม่ทั้งหมดมาใส่ในถาด หัวหน้าคณะจุดเทียน 1 เล่ม ปักไว้ที่ขั้วมะพร้าว หรือวางในถาด จุดธูป และยกถาดกะเต๊าะปวยขึ้นเหนือศีรษะ แล้วอธิฐาน โดยไม่มีบทสวด หรือคำกล่าวไหว้ครูที่เป็นแบบเฉพาะ เมื่ออธิฐานเสร็จ ใช้ น้ำส้มป่อย พรมเครื่องดนตรี และนักดนตรีที่นั่งอยู่ในวง เพื่อความเป็นสิริมงคล

1.1.3 การเข้าสู่คณะดนตรี และรำตง

เมื่อต้องการเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ไม่ว่าจะเป็นนักดนตรี หรือรำตง ผู้ที่เป็นสมาชิกใหม่ต้องไหว้และบอกกับ กะเต๊าะปวยก่อน หรือหัวหน้าจะเป็นผู้บอกเองก็ได้ โดยสามารถไหว้อธิฐานกับกะเต๊าะปวยที่อยู่ที่บ้านของหัวหน้าคณะได้โดยไม่ต้องไปที่ศาลเจ้าพ่อ

1.1.4 การลาออกจากคณะ

การลาออกจากคณะก็เช่นเดียวกัน ต้องไหว้บอกกับกะเต๊าะปวย เพื่อขออนุญาตเช่นกัน

1.1.5 ไปแสดงนอกหมู่บ้าน

การนำคณะไปแสดงนอกหมู่บ้าน ก็หัวหน้าคณะ และสมาชิกทุกคนต้องไปไหว้ศาลเจ้าพ่อทุกคน เพื่อให้เจ้าพ่อดูแลคุ้มครอง การเดินทางให้ปลอดภัย

บางคณะ มีกะเต๊าะปวย 2 ชุด ชุดหนึ่งของผู้ชาย อีกชุดหนึ่งเป็นของผู้หญิง กะเต๊าะปวย 2 ชุดนี้ห้ามแรกเปลี่ยนกันถือ ผู้ชายต้องถือของผู้ชาย ผู้หญิงต้องถือของผู้หญิง

1.1.6 การตั้งกะเต๊าะปวยประจำปี

การตั้งกะเต๊าะปวย ประจำปีนั้น จะทำช่วงออกพรรษา หัวหน้าคณะจะเป็นผู้ไหว้ โดยจะไปไหว้ที่ศาลเจ้าพ่อ เพื่อให้เจ้าพ่อมาปกป้องดูแลนักแสดงตลอดทั้งปี และจะบอกลาเพื่อเลิก การแสดงช่วงเวลาเข้าพรรษา จะยุบกะเต๊าะปวย และต้องไปบอกเจ้าพ่อ เพื่อให้เจ้าพ่อได้กลับสู่ที่เดิม หลังจากอยู่ดูแลคณะและนักแสดงมาตลอดทั้งปี เมื่อเริ่มออกพรรษาในปีหน้าก็จะตั้งกะเต๊าะปวยใหม่อีกครั้งหนึ่ง

การบอกกล่าวแก่กะเต๊าะปวย เป็นความเชื่อที่มีความสำคัญทางด้านขวัญและกำลังใจของคนในคณะ และทุกคนในหมู่บ้าน เพราะกะเต๊าะปวย เปรียบเสมือนตัวแทนของเจ้าพ่อ ที่เป็นจิตวิญญาณปกครองดูแล ทุกคนในหมู่บ้านให้มีความสงบสุข หรือหากแม้มีกิจกรรม ประเพณีต่างๆ ในหมู่บ้าน ผู้นำพิธี ก็ต้องไปบอกกล่าวแก่เจ้าพ่อ ที่ศาลเจ้าพ่อทุกครั้งเช่นกัน การไม่บอกกล่าว หรือไม่ขออนุญาติแก่เจ้าพ่อนั้น เป็นเรื่องที่ผิดประเพณี โดนเฉพาะการนำคณะรำตงไปหรือละคร ไปแสดงนอกหมู่บ้าน เป็นเรื่องสำคัญที่สุด ที่ต้องบอกขออนุญาต แก่เจ้าพ่อ หากไม่ปฏิบัติชาวกองม่องทะเชื่อว่า จะเป็นการลบหลู่ และไม่แสดงความเคารพต่อจิตวิญญาณที่ทุกคนนับถือหัวหน้าคณะหรือคนในคณะอาจจะต้องประสบกับเรื่องไม่ดี หรือร้ายแรงกับตนเองได้ (นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล. สัมภาษณ์)

เรื่องการนำคณะละคร ไปแสดงนอกหมู่บ้าน และไม่บอกกล่าวกับเจ้าพ่อ หรือกะเต๊าะปวยนั้น ผู้วิจัยได้ประสบ มาด้วยตนเอง คือ เมื่อกลางดึกวันที่ 28 ธันวาคม 2546 คณะที่ผู้วิจัยได้กำลังสัมภาษณ์นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล ที่บ้านของนายอภิชาติ เสตะพันธ์ บ้านกองม่องทะ นายหล่งเล่าว่า "เมื่อสามวันก่อนคณะละครเยาวชนในหมู่บ้านได้ไปแสดงนอกหมู่บ้าน และไม่ได้บอกกับเจ้าพ่อ ไม่รู้ว่าว่าจะเกิดอะไรขึ้น คราวก่อนไม่ได้บอก เจ้าพ่อก็มาเข้าทรงคนในหมู่บ้าน และบอกให้ไปขอโทษ" เมื่อสอบถามกันได้ความไม่กี่นาทีผู้วิจัย ก็ได้ยินเสียง คนร้องตะโกน เอะอะ มาจากในหมู่บ้าน มีเสียงผู้หญิงตะโกนเสียงดัง ไม่ทันไร ก็มีคนในหมู่บ้านมาบอกว่า เจ้าพ่อเข้าทรงผู้หญิงในหมู่บ้าน และมาตามนายหล่ง ให้ไปดู นายหล่งก็ไปให้ผู้วิจัย รออยู่ที่บ้าน เพราะว่าเป็นเรื่องภายในชุมชน ผู้วิจัยเป็นคนนอกไม่สมควรที่จะไปร่วมในเหตุการณ์ลักษณะนี้ พักใหญ่ๆ นายหล่งก็กลับมา และบอกกับผู้วิจัยว่า "เจ้าพ่อ มาพูด มาบอก มาว่า หลายเรื่อง มีคนในหมู่บ้านทำผิดประเพณี และไม่พอใจที่คณะละครไปแสดงนอกหมู่บ้าน แล้วไม่ได้บอกกล่าวท่าน" ผู้วิจัยก็สอบถามต่อว่า คนที่เจ้าพ่อเข้าทรงนั้นเป็นใคร นายหล่งบอกว่า "เป็นผู้หญิงในหมู่บ้าน และมักจะถูกผีเข้าอยู่บ่อยๆ เขาเป็นคนจิตอ่อน" แล้วเจ้าพ่อมาเข้าทรงบ่อยหรือเปล่า " เจ้าพ่อจะมา เวลาที่คนในหมู่บ้าน ทำผิด หรือมีเรื่องไม่ดีเกิดขึ้นในหมู่บ้าน"

เหตุการณ์นี้ ผู้วิจัยได้ประสบเหตุการณ์ขณะที่เก็บข้อมูลภาคสนามเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2546 พร้อมด้วยผู้วิจัยอีก 1 คน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในบ้านกองม่องทะ

1.2 การสร้างเครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ชาวกะเหรี่ยงสามารถสร้างขึ้นเองได้ และเป็นเครื่องดนตรีที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงคือ นาเด่ย

นาเด่ยเป็นเครื่องดนตรีที่สร้างเพื่อบรรเลงเองได้ง่าย เพราะสามารถหาวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาสร้างเป็นเครื่องดนตรีได้ในหนึ่งหมู่บ้านจะมีผู้ที่ทำนาเด่ยได้ไม่กี่คนส่วนมากจะเป็นผู้ที่เล่น

นาเด่ยได้ ช่างประจำหมู่บ้านที่ทำนาเด่สำหรับขายจึงไม่มีในสังคมกะเหรี่ยง หรือหากผู้ที่เล่นนาเด่ย คนใดไม่มีความสามารถในงานช่างก็สามารถบอก คนที่ทำ ได้ ทำนาเด่ยให้

หมู่บ้านกองม่องทะนั้นมีผู้ที่ทำนาเด่ยได้ คือ นายทงอุ ครองจิตธรรม อายุ 71 แต่เล่นนาเด่ยไม่ได้ คนที่สองที่สามารถทำนาเด่ยได้คือ นายโลงขี่โพ่ ไทรสังขชวาลลิน อายุ 42 ปี และเป็นผู้ที่เล่นนาเด่ยได้คนหนึ่งของหมู่บ้าน

1) การเตรียมอุปกรณ์ และหาไม้

ขั้นการตอนเตรียมอุปกรณ์ คือ การหาไม้ที่ใช้ทำนาเด่ย และเครื่องมือต่างๆ เช่น มีดขนาดต่างๆ สิ่ว กบไสไม้ สว่านเจาะ กระดาษทราย สายลวด(สายกีตาร์ 6 สาย) ตะปู แผ่นสังกะสี

การหาไม้มาทำนาเด่ยนั้น นายโลงขี่โพ ช่างทำนาเด่ย อธิบายว่า การทำนาเด่ย ต้องใช้ไม้ 3 ชนิด คือ

ก. ไม้ตีนเป็ด หรือพระยาสัตบรรณ เป็นไม้เนื้ออ่อน นำมาทั้งต้นตัดพอประมาณ เพื่อนำมาทำเป็นตัวนาเด่ย และขุดโพร่งเพื่อทำเป็นกล่องเสียง ตามคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ ไม้ที่ใช้ทำ นาเด่ยนั้นจะใช้ไม้เนื้อแข็ง ซึ่งเป็นตอไม้ที่แห้งและจะใช้ตรงส่วนโคนต้น แต่สาเหตุที่ใช้ไม้ตีนเป็ดก็เพราะว่า ไม้ตีนเป็ดเป็นพรรณไม้ที่มีเนื้ออ่อน สามารถขุดเนื้อไม้ออกได้ง่าย เพราะอุปกรณ์เครื่องไม้เครื่องมือนั้นมีจำกัด แต่คุณภาพของไม้ตีนเป็ดนี้ เสียงจะอยู่ในโทนนุ่ม หากเป็นไม้เนื้อแข็ง เสียงจะดังกังวาลต่างจากไม้ตีนเป็ด เมื่อตัดไม้ตีนเป็ดมาแล้วต้องตากให้ไม้แห้งอย่างน้อย 15 วัน

ข. ไม้เถาวัลย์ นำมาทำเป็นส่วนคอ ของนาเด่ย ที่มีลักษณะโค้งเจาะรูใส่ลูกบิด การหาไม้เถาวัลย์นี้ แต่ก่อนต้องหาเถาวัลย์ที่ห้อยละโยงจากภูเขา บริเวณที่มีน้ำตก เถาวัลย์ที่ดี ต้องเป็นเถาวัลย์ที่ห้อย ลงมาแล้วมีน้ำจากน้ำตก ไหลผ่าน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่า เถาวัลย์ดังกล่าวจะมีคุณสมบัติเหนียว และสามารถเลือกส่วนโค้งที่พอเหมาะได้ แต่ลักษณะของเถาวัลย์ที่กล่าวมานั้นปัจจุบันนั้นหาได้ยาก จึงสามารถเลือกเถาวัลย์ที่ขึ้นในป่า ที่ใดก็ได้ แต่ต้องมีขนาดพอเหมาะ ไม่อ่อนไม่แก่เกินไป และไม่เหนียวเกินไป สะดวกในการเจาะรู การเตรียมเถาวัลย์เพื่อมาทำเป็นคอของนาเด่ยนี้ เมื่อตัดมาแล้ว ต้องนำไม้เถาวัลย์ลมควันไฟให้ทั่ว และทิ้งไว้ อย่างน้อย 15-20 วัน เพื่อให้เนื่อไม้ นั้นแห้งสนิท

ค. ไม้ลวก นำมาทำเป็น ลูกบิดตั้งสาย สาเหตุที่ใช้ไม้รวก เพราะว่า ไม้รวกนั้น เหนียวและยืดหยุ่นได้ดี ที่สำคัญคือเป็นพรรณไม้ที่หาง่าย และมีมากในชุมชน

2) วิธีทำนาเด่ย

ก. เจาะไม้ เพื่อทำเป็นกล่องเสียง

หลังจากที่เนื้อไม้เริ่มแห้งแล้ว ก็นำไม้มาวัดขนาดและเจาะเนื้อไม้ออกเป็นร่อง โดยใช้สิ่วเจาะเนื้อไม้ออก ขั้นตอนนี้ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมากเพื่อไม่ให้ไม้แตก แล้วเหลือขอบไม้ไว้ประมาณ 2-3 เซนติเมตร เพื่อเหลือไว้เจาะตะปู

ภาพประกอบ 59 ขั้นตอนที่ 1การเจาะกล่องเสียง

ภาพประกอบ 60 ขั้นตอนที่ 2 การตกแต่งรูปทรงครั้งแรก

ข. *ตกแต่งรูปทรงครั้งแรก*

เสร็จจากเจาะเนื้อไม้เป็นร่องได้ขนาดแล้ว ใช้กบไสไม้ ตกแต่งรูปทรงด้านนอกของตัว นาเด่ย ให้มีรูปทรงโค้งมน และเก็บลายละเอียดจากชุยไม้ด้านใน ของร่องไม้ไม่ให้มีเสี้ยนหรือเศษไม้ที่ยังหลงเหลืออยู่ แล้วนำไปตากให้แห้งอีกครั้งเพื่อกันเชื้อราขึ้นไม้

ค. เจาะรูลูกบิดที่ คอนาเด่ย

นำเถาวัลย์ที่วัดขนาดแล้ว นำวัดกับตัวนาเด่ย เพื่อกะระยะการผูกโยงสาย โดยใช้สว่านเจาะ สมัยก่อนไม่มีสว่านใช้ ต้องใช้แท่งเหล็กเผาไฟ แล้วค่อยๆ เผาเนื้อไม้ออกจนเป็นรู ส่วนของคอนาเด่ยนั้นต้องยาวกว่าตัวนาเด่ย พอประมาณ ระยะรูลูกบิดที่จะเจาะนี้ ต้องห่างกันพอดี ประมาณ 8-10 ซ.ม. และต้องขึ้นอยู่กับขนาดของนาเด่ยที่จะทำด้วยว่าต้องการขนาดใหญ่หรือเล็ก หากต้องการขนาดเล็ก ระยะของรูลูกบิดก็ชิดกันมากกว่า นาเด่ยที่มีขนาดใหญ่

ง. *ประกอบส่วนคอ กับ กล่องเสียง*

นำส่วนคอนาเด่ย กับตัวนาเด่ยมาประกอบเข้าด้วยกัน ต้องวัดระยะ และกะองศาความเอียงของคอนาเด่ยให้ดี แล้วตอกด้วยลิ่มไม้ยึดเข้าด้วยกัน

จ. *ปิดกล่องเสียงด้วยสังกะสี*

หลังจากประกอบส่วนคอกับส่วนตัวเข้าด้วยกันแล้ว วัดขนาดของสังกะสีให้มีความกว้างกว่าขนาดของตัวนาเด่ย ข้างละประมาณ 1-2 นิ้ว เพื่อตีพับสังกะสีตรงกลางให้เป็นสันเพื่อเป็นฐานเจาะรูร้อยสายลวด เมื่อตีประกบแผ่นสังกะสี ปิดกล่องเสียงแล้ว ต้องใช้ปลายมีด เจาะรู เล็ก ที่สังกะสี เพื่อให้เสียงกังวาลมากขึ้น

ฉ. *ใส่ลูกบิด*

ขั้นตอนการใส่ลูกบิดนั้น ต้องหลาวไม้ลูกบิดที่ละอัน และวัดขนาดให้พอดีกับรูที่เจาะไว้ เพื่อลูกบิดจะได้ไม่คลายตัวเวลาตั้งสาย การหลาวลูกบิดนิยมหลาวเป็นลักษณะไม้พาย เพื่อสะดวกในการจับเวลาหมุนลูกบิดตั้งสาย

ช. ใส่สาย

ขั้นตอนการใส่สายนั้นเป็นขั้นตอนสุดท้าย ก่อนการใส่สายลวดต้องวัดระยะและเจาะรูร้อยสายลวดที่แผ่นสังกะสี 6 รู ระยะห่างของแต่ละรูประมาณ 4-5 ซ.ม.ต้องให้สายลวดขนานกันทุกเส้นถึงจะสวยงาม การใส่สายที่ลูกบิดนั้น นิยมผ่าปลายไม้ที่ลูกบิดแล้วใช้สายลวดสอดพับ แล้วหมุนตามเกลียวเพื่อให้สายลวดติดแน่น ที่สำคัญคือ ยังไม่ควรตั้งสายทดลองเสียง ควรตั้งสายให้ตึงพอประมาณ แล้วปล่อยให้สายลวดยืดตัวก่อน แล้วค่อยปรับสายให้ตึงอีกครั้ง เพื่อป้องกัน สายขาด

ภาพประกอบ 61 ขั้นตอนที่ 5 ปิดกล่องเสียงด้วยสังกะสี

ภาพประกอบ 62 ขั้นตอนที่ 7 ใส่สาย

1.3 การถ่ายทอดดนตรี

วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของชาวกะเหรี่ยงได้ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษมาสู่รุ่นลูกหลาน มาเป็นระยะเวลานาน วัฒนธรรมประเพณีทั้งหมดเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี และนำมาสู่การดำรงอยู่ของชนเผ่า คำสอน คำบอกเล่าของปู่ย่า ตายายปากต่อปาก อีกทั้งการประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างกับลูกหลาน ยิ่งเป็นสิ่งที่สร้างจิตสำนึก และปลูกฝังความดีสู่จิตใจของทุกคนตามประเพณี และความเชื่อของชนเผ่า วัฒนธรรมประเพณีของชนเผ่ามีทั้งวัฒนธรรมด้านความเชื่อ และวัฒนธรรมด้านการปฏิบัติ ซึ่งวัฒนธรรมด้านการปฏิบัตินั้น เป็นผลมาจากความเชื่ออันเป็นปฐมของการสร้างสรรค์สิ่งต่าง จากความเชื่อ จึงกลั่นกรองมาเป็นประเพณีปฏิบัติ และผสมผสานภูมิปัญญาของชนเผ่าไว้ได้อย่างลึกซึ้งและทรงค่า

ประเพณีที่สืบทอดต่อกันมา ที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง หากแยกออกเป็นเรื่องต่างๆ สามารถแยกได้ดังนี้คือ หนึ่งความเชื่อเรื่องศาสนา และจิตวิญญาณที่ปกป้องคุ้มครองโลกมนุษย์ เป็นปฐมที่จะก่อเกิดประเพณีต่างๆ สองวัฒนธรรมการทำไร่หมุนเวียน คือ สิ่งที่เป็นเนื้อหาของชีวิตอย่างแท้จริง ในฐานะผู้สร้าง และผู้รักษาไปพร้อมกัน สิ่งที่สามคือประเพณีและกิจกรรมตามวันสำคัญต่างๆ ในรอบปี สามสิ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นภาพชีวิตที่แท้จริงของชาวกะเหรี่ยงได้ดีที่สุด

ดนตรี และบทเพลงต่างๆ เป็นสิ่งที่สร้างความเติมเต็มให้กับวิถีชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต ดนตรีมีอยู่ในทุกจังหวะของการดำเนินชีวิต ซึ่งได้สืบทอดต่อกันมา เล่าขานบอกต่อจากปากต่อปาก (มุขปาฐะ) ถ่ายทอดสู่คนในสังคมเดียวกัน ในโอกาสต่างๆที่เหมาะสม จึงทำให้ดนตรีชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ นั้นยังคงได้รับสืบทอดมาถึงปัจจุบัน

การถ่ายทอดดนตรี ในที่นี้หมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวของบทเพลงร้อง(ถะคู) ชนิดต่างๆ ของชนเผ่า และการถ่ายทอดด้านการบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ เช่น นาเด่ย เมตารี่ และเครื่องดนตรีที่อยู่ในวงปาตาล่า และความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีของชนเผ่า

การคงอยู่ของดนตรีของชาวกะเหรี่ยง บ้านกองม่องทะนั้น มีลักษณะการสืบทอด อยู่สองลักษณะคือ การถ่ายทอดดนตรีระบบครูกับศิษย์ และการถ่ายทอดดนตรีตามโอกาสของการดำเนินชีวิต

1) การถ่ายทอดระบบครู กับศิษย์

ในสังคมชาวกะเหรี่ยง ผู้ที่มีความรู้เรื่องรำตง เรื่องดนตรี รวมถึงเรื่องละคร(ก่วยเจ๊าะ) จะได้รับการยกย่องจากชุมชนให้เป็น ซาร่า(อาจารย์) ซาร่า ถือเป็นผู้ที่มีบทบาทในเรื่องวัฒนธรรมด้านดนตรี และด้านการแสดงมีหน้าที่ดูแลสอนรำตง และดนตรีให้กับเด็กๆ ในหมู่บ้านเพื่อแสดงในงานต่างๆ ทั้งในหมู่บ้าน และเพื่อเป็นตัวแทนของหมู่บ้านเดินทางไปแสดงที่หมู่บ้านอื่นๆ

ช่วงว่างจากการทำไร่ ซาร่าจะนัดเด็ก หนุ่มสาวในหมู่บ้านมาซ้อมดนตรีและรำตง ที่ลานหน้าวัด หรือบริเวณลานกว้างๆ ในช่วงกลางคืน สมัยก่อนหากมีเด็กที่เล่นดนตรีและรำตง สมัครมาเป็นสมาชิกใหม่ ซาร่า หรือหัวหน้าคณะต้องทำการบอกกล่าวกะเต๊าะปวย(ไหว้ครู) ตามทำเนียม การไหว้ครูนี้เรียกว่า การตั้งกะเต๊าะปวย การตั้งกะเต๊าปวยจะเริ่มช่วงเวลาออกพรรษา หลังจากตั้งกะเต๊าะปวย(พานไหว้ครู) ก็สามารถที่จะซักซ้อม หรือแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ของชาวกะเหรี่ยงได้ไปตลอดทั้งปี และหลังจากนั้นจะต้องบอกลาครูอีกทีช่วงก่อนเข้าพรรษา เพื่อให้เจ้าพ่อที่เป็นจิตวิญญาณที่นับถือของหมู่บ้านที่คอยดูแลกะเต๊าะปวยนั้น ได้กลับไปสู่ที่เดิมที่สิงสถิตเพื่อพักผ่อน หลังจากได้ดูแลคณะมาตลอดทั้งปี

การซ้อมรำตง และดนตรีนี้ คนรำทั้งหมดจะตั้งแถว ตอนลึกสี่แถว นักดนตรีนั่งกับพื้นหันหน้าเข้าหาคนรำ บริเวณรอบๆ จะมีชาวบ้านมานั่งดูให้กำลังใจอยู่ วันนี้ถือว่าเป็นวันที่รู้สึกผ่อนคลายของชาวบ้าน ได้มาดูเด็กๆ ซ้อมรำตง ซึ่งภาระหน้าที่ในตอนกลางคืนนี้ก็ไม่มี จึงสามารถอยู่ดูได้ตลอดทั้งคืน หรือจนเด็กๆ จะซ้อมเสร็จ

ระบบครูกับศิษย์นี้ ยังมีความสำคัญกับสังคมชาวกะเหรี่ยงอย่างมาก เพราะผู้ที่เป็นซาร่าจะเป็นที่เคารพ นับถือของเด็กๆ มุมมองที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ในพื้นที่ตำบลไล่โว่ที่ชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่นั้น ทุกหมู่บ้านจะมีคณะรำตงประจำหมู่บ้าน หากหมู่บ้านใดไม่มีผู้สอนดนตรีและรำตงให้กับเด็กในหมู่บ้าน ผู้นำหมู่บ้านจะไปเชิญซาร่า จากหมู่บ้านอื่นมาสอนดนตรีและรำตงเด็ก การเชิญซาร่าที่ชุมชนยอมรับนั้นก็จะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิด และมีความสามารถเป็นที่ยอมรับของทุกคนมาสอน ซึ่งการสอนของซาร่าที่ได้รับเชิญมานั้น จำเป็นจะต้องมาพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นๆ เป็นระยะเวลานานเป็นเดือนๆ คือ หนึ่งเดือนหรือสองเดือน ส่วนค่าจ่างการฝึกซ้อม การสอนที่ใช้เวลานานขนาดนั้น ก็แล้วแต่กรณี ที่ชาวบ้านจะตกลงมอบสินน้ำใจให้กับผู้มาสอน บางครั้งชาวบ้านไม่มีเงิน ซาร่าก็เต็มใจที่จะมาสอนให้ฟรี โดยไม่คิดค่าตอบแทน ถือว่ามาช่วยเหลือด้วยน้ำใจ และความรักในศิลปะอย่างแท้จริง

ดังกรณีหมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง ซึ่งอยู่ห่างจากหมู่บ้านกองม่องทะ ประมาณ 10-15 กิโลเมตร และเส้นทางการเดินทางก็ต้องใช้การเดินเท้า สองถึงสามชั่วโมง การเดินทางที่ยากลำบากดังกล่าวทำให้ซาร่าที่มาสอนดนตรี ต้องมาพักอาศัยนานเป็นเดือนๆ จนกว่าเด็กๆจะสามารถเล่นดนตรีได้ ที่หมู่บ้านเกาะสะเดิ่งนี้มีเครื่องดนตรี(วงปาตาล่า) ครบ มีหัวหน้าคณะคือ นายโจวได้ดี เป็นผู้ดูแล

เครื่องดนตรีอยู่ และเป็นครูสอนรำตง รำอะเย้ยให้กับเด็กๆ ในหมู่บ้านด้วย แต่เรื่องสอนดนตรี (วงปาตาล่า)นั้น โจวได้ดี ได้ไปเชิญ ซาร่าเปียว ชาวกะเหรี่ยงที่หมู่บ้านอื่น มาสอนดนตรีกับเด็กๆ ด้วยความหวังที่จะอนุรักษ์ และสืบทอดดนตรีและรำตงให้กับเยาวชนในหมู่บ้าน และช่วยกันหวงแหนศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ของชนเผ่า ให้คงอยู่ต่อไป

ซาร่า เปียว เป็นผู้ที่เชี่ยวชาญ และสอนดนตรี ได้ทุกชนิด ทั้งเพลงประกอบรำอะเย้ย และละคร(ก่วยเจ๊าะ) มีคณะดนตรี และละครประจำอยู่ที่ วัดศรีสุวรรณ อำเภอสังขละบุรี ซาร่าเปียวมาสอนดนตรีให้กับเด็กๆ ในหมู่บ้านเกาะสะเดิ่งนาน ประมาณ 2 เดือนจนเด็ก ๆ สามารถเล่นดนตรีได้ดีระดับหนึ่ง ทำให้ดนตรีบ้านเกาะสะเดิ่งนั้นเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น (โจวได้ดี, สัมภาษณ์14ม.ค. 46) สำหรับหมู่บ้านกองม่องทะนั้น ผู้ที่รับผิดชอบสอนดนตรี และรำให้กับเด็ก คือ ซาร่าคองเจิ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ซาร่าเปียวก็เคยมาสอนดนตรีให้กับเด็กๆหมู่บ้านกองม่องทะเช่นกัน จะเห็นว่า เรื่องดนตรี ในพื้นที่ตำบลไล่โว่นั้น ซาร่าเปียวเป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญ ในการสืบทอดดนตรีให้กับเด็กๆเยาวชน ภายในสังคมชาวกะเหรี่ยง ที่ยังอยู่ในระบบครูกับลูกศิษย์

2) การถ่ายทอดดนตรีตามโอกาสของการดำเนินชีวิต

การถ่ายทอดดนตรีตามโอกาสของการดำเนินชีวิต ของชาวกะเหรี่ยง หมายถึง การถ่ายทอดดนตรีระหว่าง พ่อสู่ลูก เพื่อนสู่เพื่อน เป็นต้น ซึ่งการถ่ายทอดดนตรีดังกล่าวนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นแบบระบบครูกับศิษย์ ไม่ต้องมีการไหว้ครูก่อนเรียน การถ่ายทอดดนตรีในลักษณะนี้จึงสามารถถ่ายทอดได้ทุกจังหวะของการดำเนินชีวิต และโอกาสที่เหมาะสมของปัจเจกบุคคล การถ่ายทอดดนตรีตามโอกาสของการดำเนินชีวิตนี้ จึงมีน้ำหนักไปทาง เครื่องดนตรีประเภท นาเด่ย เมตารี่ ปี่บา หรือแม้กระทั่ง การร้องเพลง การแต่งถะคูประเภทต่างๆ ฯลฯ

การพบปะ ของชาวกะเหรี่ยงจะเป็นช่วงกลางคืน หลังจากทำงาน ชาวกะเหรี่ยงจะมาพบปะพูดคุยกันรอบกองไฟ หรือบ้านใครบ้านหนึ่ง เพื่อปรึกษา หารือ ทบทวนเรื่องต่างๆ ของชีวิต หรือบางครั้งอาจเป็น เรื่องความเป็นอยู่ การปกครอง รวมไปถึงปรัชญาของการดำเนินชีวิต การสนทนารอบกองไฟนั้น เหมือนกับโรงเรียนชีวิตขนาดย่อม ที่ทุกคนมาแรกเปลี่ยนทัศนคติซึ่งกันและกันตามมุมมองของแต่ละคน เพราะฉะนั้นโรงเรียนชีวิตของย่อมของชาวกะเหรี่ยงนั้น สามารถถ่ายเทความรู้ ในเรื่องต่างๆ ได้มากมาย เรื่องดนตรีก็เช่นเดียวกัน สามารถเกิดขึ้นในวงสนทนาวงนี้ได้ วิชาดนตรีจะมีอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้ก็ต่อเมื่อมีผู้ที่สนในเรื่องดนตรี สนทนากัน การสอนดนตรีเช่นนาเด่ย เมตารี่ จึงเกิดขึ้น ผู้ที่สามารถเล่นร้องได้ ก็จะสอน ให้เพื่อนในวงสนทนาเล่นนาเด่ย และเมตารี่ ในโอกาสนี้ ผู้ที่มีความสนใจอยากจะเล่นนาเด่ย (พิณกะเหรี่ยง) หรือเมตารี่(แมนโดริน) จริง ก็จะให้คนที่เล่นเป็นสอนให้ หรืออาจมีการนัดแนะกันในโอกาสต่อไปได้ ฉะนั้นบรรยากาศแบบนี้ การถ่ายทอดดนตรีได้เกิดขึ้นแล้ว การสืบทอดในลักษณะนี้เราไม่สามารถทราบจำนวนนักเรียนในแต่ละปีได้ เพราะเป็นเรื่องที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต มีจังหวะชีวิตเป็นรูปแบบของระบบการถ่ายทอด

ช่วงหนึ่ง เมื่อประมาณ 20 –30 ปี ก่อน หนุ่ม ๆชาวกะเหรี่ยงนิยมหัดเล่น นาเด่ย กันมาก เพราะสามารถผ่อนคลาย และเติมชีวิตชีวาให้กับชีวิตได้มากขณะที่ทำงานหนัก หรือเอาไว้บรรเลงให้สาวที่ตนเองหมายปองฟัง เพื่อสะท้อนความรัก ต่อมาหลังจากที่ เมตารี่(แมนโดริน) ได้เข้ามาสู่สังคมชาวกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่ จึงทำให้วัยรุ่นสนใจหัดเล่นเมตารี่กันมาก หัดเล่นกันตามสมัยนิยม เหมือนวัยรุ่นไทยชอบหัดเล่นกีตาร์ เมตารี่ ได้แพร่กระจายในสังคมวัยรุ่นชาวกะเหรี่ยงมากขึ้น ถือว่าเป็นเครื่องดนตรีสำหรับวัยรุ่นอย่างแท้จริง หนุ่มที่หัดเล่นเมตารี่ได้แล้ว ก็จะหัดแต่งเพลง หรือแต่งถะคู ไว้ร้องเล่น ซึ่งบางเพลงก็เป็นเพลงเก่าที่รุ่นบรรพบุรุษได้แต่งเอาไว้ก่อน ก็สามารถนำมาร้องเล่นกับเมตารี่ได้ หรือแต่งเพลงใหม่ก็สามารถทำได้ แล้วแต่ความสามารถของแต่ละบุคคล

ตัวอย่างการสืบทอดในลักษณะนี้คือ กรณีของ นายอภิชาติ เสตะพันธ์ (ครู กศน.) ได้เล่าว่า ได้หัดนาเด่ยมาจากเพื่อนรุ่นน้องคนหนึ่ง เพราะความชอบ นาเด่ย จึงให้เพื่อนรุ่นน้องคนนี้สอนให้ นาเด่ยยังไม่มีก็ต้องขอยืมนาเด่ยจากคนสอนก่อน ขณะเล่นไปรู้ว่าเสียงเพี้ยน แต่ก็ยังปรับสายตั้งเสียงนาเด่ย ไม่เป็น ก็ต้องเดินไปกลางดึกเพื่อให้ผู้สอนนั้นตั้งสายให้ บางครั้งก็ฟังคนอื่นเล่นและสังเกตเองบ้าง ซักถามผู้ที่เล่นเป็นคนอื่นๆ บ้าง(อภิชาติ เสตะพันธ์.สัมภาษณ์.28 ธ.ค. 46) ซึ่งต่อมา นายอภิชาติ เสตะพันธ์ได้นำการเล่นนาเด่ย เข้าไปบรรจุอยู่ในหลักสูตร การศึกษาตามอัธยาศัย ของ การเรียนการสอนในระบบ กศน. (การศึกษานอกโรงเรียน) บ้านกองม่องทะ ซึ่งก็ได้ผลเป็นที่น่าพอใจระดับหนึ่ง

การถ่ายทอดดนตรีระบบตามโอกาสของการดำเนินชีวิตนี้ เป็นลักษณะการถ่ายทอดดนตรีในลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมชาวกะเหรี่ยง ซึ่งปัจจุบัน การถ่ายทอดในลักษณะดังกล่าวนี้อาจไม่มีให้เห็นในสังคมชาวกะเหรี่ยงกองม่องทะแล้ว เพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป อิทธิพลของสังคมเมืองกำลังเริ่มเข้ามาสู่ชุมชนชาวกะเหรี่ยง ทีวี วีซีดี กีตาร์ และสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เป็นของจากภายนอกวัฒนธรรมกำลัง เข้ามา นาเด่ย เมตารี่ และถะคู (เพลงร้อง) จะคงอยู่ หรือ ค่อยๆ จางหายไป ก็ต้องขึ้นอยู่กับการปรับตัว ของชาวกะเหรี่ยงกองม่องทะเป็นสำคัญ

2.ดนตรีในประเพณี และพิธีเกี่ยวกับชีวิต

2.1 การเกิด

ประเพณีการเกิดของชาวกะเหรี่ยง ตามความเชื่อดั้งเดิม เมื่อคลอดบุตร บิดาจะต้องเอากระบอกไม้ไผ่ใส่รกไปผูกไว้ที่ใต้ต้นทองหลางที่มีดอกสีแดง โดยมีความเชื่อว่าเมื่อเด็กโตขึ้นจะเป็นคนที่มีเสน่ห์ ถ้าได้ลูกชายจะต้องหาไม้เท่าด้ามจอบแล้วกระแทกสุนัขสามครั้งก่อนที่จะนำไปวางขวางบนแม่เตาไฟ เพื่อใช้ทำราวตากผ้าอ้อม โดยเชื่อว่าเมื่อลูกชายโตขึ้นจะหาเนื้อเก่งได้เหมือนสุนัข เมื่อลูกชายอายุได้สามขวบ แม่จะต้องทอเสื้อสีขาวทรงกระสอบยาวแค่เข่าให้เสร็จใน

วันเดียว. แล้วให้ลูกชายใส่ทันที่เป็นเวลา 3 วันติดต่อกัน หากได้ลูกสาวแม่จะต้องทอเสื้อทรงกระสอบสีขาวยาวถึงน่องให้ใส่ จนอายุประมาณ 15 ปี จึงทำพิธีเปลี่ยนผ้านุ่งและเสื้อสีแดงให้

ดนตรีที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดนี้ มีอยู่ในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูลูก ที่ปรากฏคือ ***เพลงกล่อมลูก***

เพลงกล่อมลูก เป็นเพลงที่แม่ ร้องกล่อมให้ลูกนอนหลับสนิท เป็นการถ่ายทอดความรักจากแม่สู่ลูก เพลงกล่อมลูกนี้นอกจากกล่อมให้เด็กนอนหลับแล้ว ยังเป็นสื่อของการอบรมสั่งสอนปลูกฝังสิ่งต่างๆ ให้กับลูกน้อยอีกด้วยเนื้อหาของเพลงกล่อมลูกนี้ อาจมีเนื้อหาเป็นนิทาน เป็นคติสอนใจ หรืออาจเป็นภาษิตสั้นๆ ซึ่งแต่ละคนก็จะมีทำนองร้องต่างกัน บางคนมีร้องแบบเอื้อนที่เป็นแบบเฉพาะบุคคล ปัจจุบันนี้หาโอกาสที่จะฟังได้ยาก เนื่องจาก ไม่ค่อยร้องเพลงกล่อมลูกกันแล้ว จะมีร้องก็เฉพาะแม่เฒ่า และผู้อาวุโสเท่านั้น

แม่เฒ่า อายุประมาณ 80 กว่า ซึ่งเป็นแม่ของ ครูอภิชาติ เสตะพันธ์ หมู่บ้านกองม่องทะ แม่เฒ่าถึงอายุมาก แล้วแต่ก็ยังแข็งแรง สามารถเดินไปมาในหมู่บ้านได้ปกติ แม่เฒ่ามีหลานคนเล็ก อายุประมาณ 3 เดือน เด็กคนนี้ เป็นลูกสาวคนเล็กของครูอภิชาติ เสตะพันธ์ ซึ่งเป็นบ้านพักของผู้วิจัย ยามเก็บข้อมูลภาคสนาม แม่เฒ่า นี้พูดภาษาไทยไม่ได้ พูดได้แต่ภาษากะเหรี่ยง สามารถสื่อสารกับผู้วิจัยด้วย ภาษาทางกาย และรอยยิ้ม บางครั้ง ก็มีครูชาติ และภรรยาช่วยแปลให้ คุณยายมักจะเดินมาจากบ้าน เพื่อมาหาหลานคนเล็ก อยู่เสมอๆ ระยะทางจากบ้านคุณยายถึง บ้านครูชาติ ประมาณ 500 เมตร มี ยายมักจะมาร้องเพลงกล่อม หลานสาวชื่อ มะท่งแขว่ (ลูกสาวคนเล็กของครูชาติ) ตอนสาย ๆ เสมอ บางครั้งคุณยายก็อุ้มหลานในอ้อมแขนแกว่งเบาๆ แล้วร้องเพลงกล่อม ตามสำเนียงของยาย บางครั้งก็อุ้มหลานให้นอนในแปลที่ทำด้วยผ้าถุง แกว่งเบาๆ ให้เปลไกว แล้วร้องเพลงกล่อม ด้วยภาษากะเหรี่ยง ที่ฟังแล้วแยกไม่ออกว่า ช่วงไหนเป็นคำเอื้อน ช่วงไหนเป็นคำร้อง ครูชาติ บอกว่า คุณยายมักจะร้องเพลงกล่อมหลานเสมอ ส่วนแม่ของมะท่งแขว่ ก็นานๆ ครั้ง นั่นก็แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันนี้ เพลงกล่อมลูก ก็เริ่มแสดงการขาดช่วงในการสืบทอด เพลงกล่อมลูกเริ่มมีข้อจำกัด ที่ผู้ร้องได้จะเป็นคนเฒ่า คนแก่เฒ่านั้น และก็ยังคงร้องกล่อมอยู่ แต่แม่อายุวัยกลางคน และวัยรุ่นนั้น ไม่ร้องเพลงกล่อมลูกแล้ว

ตัวอย่างเพลงกล่อมลูก

มิ่งมิ่งห้อทู้ผู้ มิ่งมิ่งห้อชั่งผู้
คำแปล *นอนนอนเถอะลูกนกนอนเถอะลูกไก่*

เล้ยเส้งเนอคู้ ดาบังเพล้ยเนอได้
คำแปล *อีเหี่ยวจกหัว* *ตะขาบกัดตูด*

เออเกอช้ามิ่ง ม้าส้าไพล่

คำแปล *ลูก เอ๋ย นอนให้สบาย*

เพลงกล่อมลูกเพลงนี้ เป็นเพลงที่มีเนื้อร้อง อบรมสอนเด็ก ให้รู้จักกับสัตว์ 4 ชนิดคือ นก ไก่ นกเหยี่ยว และตะขาบ โดยสอนให้รู้ว่า ลูกนก และลูกไก่ นั้นต้องคอยระวังภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น ระวังนกเหยี่ยวที่จะมาจิก หรือกินลูกไก่ และตะขาบจะต่อยก้นเอา นอกจากสอนให้รู้จักสัตว์ต่างๆ แล้ว ยังมีอีกความหมายคือ ไว้ สำหรับขู่เด็ก บอกให้เด็กนอน โดยเปรียบเด็กเหมือนลูกนกลูกไก่ หากไม่นอน จะถูกนกเหยี่ยวจิกหัว และตะขาบกัดก้น

2.2 การแต่งงาน และความรัก

ประเพณีการแต่งงาน ชาวกะเหรี่ยงโดยทั่วไปจะแต่งงานเมื่ออายุประมาณ 15 ปีขึ้นไป การเลือกคู่ครองเป็นการตัดสินใจของคู่บ่าวสาว โดยมีญาติผู้ใหญ่ของสองฝ่ายให้การรับรู้ ประเพณีการเลือกคู่ครองที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือการย่องสาว ซึ่งฝ่ายหญิงเปิดโอกาสให้ชายหนุ่มมาหาที่บ้านของตนในเวลากลางคืน ประเพณีเป็นการเปิดโอกาสให้ชายหนุ่มได้มีโอกาสพบปะพูดคุยและทำความคุ้นเคยกับฝ่ายหญิง เพื่อเลือกเป็นคู่ครอง การย่องสาวนี้ จะไม่มีการล่วงละเมิดทางเพศ เพราะเป็นการผิดผี และเป็นข้อห้ามที่ผิดร้ายแรง หากฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมีความรักต่อกัน และตกลงที่จะเป็นคู่ครองกัน ฝ่ายหญิงจึงยินยอมให้ชายหนุ่มนอนค้างคืนได้แต่จะต้องบอกให้บิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ของฝ่ายหญิงทราบ และจะต้องทำพิธีแต่งงาน หรือไหว้ผีในวันต่อไป

การแต่งงานไหว้ผีตามประเพณีเดิมใช้เครื่องไหว้คือ ขัน ดอกไม้ และด้ายผูกมือ เงิน 2 สลึง เพื่อให้ผู้ทำพิธีในการทำพิธีนี้จะใช้เงินโยนลงน้ำ และโยนขึ้นต้นไม้อย่างละ 1 สลึงเพื่อเป็นการไหว้ผีน้ำ และผีต้นไม้ที่ชาวกะเหรี่ยงนับถือ ในการทำพิธีผูกข้อมือโดยญาติผู้ใหญ่นั้น ฝ่ายชายต้องนำเงิน 7 บาท พร้อมดอกไม้ธูปเทียนให้ผู้ทำพิธีด้วย ภายหลังจากพิธีแล้วคู่บ่าวสาวจะต้องอยู่ร่วมกันตลอด เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน โดยทั่วไปแล้วฝ่ายชายจะต้องไปอยู่ร่วมกับครอบครัวของฝ่ายหญิง

ดนตรี ในงานแต่งงานนั้น จะเป็นเพลงร้องโต้ตอบกันอย่างสนุกสนาน ขณะที่เดินไปบ้านของเจ้าสาว ฝั่งเจ้าบ่าวก็จะร้องเพลงไปตามทาง ด้วยความรื่นเริง และยังเป็นการบอกเจ้าสาว ว่าเตรียมตัวให้พร้อม เจ้าบ่าวจะมาถึงบ้านแล้ว

ตัวอย่างเพลงร้องในวันแต่งงาน

ต่ายทั้งเนอสะซั้งผ้าโว (เล เล เล) ซั้งผ้าโว

คำแปล *เตรียมแต่งตัวเถอะน้องเอ๋ย (เล เล เล) เถอะน้องเอ๋ย*

เออไค้เอข้าบ้าซี้โผ้ (เล เล เล) บ้าซีโผ้

คำแปล *ถึงเวลาพี่ไปแล้วน้อง (เล เล เล) ไปแล้วน้อง*

เนอมานี้เยอวังพั้งขว้า วังพั้งขว้า

คำแปล *เธอเอาเพื่อนฉันไปแล้วหรือ (เล เล เล) ไปแล้วหรือ*

เซ่งเหลอค้าพื้อกาเหลอเคล้ (เล เล เล) ดาเหลอเคล้

คำแปล *ไม้ไม่หักฟากไม่กระจาย (เล เล เล) ไม่กระจาย*

เจยเด๋เฮอสังทั้งชี้เอ้ (เล เล เล) ทั้งชี้เอ้

คำแปล *ไม่ใช่ที่จะแต่งงานได้ (เล เล เล) แต่งงานได้*

โค้ยลังโว้ยเนอทิ่งโท้งเกียะ (เล เล เล) ทิ่งโท้งเกียะ

คำแปล *ทิ้งกระบอกนำเถอะน้องเอ๋ย (เล เล เล) เถอะน้องเอ๋ย*

(เนื้อเพลงโดย บุญเทอด อรมุต)

เพลงที่ใช้ในงานแต่งงานนี้ นอกจากสร้างความบันเทิงให้งานแล้ว เนื้อหาบางเพลง อาจจะเป็นการสอนคู่บ่าวสาว ในการใช้ชีวิตคู่ ให้รู้จักอดทน เข้าอกเข้าใจกันและกัน ต่างคนต่างทำหน้าที่ของสามี และภรรยาที่ดี และให้ชีวิตมีความสุขสมบูรณตลอดไปเป็นต้น

2.3 งานศพ

กะเหรี่ยง จ.กาญจนบุรีเชื่อว่า คนที่ตายไปแล้ว วิญญาณจะวนเวียนอยู่ในบ้านอีกเจ็ดวัน ดังนั้นพวกเขาจะต้องทำบุญไปให้กับดวงวิญญาณภายใน เจ็ดวัน หากพวกที่ตายด้วยโรคติดต่อร้ายแรงเช่น อหิวาต์ โรคเอดส์ ฯลฯ พวกเขาจะนำไปฝัง หรือเผาให้เสร็จสิ้นภายใน หนึ่งวัน หากตายนอกบ้านเช่น เกิดอุบัติเหตุ ถูกลอบฆ่า ถูกสัตว์ทำร้ายหรือตายในโรงพยาบาลพวกเขาจะไม่นิยมนำศพมาไว้ที่บ้านแต่จะนำไปบำเพ็ญกุศลที่วัดอย่างน้อย สามวัน บางคนฐานะดีจะเอาไว้

หลายวัน จะนำศพมาไว้ที่วัดชาวบ้านจะช่วยกัน ประกอบอาหารเลี้ยงแขกที่มาในงานศพ และอยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพ จนกว่างานเสร็จ ในตอนกลางคืนจะมีพิธีทางสงฆ์มีอุทิศส่วนกุศลไปให้แก่ผู้ล่วงลับ จากนั้นจะมีการละเล่นพื้นบ้านมีดนตรีขับกล่อมให้ความสนุกสนานรื่นเริงตลอดคืน ทางเจ้าภาพจะมีอาหารเลี้ยงแขกที่มาในงานทุกคืน อาหารส่วนใหญ่ เป็นอาหารพื้นบ้าน โดยยึดน้ำพริกผักจิ้มเป็นหลัก(สมชาย ศรีสุข.2543)

งานศพ ชาวกะเหรี่ยงถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดทุกคนจะต้องไปร่วมงาน ช่วยงานเพื่อแสดงน้ำใจ การจัดงานศพของชาวบ้านกองม่องทะเป็นไปอย่างเรียบง่าย หากผู้ที่เสียชีวิตในตอนเช้าก็จะจัดการเผาศพให้เสร็จภายในวันนั้น แต่ถ้าหากเสียชีวิตในตอนหลังเที่ยงก็จะเผาในตอนบ่ายของวันรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง ปัจจุบันนี้เมื่อมีพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ พิธีกรรมทางพุทธจึงเข้ามามีบทบาทต่อชาวกองม่องทะมาก การผสมผสานของพิธีกรรมทางความเชื่อได้ปรับมาใช้ตามความเหมาะสม

ภาพประกอบ 63 งานศพหมู่บ้านกองม่องทะ 14 ม.ค.46

ขั้นตอนพิธีกรรม

คืนแรกของงานศพ เจ้าภาพจะนิมนต์พระมาสวดอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้เสียชีวิต ค่ำคืนนี้อาจมีการแสดงรำตง และบรรเลงดนตรีวงปาตาล่า เพื่อเป็นการแสดงน้ำใจแก่เจ้าภาพและไม่ให้บรรยากาศของงานนั้นมีความเศร้าโศกเสียใจจนมากเกินไป

ช่วงเช้าวันที่สองเจ้าภาพก็ทำอาหารเลี้ยงแขกที่มาช่วยงาน และเตรียมที่จะนำศพไปเผาที่ป่าช้าในตอนบ่าย วงดนตรีบรรเลงประโคมก่อนเคลื่อนศพออกจากบ้าน พวกผู้ชายมีหน้าที่ทำคาน

หามโลงศพที่ทำด้วยไม้ไผ่ 5 อัน ไม้ยาวขนาด 3 เมตรสองอัน และขนาดประมาณ 1.5 เมตร สามอัน มัดไม้ไผ่ที่เป็นคานหามอย่างแข็งแรง เพื่อเป็นคานหาม แล้วยกโลกศพวางด้านบนคานและผูกติดผูกกับคานอย่างแน่นหนาเช่นกัน

ก่อนเคลื่อนศพออกไปป่าช้านั้น เจ้าของบ้านจะทำการเรียกวีหล่าของคนเป็น ญาติพี่น้องและคนในครอบครัว โดยการนำสวิงไปช้อนบริเวณใกล้ๆ ศพ เพื่อไม่ให้วีหล่าของคนในครอบครัวติดตามวิญญาณของผู้ตายไป

ช่วงการเคลื่อนย้ายศพ คนในครอบครัวนิมนต์พระมาทำพิธีเชิญวิญญาณ บอกกล่าววิญญาณผู้ตายเพราะจะเคลื่อนย้ายศพไปที่ป่าช้าในช่วงบ่าย พระเป็นผู้ถือสายสิญจน์ที่โยงมาจากโลงศพเดินนำหน้าขบวน ชาวบ้านก็จับสายสิญจน์ต่อจากพระเดินเป็นแถว เป็นขบวนต่างคนต่างช่วยกันถือสิ่งของต่างๆที่จะใช้ในพิธีที่ป่าช้า เช่น ดอกไม้จันทน์ เสื่อและอาสนะสำหรับพระสงฆ์ และเณร ขบวนแห่ศพไปป่าช้านี้จะเดินอ้อมหมู่บ้าน ไม่เดินผ่านหมู่บ้านเพราะไม่เป็นมงคลสำหรับคนเป็น ขณะที่เดินไปเข้าเขตป่าช้าคนที่หามศพที่เป็นชายหนุ่ม จะทำกิจกรรมตามประเพณีอย่างหนึ่งคือ แย่งศพ การแย่งศพ คนที่หามโลงศพด้านหน้า ด้านหลัง และด้านข้างจะผลักดัน ไปยังฝ่ายตรงข้าม ขึ้นบ้าง ลงบ้าง โดยออกแรกดันอย่างเต็มที่ ทุกคนก็ต้องออกแรงดันกลับ เพื่อไม่ให้มือของตนเองนั้นหลุดออกจากคานหาม การแย่งศพนี้ เหมือนกับการทดสอบเรี่ยวแรงของผู้หาม หากผู้หามไม่แข็งแรงพอก็จะโดนแรงดันนั้นหลุดไปจากกลุ่มหาม บางคนถึงกับเสียหลักหกล้ม ได้บาดแผลไปหลายคน การแย่งศพนี้จะทำเป็นช่วงๆขณะเดินทางไปป่าช้า ขณะที่แย่งศพนั้น มีผู้ทำหน้าที่หักกิ่งไผ่กิ่งเล็กๆ ครั้งละสามอัน วางขวางขบวนแห่ เพื่อเป็นสัญลักษณ์บ่งบอกว่าทางนี้เป็นทางของวิญญาณที่กำลังเดินทางไปป่าช้า

เมื่อถึงป่าช้า พระที่ถือสายสิญจน์นำขบวนมาจะพาศพวนรอบเชิงตะกอน 3 รอบ แล้วยกโลงศพขึ้นไปวางอยู่บนเชิงตะกอนเผาศพ โดยที่มีท่อนฟืนขนาดใหญ่กองอยู่ก่อนแล้ว ต่อจากนั้นนิมนต์พระสงฆ์ 4 รูป สวดอภิธรรมสำเนียงแบบพระมอญ โยงสายสิญจน์จากโลงศพไปที่ศาลาและวางไว้ที่พานข้างพระประทาน เมื่อเสร็จจากพิธีสงฆ์ แล้ว เริ่มขึ้นตอนเผาศพ ดนตรีเดินปิดท้ายขบวนมานั้น หาที่ตั้งวงและบรรเลงเพลงประโคมขณะเริ่มเผาศพ

ก่อนเผาศพ สัปปะเหร่อจะเปิดฝาโลง จะใช้น้ำมะพร้าวล้างหน้าศพ พร้อมทั้งสาดข้าวสารไปรอบๆ พื้นที่ตั้งศพ ทุกคนที่มาร่วมงานจะช่วยกันหักกิ่งไม้กันละสองสามกิ่งมาวางที่กองฟืนและเพื่อจุดไฟเผาศพ

บทบาทของดนตรีในงานศพ

ดนตรีในงานศพนั้นสามารถใช้วงดนตรี วงปาตาล่า บรรเลงประโคมในงานได้เพื่อไม่ให้บรรยากาศของงานนั้นโศกเศร้า เริ่มต้นด้วยการบรรเลงเพลงไหว้ครู เพื่อตั้งกะเต๊าะปวยก่อนแล้วก็บรรเลงเพลงสำหรับส่งวิญญาณของผู้ตาย

ขณะที่เดินไปป่าช้านั้น วงดนตรีเป็นคณะที่ปิดท้ายขบวน โดยนักดนตรีจะเดินไปด้วยบรรเลงไปด้วยตลอดทางจนถึงป่าช้า ชาวบ้านช่วยกันใช้ไม้ไผ่ขนาดยาวสอดไปที่หิ้วของกลองเพื่อคนสองคนหามกลอง คนตีกลองหนึ่งคน ส่วนปาตาล่า(ระนาดเหล็ก) ต้องใช้ผู้ช่วยหามสองคนด้านละสองคน นักดนตรีเดินและบรรเลงไปด้วย ผู้เป่าขะน่วย(ปี่) เดินอยู่ข้าง ปาตาล่า ดนตรีที่ใช้ในการแห่ศพนี้แต่ก่อนนั้นไม่ปรากฏว่ามีประเพณีดังกล่าว และไม่มีให้เห็นบ่อยนัก เพราะสมัยก่อนนั้น ดนตรีในงานศพจะมีเฉพาะการร้องเพลงส่งวิญญาณผู้ตายโดยผู้เฒ่าผู้แก่ และการร้องเพลงเกี้ยวกันของหนุ่มสาวยามค่ำคืน เพื่ออยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพไม่ให้เจ้าภาพรู้สึกโศกเศร้า เมื่อก่อนจะเผาศพ จะมีการร้องเพลงส่งวิญญาณผู้ตายอีกครั้งหนึ่งจะใช้นาเด่ย หรือ เมตาริ่บรรเลงประกอบก็ได้ เพลงที่บรรเลงนี้คือเพลง **ถะคูชุโบว**

ภาพประกอบ 64 วงปาตาล่า บรรเลงในงานศพ บ้านกองม่องทะ

เพลงงานศพ

ขับร้องโดย : นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล

เมตาริ์ : นายมะโซทู

บันทึก 6 มกราคม 2547 สถานที่ นอกหมู่บ้าน

ถะคู้ชุโบว

1. กองม่องทะตะว่อมอส่าย่ะ ตว่องดูฉ่อตะลีหล่อสะ
ตว่องข่งหล่อตีคลูหล่อยั่ว พ่อมือซ่าผ่าเลเส้ยเท่งกละ
ช้องโว่ช่วยเลยู้เลอสะ (5 วรรค)

คำแปล *ในหมู่บ้านกองม่องทะสนุกสนาน หมู่บ้านใหญ่และยาว*
นอกหมู่บ้านมีแม่น้ำรันตีไหลมา มีดอกไม้ ออกมาจากยอดไม้
นกกาเหว่าร้องรู้สึกเศร้าใจ

2. ช้องโว่พลูช่วยเลยู้เลอสะ ชู่ส้องนาซ่าเล้เย่อเม้อผ่า
ช้องนาเอ่ทีเล้กู้เอก่า เยพลีนอเม่ยท้อเลอป่วยกล่า

คำแปล *นกกาเหว่าร้องเศร้าใจ จะเอ่ยชื่อคนตาย*
ฟังให้ชัดเจนทุกคน เราจะส่งวิญญาณ อวยพร

3. เอพลี่นอเม่ยท้อเลอป่วยกล่า หน่อซาไท้เลย่าหน่อซาหน่อซาไท้เลย่า
เนอไหม่น้อไม้เน้อเย่อบ่าผ่า

คำแปล *เราจะส่งวิญญาณ วิญญาณไปแล้ว พ้นจากโลกแล้ว*
ชื่อยายนี้เราจะเรียก

4. เยอพลีเหม่ยนอเลเหย่อบ้าผ่า มะซูโท พลีนาเอ้กี่กว่ามะซูโท
ไก่ว่าล้าลี่เล้ปอเลอถ่า

คำแปล *เราจะส่งวิญญาณ อวยพร สิ่งที่ดี*
ถึงที่นิพพาน

5. เยอพลีนออะชุโบวกี่อั่ว ไททอโถ่ เลอเด่อเต้อตี่ต่า ไททอโถ่
ไทท้อเป่อม่อโถดีตี่หล่า (3 วรรค)

คำแปล *ยายนี้บุญกุศลดีมาก ขึ้นไปถึงสวรรค์*

ให้ถือศีลและภวนาอยู่บนสวรรค์

6. เยอพลีนอหมวยเอ้อเซอโป้ว้ส่อง ไทวายม่า วายม่าเทอปอถ่ง ไทวายมา
น้าเซอหมีนาซาเก้โอส่อง
คำแปล *บุญกุศลของยายซื่อตรง* *ที่เดินทางไปด้วยถนนทอง*
เทวดามากมายมารับ

7. เยอพลีนอหมวยเอ้อเซอโบว่กี่ ไทวายวาม่าวายม่าเทอพ้อจี่ไทวายม่า
น้าเซอหมี่นาซาเก้เทอต่วย
คำแปล *ยายมีบุญกุศลดีมาก* *ได้เดินทางถนนเงิน*
เทวดามาจูงมือไปสวรรค์

8. เยอพลีน้อเอ้อเซ่อโบ้กี่กว่า ไททอม่า ลี่ลี่ป้อเลอถ่าไททอม่า
ไถ่คล่อบ้า คล่อบ้าอริยะ

คำแปล *ยายบุญกุศลดีมาก* *ได้ไปถึงนิพพานแล้ว*
ไปพบพระอริยะ

9. ไถ่คล่อบ้า คล่อบ้าอริยะ โบว่กี่อั่ว เยอลี้พี่เลอก่า โบว่กี่อั่ว
ไถ่เก้บ้า เก้บ้าไจ่ เต่อก่า
คำแปล *ไปพบพระอริยะ* *มีบุญกุศลดียายคนนี้*
ยายเข้าถึงพระอริยะ

10. เยอพลี่นอไถ้ลี่ปอเลอถ่า คลูทอไถ่ พูดี้ดีพู่ว่า คลูโทไถ่
บ่าวเทดิไซ่จ่า มาโบผี้ซิกล้าเม้าซาย่า (4วรรค)
คำแปล *ย้ายนี้ถึงนิพพานแล้ว* *ทั้งลูก หลาน ผัว*
ญาติพี่น้องทั้งหมด *คืนนี้ทำบุญให้ยายมีความสุข*

11. มาโบวพลีเยอลีพี่เลอก่า เลอมูไจ่ เลอมูดิส้องค่า โบวนาเว่
ซิคล่าเม้าซาย่า เจอป่าผี ดิคล่ามียเอ่อจ่า
คำแปล *ที่ลูกหลานทำบุญไว้ให้* *นิมนต์พระพุทธ และพระสงฆ์*
บุญ มีคนมาร่วม ถวายสิ่งของ *ถวายให้พระภิกษุ*

12.	มามาเล้าเหย่อลี่พี่เลอก่า	โบนาเว่ ซูโบวเมาซายาโบวนาเว่
	กี่โกคู่ โพลออีบาส่องค่า	โพล่วไคล่ที่ซาทูนิไถ่ ล้า
	เหมอหม่าเลาะเย่อพลีเลอก้า	จูเนอวิบ่งอ้องย่าเกอลุ่ปา
คำแปล	*จะสั่งยายที่อยู่บนนิพพาน*	*บุญงานในคืนนี้สนุก*
	พรุ่งนี้เช้าเราไหว้พระกรวดน้ำ	*ยาย กับพวกเรายกมือสาธุ พร้อมกัน*

3.ดนตรีเกี่ยวกับความเชื่อ การปฏิบัติในการดำรงชีวิต

ความเชื่อและการปฏิบัติในการดำรงชีวิต คือ การประกอบอาชีพ อาชีพที่มีคุณค่าต่อความรู้สึกของชาวกะเหรี่ยงคือ การทำไร่หมุนเวียน โดยเฉพาะการปลูกข้าวไร่ คือวัฒนธรรมหนึ่งที่ชาวกะเหรี่ยงภูมิใจ และหวงแหน ในขณะเดียวกัน ในกระบวนการผลิตนี้ ได้มีกิจกรรมบางกิจกรรมที่มีดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้อง มีบทบาทในวัฒนธรรมด้านนี้ ดังจะอธิบายต่อไป

3.1 กระบวนการผลิตในรอบปี

ในรอบปี ชาวกะเหรี่ยงมีพิธีกรรมต่างๆ ทั้งที่เป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำไร่หมุนเวียน และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องขวัญ (วีหล่า) พิธีกรรมต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญทางด้านจิตใจ ช่วยให้การดำเนินชีวิตนั้นเป็นไปได้อย่าง ราบรื่น และมีความสุข ภายใต้ความเชื่อเรื่องจักรวาลวิทยา และพุทธศาสนา จึงทำให้ประเพณีต่างๆ บางประเพณีนั้น ได้มีการผสมผสานระหว่างความเชื่อทั้งสองได้อย่างลงตัว

การทำไร่หมุนเวียน (Land Rotation) เป็นกระบวนการผลิต ที่ชาวกะเหรี่ยงกองม่องทะสืบทอด ต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งมีขั้นตอนการผลิต ดังนี้ (โกวิท แก้วสุวรรณ. 2542 : 58-60)

ตาราง 4 ขั้นตอนการผลิตในรอบปี ชาวกะเหรี่ยงกองม่องทะ

เดือนกะเหรี่ยง	เดือนจันทรคติไทย	กิจกรรมการทำมาหากิน	กิจกรรมทางความเชื่อ
1. หล่าไถ่คองพู (เดือนตัดไม้เล็ก)	เดือนยี่	**เลือกพื้นที่ทำไร่** (ยูหล่องเหม่ยละพ่อ) - ฟันไม้เล็ก	**-บุญข้าวใหม่** (โบวบือส้องคู) -พิธีตีป่า(ดูเหม่ยละ)

ตาราง 4 (ต่อ)

เดือนกะเหรี่ยง	เดือนจันทรคติไทย	กิจกรรมการทำมาหากิน	กิจกรรมทางความเชื่อ
2. หล่าไถ่คองผะดู (เดือนตัดไม้ใหญ่)	เดือนสาม	**ฟันไร่** -ฟันไม้ใหญ่ -ผึ่งไร่(ตากไร่)	-ไหว้เจดีย์ตามสถานที่ต่างๆ (บ่ากลุ่ง)
3. หล้าเตส้อ (เดือนที่สามหรือเดือนดอไม้เป็นสีดำ)	เดือนสี่	**เผาไร่** (ด่วยเมอะ) -เผาไร่ -ปลูกพริก -ปลูกข้าวโพด -ปลูกมันต่างๆ -ปลูกมะเขือ --ปลูกแมงลัก -เก็บยาสูบ -ซ่อมแซมบ้าน	
4. หล่าต่า (เดือนลูกตาล)	เดือนห้า	ร้อไร่(ฮูวเม่อะ)และดายหญ้าครั้งแรก (พินองมิคู) -ดายหญ้า -หาฟืน -หั่นใบยา -สร้างกระต๊อบในไร่	-บุญสงกรานต์(โบว่ต่า) -ไหว้เจดีย์กรวดหรือเจดีย์ดินค้ำไทร ทอดสะพาน(บ่ากลุ่งปะตี่ ดุโคล่บุ่งธุ่ง) -สะเดาะเคราะห์(ปะจะกรือ) -ไหว้เจ้าปาเจ้าเขา(ฉิถะเหมาะว,บ่าถะไล,บ่าถะเดิ่งฯลฯ)
5. หล่าญ่า (เดือนพลับพลึงป่า)	เดือนหก	**หยอดข้าว** -หยอดข้าว -ปลูกถั่ว -ปลูกแตง -ปลูกงา,ปลูกดอกไม้ต่างๆ	-ปลูกข้าวเก้ากอ (บือฉิเบาะว) -ไหว่ผีบรรพบุรุษ (อ่องเม่,บ่าไจ่ย,บ่าโพ่)

ตาราง 4 (ต่อ)

เดือนกะเหรี่ยง	เดือนจันทรคติไทย	กิจกรรมการทำมาหากิน	กิจกรรมทางความเชื่อ
6. หล่านุ่ย (เดือนไหมข้าวโพด)	เดือนเจ็ด	**ตายหญ้าครั้งที่สอง** (พินองหยู) - ตายหญ้า - เก็บถั่วฝักยาว	
7. หล่าขุ (เดือนขี้ผึ้ง)	เดือนแปด	**แยกกล้าข้าว(ผละบือ)** -แยกกอข้าว -หว่านยาสูบ -เก็บข้าวโพด	**-บุญเข้าพรรษา** (เก่อหลุตะเคอว)
8. หล่าเขาะว (เดือนตะกวด)	เดือนเก้า	**ตายหญ้าครั้งสุดท้าย** (พินองหยาหรือพินองเย) -เก็บแตง -เฝ้าไร่	**-เรียกวีหล่าประจำปี** (ไข่จูหล่าเขาะว)
9. หล่าฉี้มือ	เดือนสิบ	**เฝ้าไร่และเก็บเกี่ยวผลผลิต** -เฝ้าไร่ -เก็บแตง	-ทำบุญให้ญาติ(ชุ่งผลือ)
10. หล่าฉี้ชา	เดือนสิบเอ็ด	**เกี่ยวข้าว**(เกาะวบือ) **-เกี่ยวข้าว** -เก็บพริก	**-บุญออกพรรษ**(ตะเคอวเปาะว) -ไหว้เจดีย์ไฟ(บ่ากลุ่งมี)
11. หล่าน่อง (เดือนงาหอม)	เดือนสิบสอง	**ฟาดข้าว**(เผาะวบือ) -ฟาดข้าว -เอาข้าวขึ้นยุ้ง -เก็บงา(เดย)	-กินข้าวหัวยุ้ (อ่องบือพ่องคู)

ตาราง 4 (ต่อ)

เดือนกะเหรี่ยง	เดือนจันทรคติไทย	กิจกรรมการทำมาหากิน	กิจกรรมทางความเชื่อ
12. หล่าเหล่ย (เดือนมือสึก)	เดือนอ้าย	**เก็บผลผลิตในไร่** -เก็บงาหอม (น่อง) -เก็บพริก -เก็บยาสูบ -เก็บผลผลิตอื่นๆ เช่น ฟักทอง แตงไร่	

ดนตรีมีความสัมพันธ์กับกระบวนการผลิตของชาวกะเหรี่ยงอยู่ สองกิจกรรมคือ

3.1.1 การเกี่ยวข้าว

ฤดูเกี่ยวข้าว ช่วงเดือนพฤศจิกายน ของทุกปีเป็นเวลาที่ทุกคนในหมู่บ้าน จะต้องลงแขกเกี่ยวข้าวกัน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปจนครบทุกครัว สัญญาณของ ฤดูเกี่ยวข้าว คือ เสียงฆ่วย หรือปี่เขาควาย ก่อนเริ่มเกี่ยวข้าวจะต้องมีผู้เป่าปี่เขาควาย ก่อน ปี่เขาควายเป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญมากในพิธีกรรม และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้าว ในความรู้สึกของชาวกองม่องทะ เสียงปี่เขาควาย คือเสียงของขวัญและกำลังใจ ที่เป็นสิริมงคล เสียงปี่เขาควายที่ดังก้องสะท้อนหุบเขา ได้ยินมาถึงหมู่บ้าน ก็เป็นที่รู้กันว่า ตอนนี้ เริ่มเกี่ยวข้าวแล้ว ถึงฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิต ที่รอคอยมาเป็นเวลานานแล้ว ที่สำคัญคือ นอกจากเสียงของปี่เขาควายจะเป็นเสียงของขวัญและกำลังใจแล้ว ยังเป็นเสียงที่สื่อระหว่าง แม่โพสพ (พิบือโย) กับ โผล่ว (อภิชาติ เสตะพันธ์,สัมภาษณ์)

การเป่าปี่เขาควายมีความหมายสำหรับชาวกะเหรี่ยงมาก ความหมายแรกเป็นการเป่าเพื่อความสนุกสนาน เป็นเสียงดนตรีที่ไพเราะจับใจในฤดูการเกี่ยวข้าว ปี่เขาควายเป็นดนตรีเฉพาะของฤดูเก็บเกี่ยวนี้ หากไปเป่าในฤดูอื่นๆ เสียงซาบซึ้งไม่เท่า อีกความหมายหนึ่ง เสียงปี่เขาควายเป็นสัญญาณแห่งการระดมกำลัง เพื่อการมาลงแขกช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การการร่วมแรงร่วมใจ ของหนุ่มสาว เพื่อให้งานเสร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ฆ่วย (ปี่เขาควาย) เป็นเครื่องดนตรีของชนเผ่ากะเหรี่ยง ที่สำคัญและมีความหมายต่อชาวกะเหรี่ยง โดยมีความหมายถึง ศิลปวัฒนธรรมทั้งหมดของชาวกะเหรี่ยง เสื้อของชาวกะเหรี่ยงบางคนได้ ปักรูปกลองมโหระทึก และปี่เขา

ควายไว้ที่อกด้านซ้ายของเสื้อ เพื่อเป็นการย้ำเตือนของจิตวิญญาณของชาวโผล่วร่วมกัน โดยใช้สัญลักษณ์ของปี่เขาควายเป็นสื่อกลาง

การลงแขกเกี่ยวข้าว นั้นยังมี ดนตรีสอดแทรกในกิจกรรมอีกประเภทหนึ่ง คือ การร้องเพลงโต้ตอบกัน ของหนุ่มสาว ในฤดูการเกี่ยวข้าว สมัยก่อน จะเป็นโอกาสที่หนุ่มสาวจะได้มีโอกาสใกล้ชิดกัน ได้ทำงานร่วมกัน ได้ดูใจของกันและกัน เพลงร้องในการเกี่ยวข้าว จึงเป็นสื่อบอกความในใจได้ดีที่สุด ของหนุ่มสาว นอกจากให้ความสนุกสนานบันเทิง เพื่อคลายเหนื่อยแล้ว ยังเป็น การทดสอบความจริงใจของแต่ละฝ่ายอีกด้วย (หล่ง เกียรติเกื้อกูล. สัมภาษณ์)

เพลงเกี่ยวข้าว เป็นเพลงร้องโต้ตอบ กันของ หนุ่มสาว มีเนื้อเพลง ได้หลากหลาย อาจเริ่มต้น ด้วยการร้องเชิญ ชวนให้มาช่วยเกี่ยวข้าว เรื่องดินฟ้าอากาศ เรื่องความรัก ฯ เป็นต้น

	ဆုံအံဉုံင်ဝံါမုံထေါဟ်ယုံင်	ဏေဝ်ဟုံင်လင်တီခေါဟ်လံင်
(ชาย)	ชะเอด่องเวมาทูค่อง	เนหล่องค่องว่องตีคูหล่อง
คำแปล	*พี่รักน้องจะยกตัวอย่าง*	*กว้างเท่าป่ารันตีเท่าภูเขา*
	ဝံါယှီသါစ္ခါခ္ဒိုဆုံအဲသါသီဏီဟှါ	ဓေဝ့်ထေါဟ်ကေါဝ်ကုက်မိင်လးကှါ
(หญิง)	เวคี่สัจจาคลูชะเอซาดีนี่คา	บีทูกลูกล่ะม่องล้ากล่า
คำแปล	*จริงไหมพี่ว่ารักน้อง*	*น้องรักพี่ให้เป็นพยาน*

3.1.2 การฟาดข้าว

งานฟาดข้าว เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวงจรการทำไร่หมุนเวียน ของชาวกะเหรี่ยงที่สำคัญงานหนึ่งที่มีดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องในกิจกรรม การฟาดข้าวถือว่าเป็นกิจกรรมสุดท้ายของการทำมาหากินในรอบหนึ่งปี และวันนี้เป็นวันที่เจ้าของไร่รู้สึกดีใจที่จะได้เห็นกองเมล็ดข้าวเปลือกที่เหลือง อร่ามอยู่ตรงหน้า ถือว่าเป็นสิ่งที่น่าภูมิกับผลผลิตตนเอง จะได้เห็นผลผลิตของตนเองที่ทำมาตลอดทั้งปี และจะได้ทราบว่าภายในปีนี้จะมีข้าว พอกินตลอดทั้งปีหรือเปล่า

ตั้งแต่ช่วงเดือนพฤศจิกายน เป็นช่วงที่เริ่มเกี่ยวข้าวในไร่ พอเกี่ยวเสร็จก็จะนำกองข้าวทั้งหมดไปกองรวมกัน หากมีการเกี่ยวข้าวในตอนเช้า ตอนเย็นของวันเดียวกันจะต้องทำการฟาดข้าว การฟาดข้าวทั่วไปจะตรงกันเดือนธันวาคม เจ้าของไร่จะทำลานฟาดข้าวในบริเวณไร่ เรียกว่า "ฉ่องหมุ่ง" มีเสื่อผืนใหญ่วางรอบข้าวสำหรับฟาดใช้เสื่อทั้งหมดจำนวน เจ็ดผืน ในช่วงที่มีการตั้งหลักฟาดข้าว จะต้องมีการยิงปืน หนึ่งนัด เพื่อส่งข่าวให้แม่โพสพได้รับรู้ ในช่วงนี้เจ้าของไร่จะสานไม้ไผ่เป็นรูปตะกร้า แต่มีก้านยาว เรียกว่า "ชะสิท่องบือ" ให้เอาข้าวเหนียว ข้าวเจ้า กล้วย

อ้อย ใส่ลงไปในซะสิท่องบือหรือตะกร้า จากนั้นเอาซะสะท่องบือ กล้วยหนึ่งต้น อ้อยหนึ่งต้น ดอกหงอนไก่ ไปวางไว้ที่โคนไม้ที่ผูกบือมู (แม่ข้าว โดยการนำเอาข้าว เก้ากอมาทำเป็นแม่ข้าว และมีดอกไม้ประดับประดาที่บือมู หรือแม่ข้าว) เอาไว้ ใช้เทียนห้าเล่ม ดอกไม้เจ็ดดอก ใช้ใบไก่ลา และใบพ่ง อย่างละเจ็ดใบ เอาไปกวาดลานฟาดข้าว กวาดในลักษณะทวนเข็มนาฬิกา เพื่อเป็นการปัดกวาดเอาสิ่งไม่ดี สิ่งอุบาทว์จัญไรออกไปให้หมด จากนั้นเอาใบไก่ลาและใบพ่งอย่างละเจ็ดใบ กวาดในลักษณะตามเข็มนาฬิกาแล้ววางเอาไว้ใต้ฉ่องหมง (ลานฟาดข้าว) ให้จุดเทียนปักเอาไว้บนฉ่องหมุ่ง สามเล่ม จะเทียนบนหลักข้าวหนึ่งเล่ม จุดเทียนใต้บือมูอีกหนึ่งเล่ม

ภาพประกอบ 65 ประเพณีการฟาดข้าว

ให้เอาฟ่อนสุดท้ายที่เกี่ยวจากไร่ผูกติดกับหลัก ให้เอามาฟาดเป็นมัดแรก แล้วพูดว่า " เออะไถ่นียะ เออะซานีเหล่อ เออะลุ่งกะซู เออะลากะขุ่ง" หมายความว่า ขอให้ข้าวต้นโตเท่ากล้วย เม็ดข้าวโตเท่าฟัก ลำต้นข้ามไปถึงแม่น้ำสาละวิน ใบข้าวยาวไปถึงแม่น้ำโขง ข้าวที่นกกากินขอให้เป็นข้าวที่ดี ข้าวที่ฝอแฟบก็ให้เป็นข้าวที่ดี จากนั้นก็ทำการฟาดข้าวสามครั้ง ในช่วงนี้เจ้าของไร่ก็ทำการฟาดข้าว โดยเจ้าของไร่จะฟาดข้าวเพียงคนเดียวเป็นคนแรก ต่อจากนี้ผู้ที่มาช่วยงานก็จะช่วยกันฟาดข้าวจนเสร็จ (เบญจมาศ ชุมวรฐายีแลคณะ.2546:201-202) ในขณะที่ทุกคนช่วยกันฟาดข้าวนี้ก็จะมีการร้องเพลงโต้ตอบกันระหว่างชายหญิง ตั้งแต่เรื่องเกี้ยวพาราสี เชิญชวนมาช่วยกันฟาดข้าว และลึกซึ้งขึ้นเรื่อยๆ ตามกระทู้ที่ฝ่ายตรงข้ามตั้งถามกระทู้ดังกล่าวนี้ มักมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับศาสนา หลักการปฏิบัติตน ฌาน จนถึงนิพพาน การฟาดข้าว จะมีบรรยากาศของความร่วมมือ ร่วมแรงกันตลอดทั้งคืน จนข้าวจะหมดกอง

บทบาทของเพลงในพิธีฟาดข้าว

เพลงร้องในพิธีฟาดข้าว ที่กล่าวนี้ คือบทเพลงที่ใช้ร้องโต้ตอบกันมีองค์ประกอบของดนตรีอยู่ คือมีทำนอง มีจังหวะ มีบันไดเสียง บางครั้งอาจมีการประสานเสียง ฯ ซึ่งเพลงร้องต่างๆนั้น จะเป็นเพลงในลักษณะใดก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางทฤษฎีทางดนตรีเป็นสำคัญ แต่บทเพลงฟาดข้าวนี้ มีลักษณะเป็นเพลงพื้นบ้าน เพราะเป็นเพลงที่เกิดขึ้นจาก ภูมิปัญญาของชาวบ้าน ที่นำมาใช้ในกิจกรรม ประเพณีของหมู่บ้าน เพื่อเป็นสิ่งเติมเต็มให้กับชีวิตได้มีความหมายมากขึ้น เพลงฟาดข้าวที่กล่าวในตอนต้นแล้วนั้น เป็นบทเพลงที่มีความสำคัญมากเพลงหนึ่ง เพราะเป็นบทเพลงที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจ เพลงฟาดข้าวของชาวกะเหรี่ยง ไม่ได้เป็นเพียงบทเพลงที่สร้างความบันเทิงหรือความสนุกสาน แต่แท้ที่จริงเพลงฟาดข้าวมีความหมายลึกลงไปกว่านั้น เพราะเพลงฟาดข้าวนี้ถือว่าเป็นเพลงระดับสูง หรือที่เรียกว่า "ถะคูผะดู" เป็นเพลงที่มีเนื้อหาของศาสนา โดยเป็นการตั้งกระทู้ทางธรรม และตอบกระทู้ให้ได้ หากร้องระดับของเพลงผิดจากกระทู้ก็จะถูกตำหนิ เป็นฝ่ายพ่ายแพ้ไป

เพลงฟาดข้าวมีลักษณะเป็นเพลงสองวรรค หรือที่เรียกว่า "ถะคูหนี่มุ่ง" เป็นเพลงที่มียาก มีความลึกซึ้งของภาษาเป็นภูมิปัญญาแฝงอยู่ เพราะฉะนั้นจึงเป็นบทเพลงที่ผู้เฒ่าผู้แก่และผู้ที่มีภูมิปัญญาของชุมชนร้องโต้ตอบกัน จึงทำให้หนุ่มสาวนั้นยังไม่สามารถร้องโต้ตอบกันได้ หนุ่มสาวบางคนที่มีความสนใจ และมีความสามารถก็สามารถที่จะเป็นลูกคู่ ตามพ่อเพลงและแม่เพลงได้

บทบาทที่แท้จริงของเพลงฟาดข้าวนั้นนอกจากจะสร้างบรรยากาศของการฟาดข้าวให้มีความสนุกสนานเพื่อที่จะทำงานกัน ได้ตลอดทั้งคืน ในคืนที่มีอากาศเย็น หรือหนาวเหน็บเพราะช่วงนี้ เป็นช่วงของฤดูหนาวแล้ว เพลงฟาดข้าวยังมีบทบาทที่สำคัญอีกประการคือ เป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาสังคมอย่างหนึ่ง ขัดเกลาสังคมในด้านจิตสำนึกด้านการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในประเพณี ดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนทางพุทธศาสนา เพื่อจะได้มีความสุขที่ยั่งยืนของชีวิต เนื้อหาทางธรรมที่แทรกอยู่ในวิถีชีวิตของชุมชนนี้ เป็นสิ่งที่สามารถซึมซับในเจตคติของคน ได้มากกว่าการเรียนหนังสือในชั้นเรียน เพราะฉะนั้นจึงมีคำกล่าวว่า ศิลปะเป็นสื่อที่สำคัญของชีวิตมนุษย์ ศิลปะเป็นเรื่องของความรู้สึก และการถ่ายทอด เพราะฉะนั้นการที่ศิลปะเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ จะเป็นสิ่งที่เข้าถึง อารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ได้ดีที่สุด เพลงพื้นบ้านต่างๆ ถือเป็นศิลปะทางดนตรี แขนงหนึ่งที่มีความผูกพันธ์ เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน และเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ที่อยู่ในชุมชน ทั้งเรื่องความเชื่อ ศาสนา จารีต ประเพณี และถ้าหาก ร้องเพลงได้ถูกที่ถูกเวลาแล้ว ก็จะทำให้สังคมหรือชุมชนนั้นซึมซับสิ่งดีดีได้ง่ายที่สุด การฟาดข้าวเป็นกิจกรรมที่รวมกลุ่มทางสังคม ของชนเผ่าทุกคนมาร่วมมือร่วมแรงกัน บรรยากาศของยามค่ำคืน ในไร่ที่แวดล้อมด้วย ความนิ่งสงบของป่าเขาในยามค่ำคืน ได้สัมผัส

กับความเป็นธรรมชาติอย่างแท้จริง ฉะนั้นการร้องเพลงโต้ตอบกัน ในเรื่องศาสนา เรื่องของชีวิตยิ่งสูงมากเนื้อหาเข้าจาก ชั้นโสดาบัน อานาคามี สกทาคามี อรหันต์ ได้มรรค 4 ผล 4 โดยมีนิพพานเป็นอารมณ์ เข้าใกล้นิพพานมาก ก็เข้าถึงความจริงของชีวิต ที่เป็นสัจจะทางธรรมชาติมากเท่านั้น เพราะหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นคำสอนที่เป็นความจริง ของทุกชีวิตในธรรมชาติ ที่มี เกิด – ดับ หากต้องการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ก็ต้องใช้แนวทางตามหลักคำสอนของพุทธศาสนา ขณะที่อยู่กับธรรมชาติ มีวิถีที่เคารพธรรมชาติ และกำลังถ่ายทอดศิลปะที่เกี่ยวข้องกับสัจจะแห่งสิ่งมีชีวิตทั้งมวลเป็นสิ่งที่เหมาะสม ลงตัวและสมกับบรรยากาศของกิจกรรมเป็นที่สุด เพลงฟาดข้าวจึงมีบทบาทที่สำคัญมากของวิถีชีวิต ชาวกะเหรี่ยง หากไม่มีการสืบทอดในสังคมแล้ว ถือว่าอาจจะเป็นการสูญเสียมรดกอันล้ำค่า ทางภูมิปัญญา ของชนเผ่าไปในที่สุด

เพลงฟาดข้าว

โดย นายโลงซี่โพ่ : บ้านกองม่องทะ

ชาย	เหวเว่เปอม่าทูเบ่อโท่	ไตเคองายหยู่โองโพ่
<u>คำแปล</u>	*พี่เหมือนนกทูเบ่อโท่*	*บินไปมาหาน้ำหวานดอกไม้*
ชาย	เชหล่องเนอค่องมื้อหน่องน่วย	เว้ดว่าเมอหลี่ไจก่วย
<u>คำแปล</u>	*ให้เอาบันไดลง*	*พี่จะไปเที่ยวหา*
ชาย	ดาช่งพือเหย่อเส้อสะเดอะ	ไขล่เด้เรวเซาะเพียะสะ
<u>คำแปล</u>	*พบน้องพี่มีความสุข*	*พูดอย่างระวัง พูดตั้งใจ*
ชาย	เก้หล่องพือไปพูเก้หล่อง	เก้หล่องเพาะส่งบือบ่อง
<u>คำแปล</u>	*น้องเอ๋ย ลงมา*	*ลงมาร่วมฟาดข้าว เหลื่องอร่าม*

หญิง	เพี่ยะหล่อเซอไขล่ซูเบ่อที่ มวยเสาะเปอเหย่ออ้าอี่	
<u>คำแปล</u>	*วางลง คำพูดเย็นเหมือนน้ำ*	*ฉันได้ครอบครองจริงหรือ*

ชาย	ดาเด่อมิเจอโตทะเน่ย	พือเสาะเทียเหย่อองเก่ย
<u>คำแปล</u>	*พบหน้าน้องติดตาเรา*	*ขอให้น้องศรัทธาพี่ เชื่อพี่*

หญิง	เคอกูมวยพ่อเรียวเลอะเปี่ยะ	เก่อโทเล้อปะเออฮ้า
<u>คำแปล</u>	*ตะกูลดอกไม้ที่ไม่หอม*	*นกอะไรก็ไม่กินดอกไม้*

ชาย	พ่อฉีคุหล่งพ่อมือซ่า	เตียงไข่มวยเหน่อเลอก่า
<u>คำแปล</u>	*ดอกไม้สิบภูเขา ดอกพ่อมือซา*	*มีสิทธิแค่ดอกเดียว เธอคนเดียว*

หญิง	เรียเส้ยเอเปอยองขน่วย	เวสะไกเหย่อดาเอ้
คำแปล	*เสียงดังเพราะเหมือนปี่*	*พี่ใจคดน้องมองไม่เห็น*
ชาย	สะเหล่อไก้เหว่ยเลอไก้หว่อง	สะเด้พือเลี่ยวจงช่ง
คำแปล	จิตใจไม่คดไม่งอไปทางไหน	จิตใจคดงอตามเหมือนน้อง
หญิง	เมอช่งเปี๊ยะเหน่อเลาะเป่อโท่	กือส้องลาเว้ยคุบ้อง
คำแปล	*ถ้าตามพี่ชายไป*	*จะโศกเศร้าก็ได้*
ชาย	เสาะเจี๊ยะลีเหม่ยชะเหว่ยว่อง	สี้โจ่เหวยคลุโทหล่อง
คำแปล	*สัจจะ 4 อย่างติดตัวพี่*	*ศีล 10 พี่ฝากกับน้อง*
หญิง	เปอะไต้ยลาน่อวีส้องโต่	เลอเฮ่ยไม่โดตะโก่
คำแปล	*ยกตัวอย่างพระเวสสันดร*	*ยังโศกเศร้ามีเนื้อคู่แท้*
ชาย	เดอะไป่โบปารมียะ	เพอไป่โบวสีโทตะ
คำแปล	*ให้บารมีนี้สมบูรณ์*	*สร้างบุญให้สิทธัตถะ*
หญิง	กาเกอเล่เจตะหน่าเหย่อ	จี่เรี่ยงโบวเล้อเกเพ้อ
คำแปล	*ยากมากเจตนาฉัน*	*สร้างบุญไม่ได้ผล*
ชาย	เปียวผ่อทิเจี่ยะเลเตอเล้ย	เราะไป่โอช่วยเกลียไต่
คำแปล	*ถ้าทำตามพระพุทธเจ้าไม่หลง*	*มี อยู่ 3 ทั้งทั่วโลก ทั่วแผ่นดิน*
หญิง	เหว่ยเลอบาตะพอเพอตี่	เกลาะเลอโถ่ ส้องเคียหนี่
คำแปล	*เดินทางไม่ถูกเส้นทาง*	*มีดธรรมะ สมัยปฏิสนธิ*

4. ดนตรีในพิธีสำคัญในรอบปี

ดนตรีในพิธีสำคัญในรอบปี หมายถึง มีระยะเวลากำหนดที่ตายตัวประจำปี เพื่อนัดหมายให้ทุกคนมาร่วมงานกัน ณ หมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่ง หมุนเปลี่ยนเวียนไปทุกปี ซึ่งดนตรีในพิธีสำคัญในรอบปีนี้ มีความสัมพันธ์กับกิจกรรม การทำมาหากิน หรือการทำไร่ เช่นกัน ดนตรีในพิธีสำคัญในรอบปี นี้มีลักษณะของดนตรีประกอบพิธีกรรม (Ceremonial Music) เช่น ดนตรีในพิธีทำบุญข้าวใหม่ และดนตรีผูกข้อมือประจำปี เป็นต้น

ในรอบปีของชาวกะเหรี่ยงนั้น จะให้เวลากับการทำไร่ ปลูกข้าว ตลอดทั้งปี เริ่มตั้งแต่การเลือกพื้นที่ทำไร่ การถางไร่ การตากไร่ การปลูกข้าว การด้ายหญ้า จนกระถั่งถึงขั้นตอนการเก็บเกี่ยว ซึ่งจะต้องทำกิจกรรมต่างๆเหล่านี้ให้อยู่ในช่วงเดือนที่เหมาะสม เพราะมีธรรมชาติเป็นผู้กำหนดฤดูต่างๆ หากไม่ทำตามขั้นตอน ตามช่วงเวลา และตามประเพณี ถือว่าผิดประเพณีที่สืบต่อกันมา การปฏิบัติตามตามขั้นตอนของการทำไร่หมุนเวียนของชาวกะเหรี่ยงที่บรรบุรุษได้เหลือเป็นมรดกของแผ่นดินไว้นั้น เป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่ของการดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง และปกป้องรักษาผืนป่าไปพร้อมกัน

กิจกรรมในรอบปี มีกิจกรรมด้านดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องหลายๆโอกาส ตามฤดูกาลต่างๆ ที่เหมาะสม และถูกกาลเทศะ ระหว่าง กิจกรรม เช่น ดนตรีประกอบพิธีกรรม ดนตรีเพื่อความบันเทิง ดนตรีประกอบการแสดงรำตง รำอะเย้ย และละคร(ก่วยเจ๊าะ) ซึ่งในรอบปีดนตรีได้เข้าไปเกี่ยวข้องในโอกาสต่างๆ ดังนี้

ตาราง 5 ความสัมพันธ์ของการทำไร่หมุนเวียน ประเพณี และดนตรีในรอบปี

เดือน	ไร่หมุนเวียน	ประเพณี	ดนตรี
1. เดือนมกราคม หล่าไถ่คองพู	เลือกพื้นที่ทำไร่	-บุญข้าวใหม่ (โบวบือส้องคู)	-เพลงสรรเสริญแม่โพสพ -รำตง -รำอะเย้ย -ละคร(ก่วยเจ๊าะ)
2. เดือนกุมภาพันธ์ หล่าไถ่คองผะดู	- ฟันไร่ -ตากไร่	-	-

ตาราง 5 (ต่อ)

เดือน	ไร่หมุนเวียน	ประเพณี	ดนตรี
3.เดือนมีนาคม	เผาไร่(ด่วยเมอะ) - ปลูกพริก,ข้าวโพด, มะเขือ.	- ไหว้เจดีย์	-
4. เดือนเมษายน หล่าต่า	รื้อไร่(ฮูวเม่อะ) -ดายหญ้าครั้งแรก (พินองมิคู)	-สงกรานต์ -ไหว้เจดีย์ ค้ำไทร -สะเดาะเคราะห์ -ไหว้เจ้าป่าเจ้าเขา	-การละเล่น -รำตง -รำอะเย้ย -ละครก่วยเจ๊าะ
5. เดือนพฤษภาคม (หล่าญ่า	-หยอดข้าว -ปลูกถั่ว,แตง,งา	-ปลูกข้าวเก้ากอ -ไหว้ผีบรรพบุรุษ	-
6. เดือนมิถุนายน (หล่านุ่ย)	-ดายหญ้าครั้งที่สอง -เก็บถั่ว	-	-
7. เดือนกรกฎาคม (หล่าขุ)	-แยกกล้าข้าว -เก็บข้าวโพด	-บุญเข้าพรรษา	**- ลากะเด๊าะปวย** (ไหว้ครูคณะดนตรี รำตง เพื่อหยุดพักการแสดง)
8. เดือนสิงหาคม (หล่าเขาะ)	-ดายหญ้าครั้งสุดท้าย -เก็บแตง -เฝ้าไร่	-เรียกวีหล่าประจำปี **(พิธีผูกข้อมือประจำปี)**	**-นาเด่ยเพลงผูกข้อมือ** -เมตารี่ -รำตง

ตาราง 5 (ต่อ)

เดือน	ไร่หมุนเวียน	ประเพณี	ดนตรี
9. เดือนกันยายน (หล่าชิมือ)	-เฝ้าไร่,เก็บเกี่ยวผลผลิต -เก็บแตง,เก็บพริก	ทำบุญให้ญาติ	-
10. เดือนตุลาคม (หล่าชิชา)	-เกี่ยวข้าว -เก็บพริก	-บุญออกพรรษา -ไหว้เจดีย์	-ฆ่วย(ปี่เขาควาย) เดือนเกี่ยวข้าว -เพลงเกี้ยวพาราสี -**ตั้งกะเต๊าะปวย** (ไหว้ครูเริ่มตั้งคณะ)
11. เดือนพฤศจิกายน (หล่าน่อง	-ฟาดข้าว -เอาข้าวขึ้นยุ้ง	-กินข้าวหัวยุ้ง	-เพลงฟาดข้าว -เพลงโต้ตอบธรรมะ
12. เดือนธันวาคม (หล่าเหล่ย)	-เก็บผลผลิตในไร่	-	-

4.1 พิธีทำบุญข้าวใหม่ (โบวบือส้องคู้)

งานทำบุญข้าวใหม่ หรือที่ชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า (โบวบือส้องคู้) เป็นงานบุญที่รวมกิจกรรมหลายอย่างที่มีอยู่แล้วในชุมชน แต่เป็นรูปแบบของกิจกรรมในแต่ละครอบครัว ได้แก่ การกินข้าวหัวยุ้ง อันเป็นกิจกรรมหลังจากการเก็บเกี่ยวและการผูกข้อมือเดือนหล่าเขาะ ที่เป็นพิธีกรรมเรียกวีหล่าประจำปี โดยมีกิจกรรมขึ้นปีใหม่เป็นหลักการขึ้นปีใหม่ของชาวกะเหรี่ยงเริ่มต้นปีตามกิจกรรมการทำมาหากิน เห็นได้จากการเรียกชื่อเดือนต่างๆตามแบบของกะเหรี่ยงโป ซึ่งเป็นการเรียกชื่อตามกิจกรรมในไร่และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ดังนั้นการขึ้นปีใหม่ในความคิดของชาวกะเหรี่ยงโปในพื้นที่ตำบลไล่โว่ จึงหมายถึงกิจกรรมที่เริ่มต้นการทำไร่ในปีใหม่ ชื่อที่นำมาใช้

ในกิจกรรมที่จัดขึ้นมาในช่วงเริ่มต้นฤดูการทำไร่ จึงเรียกว่า "โบวบือส้องคู" ถ้าหากพิจารณาตามความหมายของคำว่า "โบว" แปลว่า บุญ หมายถึงลักษณะของกิจกรรมที่เป็นงานบุญ "บือ" แปลว่า ข้าว(ข้าวเปลือก) "ส้อง" แปลว่า ใหม่ "คู" แปลว่า หัว,ส่วนหัว ดังนั้นโบวบือส้องคู จึงหมายถึงงานบุญที่เกี่ยวกับการเริ่มต้นการปลูกข้าวครั้งใหม่(โกวิท แก้วสุวรรณ.2542 : 88)

พิธีกรรมบือส้องคู เป็นการทำบุญข้าวใหม่ บือส้องคูคือการเก็บเครื่องมือทุกชนิดในการผลิต จอบ เคียว มีด มาวางรวมกันบนบ้านภายหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว ทุกบ้านจะต้องหุงข้าว ทำกับข้าวให้เครื่องมือในการผลิตได้กินข้าวก่อน ถือว่าเป็นผู้ที่มีพระคุณทำให้คนได้กินข้าว มีข้าวกิน บือส้องคู เป็นการแสดงความเคารพต่อแม่โพสพ (พิบือโย) เทพผู้ดูแลพืชผล ทำให้พวกเราได้มีข้าวกินกันอย่างอุดมสมบูรณ์(เบญจมาศ ชุมวรฐายี.2546:195)

งานทำบุญข้าวใหม่นี้เป็นพิธีกรรมที่แสดงการขอบคุณและเคารพต่อข้าว ต่อยายข้าว หรือพิบือโย นอกจากนี้ยังให้ความเคารพต่อเครื่องมือทำกินอีกด้วย เพราะเชื่อว่า ขวัญของข้าว (วีหล่า บือ) อยู่ที่เครื่องมือทำกิน หลังจากทำงานหนักมาตลอดทั้งปีเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิต เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ นี้เป็นสิ่งที่ช่วยให้คนได้มีอาหารอุดมสมบูรณ์ ภายใต้จิตสำนึกจึงทำให้ชาวกะเหรี่ยงนั้นไม่ลืมที่จะตอบแทนบุญคุณ กับทุกสิ่งที่เป็นผู้ให้ ทั้งสิ่งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม

ชาวกะเหรี่ยงเชื่อว่า ข้าวมีจิตวิญญาณอยู่ที่ข้าวเรียกว่า พิบือโยหล่า หมายถึง ขวัญของยายข้าว (พิ หมายถึง ยาย หรือย่า, บือ หมายถึง ข้าวเปลือก, วีหล่า หมายถึง ขวัญ) พิบือโยมีสภาพเป็นสิ่งศักดิ์สิทธ์ ที่คอยดูแลต้นข้าวและพืชต่างๆ ในไร่ เป็นจิตวิญญาณแห่งความอุดมสมบูรณ์ คอยช่วยเหลือด้านการทำมาหากินให้ชาวกะเหรี่ยง โดยมีตำนานเกี่ยวกับ พิบือโย ดังนี้

ตำนานเรื่องเล่า ถึง พิบือโย

พิบือโย เป็นเทพธิดาตนหนึ่ง เป็นน้องคนเล็กเรียกกันว่า "นองบื่อ" หมายถึงเป็นลูกสาวคนสุดท้องเป็นเทพธิดาตนที่เจ็ด เทพธิดาคนเล็กนี้มีความปรารถนาจะช่วยมนุษย์ จึงอธิษฐานให้ตนเองมาเกิดบนโลกมนุษย์ เมื่อลงมาเกิดนั้น ด้วยบารมีที่ได้สร้างไว้ได้เกิดเป็นผู้หญิงและร่างกายมีกลิ่นหอม อาศัยอยู่ในป่า ซึ่งในขณะนั้นมีฤษีตนหนึ่งชื่อว่า "มีมิ" (ตาไฟ) นั่งบำเพ็ญเพียรอยู่ในป่าเดียวกัน อยู่มาวันหนึ่งเทพธิดานองบื่อได้เดินเข้าไปใกล้ๆ กับที่ฤาษีนั่งภาวนาอยู่ ฤาษีมีมิ ได้กลิ่นหอมที่ไม่เคยได้กลิ่นมาก่อนจึงลืมตาออกมาดู ทันใดนั้นร่างกายของเทพธิดานองบื่อนั้น ถูกไฟไหม้กลายเป็นเถ้าถ่านไป ฤาษีมีมิตกใจมากที่เผลอทำร้ายผู้อื่นโดยมิได้ตั้งใจ จึงได้อธิษฐานว่า "ผู้ที่กลายเป็นเถ้าถ่านนี้มีจิตใจบริสุทธิ์ก็ขอให้เถ้าถ่านกลับฟื้นขึ้นดังเดิม แต่ถ้าผู้ที่กลายเป็นเถ้าถ่านนี่มีจิตใจไมาบริสุทธิ์ก็ขอให้คงสภาพเป็นเถ้าถ่านอยู่อย่างนั้น" อธิษฐานแล้วจึงได้นำไม้ที่เรียกว่าโคนตายปลายชี้เป็น ชี้ไป เถ้าถ่านนั้นก็กลายเป็นเทพธิดานองบื่อขึ้นมา เมื่อซักถามจนเข้าใจในความปารถนาแล้วฤาษีจึงเสกให้เทพธิดานองบื่อ กลายเป็นเถ้าถ่านอีกครั้งหนึ่ง เอาน้ำศักดิ์สิทธิ์พรมไปจนครบเจ็ดวัน มีต้นข้าวงอกออกมา เมื่อต้นข้าวนั้นสูงขึ้นก็ออกลูกผลเป็นข้าวผลเดียว

สามารถทานได้เลยโดยไม่ต้องตำ เมื่อผ่านไปเจ็ดวันผลข้าวนั้นก็สุกฤาษีมีมิก็ไปปลิดมาแล้วนั่งสมาธิเอาไม้โคนตายปลายเป็น ตีลงไปที่ผลข้าว ผลข้าวนั้นแตกกระจายไปแปดทิศ กลายเป็นพันธ์ข้าว ที่เป็นอาหารแก่มนุษย์ และสัตว์โลกตั้งแต่บัดนั้น (อ้างถึงโกวิท แก้วสุวรรณ สัมภาษณ์ผู้เลียวเฮ้)

เมื่อชาวกะเหรี่ยงได้รับความเชื่อทางพุทธศาสนาเข้ามามีบทบาทในชุมชน การประชันแข่งขันทางความเชื่อระหว่างพุทธศาสนากับฤาษีได้เกิดขึ้นในตำนานของยายข้าว เกิดการตั้งกระทู้ถกเถียงกันว่า ระหว่างยายข้าวกับพระพุทธเจ้าผู้ใดสำคัญกว่ากัน ชาวกะเหรี่ยงเมื่อยอมรับในความสูงใหญ่ของพุทธศาสนาต่างสรุปว่า พระพุทธเจ้าสำคัญกว่ายายข้าว ขายข้าวรู้สึกน้อยใจจึงกลับไปสวรรค์ ทิ้งให้มนุษย์และสัตว์ทั้งหลายอดข้าว จนต้องให้ฤาษีเป็นผู้ทำหน้าที่เชิญยายข้าวลงมาเป็นอาหารแก่มนุษย์และสัตว์ทั้งหลายอีกครั้งหนึ่ง ฤาษีอ้อนวอนจนยายข้าวยินยอมลงมาโลกมนุษย์ แต่จะลงมาในลักษณะของ ทูพิบือโย (นกยายข้าว : เหยี่ยว) คอยดูแลไร่และต้นข้าวให้ต่อเมื่อไม้ในไร่เป็นสีดำ(โกวิท แก้วสุวรรณ. 2542 : 66)

ตำนานเรื่อง พิบือโย ที่คล้ายคลึงกันอีกตำนานหนึ่งได้มีเรื่องเล่าว่า

พิบือโย หรือแม่โพสพนี้เดิมเป็นนางเทพธิดาผู้เป็นสนมเอกของท้าวสักกะเทวราช ชื่อว่า "โพสวเทวี" มีผิวพรรณสวยงามดุจทองคำ มีกลิ่นหอมดุจกับดอกไม้ มีหน้าที่รักษาสวนบุปผชาติในสวรรค์และเป็นผู้นำดอกไม้ไปถวายเท้าสักกะราชในวันพระขึ้น 8 ค่ำ และ 14 ค่ำของทุกเดือน มีอยู่วันหนึ่งท้าวสักกะราชเห็นว่าผิวพรรณของนางเศร้าหมอง จึงรู้ว่านางหมดบุญจะต้องไปเกิดในเมืองมนุษย์ แต่ก่อนนั้นก่อนที่นางจะเกิดมาเป็นเทพธิดานางได้เคยเกิดเป็นมนุษย์มาก่อน ด้วยจิตใจที่มีความบริสุทธิ์และชอบช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์บุญกุศลจึงส่งให้นางไปเกิดเป็นเทพธิดา แต่ตอนนี้ บุญหมดแล้วนางต้องกลับลงไปเกิดที่โลกมนุษย์อีกครั้ง ท้าวสักกะราชบอกว่าขอให้นางไปทำบุญใหม่โดยลงไปเกิดในเมืองมนุษย์แล้วบริจาคเนื้อหนัง มังสาของนางเป็นทานแก่ชาวโลกที่อดยาก แล้วนางก็ได้รวบรวมดอกไม้ไปยังป่าหิมพานต์เพื่อไปขอพรจากฤาษีผู้วิเศษ ให้นางได้สมปรารถนาแต่ฤาษีได้นั่งสมาธิอยู่ และจะลืมตาเพียงครั้งเดียวเมื่อถึงฤดูกาลออกดอกออกผล หากลืมตาขึ้นมาโดยมิได้ออกจากฌาน ไฟจะลุกไหม้ทุกอย่าง ขณะนั้นนางโพสวเทวี ได้นำดอกไม้ไปบูชาฤาษี เมื่อฤาษีได้กลิ่นหอมของดอกไม้จึงเผลอตัว ลืมตาขึ้น ทำให้ไฟเผาผลาญนางโพสวเทวีเป็นเถ้าถ่าน ตอนนั้นฤาษีตกใจมาก เลยอธิษฐานว่า ผู้ใดที่มาหาเราด้วยจิตใจบริสุทธิ์ขอให้ฟื้นกายขึ้น กองเถ้าถ่านนั้นกลายเป็นกองข้าวสูงเหลืองอร่าม แต่มีอยู่เมล็ดเดียวที่โตเท่าลูกฟัก ฤาษีดูด้วยความสงสัยแล้วต้นข้าวก็กลายเป็นร่างเทพธิดา แล้วแจ้งให้ฤาษีทราบ จากนั้นก็ได้ถวายเมล็ดรวงข้าวแก่ฤาษี ขอให้แจกจ่าแก่ชาวโลกได้กินเป็นอาหาร ว่าแล้วนแม่โพสพก็กลายเป็นต้นข้าว ฤาษีหยิบเอาไม้วิเศษขึ้นมาอธิษฐานว่า ถ้าหากเรามีบุญบารมีร่วมกับเทพธิดาองค์นี้และเพื่อรักษาโลกให้อยู่เป็นสุข ขอให้เมล็ดข้าวที่เราตีด้วยไม้เท้าวิเศษแตกกระจัดกระจายไปยัง

สถานที่ต่างๆ แล้วใช้ไม้วิเศษตี ทันใดนั้นเมล็ดข้าวก็แตกกระจายไปทั่วทุกทิศบนแผ่นดิน มนุษย์เราจึงได้เก็บเมล็ดข้าวมาปลูกไว้ให้ลูกหลานได้กินจนถึงทุกวันนี้ (เบญจมาศ ชุมวรฐายี. 2546:195-196)

4.1.1 ขั้นตอนพิธีกรรม

งานทำบุญข้าวใหม่ เริ่มจัดขึ้นในวันขึ้น 13 ค่ำ เดือน ยี่ หรือประมาณ เดือนมกราคม ของชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ตำบลไล่โว่ จะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพจัดงานตามความสะดวกและความพร้อมของแต่ละหมู่บ้าน งานนี้เป็นอีกงานหนึ่งที่แสดงถึงความร่วมมือร่วมใจ และความสามัคคีของชาวบ้าน ถึงแม้การเดินทางจะยากลำบากก็ไม่เป็นอุปสรรคที่จะเดินทางไปร่วมงานและช่วยงาน ที่สำคัญงานทำบุญข้าวใหม่นี้ยังมีกิจกรรมต่างๆมากมาย ที่หนุ่มสาวจะได้มีโอกาสพบปะกัน

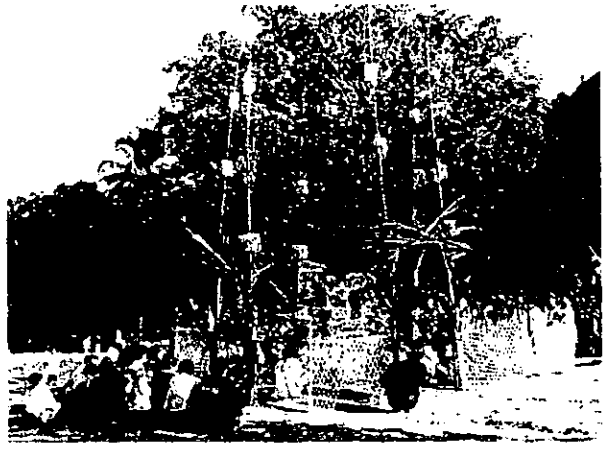

ภาพประกอบ 66 ประรำพิธีบูชาแม่โพสพ (พิบือโย) หมู่บ้านทิไล่ป่า 16 ม.ค. 46

ภาพประกอบ 67 ทำพิธีเรียกขวัญแม่โพสพ หมู่บ้านทิไล่ป่า 16 ม.ค. 46

งานวันแรก เริ่มวันขึ้นสิบสามค่ำ เรียกวันนี้ว่า "วันโบวหล่อง" หรือวันงานลง ชาวบ้านเริ่มเตรียมงานตั้งแต่ช่วงเช้า ทุกคนแบ่งหน้าที่กันทำด้วยความร่วมมือร่วมใจ ผู้เฒ่าผู้แก่และผู้นำพิธีกรรมเป็นผู้ที่สร้างประรำพิธีบูชาแม่โพสพที่ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของบริเวณวัด ยุ้งข้าวถูกสร้างขึ้นในทิศเดียวกับประรำพิธีที่สร้างเสร็จก่อนวันงานประมาณหนึ่งอาทิตย์ เพื่อให้คนนำข้าวเปลือกมาร่วมทำบุญโดยใส่ไว้ในยุ้งข้าว ส่วนร้านค้าสวรรค์ที่สร้างด้วยไม้ไผ่ทั้งหลังถูกสร้างขึ้นเสร็จก่อนวันนี้ อย่างน้อย สองสามวัน หนุ่มสาวแบ่งหน้าที่กันเตรียมอาหารหุงข้าวทำกับข้าวส่วนหนึ่งจัดสถานที่ ตกบ่ายประรำพิธีบูชาพระแม่โพสพก็เสร็จ บริเวณลานหน้าวัดก็เตรียมสร้างเวทีแสดงละครทั้งหมดต้องให้เสร็จภายในหัวค่ำของวันนี้ ประมาณหกโมงเย็นชาวบ้านนิมนต์พระมาเจริญพุทธมนต์ที่ประรำพิธีบูชาแม่โพสพ หลังจากเสร็จพิธีสงฆ์แล้วชาวบ้านก็ทยอยกันไปจับจองนั่งหน้าเวทีที่ลานหน้าวัดเพื่อรอดู การแสดงรำตงและละคร การแสดงจะเริ่มหลังจากพิธีสงฆ์ ไปตลอดทั้งคืน บางทีอาจยาวไปถึงรุ่งเช้า

วันขึ้น 14 ค่ำ ตอนเช้าจะมีการทำบุญ ตักบาตร เสร็จแล้วประมาณ เก้าโมงเช้าจะเป็นการทำพิธีบูชาแม่โพสพที่ประรำพิธี พร้อมด้วยการผูกข้อมือเรียกขวัญของผู้ไปร่วมพิธีทุกคน

สถานที่จัดงานทำบุญข้าวใหม่ที่วัดกองม่องทะ

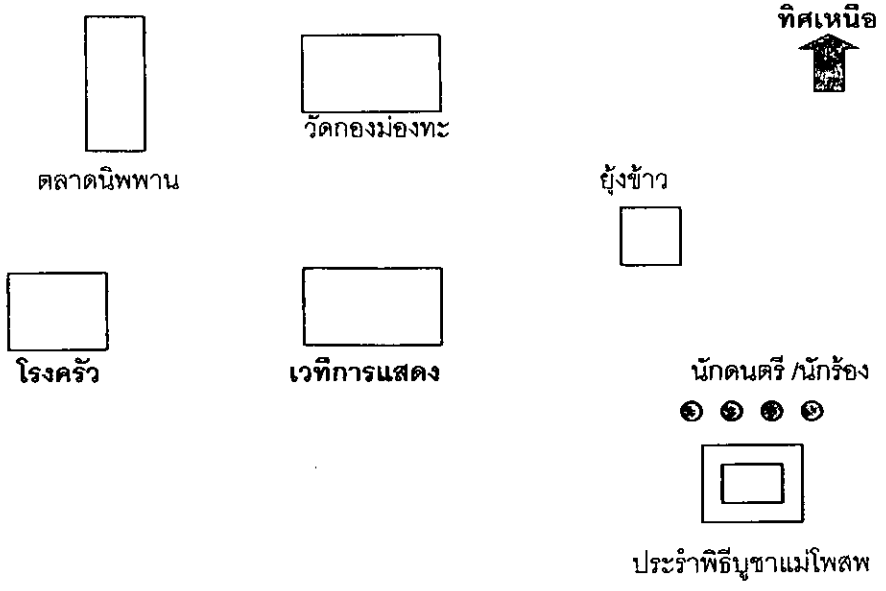

อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม

1. อุปกรณ์ดีวีหล่า ประกอบด้วย ไม้พาย หรือท่อนไม้ไผ่ผ่าปลายให้แยกเป็นเจ็ดซี่ (หนุตะหร่า) เพื่อเรียกขวัญทั้งเจ็ดวัน และภาชนะใส่อุปการผูกข้อมือ
2. อุปกรณ์สำหรับผูกข้อมือ ประกอบด้วยด้ายดิบ และมีด

3. อุปกรณ์สำหรับให้วีหล่าประกอบด้วย อ้อย กล้วย มะพร้าว เผือก มันดำ ข้าวแดกงา ข้าวห่อ ข้าวสุก(ข้าวใหม่) ข้าวเหนียว ทองยกน้ำ เงิน ดอกไม้ ฯลฯ
4. อุปกรณ์แสดงดนตรีประกอบด้วย ฆ่วย(ปี่เขาสัตว์) นาเด่ย(พิณกะเหรี่ยง) เมตารี่ (แมนโดริน)
5. อุปกรณ์รำตง(เทอลียโตว)ประกอบด้วย เวหล่าเคาะ(เกราะ) โป้ว(กลองใบเล็ก)

เมื่อทุกคนมาที่ประรำพิธีแล้ว เริ่มต้นด้วยการเป่าฆ่วย (ปี่เขาควาย) เพื่อเป็นสัญญาณของพิธีกรรมที่เกี่ยวกับข้าว ส่งสัญญาณเริ่มงาน และยังสร้างขวัญและกำลังใจกับผู้ร่วมพิธีอีกด้วย เมื่อเป่าปี่เขาควายเสร็จแล้ว นักดนตรีเริ่มบรรเลงเพลงสรรเสริญแม่โพสพ เครื่องดนตรีที่ใช้คือ เมตารี่ ผู้ที่ร้องเพลงสรรเสริญแม่โพสพเป็นหญิงสาววัยรุ่นในหมู่บ้านยืนเรียงแถวแต่งชุดประจำเผ่า เมื่อร้องเพลงจบ ผู้นำพิธีจึงเริ่มสวด ปรู๊หล่า(เรียกขวัญ) ขณะนี้นักดนตรีจะบรรเลงเพลงเกี่ยวกับแม่โพสพ โดยเล่นนาเด่ย เมตารี่ และคนร้องทั้งชายหญิง และต่อด้วยการแสดงรำตงของหนุ่ม-สาว เมื่อดุทุล่าเสร็จ ผู้ประกอบพิธีกรรมจะผูกข้อมือด้วยด้ายขาวมาจุ่มน้ำ ก่อนผูกจะกวาดด้ายขาวที่ข้อมือย้อนขึ้นไปทางแขน สามรอบพร้อมทั้ง ปรู๊หล่า และเรียกชื่อของผู้ที่ผูกมือ เอาด้ายขาวพันสามรอบแล้วผูกมือ เมื่อผูกข้อมือแล้วผู้ประกอบพิธีจะหยิบอาหารที่อยู่ในถาดอย่างละนิด ใส่มือผู้ที่มาผูกแล้วนำวางบนศรีษะหรือ หัวไหล่ของผู้มาผูกข้อมือ เพื่อให้วีหล่ากิน ต่อจากนั้นผู้ร่วมพิธีทุกคนก็จะเริ่มทยอย เข้ามาผูกข้อมือคนครบทุกคน

ในวันขึ้น 15 ค่ำช่วงเช้าทำบุญตักบาตร ในช่วงเย็นวันนี้จะเป็นวันสำคัญคือเป็นวัน เปิดร้านค้าสวรรค์ เริ่มต้นการเปิดร้านค้าสวรรค์จะนิมนต์พระมาสวด เพื่อรับศีล หลังจากนั้นก็จะเชิญผู้อาวุโสของหมู่บ้านเข้าไปนั่งที่โต๊ะอาหารในร้านค้าสวรรค์ พร้อมทั้งอาหารและขนมหวานมากมายที่ชาวบ้านตั้งใจมาร่วมทำบุญ พร้อมทั้งถวายเงินที่ต้นผ้าป่า(เต่อปวย) ทุกคนสามารถเข้ามาทานอาหารฟรีได้ในร้านค้าสวรรค์ ภายในร้านค้าสวรรค์จะมีหญิงสาวแต่งชุดกะเหรี่ยงสีขาวยาวคลุมเข่าเป็นหญิงที่ยังไม่ได้แต่งงานคอยช่วยดูแล ยกอาหารเพิ่มเติมให้ตลอด หญิงสาวทุกคนนี้เป็นเหมือนตัวแทนของนางฟ้า ภายในร้านค้าสรรค์ก็มีอาหารมากมาย ชาวบ้านจะทยอยกันเข้ามาในร้านค้าสวรรค์เพื่อทานอาหาร เมื่อทานอาหารเสร็จก็ไปชมละครที่เตรียมแสดงอยู่ที่เวที

ในวันแรมหนึ่งค่ำ เป็นวันสุดท้ายของงานช่วงเช้ามีการทำบุญ ตักบาตร ตอนเย็นรับศีลและกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลและบอกกล่าวแม่ธรณี(ปะจะซ่งถะรี)ถือเป็นอันเสร็จพิธี

4.1.2 บทบาทของดนตรีในพิธีกรรม

ดนตรีประกอบพิธีกรรมงานทำบุญข้าวใหม่ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของพิธีกรรมที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างคนและจิตวิญญาณที่ชาวกะเหรี่ยงนับถือ คนหมายถึงชาวกะเหรี่ยงที่เข้าร่วมพิธีกรรม จิตวิญญาณนั้นคือ แม่โพสพ หรือพิบือโย พิธีกรรมนี้เป็นการบูชา สรรเสริญ

แม่โพสพเพื่อแสดงความเคารพและขอบคุณที่แม่โพสพคอยปกป้องดูแลข้าวและพืชผลต่างๆ ให้มีกินอย่างอุดมสมบูรณ์ตลอดทั้งปี

ดนตรีและเพลงร้องนั้นคือสื่อกลางระหว่างชาวกะเหรี่ยงและแม่โพสพ ที่เชื่อว่าเมื่อร้องเพลง และบรรเลงดนตรีแล้วแม่โพสพจะรับรู้ และลงมาสู่ประรำพิธี เนื้อหาของบทเพลงมีความสำคัญ อยู่ที่เนื้อร้อง ความหมายของเนื้อร้องจะกล่าวถึงบุญคุณของแม่โพสพ และเชิญแม่โพสพมาสู่ประรำพิธีเพื่อกินของเส้นสังเวย และส่งแม่โพสพขึ้นไปบนสวรรค์ เนื้อหาของบทเพบงนั้นมีความเกี่ยวพันธ์กับตำนานความเชื่อเรื่องแม่โพสพที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น

ภาพประกอบ 68 นักดนตรีร้องเพลงสรรเสริญแม่โพสพ บ้านกองม่องทะ 6 ม.ค. 47

ภาพประกอบ 69 นักดนตรีร้องเพลงสรรเสริญแม่โพสพ บ้านทิไล่ป้า 16 ม.ค. 46

ความเชื่อเรื่องดนตรีประกอบพิธีกรรมสรรเสริญแม่โพสพ (พิบือโย)

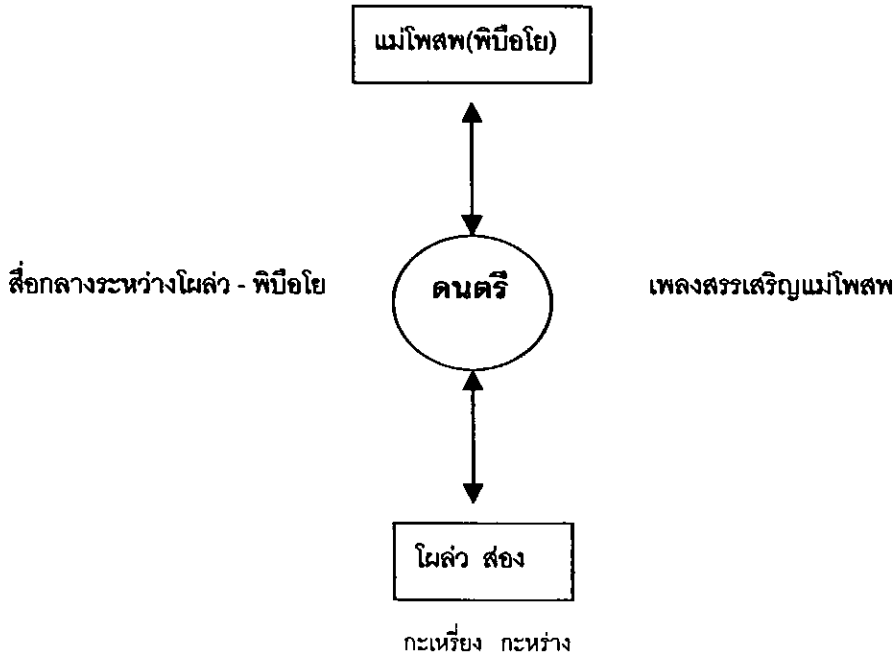

เนื้อเพลงสรรเสริญแม่โพสพ

เนื้อเพลง	พิบือโยไถ่เซอพูพ่อง	เก้ไถ่โอโก่งกะตะว่อง
	อองก่อโอช่วยโผล่วส่องพูโหย่	เบเมอกีเช่ยปล่อง
	ยาเทอยาเหย่อออกเก่ทอง	เดไจ่เดเอ่ยูหล่อง
คำแปล	*แม่โพสพกลับบนท้องฟ้า*	*กลับลงมาอยู่รวมกันทุกหมู่บ้าน*
	กินอิ่มดื่มอิ่ม คนโผล่ ส่องนับถือ	*ให้มันดีสะอาดเรียบร้อย*
	ภาวนาเราขอภาวนาขึ้น	*ให้พระพุทธเจ้าและเทวดามองลงมา*
เนื้อเพลง	เกอหลุ่ทองพิบือโย	มูกองคุเลอโคว่ตาเหมาะคู
	พิบือโยโควต่าละเนยละบล่อง	บาหม่าโบวส่ง เดกลูเดโหม่ง
	อูทอง เดข่วย เอ่อลูโซ่	เดยกี่ เดยสุ ฮุคอง เส่อม่อง
	นีลาไส่ อองโอ่ทองโถ่	หย่าไถ่ยากุไทโย
	ปรู๊หล่า เก้ไถ่ เก้ไถ่ พิบือโย	
คำแปล	*ขอขมา แม่โพสพ*	*แม่โพสพมีบุญคุณ*
	แม่โพสพมีคุณ หนึ่งปีหนึ่งครั้ง	*ทำบุญร่วม กลอง โหม่ง*
	เป่าขึ้น ปี่เขาควาย เสียงดัง	*เพื่อนฝูงร่วมกันสามัคคีกัน*
	ขอให้ได้กินคืนเริ่มต้น	*ขอภาวนา*
	ขวัญจงกลับมาแม่โพสพ	

จากบทเพลงเป็นกล่าวถึงแม่โพสพ และเชิญให้แม่โพสพ ลงมาจากสวรรค์เพื่อช่วยเหลือชาวกะเหรี่ยงให้มีกินอุดมสมบูรณ์ และขอให้แม่โพสพลงมาร่วมงานบุญที่ชาวบ้านตั้งใจระลึกถึงแม่โพสพ ในวันที่ถึงวันทำบุญ เป่าปี่เขาควาย และร้องเพลงเพื่อเชิญแม่โพสพ ก็ขอเชิญแม่โพสพให้ลงมาร่วมในพิธี

เครื่องดนตรีที่มีกล่าวถึงในบทเพลงนั้น มีกลอง โหม่ง และปี่เขาควาย ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องดนตรีส่งสัญญาณเริ่มงานให้ทุกคนรู้ว่าพิธีกรรมได้เริ่มขึ้น อีกนัยหนึ่งมีความหมายถึง เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ส่งสัญญาณระหว่างคน กับ แม่โพสพ ให้แม่โพสพรับรู้ว่า ขณะนี้งานบุญได้เริ่มขึ้น

ม่วย หรือปี่เขาควายนี้เป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญที่สุดในประเพณีที่เกี่ยวข้องกับข้าว ในพิธีบูชาแม่โพสพนี้ ม่วยจะต้องทำหน้าที่เป็นสัญญาณเริ่มต้นงาน เสียงม่วยเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นสิริมงคล และความดีงาม ผู้เป่าม่วย เป่าอย่างอิสระสามครั้ง หลังจากนั้นเป็นหน้าที่ของนักดนตรีเริ่มเล่นเพลงสรรเสริญแม่โพสพ ขณะบรรเลงเมตาริ่ และร้องเพลงนั้น กลุ่มนักดนตรีจะต้องยืนอยู่บริเวณด้านข้างของ ประรำพิธี นักร้องจะเป็นกลุ่มหญิงสาวทั้งหมด

ตำแหน่งนักดนตรีขณะร้องเพลงสรรเสริญแม่โพสพ

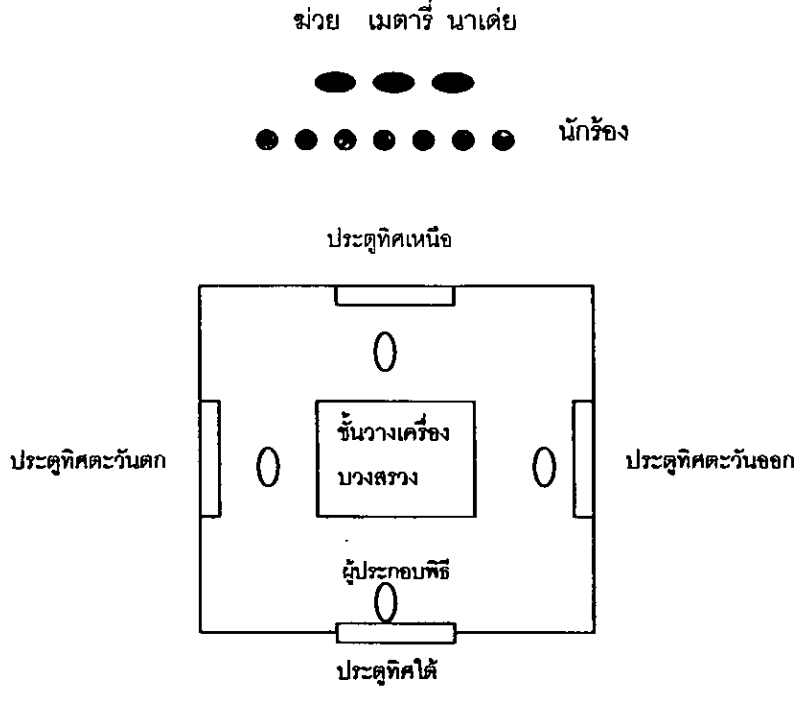

ภาพประกอบ 70 แผนผังตำแหน่งนักดนตรีที่ประรำพิธีบูชาแม่โพสพ วัดกองม่องทะ

4.2 พิธีผูกข้อมือ (หล่าเขาะไขจู)

พิธีผู้ข้อมือ (หล่าเขาะไขจู) พิธีกรรมนี้จะจัดในเดือน 9 ตรงกับเดือนหล่าเขาะ เป็นพิธีที่สำคัญและมีความหมายต่อชาวกะเหรี่ยงมาก พิธีผู้ข้อมือนี้เป็นพิธีกรรมเรียกขวัญของทุกคนให้กลับมาอยู่ที่ตัว เพราะเชื่อว่าในช่วงเวลาหนึ่งปีนี้ทุกคนต่างต้องทำงานหนัก ต้องประสบเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นอันตรายและในบางครั้งอาจมีเหตุการณ์ต่างๆที่ต้องทำให้ตกใจ จิตใจไม่อยู่กับเนื้อกับตัว ทำให้ขวัญหลุดออกจากร่างกายไปอยู่ตามสถานที่ต่างๆ เป็นผลทำให้ผู้ที่ประสบเหตุต้องล้มป่วยลง ฉะนั้นรอบหนึ่งปี นี้จะต้องมีการเรียกขวัญ (วีหล่า)ให้กลับมาอยู่กับเจ้าของวีหล่าเพื่อจะได้มีกำลังใจและมั่นใจที่จะดำเนินชีวิตและทำสิ่งต่างๆต่อไปได้ ทุกครอบครัวจะต้องทำพิธีผูกข้อมือ เพื่อเรียกขวัญให้กับทุกคนในบ้านในเดือนหล่าเขาะ เมื่อถึงเวลาทุกคนจะต้องกลับมาบ้านเพื่อทำพิธีตามประเพณีโดยเฉพาะผู้หญิง ซึ่งแต่เดิมพิธีผูกข้อมือประจำปีนั้นจะกระทำกันเฉพาะภายในครอบครัว โดยแต่ละบ้านจะต้องทำพิธีนี้โดยหัวหน้าครอบครัว และสมาชิกที่เป็นผู้หญิงต้องกลับมาบ้านร่วมพิธีเพราะต่อไป ผู้หญิงจะต้องมีบทบาทสำคัญต้องเป็นผู้สืบทอดพิธีกรรมต่อไป

แต่ปัจจุบันนี้การผูกข้อมือประจำปี ได้ปรับเปลี่ยนมาอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมที่เป็นการรวมกลุ่มของชุมชน จากที่เคยทำภายในครอบครัวเปลี่ยนมาเป็นงานประเพณีของชุมชน ที่ทุกคนในหมู่บ้านต้องมาร่วมพิธีด้วยกัน ขั้นตอนและพิธีการต่างๆ ก็เพิ่มตามความเหมาะสม พิธีการที่ปรับเปลี่ยนมาเป็นพิธีกรรมของส่วนรวมนั้นเป็นการรักษาประเพณีอันดีงามให้คงอยู่ เพราะปัจจุบันบางครอบครัวก็ไม่ได้ปฏิบัติพิธีกรรมนี้อย่างเคร่งครัด เพราะสภาพสังคมเมืองเข้ามามีอิทธิพลในหมู่บ้าน ทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานในเมือง และไม่สามารถกลับมาบ้านได้ แต่อย่างไรก็ตาม จิตสำนึกในการที่จะรักษาประเพณีการผูกข้อมือของชาวกะเหรี่ยงทุกคนยังมีอยู่ไม่เสื่อมคลาย เพราะบางคนที่ทำงานในเมือง หรือไปศึกษาในเมือง และไม่สามารถกลับภูมิลำเนาได้ แต่ก็ยังจัดรวมกลุ่มให้มีพิธีกรรมผูกข้อมือในสถานที่ต่างๆ ที่สะดวกและทุกคนสามารถมาร่วมพิธีกรรมได้

ตำนานเรื่องพิธีกรรมผูกข้อมือ

ผูกข้อมือเดือนเก้านั้นมีประวัติความเป็นมาว่า แต่เดิมสมัยบรรพบุรุษชาวโผล่ว (ซู) มีเชื้อสายมาจากชาวมองโกเลีย ซึ่งอาศัยอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเทือกเขาปาร์มีย์ (อยู่ในประเทศจีนปัจจุบัน) ต่อมาประชาชน จึงได้อพยพมาทางใต้ของทะเลทรายโกบีจนถึงลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง ประมาณ ก่อนศักราชสองพันหกร้อยกว่าปี (แม่น้ำแยงซีเกียง หรือที่คนในชนเผ่าเรียกกันว่า "ที่แยจี่ร่อง หรือ ที่ฉิหมี่หยั่ว)

บรรพบุรุษของโผล่ว ได้อพยพลงมาข้ามทะเลทราบโกบี ตอนนั้นได้รับความทุกข์ทรมานมากจากความอดอยากหิวโหย และโรคภัยไข้เจ็บทั้งกายและใจ จากธรรมชาติอย่างแสนสาหัส

ทำให้ขวัญหนีดีฝ่อ ผู้นำของชนเผ่าตอนนั้นชื่อว่า"พู่ปิ่งถูก่อ" แปลว่าบานเต็มโลก จึงได้รวบรวมเอาลูกหลานทำการเรียกขวัญผูกข้อมือด้วยด้ายขาว ซึ่งตรงกับฤดูฝนในเวลานั้น โดยมีจุดประสงค์ให้ขวัญและกำลังใจกลับคืนมาอยู่กับเนื้อกับตัวและให้พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนด้ายที่ผูกข้อมือนั้นเป็นสัญลักษณ์ให้รู้ว่า จงมีความรักสามัคคีกัน จึงทำให้เกิดประเพณีผูกข้อมือเดือนเก้าของชนเผ่าและยึดถือประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมาทุกปี (เบญจมาศ ชุมวรฐายีและคณะ.2546:92) ความเชื่ออีกประการหนึ่งที่เป็นปัจจัยให้จัดพิธีเรียกวีหล่าประจำปีขึ้นในช่วงเดือนหล่าเขาะ (เดือนสิงหาคม) เพราะสภาพทางธรรมชาติแวดล้อมในช่วงหล่าเขาะนี้ มักเกิดน้ำหลากท่วมพื้นที่ลุ่มต่างๆ ทำให้การเดินทางไปมาไม่สะดวก ซึ่งมีสภาพคล้ายคลังกับเหตุการณ์อุทกภัยที่เกคยเกิดขึ้นกับบรรพบุรุษของชาวกะเหรี่ยง และยังมีความหมายในฐานะของพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตคนซึ่งผ่านเหตุการณ์ยากลำบากที่สุดในรอบปี ของการทำมาหากินครั้งสุดท้าย และเป็นขั้นตอนที่ตึงเครียด เมื่อผ่านสภาวะตึงเครียดจึงได้กลับมาอยู่ในหมู่บ้านและอยู่ครอบครัวซึ่งตรงกับเดือนหล่าเขาะ(โกวิท แก้วสุวรรณ.2542: 93)

ภาพประกอบ 71 พิธีผูกข้อมือประจำปี วัดกองม่องทะ 12 ส.ค. 47

ส่วนประกอบของการผูกข้อมือ มี 7 อย่างคือ

1.ข้าวปั้น มีความหมายว่า เผ่าพันธุ์ต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อนและจะต้องรู้จักสักการะบูชาสิ่งที่ควรเคารพเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น

2.ข้าวเหนียวห่อ มีความหมายว่า ความซื่อสัตย์สุจริต รักกันปรองดองกัน เอื้อประโยชน์แก่กันและกันดังเช่นข้าวเหนียวห่อ มีความเหนียวแน่น หล่อหลอมติดกัน ไม่แตกแยกหลุดออกจากกัน

3.กล้วย มีความหมายว่า เป็นการยึดเหนี่ยวน้ำใจให้รักใคร่มีไมตรีต่อกันตามระเบียบ เช่นดังกล้วย

4.อ้อย มีความหมายว่า ความผูกพันธ์หรือการสืบทอดผูกพันธ์มาเป็นทอดๆ ให้จงเจริญขึ้นเหมือนอ้อย จะนำไปปลูกที่ไหนก็ขึ้นที่นั่นเสมอ ไม่สูญหายไปไหนจะสืบทอดต่อกันตลอดไป

5.ด้ายขาว มีความหมายว่า ความงามและความบริสุทธิ์แห่งจิตใจให้มีความพร้อมเพรียงกัน อายุมั่นขวัญยืน

6.ดอกเข็มลาย มีความหมายว่า มีความมั่นคงในอุดมการณ์ ในการรักษาประเพณีวัฒนธรรมของตน ให้แพร่ไปสู่ลุ่นลูกรุ่นหลาน

7.น้ำ มีความหมายว่า มีความร่มเย็นอยู่เสมอ ที่มีความจำเป็นต่อทุกชีวิต

4.2.1 ขั้นตอนพิธีกรรม

พิธีกรรมผูกข้อมือจะจัดขึ้นที่วัด ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของทุกคน วันแรกจะเป็นการเตรียมงาน ทุกคนในหมู่บ้านจะแบ่งหน้าที่กันทำชาวบ้านฝ่ายหญิงจะอยู่ในครัว เพื่อคอยหุงหาอาหารให้ทุกคนกิน และเตรียมทำขนมที่จะใช้ประกอบในพิธี พวกผู้ชายจะเป็นฝ่ายตกแต่งและเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ที่ใช้ดุทุหล่า ผู้ประกอบพิธีกรรมและผู้อาวุโสจะเป็นคนจัดการ รวมทั้งการหลาวไม้พาย เพื่อที่จะนำมาดุทุหล่าด้วย ช่วงตอนเย็นมีการแสดงของเด็กๆในหมู่บ้าน โดยมีการแสดงรำตง

ขั้นตอนพิธีกรรม ปัจจุบันได้มีพิธีสงฆ์เข้าร่วมในพิธี ซึ่งแต่เดิมยังไม่มีพิธีการทางสงฆ์แต่อย่างใดแต่เนื่องจากอิทธิพลทางพุทธศาสนาที่ชาวบ้านนับถือจึงได้ผสมผสานพิธีการรวมอยู่ด้วยกันอย่างลงตัว

พิธีการผูกข้อมือเริ่มในเช้าวันรุ่งขึ้น หลังจากที่ทุกคนทานอาหารเช้าที่โรงครัวเรียบร้อยแล้ว ก็ไปพร้อมกันที่ศาลาวัดเพื่อกราบพระ และรับศีล ทุกคนจะต้องแต่งกายชุดประจำเผ่า มรรคทายกกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย พระสงฆ์นำทุกคนสวดมนต์แผ่เมตตา ผู้นำพิธีกรรมกล่าวกับผู้ร่วมพิธีถึงความสำคัญของการจัดงานและขอให้ทุกคนตั้งมั่นอยู่ในความดี และให้ทุกคนนั่งสมาธิเพื่อทำจิตใจให้สงบพร้อมที่จะทำพิธีต่อไป

เสียงฆ่วย (ปี่เขาควาย) เป่าดังขึ้น 3 ครั้งเพื่อส่งสัญญาณว่าพิธีกรรมได้เริ่มขึ้นแล้วแล้ว นักดนตรีก็เริ่มบรรเลงนาเด่ย และ ร้องเพลงที่เกี่ยวกับการประเพณีการผูกข้อมือ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของประเพณีผูกข้อมือและช่วยกันรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของชนเผ่าต่อไปรุ่นลูกรุ่นหลาน เมื่อร้องเพลงจบ ผู้ประกอบพิธีจึง ปรู๊หล่า (เรียกขวัญ)

คำเรียกวีหล่า

ปรู๊ ฯ หล่าเก้ไก่ เก้ไก่ เก้ไดี่โอเลอเกยเผ่อโหย่ เก้ไก่ โอเลอหฎ่อเผ่อโหย่ เก้ไก่อองฉี้พุ เก้ไก่อองสะกุ่ย เก้ไก่อองหมี่ เก้ไก่อองไอ่ย เก้ไก่อองโผล่วซา เก้ไก่ออยคูถี่ย เก้ไก่อองเนถี่ย เก้ไก่อองหมี่สิ เก้ไก่อองหมี่ธุ่ง

ปรู๊ ฯ หล่าเก้ไถ่ย เก้ไถ่ เก้ไถ่

ความหมาย

ปรู๊ ฯ (คำเรียกวีหล่า) กลับมา กลับมา กลับมา กลับมาอยู่บนบ้านนี้ กลับมาอยู่ที่บันไดบ้านนี้ กลีบมากินอ้อย กลับมากินกล้วย กลับมากินข้าว กลับมากินข้าวเหนียว กลับมากินมะพร้าว กลับมากินเผือก กลับมากันมัน กลับมากินข้าวแดกงา กลับมากินข้าวห่อ

ปรู๊ ฯ กลับมา กลับมา กลับมา

คำเรียกขวัญนี้ เป็นตัวอย่างคำเรียกขวัญที่ใช้ในพิธีกรรมแต่ความจริงแล้ว คำเรียกขวัญนี้ยังมีบทที่ใช้เฉพาะงาน หากเป็นเรียกขวัญในบุคคลก็จะเอ่ยชื่อเจ้าของวีหล่าอยู่ในคำสวดด้วย หรือหากเรียกขวัญเป็นหมู่คณะก็ใช้คำสวดแบบกลางกลางไม่เจาะจงชื่อผู้ใด แต่จะบอกให้มาร่วมในงาน หลังจากสวดเรียกขวัญแล้ว นักดนตรีก็สลับผัดเปลี่ยนกันเล่นเมตารี่ นาเด่ย

4.2.2 บทบาทของดนตรีในพิธีกรรมผูกข้อมือ

ดนตรีที่มีอยู่ในพิธีกรรมการผูกข้อมือนั้น คือ ฆ่วย (ปี่เขาควาย) นาเด่ย (พิณกะเหรี่ยง) เมตารี่(แมนโดริน) เนื้อหาสำคัญของดนตรีอยู่ที่เนื้อร้องของบทเพลงที่เกี่ยวกับประเพณีการผูกข้อมือ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และสืบทอดประเพณีต่อไป

ภาพประกอบ 72 นักดนตรีร้องเพลงหล่าเขาะไข่จู ประกอบพิธีผูกข้อมือ วัดกองม่องทะ 12 ส.ค. 47

ขั้นตอนของดนตรีนั้น มีอยู่ 2 ลักษณะคือ 1) เป็นสัญญาณบอกการเริ่มต้นของพิธีกรรมโดยการเป่าฆ่วย(ปี่เขาควาย) สามครั้ง 2) เพื่อเป็นการสร้างสมาธิ และนำจิตใจของทุกคนเข้าสู่พิธีกรรม โดยฟังการร้องเพลงผูกข้อมือที่มีเนื้อหาในเชิงประวัติศาสตร์ และความสำคัญของพิธีกรรม

เมื่อนักดนตรีเล่นดนตรีจบ ผู้ประกอบพิธีกรรมจึงทำพิธีเรียกขวัญ เป็นลำดับต่อไป เมื่อจบจากคำสวดของผู้นำพิธีกรรมแล้ว บรรยากาศของงานจะอยู่ในลักษณะผ่อนคลายไม่เคร่งเครียด เวลานี้นักดนตรีสามารถบรรเลงเพลงขับกล่อมให้บรรยากาศของงานนั้นดียิ่งขึ้น

เพลงประกอบพิธีผูกข้อมือ

เนื้อร้อง1	ซามูเตี๊ยะเหยี่ยโทเกาะเซ่อ	เหล่อวีเซอไคล่มะโหล่วเหน่อ
	กุฉ่องเต๊าะช่องนาลาเอ่อ	เอบ้าเอ่อหล่องมาเตียวเถอะ
คำแปล	*สมมติฐานธรรมอันเป็นกุศล*	*นานแล้วมีคำพูดจะบอกเธอ*
	เธอฟังดูพิจารณาเอาเอง	*ถ้าถูกก็ขานรับผิดก็ไม่ยอมรับ*
เนื้อร้อง2	เราะก่องเมี๊ยะท่องเจียวส้องตา	เก้อเค้อหม่วยเลอะเมียวีหล่า
	มื้อหนิ่งเอถ่องบ้าเอ่อค้า	กู่ก้องไบ่บ่งเด้ลูหว่า
คำแปล	*ร่างกายทั้งหมดเป็นคนอยู่ได้*	*เรามั่นคงอยู่เพราะมีจิตวิญญาณ*
	วันใดวันหนึ่งเมื่อถึงเวลา	*เรียกขวัญผูกมือด้วยด้ายขาว*
เนื้อร้อง3	ทู่ลู่เมอเบี่ยโผล่ว ส่อง	มาเก่อล้าเล่อไน้เลอบล่อง
	ไข้เดจุกว่าเดลูคว่อง	ถุเทถ้วยดุถุเดฆ่อง
คำแปล	*ประเพณีของโผล่ว ส่อง*	*ทำด้วยกันปีละครั้ง*
	เรียกขวัญให้กลับมาอยู่กับตัว	*ชิดจานติดกันเคาะบันได*
เนื้อร้อง4	ปรู๊หล่า ปรู๊หล่า เก้ไถ่	เก้ไถ่ออเซ่อะอุยหมี่อั่ว
	ขีพุตากุ่ยโอ้สอเปี๊ยะ	หม่าหม่วยเก้ไถ่หล่าพยิวหล่า
คำแปล	*ขวัญเอย ขวัญเอย กลับมา*	*กลับมากินข้าวกินแกง*
	มีของหวานอ้อยกล้วยมากมาย	*กลับมา กลับมาเถอะขวัญ*
เนื้อร้อง5	วีหล่าช่องไคล่เลอเอ่อกลุ่ง	เก้ไถ่ดอเกว่อเล้อเบ่อหล่ง
	เปอม่องล้าหน่องซาสะบ่ง	โอ้ซ่องไคล่อายุวรรโณ
คำแปล	*ขวัญที่แรง แรง ดุดุ*	*ให้กลับมาอยู่กับตัวเรา*
	ดูแลรักษาตัวเรา ชีวิตเรา	*ให้อยู่เป็นสุขอายุยั่งยืน*

นอกจากดนตรีที่ประกอบในพิธีกรรมแล้ว ยังมีดนตรีที่อยู่ภายในพิธีกรรมอีกคือ วงปาตาล่า แต่วงปาตาล่า นี้ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินพิธีกรรมแต่อย่างไร เป็นดนตรีที่สร้างบรรยากาศให้ความบันเทิงมากกว่า เพราะใช้บรรเลงประกอบการรำตงของเด็ก ๆ ในหมู่บ้าน หลังจากที่พิธีกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ช่วงเวลาที่เสร็จสิ้นพิธีกรรมแล้วทุกคนที่เล่นดนตรีได้สามารถแสดงฝีมือเล่นนาเด่ย เล่นเมตารี่และร้องเพลงอื่นๆได้ ตามความสมัครใจ

เพลงแต่ละเพลงที่ร้องหรือเล่น

1. บ่งบอกความหมายให้พวกเขารำลึกถึงอดีตประวัติความเป็นมาของเผ่ากะเหรี่ยง และบรรพบุรุษที่ได้ถ่ายทอดประเพณี และรักษาระเบียบแบบแผนมาถึงปัจจุบัน
2. เป็นการรวมพลัง ความสามัคคี เพลงปลุกใจ และการพลักพราก

แผนผังตำแหน่งของนักดนตรีในพิธีกรรมผูกข้อมือ

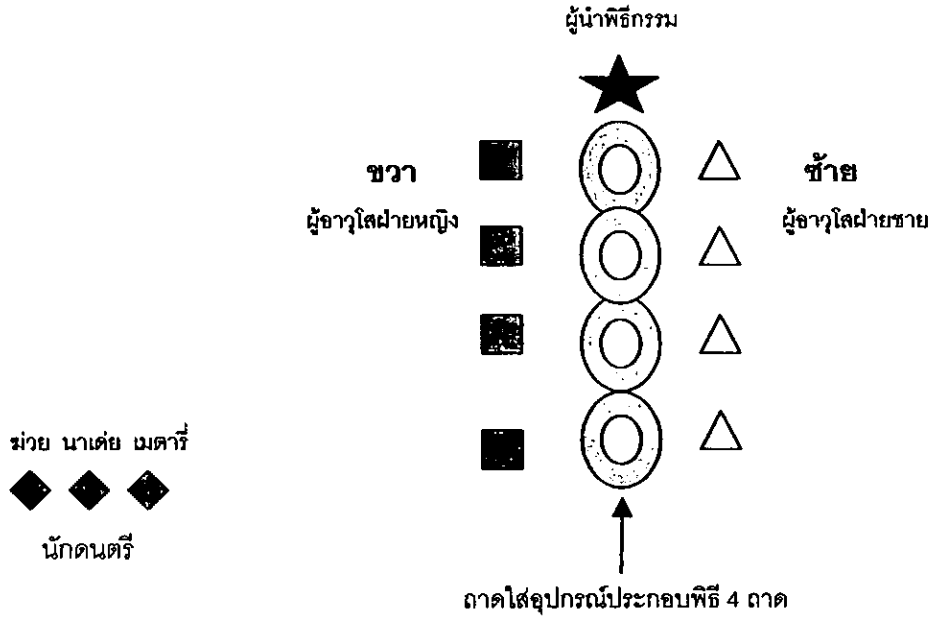

5.ดนตรีประกอบการแสดง

การแสดงของชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ และชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ตำบลไล่โว่ที่มีปรากฏนั้น มีการแสดงอยู่ 3 ประเภทด้วยกันคือ รำตง รำอะเย้ย และละคร(ก่วยเจ๊าะ)

5.1 รำตง

รำตง เป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงในแถบพื้นที่ตำบลไล่โว่ รำตงคือนาฏศิลป์พื้นบ้านที่ชาวกะเหรี่ยงยังคงรักษาและอนุรักษ์ไว้อย่างหวงแหน ทุกหมู่บ้านจะต้องมีรำตงเพื่อเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน เพื่อไปแสดงในงานประเพณีต่างๆ

รำตง ภาษากะเหรี่ยงออกเสียงวา "โตว" แต่ ไทยออกเสียงว่า "ตง" ตง นั้น มาจากเสียงของเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่ใช้ตีประกอบการแสดงรำชุดนี้ คือ เกราะไม้ เวลาตีมีเสียง ดัง ตง ตง ฯ หรือเรียกชื่อเครื่องดนตรีชนิดนี้ว่า "เวหล่าเคาะ" นั่นเอง เวหล่าเคาะ คือเครื่องประกอบจังหวะ ยาวประมาณ 30 เซนติเมตร ขุดเนื้อไม้เป็นร่องเพื่อให้เกิดกล่องเสียงเวลาตี (โหล่ง,สัมภาษณ์)

การแสดงรำตง จะแสดงในโอกาสต่างๆ ที่มีการจัดกิจกรรม ตามประเพณีในรอบปีของชุมชน ในแต่ละครั้งต้องใช้ผู้แสดง 16 คน ยืนเป็นแถวสี่แถว แถวละสี่คน ขณะรำ คนรำทุกคนต้องช่วยกันร้องประกอบการรำด้วยตัวเอง เพลงที่ใช้ในการรำตงนั้น จะมีเนื้อหาต่างๆ เช่น เรื่องประวัติของชนเผ่า เรื่องของพุทธศาสนา เรื่องจารีต ประเพณี ฯลฯ ผู้รำตง และนักดนตรีจะนิยมแสดงที่พื้น โดยผู้รำตงจะรำที่พื้น ที่เป็นลานกว้าง และนักดนตรีก็นั่งบรรเลงที่พื้น หันหน้าเข้าหาผู้รำ เพราะ รำตงนี้ไม่นิยมแสดงบนเวที จะต้องแสดงที่พื้น ถือเป็นประเพณีอย่างหนึ่ง ส่วนการแสดงที่ต้องแสดงบนเวที คือ รำอะเย้ย และละคร(ก่วยเจ๊าะ)

รำตง มีหลายประเภท ตามเรื่องราวและเนื้อหาของบทเพลง และรูปแบบการแสดง ซึ่งมีอยู่สองประเภทหลักๆ คือ 1)ตงมิซา หรือ รำตงคนแก่ ผู้แสดงจะเป็นผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว หรือเป็นผู้อาวุโส 2)รำตงที่แสดงโดยเด็กและหนุ่มสาว รำตงประเภทนี้จะมีการแสดงหลายชุด ตามแต่เนื้อหาของบทเพลง เช่น ตงพู่เลียวเฮ่ คือรำตงที่ มีเนื้อร้องเกี่ยวกับพุทธชาดก ตงอะบละ ตงไอ่มิ ตงคะเฉะ ตงต่องยอง ตงเวียดุก ตงกม่องเนเจ้ละ ฯลฯ ซึ่งการแสดงรำตงนั้นผู้แสดงจะต้องแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่าทุกครั้งที่แสดง

ดนตรีที่ใช้ในรำตง นี้ สามารถนำมาประกอบการแสดงได้สามลักษณะ คือ 1) ใช้เฉพาะเครื่องดนตรีประเภทเครื่องประกอบจังหวะ เช่น เวหล่าเคาะ จี (เกราะ) โป้ว(กลอง) และ 2) ใช้วงปาตาล่าบรรเลงประกอบการแสดง ประกอบด้วย ปาตาล่า(ระนาดเหล็ก) โหม่งวาย (ฆ้อง) ขะน่วย (ปี่) ตะโพ้ว(ตะโพน) ตาคู้ว(ตะโพนเล็ก) โป้ว (กลอง 4ใบ) เวหล่าเคาะ(เกราะ) เจ่งจี(ฉาบ) 3) ใช้เมตารี หรือ นาเด่ย บรรเลงประกอบการร้องเพลงของนักร้อง ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงรำตงนี้ สามารถเลือกใช้ได้ตามโอกาสความเหมาะสม ซึ่งบางครั้งนั้น สามารถใช้เวหล่าเคาะ(เกราะ) เพียงชิ้นเดียวตีประกอบจังหวะให้ผู้รำ และผู้ตีเวหล่าเคาะจะต้องร้องเป็นลูกคู่ ให้กับคนรำด้วย

เวหล่าเคาะ(เกราะ)ถือว่าเป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญที่สุดของการแสดงรำตง การแสดงทุกครั้งต้องมีเวหล่าเคาะ(เกราะ) ไม่มีไม่ได้ (หม่องธุงเส่ย,สัมภาษณ์ 29 ธันวาคม 2545) และในบางโอกาสก็สามารถนำวงปาตาล่ามาบรรเลงประกอบการแสดงได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะดนตรีที่มีความสำคัญในการแสดงรำตง อยู่ที่การร้องเพลงเป็นสำคัญ เนื้อหาที่ต้องการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ออกมาผ่านคนร้อง และคนรำที่เป็นคนคนเดียวกัน

คนรำตง 16 คน

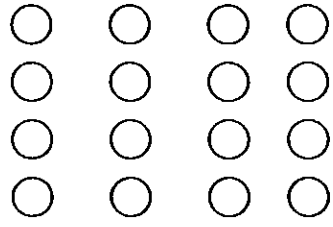

นักดนตรี
นั่งหันหน้าเข้าหาผู้รำ

ภาพประกอบ 73 ตงมิซา ตงคนแก่

5.2 **รำอะเย้ย**

รำอะเย้ย เป็นการแสดงนาฏศิลป์ อีกชนิดหนึ่งของชาวกะเหรี่ยงนิยม แตกต่างจากรำตง คือ การแต่งกาย ผู้แสดงรำอะเย้ย นั้นจะแต่งกายเหมือนชุดการแสดงละคร เสื้อผ้ามีสีสันต่างๆ คนรำแต่งหน้า และมีดอกไม้ประดับบนศีรษะ สามารถรำได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ลำอะเย้ย นี้ จะแสดงบนเวทีเดียวกับเวทีที่ใช้แสดงละคร รำอะเย้ยนี้ เป็นการรำที่ได้รับอิทธิพลมาจากมอญ และพม่า ทั้งท่าทางการรำ และชุดแต่งกาย

ดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการรำอะเย้ย นั้น คือ วงปาตาล่า วงดนตรีจะบรรเลงเพลงต่างๆ ตามชุดของการแสดง เพลงต่างๆ มีเนื้อร้อง และมีเนื้อหาต่างๆ มากมายเช่นเดียวกับรำตง การแสดงรำอะเย้ยนั้น เป็นการแสดงที่เป็นพื้นฐานของการแสดงละคร (ก่วยเจ๊าะ)

ภาพประกอบ 74 รำอะเย้ย หมู่บ้านทิไล่ป้า

5.3 **ละครก่วยเจ๊าะ**

ละครก่วยเจ๊าะ เป็นการแสดงอย่างหนึ่ง ที่แสดงเป็นเรื่องราวมีตัวละครหลายตัว พระเอก นางเอก โจร ตัวตลก มีหลายเรื่องราว เช่นพุทธประวัติ ชาดก ฯลฯ บางครั้งก็สามารถนำเรื่องราวของเหตุบ้านการเมืองมาเพิ่มสีสันในการแสดงได้ การแสดงละครนี้ต้องแสดงบนเวที และทุกครั้งต้องสร้างเวทีกลางแจ้งให้คณะละคร นักแสดงจะต้องรำ และร้องเพลงเอง ซึ่งการแสดงละครก่วยเจ๊าะของชาวกะเหรี่ยงนั้น มีความคล้ายคลึง กับการแสดงละครของชาวมอญ และพม่าในจังหวัดกาญจนบุรี และชาวไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ละครก่วยเจ๊าะนี้แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงและชาวมอญได้เป็นอย่างดี คือ เพราะเนื้อเพลงที่คนรำร้องนั้น บางครั้งร้องเป็นภาษากะเหรี่ยง และบางครั้งร้องเป็นภาษามอญทั้งนี้แล้วแต่ผู้แสดง ในอำเภอ

สังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีคณะละคร ที่มีเชื่อเสียง คือ คณะของซาร่าเปียว ผู้แสดงละครของคณะนี้ มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของชาวกะเหรี่ยงและชาวมอญ ซึ่งเป็นการแสดงที่ชาวกะเหรี่ยงรับอิทธิพลมาจากชาวมอญ และพม่า เช่นกัน

เวทีที่ใช้แสดงละครก่วยเจ๊าะ ชาวบ้านจะช่วยกันสร้างเวทีกลางแจ้ง บริเวณลานหน้าวัด โครงสร้างของเวที ทำด้วยไม้ไผ่ มีฉากผ้ากั้นโดยมีหน้าที่ของผู้คอยเปิด-ปิดฉากตลอดการแสดง

สำหรับการแสดงการแสดงละครก่วยเจ๊าะนี้ ใช้ระยะเวลาตลอดทั้งคืน บางครั้งต่อเนื่องไปถึงช่วงเช้าของอีกวันหนึ่ง ผู้ชมก็นั่งชมกันจนการแสดงจบ

ดนตรีประกอบการแสดงละครก่วยเจ๊าะนั้น บรรเลงด้วยวงปาตาล่า วงดนตรีนั่งบนโต๊ะหันหน้าเข้าหาเวที การแสดงละครนี้ มีหลายบทเพลง บทเพลงแต่ละเพลงนั้นเป็นบทเพลงสั้นๆ บรรเลงคลอตัวละครร้องเพลง เมื่อร้องจบก็จะบรรเลงทำนองเดิม ซ้ำ แต่จะเร่งจังหวะให้เร็ว ขึ้นก่อนที่จะบรรเลงเพลงใหม่ นักดนตรีนี้ จะต้องบรรเลงตลอดการแสดง ไม่มีเวลาหยุดพัก เมื่อละครเริ่ม ดนตรีก็ต้องบรรเลงเป็นช่วงๆ อย่างต่อเนื่องตลอด จะได้หยุดพักก็ตอนละครจบเท่านั้น เพราะดนตรีประกอบการแสดงละครนี้ เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ละครดำเนินเรื่องต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

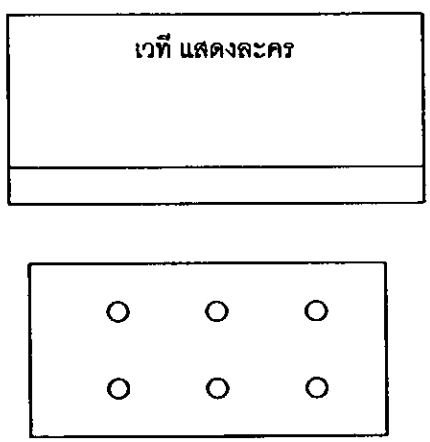

วงปาตาล่า

ภาพประกอบ 75 ละครกวยเจ๊าะ (นายหล่ง 16 ม.ค. 46)

ปัจจุบันนี้ คณะละครก่วยเจ๊าะของหมู่บ้านกองม่องทะ เป็นคณะเยาวชนของหมู่บ้านที่รวมตัวกันแสดง และเล่นดนตรี โดยอยู่ในการดูแลของ นายบุญโกย ยืนเครือ ซึ่งในสมัยก่อนที่คณะละครเยาวชนหมู่บ้านกองม่องทะจะตั้งขึ้น ในหมู่บ้านนั้นมีผู้ที่มีความสามารถแสดงละครทั้งร้องรำ และเล่นดนตรีได้อยู่หลายคน เป็นการแสดงที่สมัครใจ เฉพาะงาน และก็เป็นที่รู้จักชื่นชอบของทุกคนในหมู่บ้าน ต่อมานั้นเมื่อมีคณะละครเยาวชนเกิดขึ้น ผู้ใหญ่ที่เคยแสดงละครในหมู่บ้านก็ ลดบทบาท ในการแสดง บางคนถึงขนาดเลิกแสดงไปเลยก็มี แต่ก็มีบางคนที่ยังรัก และชื่นชอบการแสดง ก็มักจะได้รับเชิญจากชาวบ้านให้แสดง ในงานต่างๆ เสมอ อย่างเช่น นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล ชาวบ้านกองม่องทะ เป็นต้น

บทที่ 6
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ และศึกษาวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ

ดนตรีชาวกะเหรี่ยงกองม่องทะ ที่ปรากฏในชุมชน แบ่งได้ตามลักษณะดังนี้ คือ

1)ดนตรีที่ของชนเผ่าดั้งเดิม ได้แก่ นาเด่ย(พิณกะเหรี่ยง) ปี่บา(แคน) เหย่ย(จ้องหน่อง) ฆ่วย(ปี่เขาควาย) และกลู๊ (กลองมโหระทึก) เครื่องดนตรีทั้งหมดนี้เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในวัฒนธรรมชนเผ่ามาตั้งแต่อดีต ชื่อของเครื่องดนตรีมีปรากฏอยู่ในบทเพลง หรือ ถะคู ต่างๆ มากมาย ขณะเดียวกันนั้น กลองมโหระทึก ยังเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่มีตำนานเรื่องเล่าเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของชนเผ่า โดยกลองมโหระทึกนี้เป็นสัญลักษณ์แทนประเพณี วัฒนธรรมของชนเผ่า ไม้ตีกลอง เป็นสัญลักษณ์แทนอำนาจ ในการบริหาร ควบคุมวัฒนธรรม ซึ่งเป็นนัยที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

2)ดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก จากการศึกษาพบว่า เครื่องดนตรีในวงปาตาล่า นั้นได้รับอิทธิพลมากจาก ชนชาติมอญที่อาศัยอยู่ในเขตชายแดนไทยพม่า ของจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ตำบลไล่โว่ รวมถึงบ้านกองม่องทะนั้น มีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติกับชนชาติมอญอย่างใกล้ชิด อีกทั้งศาสนาพุทธ และภาษา มอญก็มีอิทธิพลสำคัญของชาวกะเหรี่ยงในอำเภอสังขละบุรี ด้านดนตรี และการแสดงละคร(ก่วยเจ๊าะ) ผู้ที่มีความสามารถด้านดนตรี (วงปาตาล่า) ก็เป็นผู้ที่มีเชื้อสายมอญ-กะเหรี่ยง จากการศึกษาพบว่าปาตาล่า (ระนาดเหล็ก) ของหมู่บ้านกองม่องทะนั้นได้ซื้อมาจากหมู่บ้านมอญในเขตประเทศพม่าโดยนายอภิชาติ เสตะพันธ์ และเครื่องดนตรีต่างๆ ก็หาซื้อมาจากหมู่บ้านมอญเป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้สร้างเครื่องดนตรีในวงปาตาล่าด้วยตนเอง เครื่องดนตรีที่หาซื้อมาอีกชนิดคือเมตาริ่ (แมนโดริน) นั้นสามารถหาซื้อได้ที่หมู่บ้านชาวพม่าในเขตประเทศพม่า และปรากฏว่า นอกจากดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากมอญแล้ว ขณะนี้กีตาร์ และเพลงสมัยนิยม กำลังแพร่เข้าสู่วัยรุ่นชาวกะเหรี่ยงอย่างรวดเร็วอีกด้วย

6.1.1.1 เครื่องดนตรี ประเภทต่างๆ

เครื่องดนตรีที่สำคัญที่ปรากฏในชุมชนชาวกะเหรี่ยงกองม่องทะ สามารถแบ่งเครื่องดนตรีออกเป็นประเภทต่างๆได้คือ

1.เครื่องดนตรีประเภทดีด คือ นาเด่ย เมตารี่

2.เครื่องดนตรีประเภทตี แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

2.1 ประเภทดำเนินทำนอง ได้แก่ ปาตาล่า โหม่งวาย

2.2 ประเภทเครื่องหนัง ได้แก่ ตะโพ้ว ตาคู้ว โป้ว

2.3 ประเภทเครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ เวหล่าเคาะจี เจ่งจี โคร่ะก๊อง

3.เครื่องดนตรีประเภทเป่า คือ ฆ่วย ขะน่วย ปี่บา

6.1.1.2 วิธีการบรรเลง

วิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ นั้น มีวิถีที่แตกต่างกัน ตามลักษณะอาการบรรเลงของเครื่องดนตรี ซึ่งการบรรเลงเครื่องดนตรีทุกประเภทนั้น ไม่ได้มี กฎระเบียบแบบแผนในการบรรเลงอย่างเคร่งครัด เครื่องดนตรีบางชนิดขึ้นอยู่กับเทคนิค และความสามารถเฉพาะตัวของผู้บรรเลง เช่น นาเด่ย และเมตารี่ ส่วนเครื่องดนตรีที่อยู่ในวงปาตาล่า นั้น วิธีการบรรเลงก็ไม่ได้เคร่งครัด และวางกฎ แบบแผนของการบรรเลงไว้อย่างชัดเจน แต่ที่สำคัญผู้บรรเลงต้องจดจำบทเพลงต่างๆ ให้ได้แม่นยำ หรือบางครั้งอาจมีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าขณะบรรเลง

6.1.1.3 การประสมวงดนตรี

การประสมวงดนตรีสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้คือ

1) ร้องลำนำประกอบ นาเด่ย เมตารี่ หรือ ปี่บา ประกอบด้วย ผู้เล่นนาเด่ย หรือ เมตารี่ ปี่บา พร้อมคนร้อง ลำนำ หญิง ชาย

2) วงปาตาล่า เป็นวงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงละคร ก่วยเจ๊าะ รำอะเย้ย และรำตง ประกอบด้วย ปาตาล่า โหม่งวาย ตะโพ้ว ตาคู้ว โป้ว เวหล่าเคาะจี เจ่งจี ขะน่วย

6.1.1.4 **นักดนตรี**

นักดนตรี แท้ที่จริงในคำจำกัดความตามความรู้สึกของชาวกะเหรี่ยง ไม่มีนักดนตรี หรือผู้ที่มีอาชีพเล่นดนตรี นักดนตรีในที่นี่ตามความรู้สึกของชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ คือ ชาวบ้านคนหนึ่ง ที่มักมีบทบาทเกี่ยวข้องกับดนตรี เป็นผู้บรรเลงดนตรี หรือร้องเพลง ในงานพิธีต่างๆ ที่หมู่บ้านได้จัดขึ้น นักดนตรีเหล่านี้ คือ บุคคลที่ชุมชนยอมรับและมอบหมายหน้าที่ ด้านดนตรีให้รับผิดชอบ ด้วยความเต็มใจ และภูมิใจ ในบทบาทที่ตนเองได้รับ

ปัจจุบันผู้ที่มีบทบาทด้านดนตรีของชุมชน มีอยู่ คือ

1)นายอภิชาติ	เสตะพันธ์	บรรเลงนาเด่ย และประพันธ์เพลง
2)นายหล่ง	เกียรติเกื้อกูล	บรรเลงปาตาล่า และพระเอกละคร
3)นายโลงขี่โพ่	ไทรสังขชาลลิน	บรรเลงนาเด่ย ร้องเพลงฟาดข้าว
4)นายคองเจิ่ง		ผู้สอนดนตรี คณะเยาวชนบ้านกองม่องทะ
5) นายเอ่อกง		บรรเลงขะน่วย
6)นายมะโซทู		บรรเลงเมตาริ่
7)นายบุญโกย	ยืนเครือ	ผู้ดูแลคณะดนตรีและนาฏศิลป์เยาวชนบ้านกองม่องทะ

6.1.1.5 **บทเพลง**

ผู้วิจัยได้รวบรวมบทเพลงต่างๆ ดังนี้

1. ***เพลงร้องประกอบนาเด่ย***
   - เพลงประกอบในพิธีผูกข้อมือ
   - เพลงจีบสาว และความรัก
   - เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ
   - เพลงเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ และชนเผ่า

เพลงร้องประกอบนาเด่ย ที่ได้รวบรวม และบันทึกเป็นโน้ตนี้ มีเอกลักษณ์ที่สำคัญที่ พบคือ

บันไดเสียง ทุกเพลงเป็นบันไดเสียงแบบเพนทาโทนิค สเกล (Pentatonic Scale) ด ร ม ซ ล

ลักษณะเพลง 1 เพลงประกอบด้วยด้วย 4 วรรค (หรือมีหลายบทขึ้นอยู่ที่เนื้อหา) โดยแบ่งเนื้อร้องและการบรรเลงในแต่ละบทดังนี้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ท่อนนำ

ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง ขึ้นต้นด้วย เล เล ทุกวรรค

ส่วนที่ 3 ทำนองจบ

เอกลักษณ์ของการบรรเลง คือ เสียงโดรน

เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง ลา ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลง

การดำเนินทำนอง 1) ตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง

2) ตามทำนองเพลง

ทำนองขณะร้อง นาเด่ยบรรเลง - ล – ม - ล – ล เป็นทำนองหลักและแทรกทำนองอื่นได้อย่างอิสระ

ความแตกต่างของการตั้งสาย เพลงร้องเพลงประกอบนาเด่ย ของหมู่บ้านกองม่องทะนี้ พบการตั้งสายที่แตกต่างกันอยู่ 2 ระบบ จึงทำให้ โน้ตเพลง และเสียง โดรนนั้นแตกต่างๆ แต่ทำนองและรูปแบบของเพลงนั้นใกล้เคียงกัน

2. ***เพลงร้องประกอบเมตารี่***

- เพลงในพิธีทำบุญข้าวใหม่
- เพลงจีบสาว และความรัก
- เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ
- เพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และชนเผ่า

<u>ลักษณะที่พบในบทเพลง</u>

บันไดเสียง ฟ ซ ล ด ร

ลักษณะเพลง มีสามท่อน *ส่วนที่ 1* ท่อนนำ

ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง

ส่วนที่ 3 ทำนองจบ

เอกลักษณ์ของการบรรเลง คือ เสียงโดรน

เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง โด และสายที่ 5 เสียง ฟา ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลง - - - ด - ฟ - ฟ - - - ด - ฟ - ฟ - - - ด - ฟ - ฟ ฯลฯ

การดำเนินทำนอง 1) ตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง

2) ตามทำนองเพลง

ทำนองขณะร้อง บรรเลงตามทำนองร้องของผู้ร้อง

3. ***เพลงสำหรับประกอบการแสดง (วงปาตาล่า)***
   - เพลงสำหรับไหว้ครู เป็นทำนองเพลงสั้นๆ ท่อนเดียว ต้องบรรเลงกลับต้น 3 ครั้ง ทุกครั้งก่อนการแสดง
   - เพลงประกอบการรำตง มีหลายเพลง หลายทำนอง บรรเลงตามทำนองร้อง
4. ***เพลงร้องโต้ตอบกัน***
   - เพลงในงานฟาดข้าว ความสำคัญอยู่ที่เนื้อหา มีทำนองสั้น ซ้ำไปซ้ำมา
5. ***เพลงงานศพ (ส่งวิญญาณ)*** เป็นเพลงที่ร้องประกอบเมตารี่ เป็นเพลงที่ห้ามร้องเล่น ร้องได้เฉพาะในงานศพเท่านั้น

6.1.1.6 บทบาทของดนตรีที่มีในชนเผ่า

ดนตรีได้มีบทบาทในวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงอยู่ตลอดเวลา ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีชาวกะเหรี่ยงที่ไม่สามารถแยกดนตรีออกจากวิถีและประเพณีของชาวกะเหรี่ยงได้ ดนตรีได้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และสังคมอย่างเหนียวแน่น จึงทำให้ดนตรีนั้นมีบทบาทอย่างชัดเจน และยังแฝงความหมายแห่งภูมิปัญญาชาวกะเหรี่ยงไว้ทุกขณะ ที่สำคัญ ภาพสะท้อนต่างๆ ที่มีดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องนั้น สามารถนำมาเชื่อมโยงและอธิบายวัฒนธรรมประเพณีของชาวกะเหรี่ยงบ้านกองได้ดียิ่งขึ้น บทบาทของดนตรี จึงมีอยู่หลายบทบาท ที่มีให้เห็นชัดเจน คือดนตรีเพื่อความบันเทิง และดนตรีเพื่อใช้ประกอบพิธีกรรม หน้าที่ของดนตรีทั้งสองหน้าที่ชาวกะเหรี่ยงได้นำดนตรีเข้ามาสร้างความผ่อนคลายให้กับชีวิตและสร้างบรรยากาศของประเพณีพิธีกรรมให้สมบูรณ์มากขึ้น บทบาทของดนตรีที่มีในชนเผ่านี้ ผู้วิจัยขออธิบายใน 2 ประเด็นคือ ถะคูกับวิถีชีวิต และ การแสดงดนตรีในประเพณีต่างๆ

บทบาทของถะคูกับวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง

ดนตรีมีอยู่ในทุกจังหวะของชีวิต สิ่งที่ยืนยันได้ว่าดนตรีมีความสำคัญในสังคมชาวกะเหรี่ยง คือ บทเพลง(ถะคู) ที่มีการสืบทอดมาแต่อดีต มีเนื้อหาต่างๆ มากมายที่เกี่ยวข้องกับชาวกะเหรี่ยง ทุกคนในสังคมชาวกะเหรี่ยงรู้จัก ถะคูในฐานะ เพลงร้องลำนำ ตั้งแต่เกิดจน ตาย มีถะคูเข้าไปเกี่ยวข้องทุกช่วงสำคัญของชีวิต แม้กระทั้งในขั้นตอนการทำมาหากิน และประเพณี ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของถะคูกับวิถีวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงได้ดังนี้

1) เพลงและดนตรีที่เกี่ยวของกับชีวิต
2) เพลงและดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการทำไร่หมุนเวียน

3) เพลงและดนตรีที่เกี่ยวข้องกับขวัญหรือ วีหล่า

4) เพลงที่ขัดเกลาสังคม

เพลงหรือถะคู ทั้งสี่ประเภทนี้ เป็นสิ่งที่สำคัญต่อชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก เป็นเพลงที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปความความสัมพันธ์ของถะคูและวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงไว้ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างถะคู กับวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง

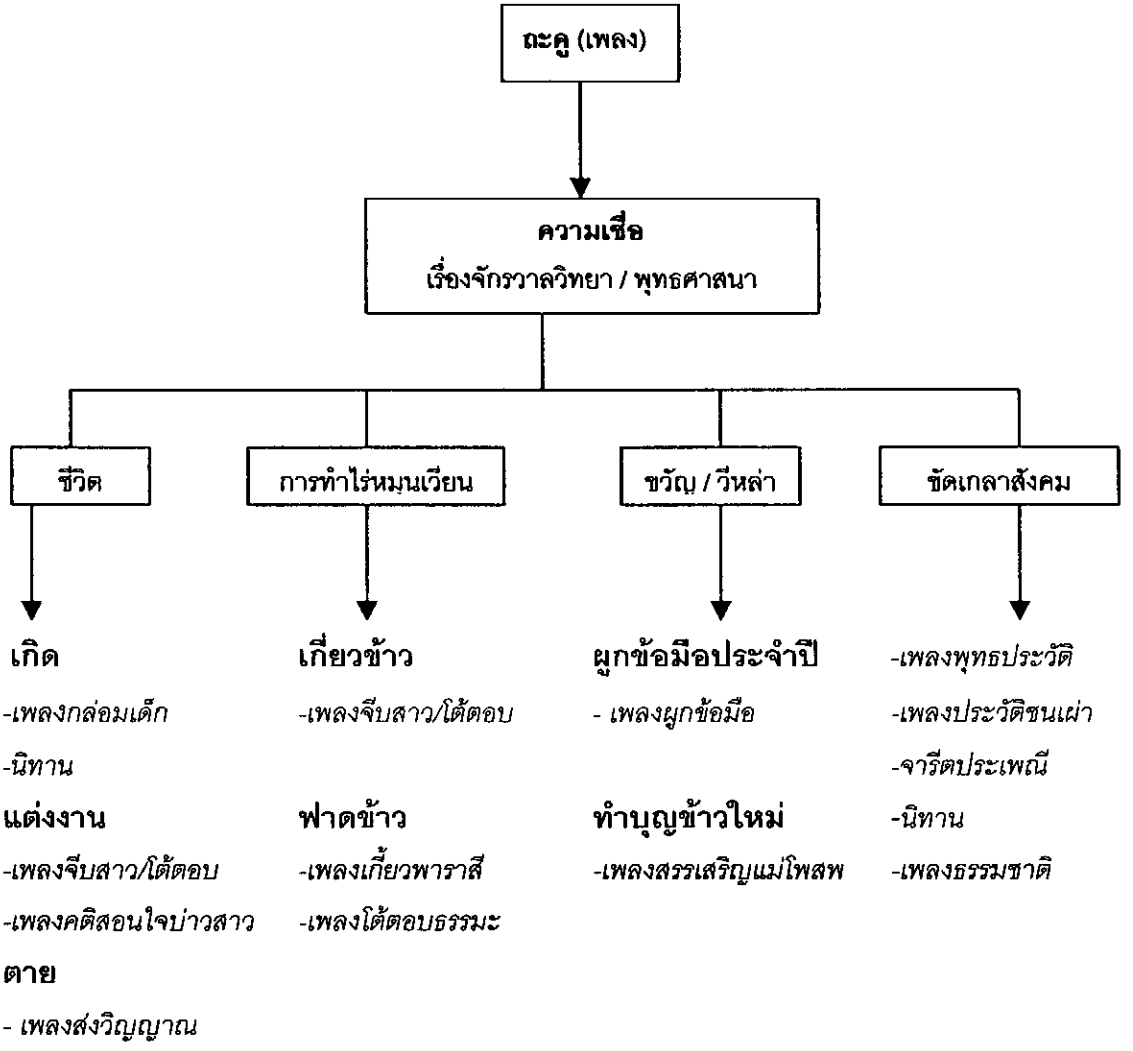

ตาราง 6 ถะคู(บทเพลง) ที่เกี่ยวกับชีวิต

ช่วงชีวิต	เนื้อหาของถะคู	โอกาสที่ใช้	ประเภทของดนตรี
เกิด	-กล่อมเด็ก -สอนเด็ก -นิทาน	-ดูแลเด็ก -โอกาสที่เหมาะสม	-ร้องลำนำ -นาเด่ย -เมตาริ่
ความรัก	-เพลงเกี้ยวพาราสี โต้ตอบเรื่องความรัก	-ลงแขกเกี่ยวข้าว -โอกาสที่เหมาะสม	-ร้องลำนำ -นาเด่ย -เมตาริ่
แต่งงาน	-คติสอนใจคู่บ่าวสาว	-งานแต่งงาน	-ร้องลำนำ -ร้องโต้ตอบ -นาเด่ย -เมตาริ่
ตาย (งานศพ)	-ส่งวิญญาณ	-ประชุมเพลิง	-ร้องลำนำ -เมตาริ่

ตาราง 7 ถะคู(บทเพลง)ที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา

เนื้อหา	โอกาสในการแสดง	ประเภทของดนตรี
1.พุทธประวัติ	-โต้ตอบในงานฟาดข้าว -งานทำบุญข้าวใหม่	-ร้องลำนำประกอบนาเด่ย -ร้องลำนำประกอบเมตาริ่ -เพลงในบทร้องของรำตง -เพลงในบทร้องละคร(ก่วยเจ๊าะ)
2.หลักคำสอน	-โต้ตอบในงานฟาดข้าว	-ร้องโต้ตอบ ชาย/หญิง
3.นิพาน	-โต้ตอบในงานฟาดข้าว	-ร้องโต้ตอบ ชาย/หญิง

2) การแสดงดนตรี ในประเพณีต่างๆ

ดนตรี มีบทบาทสำคัญในสังคมอย่างแท้จริง เช่น เพื่อความบันเทิงเพื่อประกอบพิธีกรรม ล้วนแล้วยังแฝงนัยยะที่ซ่อนเร้นอยู่ทุกขณะในเนื้อหาของดนตรี ดนตรีจึงมีบทบาทและโอกาสต่างๆ กันไปตามวาระเวลาในรอบปีที่สังคมชาวกะเหรี่ยงเป็นผู้กำหนด ให้มีกิจกรรมต่างๆ ในรอบปี ดังนี้

1.เดือนมกราคม	งานทำบุญข้าวใหม่	- เพลงสรรเสริญแม่โพสพ - ดนตรีประกอบรำ และละครโดยวงปาตาล่า
2.เดือนเมษายน	สงกรานต์	- ดนตรีประกอบรำและละครโดยวงปาตาล่า
3.เดือนกรกฎาคม	บุญเข้าพรรษา	- บอกลา กะเต๊าะป่วย
4.เดือนสิงหาคม	เรียกวีหล่าประจำปี	- เพลงพิธีผูกข้อมือ - ดนตรีประกอบรำ และละครโดยวงปาตาล่า
5.เดือนตุลาคม	บุญออกพรรษา (เกี่ยวข้าว)	- เพลงเกี่ยวข้าว - ไหว้กะเต๊าปวยประจำปี เพื่อตั้งคณะ
6 เดือนพฤศจิกายน	ฟาดข้าว	- เพลงฟาดข้าว / โต้ตอบเรื่องธรรมะ

กิจกรรมดนตรี ที่มีบทบาทในสังคมชาวกะเหรี่ยงตลอดในรอบหนึ่งปี ที่สรุปมานี้ แสดงให้เห็นว่า ดนตรีมีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ เพราะว่ากิจกรรมต่างๆ ทางสังคม ล้วนแล้วจะต้องมีดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้อง และเป็นองค์ประกอบสำคัญของพิธีกรรมเสมอ รวมทั้งความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณมีผลทำให้เนื้อหาของดนตรีแตกต่างๆกันไปตามโอกาสต่างๆ ดังที่ได้สรุปมาดังกล่าวข้างต้น

ดนตรีของชาวกะเหรี่ยง เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในความรู้สึกของคนในชนเผ่า และยังมีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ ที่เป็นดังตัวแทนของชาวกะเหรี่ยงนั้น คือ กลองมะโหระทึก (กลู๊) และ ซ่วย (ปี่เขาควาย) เครื่องดนตรี 2 ชนิดนี้ชาวกะเหรี่ยงได้นำมาเป็นสัญลักษณ์ในมิติของ ชาติ-

พันธุ์ และวัฒนธรรม และนำเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดไปเป็นสัญลักษณ์บนผืนธง ที่เป็นสื่อรวมจิตใจของชาวกะเหรี่ยงทั้งหมด

1. กลองมะโหระทึก (กลู) เป็นสัญลักษณ์ แทนชาติพันธ์ ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชนเผ่า

2. ปี่เขาควาย (ฆ่วย) เป็นสัญลักษณ์ แทนศิลปะวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง

6.1.1.2 วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี

วัฒนธรรม ประเพณี ต่างๆ ของชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี นี้เป็นสิ่งที่สืบทอดต่อกันมา เป็นเวลานาน นับตั้งแต่ ชาวกะเหรี่ยงได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บริเวณแห่งนี้ ดนตรีของชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับสืบทอดมาเป็นเวลา หลายร้อยปี ดนตรี เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และ ที่มีการประสานสอดคล้องกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมชนเผ่าชาวกะเหรี่ยง ผลจากการศึกษา เรื่องวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ได้พบว่าในวัฒนธรรมต่างๆ มากมาย ได้มีดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้อง ดังผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอด

กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอด เป็นวัฒนธรรมหนึ่งที่ ประกอบด้วย 1)ประเพณีการไหว้ครู 2)การสร้างเครื่องดนตรี และ 3)การถ่ายทอดดนตรี ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นลักษณะของวัฒนธรรม ที่มีลักษณะเป็นกระบวนการที่ทำให้ดนตรีชาวกะเหรี่ยง แสดงออกมามีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน รวมถึงการคงอยู่ของดนตรีของชนเผ่าที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมา มีตำนาน มีเรื่องเล่า และรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับดนตรีชนเผ่ากะเหรี่ยงไว้ เป็นองค์ความรู้ที่สำคัญ ที่สามารถเชื่อมโยง และอธิบาย หาอัตลักษณ์ของดนตรีกะเหรี่ยงที่แท้จริงได้ ภายในกรอบของวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่

2. ในประเพณีและพิธีเกี่ยวกับชีวิต

ประเพณี และพิธีเกี่ยวกับชีวิต ตั้งแต่เกิด มีความรักและแต่งงาน จนกระทั่งตาย นั้นเป็นช่วงของเหตุการณ์ชีวิตที่สำคัญ ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ ชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านกองม่องทะ จะมีพิธีกรรมเฉพาะงาน จัดทำตามประเพณีสืบต่อกันมาเป็นวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง ดนตรีได้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ 1)ช่วงการเกิด ดนตรีที่ปรากฏคือ เพลงกล่อมลูก ซึ่งทำหน้าที่เป็นสื่อกลางของสายสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างพ่อ แม่ลูก อีกทั้งยังเป็นสื่อในการขัดอบรมสั่งสอนลูก ขัดเกลาจิตใจ เพื่อให้เติบโตเป็นขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีความสุขได้ 2) การแต่งงาน ก็มีดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้อง เพื่อสร้างบรรยากาศของความรื่นเริง ยินดี พร้อมทั้ง

สอดแทรกคติสอนใจบ่าวสาว ดนตรีจึงมีหน้าที่ ที่เชื่อมโยง วาระเหตุการณ์ต่างๆ ให้มีความสมบูรณ์ในบรรยากาศมากขึ้น ในช่วงเวลาสุดท้ายคือ การตาย ดนตรีก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมีในพิธี ทั้งเพลงร้องส่งวิญญาณ และวงดนตรีประโคมงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงน้ำใจ ความรัก ความสามัคคีที่ชาวกะเหรี่ยงมีให้ต่อกัน และที่สำคัญ นั้น 3)งานศพ ชาวกะเหรี่ยงถือว่า เป็นงานที่สำคัญที่สุด ทุกคนในหมู่บ้านจะต้องไปร่วมงาน โดยมีดนตรีเป็นขั้นตอนหนึ่งในพิธีกรรมงานศพ

ตั้งแต่การเกิด การแต่งงาน การตาย ล้วนแล้วแต่มีดนตรีเข้าไปมีส่วนร่วม แสดงให้เห็นว่าดนตรีในสังคมชนเผ่าชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านกองม่องทะนั้น เป็นสิ่งสำคัญ เป็นสิ่งที่มีค่าทางวัฒนธรรม สร้างความรัก ความสามัคคี ซึ่งกันและกันระหว่างคนในชนเผ่า

3. เกี่ยวกับความเชื่อ การปฏิบัติเกี่ยวกับการดำรงชีวิต

การปฏิบัติ ตามความเชื่อเกี่ยวกับการดำรงชีวิต ที่สำคัญ ที่สุดคือ การประกอบอาชีพ การประกอบอาชีพนั้น เป็นขั้นตอน ของการดำรงชีวิต การปลูกข้าว ด้วยมีจิตสำนึกในบุญคุณของธรรมชาติ ผสมผสานกับความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณ ที่เป็นขวัญกำลังใจกับการปลูกข้าว คือ พิบือโย เป็นจิตวิญญาณที่คอยดูแลข้าว และพืชพันธุ์ต่างๆ ตามความเชื่อของชาวกะเหรี่ยง ในรอบปีการปลูกข้าวต้องอาศัยฤดูการที่เหมาะสม และ ขวัญกำลังใจ เพื่อต่อสู้กับความเหน็ดเหนื่อย ดนตรี มีส่วนมาช่วยเยียวยาความรู้สึกดังกล่าว และเป็นพลัง สร้างความรู้สึกที่ดี เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วงไปได้ การเกี่ยวข้าว ก่อนเกี่ยวข้าว ต้องเป่าปี่เขาควาย เพื่อเป็นสัญญาณของการร่วมแรงรวมใจกันเกี่ยวข้าว อีกทั้งยังก่อให้เกิดความรู้สึกมีขวัญกำลังใจ จากการได้ยินเสียงที่เป็นสิริมงคลปี่เขาควาย จึงเป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญ ที่สุดในพิธีกรรมที่เกี่ยวกับข้าว และความเชื่ออีกนัยหนึ่งคือ สามารถเป็นสื่อกลางระหว่าง พิบือโย กับ โผล่ว ส่อง ได้

ขณะที่ช่วยกันลงแรง เกี่ยวข้าว ของหนุ่มสาว ก็จะมีการร้องเพลงโต้ตอบ ระหว่างกัน เพื่อให้ลืมความเมื่อยล้า กับงานที่กำลังทำ เพลงเกี่ยวข้าวจึงเป็นกิจกรรมทางดนตรีชนิดหนึ่งที่ชาวโผล่ว ส่อง ได้ร่วมกันรักษาไว้ คุณค่าของเพลงเกี่ยวข้าวนี้ ไม่ใช่อยู่ที่ความไพเราะของทำนอง แต่สิ่งที่สำคัญกว่า คือ การประสานสอดคล้องกันระหว่าง วัฒนธรรมหนึ่ง กับวัฒนธรรมหนึ่ง ที่มีความหมาย นำมาสู่กิจกรรมสื่อกลางระหว่างสังคม และช่วยให้สังคม คงอยู่ อีกทั้งยังสะท้อนและบ่งบอกถึง มุมมองต่างๆ ให้เห็นภาพวิถีชีวิตในวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยศึกษาจากวัฒนธรรมดนตรี และวัฒนธรรมอื่นที่มีความสัมพันธ์กัน

4. ในพิธีสำคัญในรอบปี

ในรอบหนึ่งปี วิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงนั้น คือ กิจกรรมดนตรี ที่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในรอบปี เป็นการนัดหมายของคนในชุมชน เช่น ประเพณีการทำบุญข้าวใหม่ และประเพณีการผูกข้อมือประจำปี เป็นต้น

การทำบุญข้าวใหม่นี้ จำเป็นที่จะต้องมีดนตรี เป็นส่วนประกอบ ในเรื่องของประกอบพิธีกรรม คือ เป่าปี่เขาควายเป็นสัญญาณเริ่มงาน และร้องเพลงสรรเสริญแม่โพสพ ของนักดนตรีที่บรรเลงดนตรีประกอบพิธีกรรม ขณะทำพิธีบูชาแม่โพสพที่ประรำพิธี จะต้องเพลงสรรเสริญแม่โพสพ ก่อนที่จะเริ่มพิธีกรรมอื่นต่อไป

5.ดนตรีประกอบการแสดง เพื่อความบันเทิง

ดนตรีประกอบการแสดง ของชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ที่ใช้ คือ วงปาตาล่า ซึ่งเป็นวงดนตรีที่ได้รับอิทธิพลมาจาก มอญ และพม่า วงดนตรีวงปาตาล่านี้ เป็นวงดนตรีที่ต้องบรรเลงประกอบการแสดงรำอะเย้ย ละครก่วยเจ๊าะ ต่อมาได้มาบรรเลงประกอบรำตงด้วย ซึ่งแต่ก่อนรำตงนี้ ไม่มีวงปาตาล่าบรรเลงประกอบ มีเฉพาะคนร้องที่เป็นผู้รำทุกคน และเครื่องประกอบจังหวะเท่านั้น

ความสัมพันธ์ของดนตรีกับวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ชาวกะเหรี่ยง

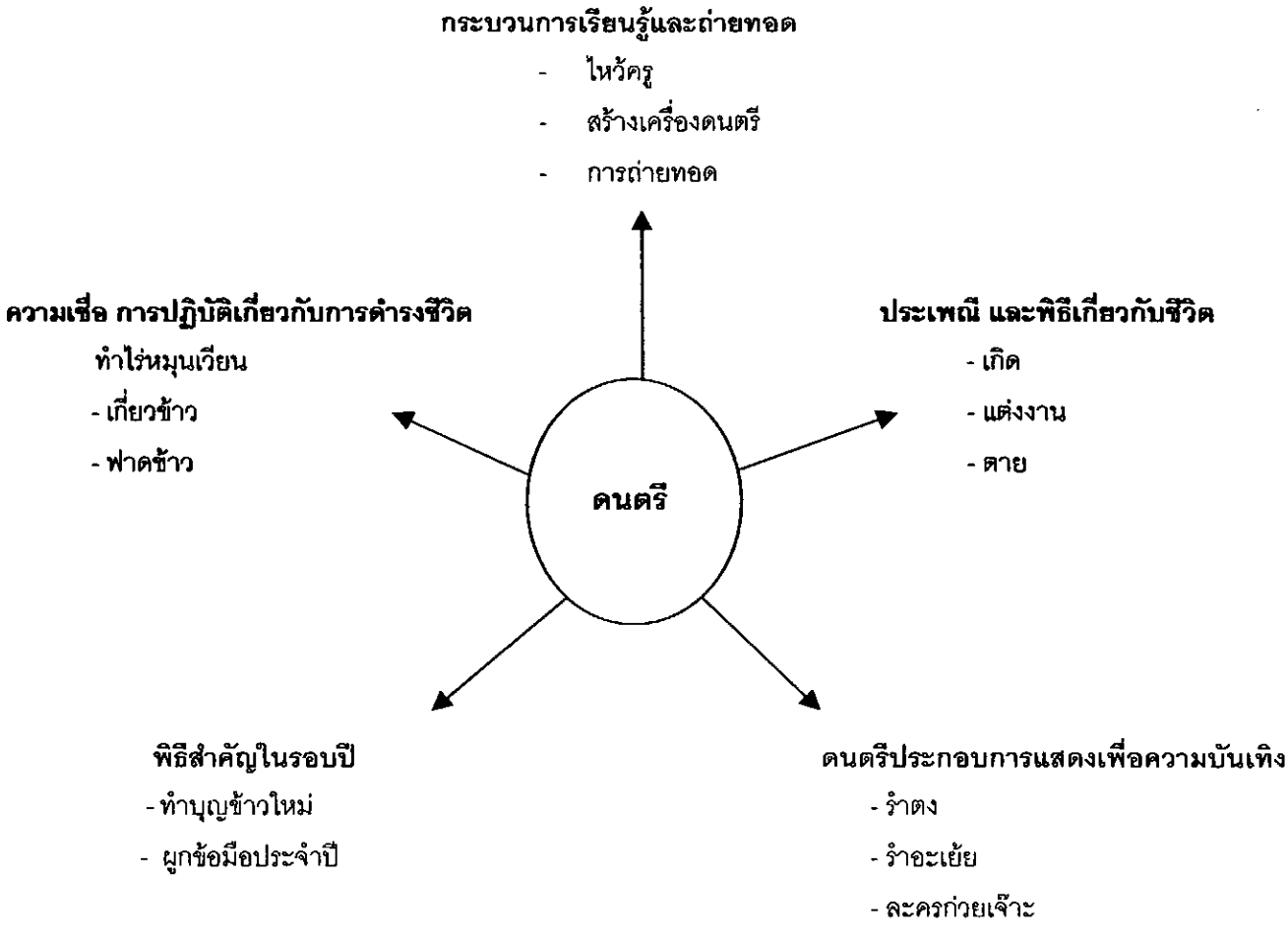

อภิปรายผล

ดนตรีกับการคงอยู่ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง(โผล่ว)

จากการศึกษาวิจัยดนตรีของชาวกะเหรี่ยง(โผล่ว) หมู่บ้านกองม่องทะ โดยใช้แนวทางของมานุษยดุริยางควิทยา นั้นพบว่า ดนตรีที่ปรากฏในชนเผ่านี้มีหลายชนิด หลายประเภท อีกทั้งยังมีบทเพลงร้อง(ถะคู) ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ทางดนตรีของชาวโผล่ว นอกจากดนตรีจะเป็นสิ่งที่สร้างความบันเทิงแล้ว ลักษณะทำนองของบทเพลง จังหวะของบทเพลง และที่สำคัญที่สุดคือเนื้อหาของบทเพลงต่างๆ ยังสะท้อนถึงความเชื่อ เล่าประวัติศาสตร์ บอกวิถีชีวิต ฯลฯ ของชาวโผล่ว บทเพลงดังกล่าว เป็นบทเพลงที่สืบทอดต่อมาจากบรรพบุรุษ และแต่งขึ้นใหม่ตามยุคสมัย บทเพลงต่างๆ ส่วนมากมักมีเนื้อหา เรื่องพุทธศาสนา เช่น เพลงฟาดข้าว และเพลงประกอบการรำตง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบทเพลงที่สำคัญ ที่อยู่ในวิถีชีวิตและประเพณีของชาวโผล่ว ที่จะสูญหาญไปจากวัฒนธรรมชาวโผล่วไม่ได้อย่างเด็ดขาด การคงอยู่ของบทเพลง การสืบทอดบทเพลงและดนตรี ล้วนแล้วแต่เป็นการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ของชนเผ่าสู่รุ่นลูกหลาน หากในสังคม ชาวโผล่วไม่มีการสืบทอดบทเพลงต่างๆ นี้แล้วก็เท่ากับขาดจารึกทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ ถะคูต่างๆ จึงเปรียบเสมือนบันทึกของชนเผ่าที่เรียบเรียงมาเป็นทำนอง ซ่อนความหมายต่างๆไว้ ถ่ายทอดบอกต่อให้ลูกหลานยังมีภาษา ศาสนา และประเพณี อยู่ในชนเผ่าตน

ถ่ายทอดพุทธศาสนาด้วยถะคู

จากอดีตชาวกะเหรี่ยง ถูกกีดกันทางเชื้อชาติจากชาติพันธุ์ใกล้เคียงที่มีอำนาจเหนือกว่าไม่ยอมให้ชาวกะเหรี่ยง บวชพระเพื่อศึกษาพุทธศาสนา ซึ่งในปัจจุบันนั้นผู้ที่ได้ผ่านการบวชเรียนแล้วจะได้รับการการยกย่องและนับถือของทุกคน ถะคู(บทเพลง)เป็นทางออกหนึ่ง เป็นการตอบโต้ด้วยความสงบ บรรพบุรุษจึงได้นำหลักคำสอนต่าง ๆ ของพุทธศาสนา เรียบเรียงถ้อยคำเป็นบทเพลง ถ่ายทอดให้ลูกหลานได้ฟังในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เพื่อที่จะได้รู้ ได้ศึกษา พุทธศาสนาในทางอ้อม บทเพลงที่ปรากฏอยู่ส่วนมากจึงมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก เช่น เพลงฟาดข้าว เพลงประกอบรำตง เพลงร้องประกอบนาเด่ย เพลงร้องประกอบเมตารี่ เพลงร้องส่งวิญญาณ ดังที่ได้รวมรวมไว้ในบทต้น

การคงอยู่ของภาษา และประเพณี

ชาวกะเหรี่ยง(โผล่ว) นี้ แต่เดิมมีภาษาเขียน ภาษาพูดของตนเอง แต่ได้ถูกบังคับให้เรียนภาษามอญ และพม่า(เบญจมาศ ชุมวรฐายี และคณะ.2546) ภาษาชนเผ่าของตนนั้นได้ถูกบังคับไม่ให้เปิดเผย และสืบต่อ ด้วยอำนาจการปกครองของชนชาติที่มีอำนาจเหนือกว่าขณะนั้นกดขี่ สิ่งที่หลงเหลือไว้ในปัจจุบัน คือ ภาษาพูดเท่านั้น ถะคูจึงเป็นมรดกชิ้นหนึ่งของวัฒนธรรมภาษาที่ทำให้คำต่างๆ ของภาษาโผล่วยังคงอยู่ จนถึงปัจจุบัน ถะคู(บทเพลง) จึงเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่

ทำให้ภาษาโผล่วนั้นยังคงอยู่ อีกประการหนึ่งเรื่องราวประเพณี ของชนเผ่าได้ถ่ายทอดร้อยเรียงมาเป็น บทเพลงต่าง ๆ บันทึกบอกต่อ เช่น เพลงในพิธีผูกข้อมือ เปรียบเสมือนคำสั่งสอนและคำบอกเล่า ของบรรพบุรุษผ่านโดยใช้บทเพลง ที่กล่าวถึงการผูกข้อมือและสร้างจิตสำนึกความเป็นโผล่วด้วยความภูมิใจในประเพณีอันดีงามของตน บันทึกไว้ในบทเพลงบอกต่อลูกหลานเพื่อให้รู้และปฏิบัติตามประเพณีของชนเผ่าต่อไป

ดนตรี และบทเพลง ของชาวกะเหรี่ยงกองม่องทะนี้ เป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถ เชื่อมโยงอธิบายเรื่องวัฒนธรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านี้ ถะคู(บทเพลง) ของชาวกะเหรี่ยง ไม่ได้เป็นเพียงเพลงที่ร้องเล่น เพื่อสร้างความบันเทิงเท่านั้น แต่สิ่งสำคัญนั้นคือสิ่งที่ซ่อนไว้ในบทเพลง สิ่งแฝงอยู่ในเนื้อหาของบทเพลงที่สื่อออกมา ล้วนแล้วแต่มีความหมายต่อชาวกะเหรี่ยง ถะคูแฝงไว้ด้วยการถ่ายทอดศาสนา การคงอยู่ของภาษา และประเพณีต่างๆ ดนตรีเป็นสิ่งที่สร้างความชัดเจนของวัฒนธรรมชาวกะเหรี่ยงได้ดียิ่งขึ้น และเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่า หากในสังคม และวัฒนธรรมชาวกะเหรี่ยง(โผล่ว) ไม่มีถะคูและดนตรีอยู่ในวัฒนธรรมทุกวันนี้ เรื่องราวต่างของชาวกะเหรี่ยงก็คงไม่มีให้เราได้ศึกษาถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะในปัจจุบัน

ชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ยังมีการสืบทอดวัฒนธรรมด้านดนตรีของชนเผ่ามาถึงปัจจุบัน ด้วยวิธีการถ่ายทอดด้วยปากเปล่า (Oral Tradition) มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณะอักษรแต่อย่างใด ประวัติความเป็นมาของดนตรีกับชนเผ่านั้นก็ได้บอกเล่าสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษ และเริ่มมีความชัดเจนเมื่อประมาณ 30 ปีที่ผ่านมาโดยการอพยพของชาวกะเหรี่ยงที่มีความรู้ความสามารถด้านดนตรีและนาฏศิลป์ เข้าสู่ประเทศไทย การอพยพครั้งนี้ไม่ได้เป็นการอพยพ ระลอกใหญ่แต่อย่างใด เป็นเพียงการย้ายครอบครัว และขออนุญาตมาตั้งถิ่นฐานในเขตอำเภอสังขละบุรีเพียงกลุ่มเล็กเท่านั้น บุคคลเหล่านี้ต่อมาได้มีบทบาทสำคัญด้านดนตรี และนาฏศิลป์ของชาวกะเหรี่ยงในตำบลไล่โว่ สาเหตุที่ทำให้วัฒนธรรมด้านดนตรีและนาฏศิลป์ของชาวกะเหรี่ยงในบริเวณตำบลไล่โว่นั้นยังคงเข้มแข็งอยู่ เพราะชาวกะเหรี่ยงนิยมการมีวิถีชีวิตที่อยู่กับธรรมชาติ ป่าเขา ห่างไกลจากกระแสวัฒนธรรมเมืองที่จะเข้าสู่ชุมชนได้ง่าย อีกประการเพราะชาวกะเหรี่ยงในเขตประเทศไทย และ ประเทศพม่า นั้นยังมีความสัมพันธ์กันด้านเชื้อชาติ ติดต่อสื่อสารกัน และต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชาวกะเหรี่ยงไว้ไม่ให้สูญหาย

วรรณกรรม และบทเพลงต่างๆ ของชาวกะเหรี่ยงกำลังเริ่มมีการฟื้นฟู รวบรวมไว้เพื่อบันทึกเป็นมรดกของวัฒนธรรม บทเพลง(ถะคู) ต่างๆ ได้ซึมซับอยู่ในจิตวิญญาณของชาวกะเหรี่ยงทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่เป็นผู้นำด้านพิธีกรรม รวมทั้งชาวบ้านและ ผู้อาวุโสในชุมชน จะมีความรู้เรื่อง

เพลง ไม่เรื่องใดก็เรื่องหนึ่ง ที่จะมีโอกาสถ่ายทอดภายในชุมชนเองในโอกาสที่เหมาะสม การรู้สึกภูมิใจกับวัฒนธรรมของตนเองนี้ จึงทำให้ทุกหมู่บ้านนั้นมีคณะรำตง (นาฏศิลป์กะเหรี่ยง) ประจำหมู่บ้าน เพื่อเป็นตัวแทนของหมู่บ้านไปร่วมงานในหมู่บ้านอื่นๆ เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความรื่นเริง สนุกสนานสามัคคี ขณะเดียวกันก็ได้แฝงเนื้อหาเรื่องต่างๆ ไว้ในบทเพลงที่ใช้รำตงด้วย

นอกจากรำตง ก็ยังมีดนตรีตรีชนิดหนึ่งที่เป็นที่นิยมของชาวกะเหรี่ยง คือ นาเด่ย (พิณกะเหรี่ยง) ผู้ที่เล่นนาเด่ย เปรียบเสมือนศิลปินอิสระ ที่ชุมชนยกย่องให้เป็นผู้มีความสามารถและเป็นตัวแทนในการบรรเลงประกอบพิธีกรรมต่างๆ

ปัจจุบันหมู่บ้านกองม่องทะ เป็นหมู่บ้านแรกที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และกระแสสังคมเมือง เนื่องจากการเดินทางติดต่อกับภายนอกสะดวกมากกว่าหมู่บ้านอื่น เปรียบเสมือนหมู่บ้านหน้าด่าน ที่ต้องพบกับกระแสวัฒนธรรมจากภายนอก เสื่อต่างๆ เริ่มเช่น โทรทัศน์ โทรศัพท์ วิทยุ เริ่มเข้ามาในชุมชน เมื่อประมาณปี 2540 โดยเริ่มมีในหมู่บ้านกองม่องทะหมู่บ้านแรก และเริ่มแพร่เข้าสู่หมู่บ้านอื่นๆ ที่อยู่ห่างไกลออกไป วีซีดีภาพยนต์ และ วีซีดีเพลง กำลังเป็นที่นิยมของชุมชน และเด็ก ทำให้เด็กและวัยรุ่นกำลังซึมซับดนตรีสมัยนิยมมากขึ้นจากสื่อดังกล่าว เป็นผลให้บางกลุ่มในชุมชนเริ่มมองข้ามดนตรีของชนเผ่าเอง ไม่สนใจดนตรีของชนเผ่า อาจเป็นผลทำให้ขาดผู้สืบทอด และผู้ถ่ายทอดในวัฒนธรรมดนตรีของชาวกะเหรี่ยงบ้านกองม่องทะ อันจะนำมาสู่การสูญสิ้นด้านดนตรีของชนเผ่าได้ในอนาคต

ชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ เป็นกลุ่มหนึ่งในหกหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่ยังคงรักษาประเพณีดั้งเดิมไว้อย่างเคร่งครัดเหมือนกับทุกๆ หมู่บ้านในพื้นที่ตำบลไล่โว่ และยังมีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมในกลุ่มชาติพันธุ์ของตนอยู่ ขณะเดียวกันปัจจุบันนี้ถือว่ากำลังเป็นรอยต่อของการเริ่มวัฒนธรรมจากภายนอกเข้าสู่วัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง จึงเริ่มมีผลกระทบกับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนมากขึ้นทุกขณะ ซึ่งบางอย่างนั้นได้มีความขัดแย้งกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงอย่างชัดเจน จึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา

ดนตรี และวัฒนธรรม เป็นเรื่องของสื่อ และการถ่ายทอด ที่จะต้องดำเนินไปพร้อมกันหากให้กระแสสื่อจากภายนอกมีอิทธิพล และขาดผู้ถ่ายทอด ก็เป็นเรื่องยากที่จะรักษาวัฒนธรรมดนตรีให้คงอยู่ดังเดิมได้

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจสืบค้นองค์ความรู้เรื่องดนตรีชาวกะเหรี่ยงโดยอาศัย หลักการของมานุษยดุริยางควิทยาเป็นแนวทางการศึกษา เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ชัดเจนเรื่องวัฒนธรรม และดนตรี การสำรวจชุมชน เพื่อต้องการเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมของท้องถิ่น และเชื่อมโยงกับองค์ความรู้เรื่องดนตรีในท้องถิ่นเพื่ออธิบายความสำคัญของดนตรีที่มีในชุมชนให้ได้และดนตรีนั้นมีบทบาทอย่างไรในสังคม

ผลจากการศึกษาค้นคว้าได้แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันระหว่างวิถีชีวิต ความเชื่อ และดนตรีของชาวกะเหรี่ยง ภาพของชาวกะเหรี่ยงที่สะท้อนออกมาเป็นโดยศึกษาจากวัฒนธรรมดนตรีครั้งนี้ เปรียบเสมือนกระจกบานหนึ่งที่จะได้สร้างความเข้าใจอันดีที่มีต่อชาวกะเหรี่ยง เข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นประโยนช์ในการเข้าไปพัฒนาชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยในเรื่องดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1.การศึกษาวิจัยดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในครั้งนี้ เป็นการทำวิจัยเชิงสำรวจสืบค้นองค์ความรู้ของดนตรีชาวกะเหรี่ยงโดยเจาะจงพื้นที่หมู่บ้านกองม่องทะ เป็นพื้นที่สำรวจ ซึ่งเป็นเพียงหมู่บ้านหนึ่งในหกหมู่บ้านของตำบลไล่โว่ที่มีประชากรชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ การศึกษาวิจัยต่อไปอาจจะทำการศึกษาวิจัยด้านดนตรีให้ครบ ทั้งหกหมู่บ้านเพื่อจะได้องค์ความรู้ด้านดนตรีของชาวกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่ ได้สมบูรณ์มากขึ้น

2.สามารถทำวิจัยดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ในพื้นที่อำเภอสังขละบุรีได้ เนื่องจากมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวกะเหรี่ยง เช่น มอญ พม่า และไทใหญ่เป็นต้น ซึ่งจะนำมาสู่การเชื่อมโยงและเปรียบเทียบวัฒนธรรมด้านดนตรีของชาติพันธุ์ชายขอบของประเทศไทยให้มีความชัดเจนมากขึ้น

3.การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจสืบค้น และวิเคราะห์ด้านวัฒนธรรมดนตรีของชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะเท่านั้น ซึ่งสามารถทำการศึกษาวิจัยในรายละเอียดหรือองค์ประกอบของดนตรี ที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมและความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่ได้ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี กับวีหล่า(ขวัญ) รวมถึง บทเพลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องวีหล่า เป็นต้น

4.สามารถทำการศึกษาวิจัยดนตรีของชาวกะเหรี่ยงในประเทศไทยให้ครบทุกพื้นที่ เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาอัตลักษณ์ที่แท้จริงด้านดนตรีของชาวกะเหรี่ยง เพื่อที่จะสนับสนุนความรู้ด้านดนตรีชาวกะเหรี่ยงในประเทศไทยให้สมบูรณ์มากขึ้น โดยอาศัยทฤษฎีและกระบวนการทางด้านมานุษยดุริยางควิทยาเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กองสงเคราะห์ชาวเขา. (2538). ***กรมประชาสงเคราะห์กระทรวงมหาดไทยทำเนียบชุมชนบนพื้นที่ สูงในประเทศไทย***. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยชาวเขา.

กองสงเคราะห์ชาวเขา. (2545). ***กรมประชาสงเคราะห์กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย***. กาญจนบุรี : สถาบันวิจัยชาวเขา.

กาญจนา อินทรสุนานนท์.(2532). การวิเคราะห์รูปแบบเพลงพื้นบ้าน.***วารสารมนุษยศาสตร์ ปริทรรศ์***. 11(2).

_____.(2542).***พื้นฐานทางมานุษยดุริยางควิทยาภาควัฒนธรรม*** (เอกสารการสอน). คณะศิลปกรรมศาสตร์.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

_____ . (2536).เพลงพื้นบ้าน.***สารานุกรมศึกษาศาสตร์***.ฉบับที่ 12 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนศึกษา.

กุลวดี บุญภินนท์.(2536).***วิถีชีวิตกะเหรี่ยง : วิถีแห่งความผูกพันกับธรรมชาติ.กรณีศึกษา : หมู่บ้านสะเนพ่องและกองม่องทะ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี***. นิเวศวิทยา. 20

โกวิท แก้วสุวรรณ.(2542).***ดุทุหล่า. ในพิธีเรียกวีหล่าของชาวกะเหรี่ยงโป : กรณีศึกษา กะเหรี่ยงโป บ้านเกาะสะเดิ่ง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี***.วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา) นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

_____.(2542).ถะคู : เพลงกะเหรี่ยงโปแห่งผืนป่าทุ่งใหญ่นเรศวร. ***วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร***. 22(1)

_____.(2543).ทู่รู่เหมยเบี่ยะ กิจกรรมจารีตประเพณีของกะเหรี่ยงโป ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. ***วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร***. 19-20 (1)

ขจัดภัย บุรษพัฒน์.(2518).***ชาวเขา***.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แพร่วิทยาอินเตอร์เนชั่นแนล ห.จ.ก.

เครือข่ายแม่น้ำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.(2546). ***เขื่อนสาละวิน โศกนาฏกรรมสองแผ่นดิน.*** กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย จำกัด

งามพิศ สัตย์สงวน.(2539). ***ประสบการณ์วิจัย ทางมานุษยวิทยาข้ามวัฒนธรรม***. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรินทร์ เทพสงเคราะห์(2540).***การศึกษาบทเพลงดนตรีกาหลอ ในจังหวัดสงขลา***. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม.(มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี.(2530). วิธีการศึกษาเพลงพื้นบ้าน : ***ดนตรีอุดมศึกษา*** *ครั้งที่ 26*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์ และคณะ .(2542).***ดนตรีของชนเผ่ากะเหรี่ยงสะกอในพื้นที่มูเส่คี***. วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.ถ่ายเอกสาร.

ธรรมรัตน์ ทองเรือง.(2543).***กะเหรี่ยง ฉนวนหรือชนวนสงครามไทย –พม่า ยุคใหม่***. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ธารบัวแก้ว.

บือพือ (ถาวร กัมพลกูล). (2547). ***ไร่หมุนเวียนวงจนชีวิตชนเผ่าปกาเกอะญอ***. เชียงใหม่ : บี.เอส ดี. การพิมพ์.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. (2545).***ชาวเขาในไทย***. พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพ : มติชนจำกัด (มหาชน).

บุญเทิด อรมุต.(2539).***นิทานพื้นบ้านกะเหรี่ยง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี***.

_____(2540).***เพลงกะเหรี่ยง ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี***.

เบญจมาศ ชุมวรฐายี และคณะ.(2545).***ประวัติศาสตร์ชนเผ่าซู***.(เอกสารรายงานความก้าวหน้าของโครงการ).สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.

ปริตตา เฉลิมเผ่า กออนันตกูล.(2546).***เจ้าแม่ คุณปู่ ช่างซอ ช่างฟ้อน***. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

ประเวศ วะสี.(2537).***วัฒนธรรมกับการพัฒนา***. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ : คุรุสภา ลาดพร้าว.

ปัญญา รุ่งเรือง.(2533).***ดนตรีไทยประกอบเสียง*** : พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2533.

_____.(2542). ***ประวัติดนตรีไทย ฉบับปรับปรุง***. (เอกสารการสอน) คณะมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____.(2544).***การวิจัยทางวัฒนธรรม***.(เอกสารประกอบการอบรมพื้นฐานวิชามานุษยดุริยางควิทยา) คณะมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี.(2539).***ภูมิปัญญานิเวศวิทยาชนพื้นเมือง : ศึกษากรณีชุมชนกะเหรี่ยงในป่าทุ่งใหญ่นเรศวร***.นนทบุรี : สำนักพิมพ์โลกดุลยภาพ.

_____.(2536).พุทธ-ผี-ธรรมชาติและมนุษย์ :จักรวาลวิทยาของคนกะเหรี่ยงในทุ่งใหญ่. ***เมืองโบราณ***.19

ผะอบ นะมาตร์ และคนอื่นๆ.(2536).***ผ้าและการสืบทอดความรู้เรื่องผ้า : กรณีศึกษากะเหรี่ยงโปในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรีและสุพรรณบุรี***.กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ.

พรรณราย คำโสภา.(2541).***การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกันตรึม ของหมู่บ้านดงมัน***. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม.(มานุษยดุริยางควิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร.

พลับพลึง คงชนะ.(2543).***วิธีเชิงสหวิทยาการกับการประยุกต์ใช้เพื่อการวิจัย สาขามานุษยดุริยางควิทยา***. ในโครงการสัมมนาวิชาการด้านมานุษ ยดุริยางควิทยา ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิชิต ชัยเสรี.(ม.ป.ป.).***สังคีตลักษณ์วิเคราะห์***.(เอกสารประกอบการสอน) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____.(ม.ป.ป.).***สุนทรียศาสตร์***.(เอกสารประกอบการสอน) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิพัฒน์ เรืองนาม.(2533).***ชาวกะเหรี่ยงและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงตำบลไลโว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.: สังคมและวัฒนธรรมกะเหรี่ยงกาญจนบุรี***. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.

พูนพิศ อมาตยกุล.(2527). ***ดนตรีวิจักษ์ความรู้เรื่องดนตรีไทยเพื่อความซื่นชม***.พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : บริษัทเกรียติธุรกิจ.

มณฑล คงแถวทอง.(2538).ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี : ***กาญจนบุรีศึกษา***. ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.

มนตรี ตราโมท.(2540).***การละเล่นของไทย***. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมเณศพริ้นติ้ง จำกัด.

มานพ วิสุทธิแพทย์.(2533).***ดนตรีไทยวิเคราะห์***. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

มูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม.(2545).***ลำนำเพลงปกาเกอญอ***. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา.

วสันต์ชาย อิ่มโอษฐ์.(2543).**เค่ง : *เครื่องดนตรีของชนเผ่าม้ง***. วิทยานิพนธ์.ศศ.ม.(ดนตรี) นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.ถ่ายเอกสาร.

วุฒิ บุญเลิศ.(2536).**ความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงเกี่ยวกับ "ผี บือ โย"**(*แม่โพสพ*) ***เมืองโบราณ***. 19(4) 11-20.

วรวุฒิ สุวรรณฤทธิ์.(2545) ***กาญจนบุรี ดินแดนตะวันตก***.กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์.

ศรันย์ นักรบ.(2541).***ดนตรีชาวเขาเผ่าเย้า : กรณีศึกษาหมู่บ้านผาเดื่อ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย***.ปริญญานิพนธ์ ศป.ม.(มานุษยดุริยางควิทยา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

ศุทธินี ทองสะอาด.(2533). ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรี : ***สังคมและวัฒนธรรมกะเหรี่ยงจังหวัดกาญจนบุรี***. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.

สมชาย ศรีสุข.(มปป).***บทบาทหน้าที่ผู้บริหารกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม และวรรณกรรมท้องถิ่น อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี***.(ห้องสมุดประชาชน อำเภอสังขละบุรี).

สงัด ภูเขาทอง.(2532).***การดนตรีไทย และทางเข้าสู่ดนตรีไทย***. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.

สมัย สุทธิธรรม.(2541).***สารคดีชีวิตของชนกลุ่มน้อยบนดอยสูงเผ่ากะเหรี่ยง***. กรุงเทพฯ : 2020 เวิลด์ มีเดีย จำกัด.

สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2517) เล่ม 2 ประจวบคีรีขันธ์ : โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบปราณบุรี.

สุกัญญา สุจฉายา.(2545).***เพลงพื้นบ้านศึกษา***. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง,สรินยา คำเมือง.(2540).***สารานุกรมชาติพันธ์กะเหรี่ยงโป***.สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุพัตรา สุภาพ.(2540).*สังคมวิทยา*.พิมพ์ครั้งที่ 13 กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์ จำกัด.

สุรพงษ์ กองจันทึก(2530).***ประเพณีผูกข้อมือ การกินน้ำสุก และพุทธศาสนา : กรณีกะเหรี่ยงโปภาคกลาง***. : ม.ป.พ.

สุริยา รัตนกุล.(2539). ***เพลงกะเหรี่ยง***. กรุงเทพฯ : บริษัทสหธรรมิก จำกัด.

โสพัส ศิริโสย์.(2536).ข้าว : มาลาเรีย วิบากกรรมของคนปกากะญอ. ***วารสารและวัฒนธรรมสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ***.(2518). ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง. กรุงเทพฯ : กรมแผนที่ทหาร.

อมรา พงศาพิชญ์.(2545).***ความหลากหลายทางวัฒนธรรม***.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนุมานราชธน,พระยา.(2515).**ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเสฐียรโกเศศ(นามแฝง)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บรรณาคาร.

<u>สัมภาษณ์</u>

คองเจิ่ง. 12 มีนาคม 2547. ครูสอนดนตรีบ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.สัมภาษณ์.

โจวได้ดี พนาพิทักษ์สกุล.9 ธันวาคม 2545.ครูสอนดนตรีดนตรีนาฏศิลป์บ้านเกาะสะเดิ่ง หมู่ที่ 3 ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.สัมภาษณ์.

ณรงค์ เพลินไพรเย็น. 28 ธันวาคม 2546. บ้านกองม่องทะ. สัมภาษณ์.

เนเส่ง. 5 มกราคม 2547.ผู้นำพิธีกรรม. บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.สัมภาษณ์.

บุญโกย ยีนเครือ (จ่ากวย).13 มกราคม 2546. หัวหน้าคณะดนตรีเยาวชน บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.สัมภาษณ์.

มะโชทู.28 ธันวาคม 2546. นักดนตรีเล่นเมตาริ่ บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.สัมภาษณ์.

ไมตรี เสตะพันธ์. 15 มกราคม 2546.สัมภาษณ์.

ละเข่งโพ่ กนกกรกูล. 16 มกราคม 2546. บ้านทิไล่ป้า หมู่ที่ 6 ตำบลไล่โว่ อำเภอสังข ละบุรี จังหวัดกาญจบุรี. สัมภาษณ์.

โลงขี่โพ่ ไทรสังขละชวาลลิน.(เนโลง) 28 ธันวาคม 2546 . บ้านกองม่องทะ หมู่ที่ 2 ตำบลไล่โว่ อำเภอสังข ละบุรี จังหวัดกาญจบุรี. สัมภาษณ์.

ส่วยจีหม่ง สังขละวิมล. 11 สิงหาคม 2546 .ผู้เชี่ยวชาญด้านนาเด่ย และการประพันธ์เพลง บ้านสะเนพ่อง.สัมภาษณ์

โหล่ง เกียรติเกื้อกูล. 29 ธันวาคม 2546 . นกดนตรี และครูสอนรำตง บ้านกองม่องทะ หมู่ที่ 2 ตำบลไล่โว่ อำเภอสังข ละบุรี จังหวัดกาญจบุรี. สัมภาษณ์.

อภิชาติ เสตะพันธ์. 28 ธันวาคม 2545. นักดนตรีเล่นนาเด่ย และประพันธ์เพลง บ้านกองม่องทะ หมู่ที่ 2 ตำบลไล่โว่ อำเภอสังข ละบุรี จังหวัดกาญจบุรี. สัมภาษณ์.

อภิชาติ ไทรสังขะทัศนีย์ . 29 ธันวาคม 2545. หมู่ที่ 3 ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.สัมภาษณ์

ภาคผนวก ก
ประมวลภาพภาคสนาม

ผู้วิจัย กับการตามหาดนตรี เกาะสะดิ่ง 9 ธ.ค. 45

มุ่งหน้าไป ทิไล่ป่า เพื่อร่วมงานทำบุญข้าวใหม่

หน้าฝน เก็บข้อมูลพิธีผูกข้อมือ กองม่องทะ 12 ส.ค. 46

ข้ามห้วยโรคี่ หน้าฝน น้ำเชี่ยวเดินเดี่ยวลุยป่า

บ้านครูชาติ ที่พักอันอบอุ่นในสนามวิจัย

หัดเล่นนาเด่ย ที่บ้านครูชาติ 29 ธ.ค. 45 กองม่องทะ

หัดเล่นเมตาริ่ บ้านพี่ได้ดี่ 5 ก.ค.46 เกาะสะดิ่ง

ซ้อมรำตงมิซา บ้านกองม่องทะ 5ม.ค.47

ดนตรีประกอบการซ้อมรำตงมิซา

ดนตรีในขบวนแห่ศพ (1)

การแย่งศพ ของผู้หามโลงศพ

บ้านกะเหรี่ยงริมน้ำรันตี

ผู้ช่วยวิจัย "เหลือแค่ 6 ก.ม.เองค่ะ"

อากาศหนาว บันทึกเพลง ข้างกองไฟ

ครูชาติ กับนาเด่ย คู่ใจ

รำตง บ้านกองม่องทะ 11 ส.ค. 46

รำตงบ้านกองม่องทะ 11 ส.ค.46

ซ้อมรำอะเย้ย บ้านเกาะสะเดิ่ง 14 ม.ค.46

รำตง บ้านทิไล่ป้า งานบุญข้าวใหม่ 16 ม.ค. 46

รำตงมิซา (ตงคนแก่)

ละครก่วยเจ๊าะ บ้านทิไล่ป้า 16 ม.ค.46

รำอะเย้ย บ้านทิไล่ป้า งานบุญข้าวใหม่ 16 ม.ค. 46

เด็ก ๆ บ้านกองม่องทะ

มันเผา แก้หนาวยามดึก

คุณยาย กับหลังคาจากธรรมชาติ

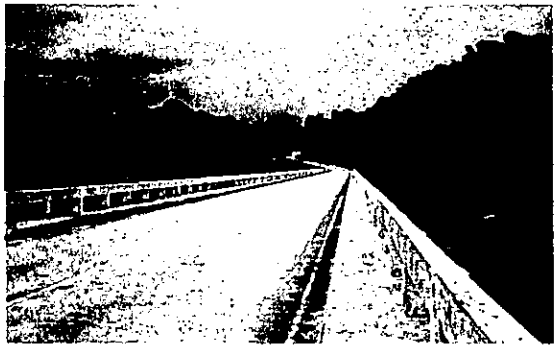

สะพานรันตี9 ธ.ค.45

ด่านเจดีย์สามองค์

รำกระทบไม้ บ้องตี้ ไทรโยค

ผู้วิจัย / วิกกี้ บุญหลง ครูสอนรำตง บ้องตี้

ร้องเพลงประสานเสียง ที่บ้องตี้

ประชุมเครือข่ายฯ บ้องตี้ 23 พ.ย. 45

ลุงเนเส่ง ธาราวนารักษ์ ผู้นำพิธีกรรมบ้านกองม่องทะ

ลุง หนิ่งเอ มรรคทายก บ้านกองม่องทะ

หม่องโจปอ ผู้นำพิธีกรรมด้านศาลเจ้าพ่อ

ภาคผนวก ข

บทเพลง (ถะคู)

1.เพลงผูกข้อมือ โดยนายส่วยจีหม่ง สังขละวิมล 12 ส.ค.46 บ้านสะเนพ่อง

วรรคที่1

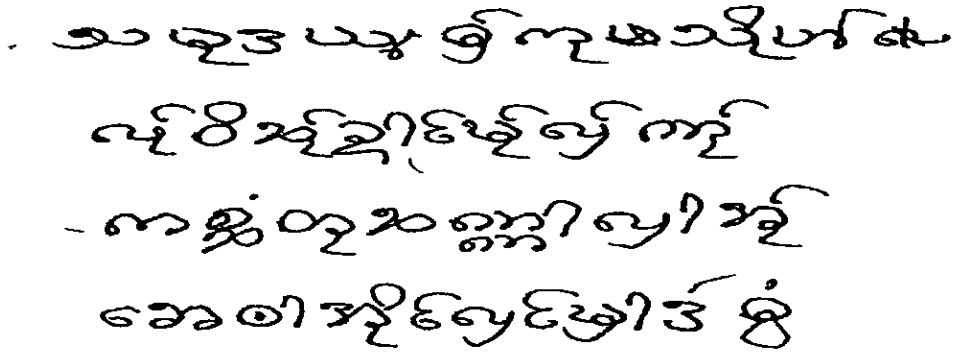

วรรคที่ 2

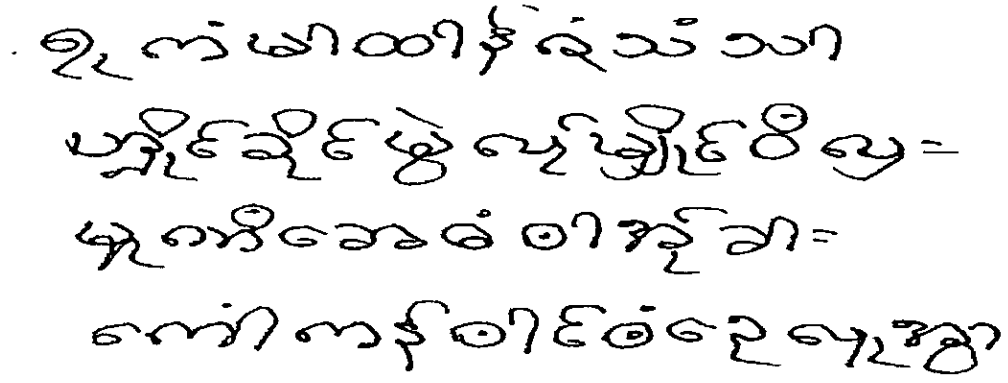

วรรคที่ 3

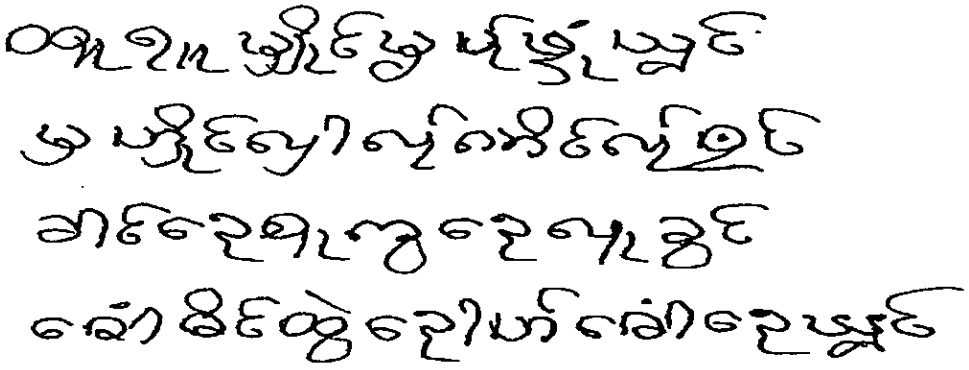

วรรคที่ 4

[illegible]

วรรคที่ 5

[illegible]

จบ

2. เพลงเกี่ยวกับความรัก โดยนายโหล่ง 28 ธ.ค. 46 บ้านกองม่องทะ

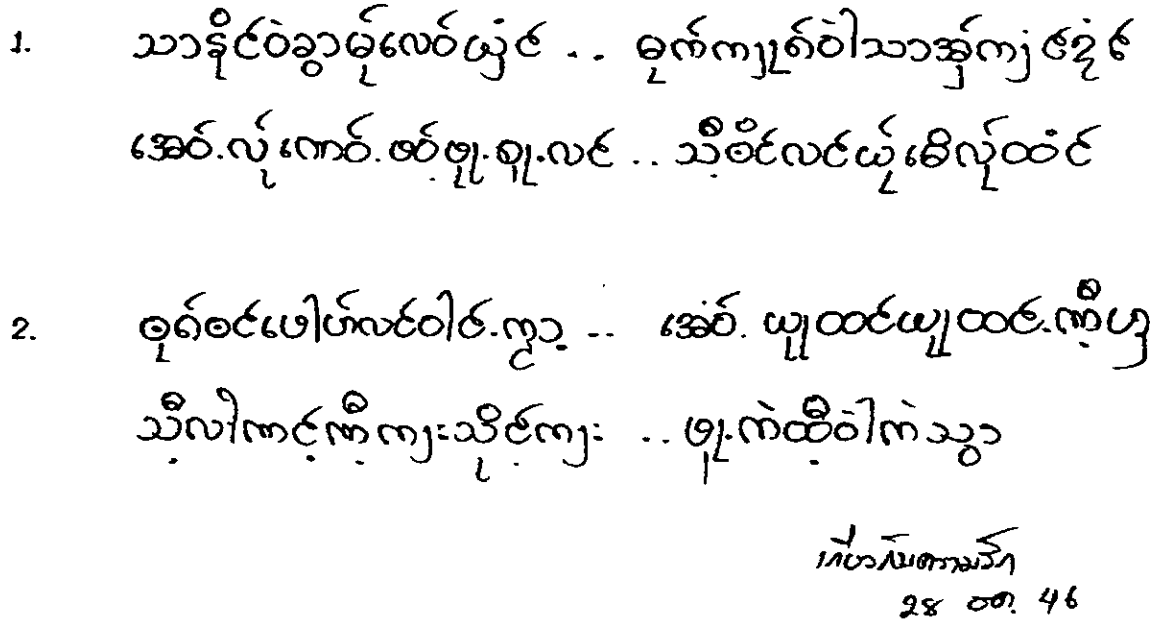

3.เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติโดยนายอภิชาติ เสตะพันธ์ 28 ม.ค.46 บ้านกองม่องทะ

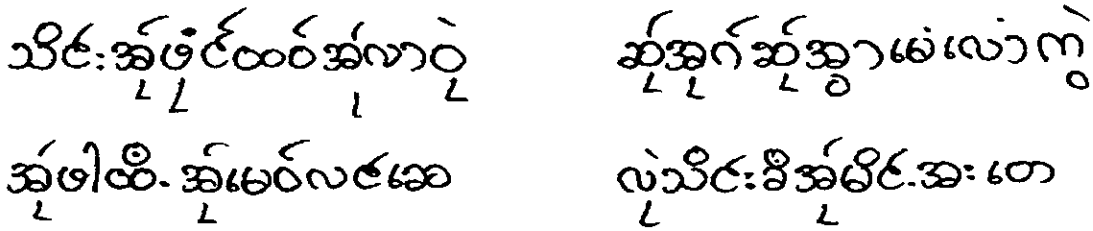

4. เพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชนเผ่า 28 มค.46 บ้านกองม่องทะ
โดยอภิชาติ เสตะพันธ์

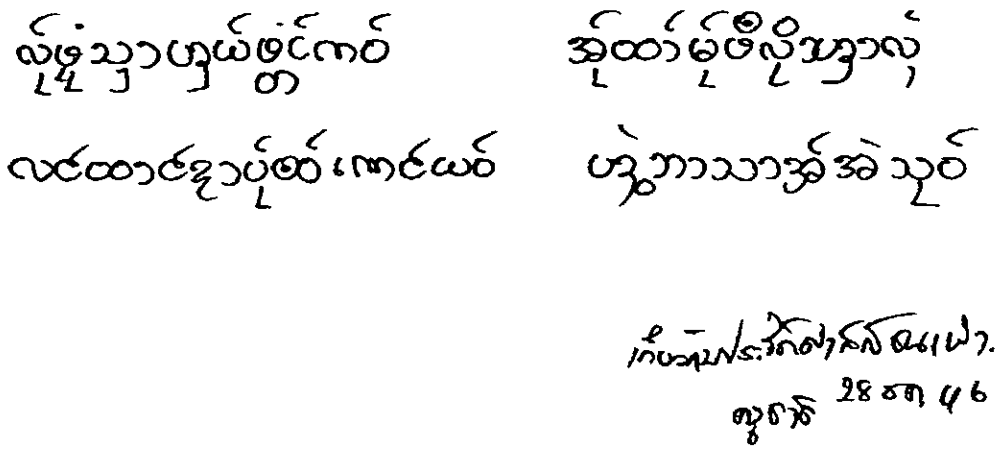

5. เพลงเกี่ยวกับศาสนา โดยอภิชาติ เสตะพันธ์ 28 ม.ค. 46 บ้านกองม่องทะ

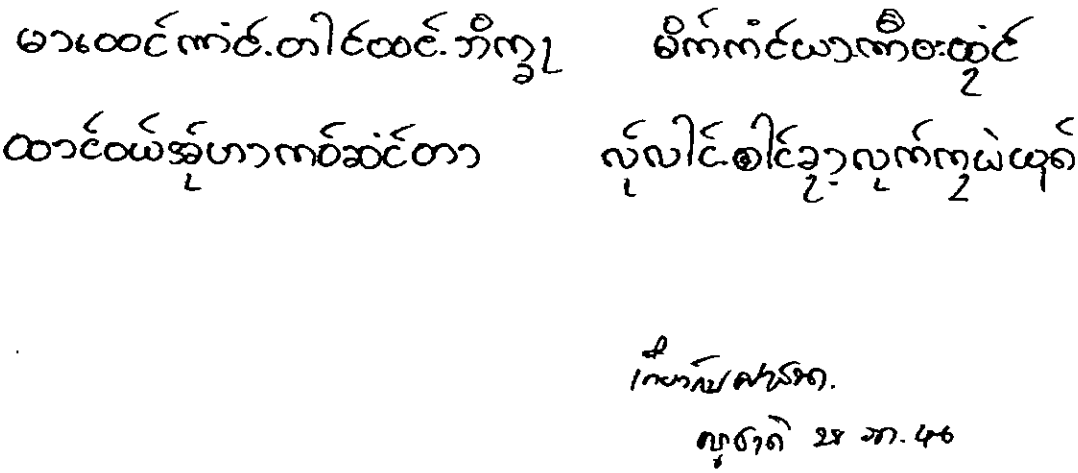

1.เพลงสรรเสริญแม่โพสพ โดยนายละเข่งโพ บ้านทิไล่ป้า 16 ม.ค.46

1. ဗီဂူယင်ထာင်ဆုံးဖော်ဖင်

A: ၊ ဗီဂူယင်ထာင်ဆုံးဖော်ဖင်၊ ပေးထာင်အင်ကြိုင်ငံကျာဒ်၊

၊ အင်ကြိုက်အင်ဖွေဖုံးယွင်ဖောက်ယင်ဝေမှ်ပေးဝင်ဆိုင်ပွင်

၊ သာထုံသာယုံအင်ကြိုင်ထင်ငေးကျောင်ငေးအိုင်ဖောက်ညွင်

၊ ဖောက်ညွင် //

B: ၊ ကြိုင်ကျောင်ဖီဂူယင်ဖောက်ပွင်ငံခေါက်ဆုံဆင်ဆုံဆင်ပာမှု

၊ ငံခေါက်ဖီယင်ခုံထာလှိကြိုင်ဆုံဝင်ဝေးမာဂုံယွင်ငေးကျောင်

၊ ငေးမံအုံးထင်ငေးဖွဲ့အုံလူသက်ငေးဝီငေးသောဖွေးယွင်

၊ သွင်ငေးဂုံလွှာယှိအင်အင်ထင်ထင်[*သာထုံသာကျောင်ဖော်ပြုကြာ

ပေးထာင်ပေးထာ[illegible]ဗီဂူယင်]* //

ละแคงโพ
16 ม.ค. 46
ณ ทิไล่ป้า

2. เพลงเกี่ยวกับความรัก โดยนายโหล่ง 28 ธ.ค.46 บ้านกองม่องทะ

ဝတခေါဟ်ဆုံမိုင် .. ဆုံအဲသာသီ လင်တီ.ခီ
ယိုင်. ကျဝ်ယှးလာ
မယ်ဒလင်. ကျဝ်ခါန်.ကြိုင်

1. ဆုံအဲဆုံဇုံင်ဝါမုံ ထောဟ်ဃှံ့ဇ်. ကောဝ်.ဟှံင် လင်တီ. ခေါဟ်လင်
စာလင်ဃှင်ကျ်ကုံဆာ. လင်ယှးလိုင်တာဝ်.ပုံဆုတံင်.
ရာစနာ ပုံစှု.ဆီ့စံင်...

2. ဝါဃှီ. သာစ္စာ ခှိုဝ်ဆုံအဲသာသီကီဟှာ
ဖေဝ်. ထောဟ်တောဝ်ကူက်မိုင်လးကူ
မုံလဝ်ဇေဝါလင်တီ. ဖိုင်သာ
ပျုက်ဝါခါင် ဖှုးဃီယးအွာ
ဖှု.မှုအဲကျဝ်သာသီကူက်မိုင်လး
ဖှု.... ဇေဝါကီ့ဟှာ

เพลงเกี่ยวกับความรัก.
ลุงโหล่ง แต่ง
๑๘ ธค. 46

3. เพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และชนเผ่าโดยอภิชาติ เสตะพันธ์ 28 ม.ค.46

သာစင် ဖို့ဆွဲဒဲ့ ခင်.အယ်ကုက်

1. တို့ဝ်ကင်. ကဲ့ရုပ်အိုဝင် ... အိုဝင်အိုခု.ဆိ ခုဝင် ...
သွံင်. ဆဝ်ထဝ်အုံတုံဆင်လင် ... ထီဖျါဟ်ယွာလင်ခိုင်.ဃျု.ဖင်.မင်.
အးမာလဝ်ဒွဝ်ဖျါဟ်ယးဖင် ... ဟာလ့်သိင်ခိဖဝ်ကာမုံယင်.တင်
သဂဝဝ်ဖျါဟ်ဃိုင်ထောဟ်ယွမါဂလင်.အို ... သုဝကွာဘုံယ့ုယင်မင်လဉ်ါနံ

2. ထီမောဝ်.ထင်ခိုင်.ယ့ု.လင်ယွာ . ထီလင်ထဝ်.အုံလးဆိင်.အွာအွာ ...
သုင်.သာအွာပုံဖ့ုဆိုန်ဆ ... ဧဝ်.တီ်မောဝ်.ထဇ်တုက်လောဟ့
ထိုဆွဲ.ထဝ်လါင့်ထဝ်.ချါဟ်ဇွာ ... ဓာတ်ကျ်ခင်.ထါပုံရာဓုာ...
သုင်.သာတဝ်လင်လုက်မ့ု.ဒုံခွာ... ဓာကွံလှိဝ်ယုဂ်ယါန်.
အံ့ကျ်လဝ်ဖို့ထ့ု.ရှုမင်.ဝျာ ....

3. ချါဟ်လဇဖါသိုင့်သဝကာဂိုရိ. လါင်ဝဝ်ခင်.ထါလှံတီမောဝ်.ခိ...
အွံဝးလံ့ဝုင်ယွာ.လံ့ဝိ ပါမုဂ်ဝါလာဒုဖို့ဆုံဗျိ ..
ဆုံခွါင်လဝ်ဆိုဒ်ပုံဖ့ု.ဖီ ... ဖျံအင်.ဃုဂ်မာအင်.ဒုဗျိ ...
လါဇဓာတ်ကျ်ယိုဝ်ကဲသာသိ ... ယွာဖို့လုံအုံဝီ ... ဝ့ုလင်အင်.
သာမိုင်လာဒု.ဖျါဟ်လီ....

ဟးအိုမ်ဘဂဂိါကးဇမယ်
28 ဝက 46
ဒုဗ်ာရီ ၂၀၄၆

4. เพลงเกี่ยวกับศาสนา โดยนายโหล่ง 28 ธ.ค. 46 บ้านกองม่องทะ

လုံ၄. ကျဲခုခာ ကျ်ကုံဆာ.

1. ဂေါတမ ကျ်ကုံဆာကုန် . မုံကိုဝ်ပိုင်.ဆံ၄.ဇုဂ်တင်.အုံခါ
မီဟျယ်ထုန်.သာ. မွီဟ် ကျိဝ်.ဟျာ သဖြေ သတ္တဝါ
အန်.မန်.ပိဏ္ဍပါတ်. မုံပုံခိန်.မာဇုံ.
ကျ်ကျ်ဆာ. မုံဟျယ်. လန်ကျဲခုသာ

2. မန်ဆံန်ကာ.သဝ်. သန်ဝန်ဖုံအဝ်ဆုံဇုံ.ဆဝ်ပဝ်.
မီဟျယ်ထုန်.သာ . ဟျာမူ.မန်ကျဝ်
မာဝပ်လာဆုံဇုံ . အုံခါ.ယိုဝ်လဝ်
မိုနခွါ.ကောဝ်ဖျဝ် ဧထာခေါဟ်ယိုဝ်ယိုင်ပျုက် ဆဝ် ခဝ်

เกี่ยวกับศาสนา
28 ธค 46
ลุงโหล่ง ร้อง
ลุงม.โชทู เมตารี

5. เพลงฟาดข้าว โดยนายโลงซีโพ่ 28 ธ.ค.46 บ้านกองม่องทะ

1. ဝဲဟပျာထောဟ်စိုက်တုံ တိက်ရွင်ယူးအဒ်းပှ်.
2. ဆောလှင်ကျိယှဒ်မျူးကောင်ဒဲ့ ဝဲခွါမောဝ်ဃဝ်စါင်းကွဲ
3. ဒုးခဲင်ဖျယ်ဆိုင်ဘွိုက် ခွါင်ဇုဂုံသုကာသိုက်
4. ဟှလှဒ်မျူးကင်းပါဟ်ဟှလှင် ဖှဲလှင်ဖုယ်ဒ်စုးတ်
5. ကျုံလှဒ်ဆုံခွါင်ယျူးစိုက်ထီ မဲ့သုါပိုဒယ်ဟာအီ
6. ဒူးဖှ်မဲ့နိုတ်ဒှ်ထိုင် ဖျုသခွါယ်အင်းကိုင
7. ခကျုမဲ့ဖှ်ဂုံလှဲဟျာ ထုံင်ထှ်လှဲပအိုဟာ
8. ဖှ်ဆီဃါဟ်လံင်ဖှ်မျုယျာ ဒေဒ်ဆါင်မွဲက်လှဲဟျာ
9. ဂုသဲဘဲစုံယျုဒ်ခွဲ ဝဲသကါင်းယုံဒွားအော
10. သလှဲကါင်းဝိဒ်လှဲကိုဂှ်ဒ် သဒွဲဟျုလေ်စန်ဃှဒ်
11. မှဲဆဒ်ဟာဒ်ကိုဂုပိုဒ်တှ် ဂေါသန်ဝးဝဃါဝှ်
12. သစွယ်ဖိုမှိုဒ်ဆော်ဝိဒ်ဂှဒ် သီစဝ်ဝဲဟျွါထစ်လှဒ်.
13. ပြိုဒ်လှာကင်ဝိသန္ဒဝ် လှိုဒ်မှိုက်စွံဒုကဝ်
14. ဇိုက်ပေါ်ဝုံပါဂုဒီယျ ဗဃေဒ်ဝုံသီထတ္တ
15. ကးကျေးစတွာယ် စီရှေ်ဝုံလှံကေးယိုဝ်
16. ပှက်ဟင်ဗီကျာ်လှ်တိုဒ် ဂျပိုအှ်ဃ့ဂုတိ
17. ဝါဒ်လှံဇတွာန်ဖြိ ဖွံလှံဝုံသဒ်ဃန်

ရသေ့ကြီး
27 ဒီ 46

ภาคผนวก ค
ภาษากะเหรี่ยง

พยัญชนะภาษากะเหรี่ยง

က	ခ	ဂ	ဃ	ဏ
ก	ข	ค	ฆ	ง
စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
จ	ฉ	ซ	ช	หย
ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ
ฏ	ฐ	ด	ฒ	ณ
တ	ထ	ဒ	ဓ	န
ต	ถ	ท	ธ	น
ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
ป	ผ	พ	ภ	ม
ယ	ရ	လ	ဝ	သ
ย	ร	ล	ว	ส
	ဟ	ဠ	အ	
	ห	ฬ	อ	
	ဝ	ဟ	ဃ	
	บ	หง	หฆ	

สระภาษากะเหรี่ยง

-ะ	-
อา	อั๊ะ

-า	-ิ	-ี	-ุ	-ู	เ-
อ่า	อิ๊	อี่	อุ๊	อู่	เอ

เ-ะ	เ-ิ	เ-า	เ-่	เ-๊อ	-ำ
แอ	โอ่	ออ	อ่อ	เอ่อ	อัง

พยัญชนะภาษากะเหรี่ยง

က ကွင် ယူ ဏင့် အေ ဥူ
กะ กะบ่อง หยู่ น่อง เอ หดู่

ခ ခွုဂ် သဝ့် ဆိက် ခဝ့် ၊
ขะ เขนาะ หส้อ ไช๊ก์ ค่อ

ဂ ဂမိုင့် သယ် ဟှယ့် အး တယ် ၊
คะ คะเมลิง แหส่ แหง่ อะ แหต่

င ငယ် ငဝ် ဃှေဝ် အှ် အေ ဃှေဝ် ၊
งะ แหงะ หง่อ หฆี่ ออ เอ หงี่

စ စါ ခဝ့် အွါ ကေဝ် လိက် ကျါ ၊
จะ จะ ค่อ อว่า กิ ไล้ก์ กล่า

ဆ ဆှ် ဟှယ့် ဆိုင် လင် ဆိက် ဖိုင် ၊
ฉะ เชอ แหง้ เฉ่อ หล่อง ไช๊ก์ เผ่อ

ဇ ဇါ ဒီ သိုင့် အှ် လုံ ထိုင့် ၊
ซะ จ่า ติ๊ เหส้อ ออ เหล่อ เท่อ

ည ညါ ညှါ သါ ဟှယ့် အှ် ပွါ ၊
หยะ หญา หญ๋า ไสะ แหง้ ออ ไปวะ

ဌ ဌါန့် ဍုံါ လေင် ထါ ဖုံ့ ဇါ တါ ၊
ถะ ถ้อง โดว่ ลยอง ไถะ โผล่ว จ่า ไตะ

ဍ ဍါ လင် ခှဟ် ပဝ့် လိက် ဏုံ ၊
ดะ ด่า หล่อง คลอ ปอ ไลก์ นอ

ဏ ဏှါ ဍိုင် သဝ့် ယူ့ မါ လှ် ၊
ณะ นา เด่ง หส้อ ยู ม๋า ล่อ

တ တုံ ကဝ် အွါ အှ် ထီ့ ကျါ ၊
ตะ เตอ โก่ อว่า ออ ที่ กล่า

ထ ထုံ ရဲ ဖေါဟ် မေံ သး ကျေါဟ် ၊
ถะ เถ่อ แร พู๊ มิ ซา กลู๊

ဒ ဒွေတ် အွာ မေင် လင် သာ၊
ทะ ตะคี๊ อว่า มยอง หล่อง สะ

ဓ ဓဝ့် လိက် ထူ့ ပဝ့် အေ ယူ့ ၊
ธะ โธ ไล๊ก์ ถู้ โป๋ว เอ หฆู้

န နိုင့် မိုင် ဖဝ့် မုက် မါ့ လို ၊
นะ เนิ่ง ม่า โพ่ เม๊าะ ม่า ล่อ

ပ ပွံင့် ဝံင် ထံင် အေ လံင် ၊
ปะ ปะนุ่ง บุ่ง ถุ่ง เอ หลุ่ง

ဖ ဖို့ သာ ယှာ့ ဝး ယေါဝ့် ခွါ့ ၊
ผะ พี่ สะ ซ่ำ บา หยู ขวา

ဗ ဗြိုက် ခါန့် ခါ ပုံ ဟှာင့် ဝါ ၊
พะ ผะไน๊ก์ ฆ่อง ข่า เปอ ไหง่ เบี่ย

ဘ ဘာ့ ရာမ့် ဖိုင် ဝှေံ ပြင် ဆိုင် ၊
พะ พยา ร่อง เผิ่ง วิ ปร่อง เฉ่อ

မ မ် လံင်း ကျံင်း ထီ့ ယွါာ ဆ့င်း ၊
มะ เหม่อ ลุง จูง ที่ หยว่า ชูง

ယ ယ် လဝ် ဏ် စ် အေ ကျ် ၊
ยะ เหย่อ หล่อ เหน่อ จอ เอ เกลอ

ရ ရာ် ဃှံင်း ဖဝ့် မါန် စါ သဝ့် ၊
ระ ไหระ หฆู๊ง โพ่ หม่อง จ่า ส้อ

လ လ် ကံင့် ဝး မှီဟ် အး ၊
ละ เหล่อ กูง บา มนิง อา

ဝ ဝ ဃှူး ထီ့ မ် အင်း ဃှု ၊
วะ วะ หฆู หที เหม่อ อ๊อง หฆุย

သ သ် ရီ့ ဝုံ ဝး ဃှေဝ့် ကုံ ၊
หสะ เหส่อ รี่ โบ่ว บา หฆี้ โกว่

ဟ ဟုံ ဖုံ ဖေါဟ် ဥေါဟ် ထင်း ကျေါဟ်
หะ เห่อ โผล่ว พู๊ หดู๊ ท๊อง กลู๊

အ အုံ အင်း ကံင် သိုဝ် ဖှုံ ဝိုဝ် ၊
อะ โอ อ๊อง กุ่ง สุ ปะโกว่ บุ

ဝ ဝး မာ ဆိုင် ထီ့ ခါန့် ဖိုင် ၊
บะ บา หม่า เช่อ ที่ คอง เผ่อ

ဟှ ဟှာ့ မူး အွာ ယေါဝ့် လင် ယွာ ၊
หงะ หงา มู๊ อว่า หยู หล่อง หยั่ว

ဃှ ဃှ အင်း ဝူး ဖေဝ့် မုက် ခူး ၊
หฆะ หฆะ อ๊อง บู๊ หผี้ เม๊าะ ขู๊

.....

ภาคผนวก ง
แผนที่

แผนที่ จังหวัดกาญจนบุรี

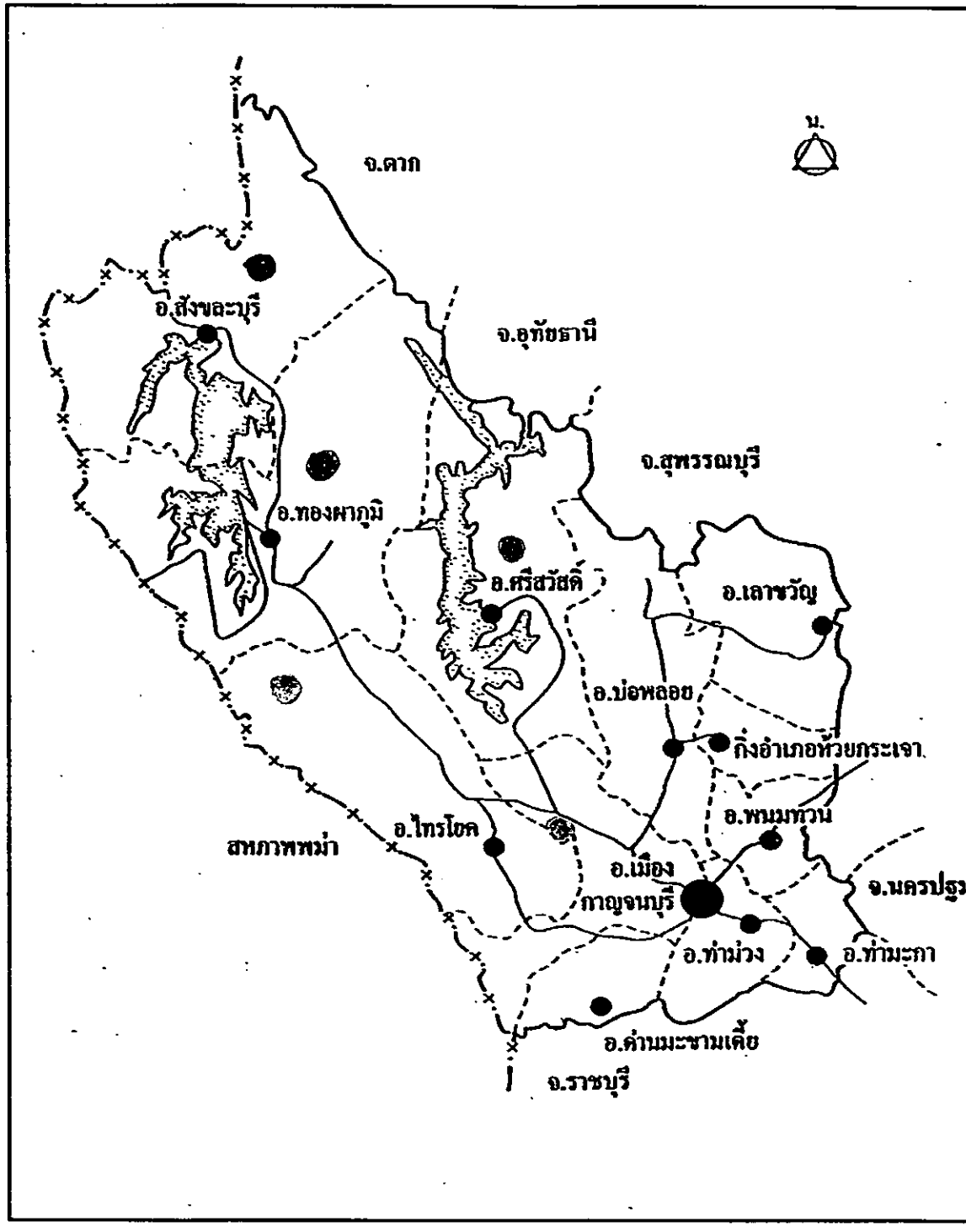

มาตราส่วน 1 : 20

แผนที่อำเภอสังขละบุรี

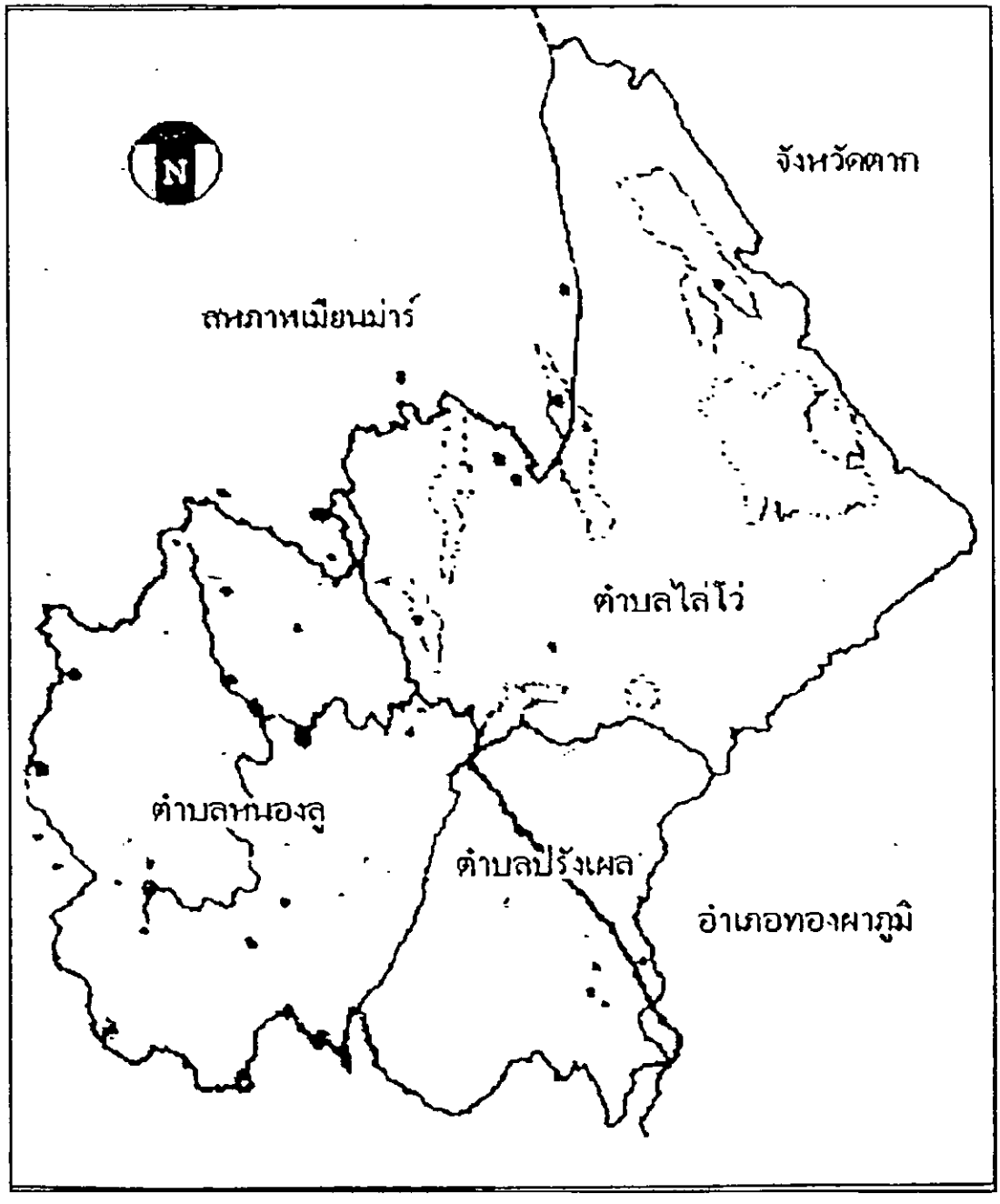

มาตราส่วน 1 : 15

แผนที่ ตำบลไล่โว่

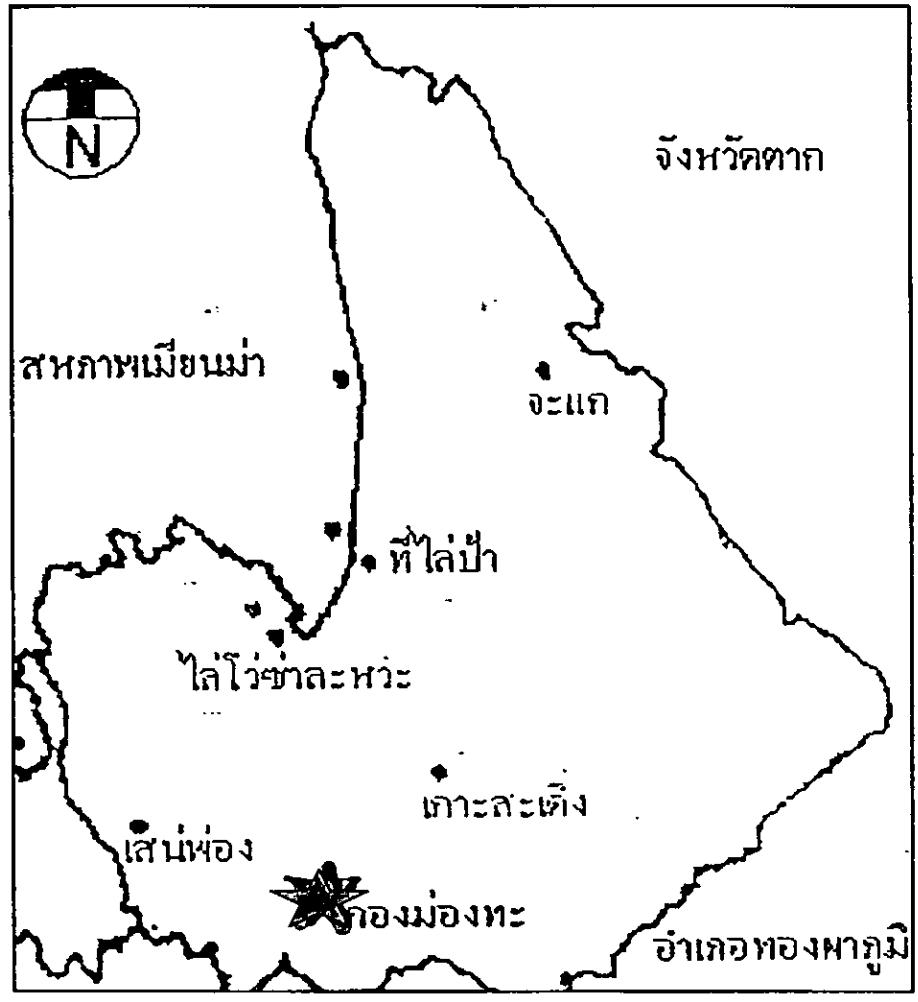

มาตราส่วน 1 : 15

แผนที่การเดินทางไปหมู่บ้านกองม่องทะ

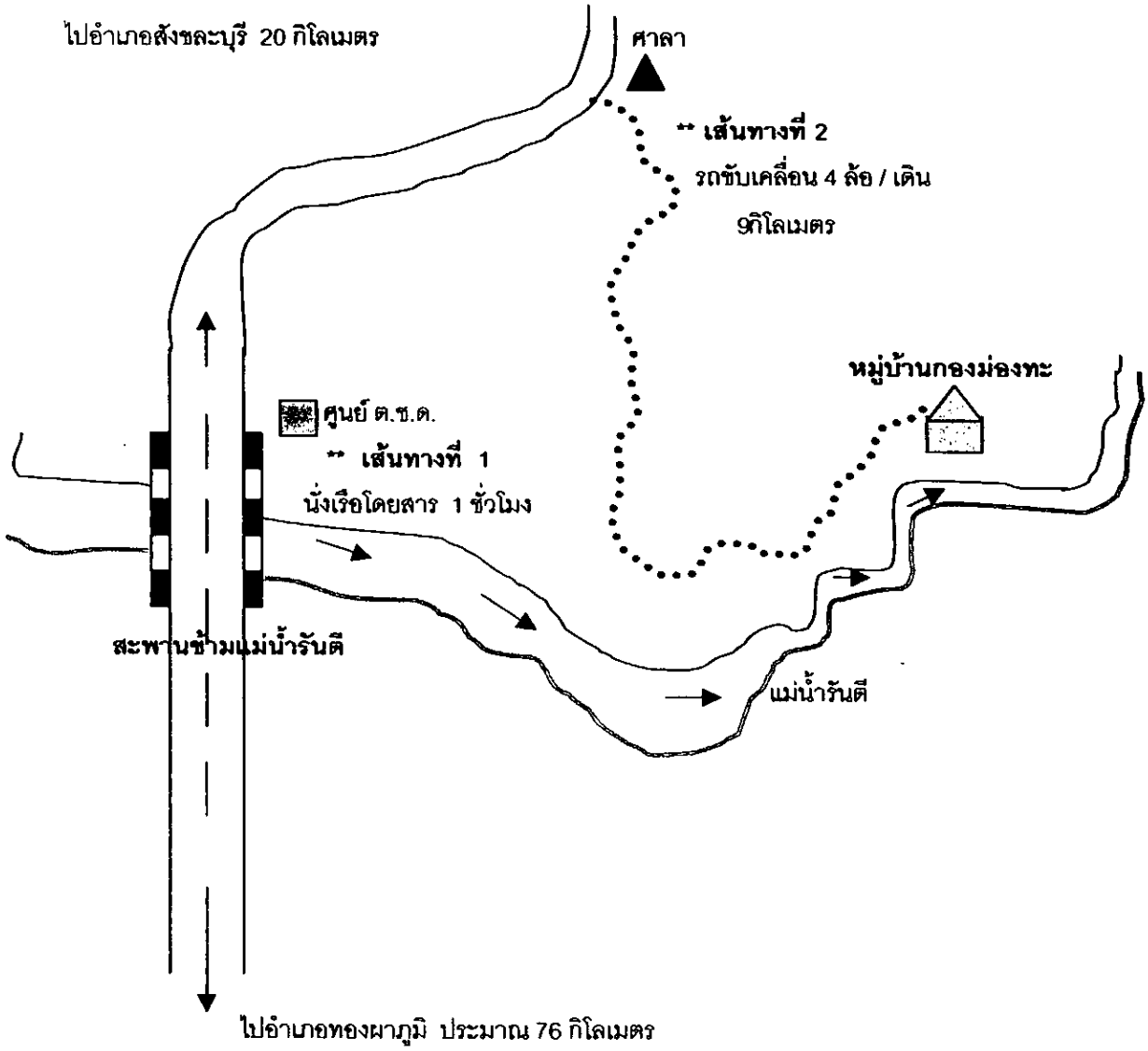

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายจรัญ กาญจนประดิษฐ์
วัน เดือน ปีเกิด	26 พฤศจิกายน 2521
สถานที่เกิด	อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	21/2 หมู่ 1 ตำบลเขาสามสิบหาบ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี 71120
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2530 ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองหิน
	พ.ศ.2533 ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านท่ามะกา
	พ.ศ.2536 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิสุทธรังษี จ.กาญจนบุรี
	พ.ศ.2539 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิสุทธรังษี จ.กาญจนบุรี
	พ.ศ.2544 การศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ดุริยางคศาสตร์ไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
	พ.ศ.2547 ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (มานุษยดุริยางควิทยา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ